

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού

2024

Κατατέθηκε στη **Βουλή των Ελλήνων** από τον

Κωνσταντίνο Χατζηδάκη

Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

ΑΘΗΝΑ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2023

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Κωνσταντίνος Χατζηδάκης

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Νικόλαος Παπαθανάσης

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Αθανάσιος Πετραλιάς

ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Θεοχάρης Θεοχάρης

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Καταθέτουμε προς συζήτηση στη Βουλή των Ελλήνων τον κρατικό προϋπολογισμό του έτους 2024.

Ο προϋπολογισμός του 2024 είναι ο πρώτος μετά από δεκατρία έτη που καταρτίζεται με το αξιόχρεο της χώρας να έχει ανακτήσει την επενδυτική του βαθμίδα. Πρόκειται για ένα επίτευγμα που οφείλεται πρωτίστως στη σκληρή προσπάθεια και στις θυσίες της ελληνικής κοινωνίας, σε συνδυασμό με τη συνετή και αποτελεσματική δημοσιονομική πολιτική των τελευταίων ετών, την επιτυχή αντιμετώπιση αλληπάλληλων εξωγενών κρίσεων και την πολιτική σταθερότητα που έχει επιτύχει η χώρα.

Ο προϋπολογισμός του 2024 συνοδεύεται για τρίτο έτος από τον προϋπολογισμό Επιδόσεων, επεκτείνοντας το πλαίσιο αξιολόγησης των προγραμμάτων των φορέων μέσω επιπλέον δεικτών μέτρησης (Key Performance Indicators) και δράσεων εξοικονόμησης δαπανών, ενώ για πρώτη φορά παρουσιάζεται η περιβαλλοντική διάσταση των Προγραμμάτων όλων των Υπουργείων.

Ωστόσο, ο προϋπολογισμός του 2024 καταρτίζεται λίγες εβδομάδες μετά από διαδοχικές φυσικές καταστροφές που έπληξαν τον Αύγουστο και τον Σεπτέμβριο 2023 την επικράτεια, γεγονός που καταδεικνύει ότι οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής θα είναι εδώ και απαιτείται αντιμετώπισή τους σε μόνιμη βάση. Για αυτόν τον σκοπό, αποτελεί προτεραιότητα η θωράκιση της χώρας απέναντι σε ακραία φυσικά φαινόμενα μέσω της δημιουργίας πιο ανθεκτικών υποδομών, της ενίσχυσης της πολιτικής προστασίας και της πρόληψης. Σε δημοσιονομικό επίπεδο είναι προφανές ότι απαιτούνται πρόβλεψη σχετικών κονδυλίων κατ' έτος στον προϋπολογισμό, ενίσχυση της ασφάλισης καθώς και ταχύτητα και αποτελεσματικότητα της κρατικής αρωγής.

Παράλληλα, η διεθνής οικονομία παρουσιάζει σημάδια επιβράδυνσης, οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι σε χώρες της Ευρώπης αυξάνονται, ο πληθωρισμός, αν και αποκλιμακώνεται, συνεχίζει να παραμένει υψηλός διεθνώς, ειδικά σε βασικά είδη διατροφής, ενώ η περιοριστική νομισματική πολιτική επιδρά αρνητικά στην πιστωτική επέκταση.

Σε αυτό το δυσμενές και αβέβαιο διεθνές περιβάλλον, η ελληνική οικονομία αποδεικνύεται ανθεκτική. Ο ρυθμός ανάπτυξης παραμένει πλησίον των στόχων που έχουν τεθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας του Απριλίου 2023 και αναμένεται να ανέλθει σε 2,4% το 2023 και 2,9% το 2024. Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε ονομαστικούς όρους αναμένεται να αυξηθεί από 206,6 δισ. ευρώ το 2022 σε 222,8 δισ. ευρώ το 2023 και 233,8 δισ. ευρώ το 2024. Παράλληλα, ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή αναμένεται να κυμανθεί σε ελαφρώς χαμηλότερα επίπεδα και να διαμορφωθεί σε 4,1% έναντι 4,5% που προβλεπόταν στο Πρόγραμμα Σταθερότητας για το 2023 και να αποκλιμακωθεί περαιτέρω σε 2,6% για το 2024. Οι επενδύσεις αναμένεται να αυξηθούν κατά 7,1% κατά το τρέχον έτος και ακόμη περισσότερο κατά 15,1% το 2024, ενώ η ανεργία αναμένεται να μειωθεί από 11,2% το 2023 σε 10,6% το 2024.

Ο προϋπολογισμός του 2024 καλείται να συγκεράσει τον στόχο της δημοσιονομικής σταθερότητας που είναι θεμέλιο για κάθε προσπάθεια, με τις νέες ανάγκες που δημιουργούνται καθώς και με το βασικό πρόταγμα της κοινωνίας, μετά την πληθωριστική κρίση, την αύξηση δηλαδή του διαθέσιμου εισοδήματος και των μισθών.

Το 2023 επετεύχθη σημαντική αύξηση των φορολογικών εσόδων κατά 9,1% σε σχέση με το 2022 χωρίς να αυξηθούν οι φόροι, εξέλιξη που συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τα στοιχεία των τριμηνιαίων εθνικών λογαριασμών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το σύνολο των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας παρουσιάζει αύξηση 7,6% το δεύτερο τρίμηνο του 2023 έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2022. Η αύξηση των μισθών, χωρίς να θίγεται η ανταγωνιστικότητα, ενίσχυσε τα έσοδα του προϋπολογισμού, συμβάλλοντας στην επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων.

Για αυτόν τον σκοπό, στον προϋπολογισμό έχουν συμπεριληφθεί όλα τα μέτρα που έχουν εξαγγελθεί προεκλογικά προς εφαρμογή το 2023 και 2024, τα μέτρα που εξαγγέλθηκαν στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης, όπως και επιπρόσθετα μέτρα στήριξης που εξαγγέλθηκαν

μετέπειτα. Καταλυτικά προς την κατεύθυνση της αύξησης του εισοδήματος το 2024 αναμένεται να δράσουν πολιτικές όπως η αύξηση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων, η άρση του «παγώματος» των τριετιών στους μισθωτούς, η αύξηση του αφορολόγητου για οικογένειες με παιδιά, η αύξηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, η εκ νέου αύξηση των συντάξεων, αλλά και επενδυτικοί πόροι ύψους 12,17 δισ. ευρώ μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (8,55 δισ. ευρώ) και του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (3,62 δισ. ευρώ), που αναμένεται να εισρεύσουν στην οικονομία εντός του 2024. Επιπλέον, ενισχύεται ο τομέας της υγείας με αύξηση της επιχορήγησης των νοσοκομείων κατά περίπου 20%, ενώ αύξηση των δαπανών υπάρχει και στον τομέα της παιδείας.

Παράλληλα, προτεραιοποιούνται οι μεγάλες αλλαγές που έχει ανάγκη η χώρα με σειρά μέτρων που έχουν ανακοινωθεί για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Σε αυτό το πλαίσιο θεσμοθετούνται πολυεπίπεδες παρεμβάσεις που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων περιορισμούς στη χρήση μετρητών και ενίσχυση των ηλεκτρονικών συναλλαγών, πλήρη εφαρμογή της ηλεκτρονικής διαβίβασης των λογιστικών αρχείων και αύξηση της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας των ελέγχων, αυστηροποίηση των κυρώσεων καθώς και μεταρρύθμιση της φορολογίας των ατομικών επιχειρήσεων. Στόχος των ανωτέρω παρεμβάσεων είναι η δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών και η περαιτέρω ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής.

Όλα τα ανωτέρω πραγματοποιούνται χωρίς να αποκλίνει η χώρα από τους δημοσιονομικούς της στόχους. Παρά τις διαδοχικές κρίσεις το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης το 2022 διαμορφώθηκε σε οριακό πλεόνασμα ύψους 0,1% του ΑΕΠ. Στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023 το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2023 είχε προβλεφθεί σε ύψος 0,7% του ΑΕΠ, ενώ στο Πρόγραμμα Σταθερότητας του Απριλίου 2023 το πρωτογενές αποτέλεσμα είχε εκτιμηθεί σε πλεόνασμα ύψους 1,1% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης για το 2023 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 2.555 εκατ. ευρώ ή 1,1% του ΑΕΠ, πλησίον των προβλέψεων του Προγράμματος Σταθερότητας. Το συνολικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται πλησίον των προβλέψεων της εισηγητικής έκθεσης του προϋπολογισμού 2023, λόγω της αύξησης των τόκων Γενικής Κυβέρνησης και διαμορφώνεται σε συνολικό έλλειμμα 2,1% του ΑΕΠ, έναντι 2,0% που ήταν η πρόβλεψη του προϋπολογισμού 2023.

Αντίστοιχα, το πρωτογενές αποτέλεσμα για το έτος 2024 προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 2,1% του ΑΕΠ σύμφωνα με τους στόχους του Προγράμματος Σταθερότητας. Το γεγονός ότι το δημοσιονομικό αποτέλεσμα των ετών 2023 και 2024 παραμένει εντός των εκτιμήσεων που είχαν αποτυπωθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας, ενισχύει την αξιοπιστία του αξιόχρεου της χώρας προς τη διεθνή κοινότητα και τους οίκους αξιολόγησης.

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης αναμένεται να αποκλιμακωθεί εντυπωσιακά από 172,6% του ΑΕΠ το 2022 σε 160,3% το 2023 και σε 152,3% το 2024.

Τα ανωτέρω αποδεικνύουν ότι η χώρα έχει εισέλθει σε έναν ενάρετο κύκλο μείωσης του χρέους και οικονομικής ανάπτυξης. Ασφαλώς η οικονομική δραστηριότητα εξαρτάται από τις εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον και τις ενδεχόμενες εξωγενείς κρίσεις. Η οικονομική σταθερότητα και πρόοδος διασφαλίζονται μόνο εάν τηρηθούν απαραίτητα οι τιθέμενοι δημοσιονομικοί στόχοι, διοχετεύοντας παράλληλα τους πεπερασμένους δημοσιονομικούς πόρους στοχευμένα, με τη μέγιστη δυνατή οικονομική και κοινωνική αποτελεσματικότητα.

Νοέμβριος 2023

Κωνσταντίνος Χατζηδάκης

Αθανάσιος Πετραλιάς

Υπουργός

Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Υφυπουργός

Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	21
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	21
1.1. Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις	21
1.1.1. Η ενιαία νομισματική πολιτική στην Ευρωζώνη	24
1.2. Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα	26
1.2.1. Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας	26
1.2.2. Οι εξελίξεις το 2022	29
1.2.3. Οι εξελίξεις το 2023	31
1.2.3.1. Το ΑΕΠ και οι συνιστώσες του	31
1.2.3.2. Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	34
1.2.3.3. Πληθωρισμός - Τιμές	35
1.2.3.4. Απασχόληση - Ανεργία	36
1.2.3.5. Νομισματικές και πιστωτικές εξελίξεις στην Ελλάδα το 2023	37
1.2.3.6. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών	38
1.2.3.7. Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών	39
1.2.4. Οι προοπτικές το 2024	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	47
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ - ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΣΟΔΩΝ	47
2.1. Μεταρρυθμίσεις στη δημοσιονομική διαχείριση	47
2.1.1. Επισκόπηση δαπανών και εσόδων Γενικής Κυβέρνησης	47
2.1.2. Προϋπολογισμός επιδόσεων	48
2.1.3. Ανάπτυξη λειτουργικής ταξινόμησης του προϋπολογισμού	94
2.1.4. Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στον προϋπολογισμό (Green Budgeting)	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	107
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	107
3.1. Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης 2023	107
3.1.1. Κρατικός προϋπολογισμός 2023	110
3.1.1.1. Έσοδα σε δημοσιονομική βάση	110
3.1.1.2. Δαπάνες σε δημοσιονομική βάση	112
3.1.2. Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης	116
3.1.3. Νοσοκομεία - Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας	116
3.1.4. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	117
3.1.5. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης	117
3.2. Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης 2024	118
3.2.1. Κρατικός προϋπολογισμός 2024	119
3.2.1.1. Έσοδα σε δημοσιονομική βάση	119
3.2.1.2. Δαπάνες σε δημοσιονομική βάση	121
3.2.2. Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης	123
3.2.3. Νοσοκομεία - Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας	123
3.2.4. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	123
3.2.5. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης	124
3.3. Κρατικός προϋπολογισμός σε ταμειακή βάση	124

3.3.1.	Χρηματοδοτικές ανάγκες κρατικού προϋπολογισμού 2024	126
3.3.2.	Πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία μειζόνων κατηγοριών κρατικού προϋπολογισμού	127
3.3.2.1.	Έσοδα	127
3.3.2.2.	Δαπάνες	129
3.3.3.	Μηνιαία κατανομή εσόδων - δαπανών κρατικού προϋπολογισμού 2024	136
3.3.4.	Δαπάνες ανά Υπουργείο	137
3.3.4.1.	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων	159
3.3.5.	Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης 2022 - 2024	163
3.3.5.1.	Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2023	163
3.3.5.2.	Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2024	165
3.4.	Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης	165
3.4.1.	Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές (ΑΔΑ)	166
3.4.2.	Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ)	169
3.4.3.	Λοιπά Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης	169
3.5.	Νοσοκομεία - Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας	176
3.6.	Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) - Κοινωνικός προϋπολογισμός	177
3.6.1.	Ασφαλιστικά Ταμεία	177
3.6.2.	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ)	178
3.6.3.	Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ)	179
3.6.4.	Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) - Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ)	180
3.7.	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) - Ενοποιημένος προϋπολογισμός	182
3.8.	Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της Γενικής Κυβέρνησης προς τρίτους	184
3.9.	Δημοσιονομικές παρεμβάσεις 2023 και 2024	186
3.9.1.	Δημοσιονομικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση του εισοδήματος και την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων	186
3.9.2.	Δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών της ενεργειακής κρίσης	189
3.9.3.	Δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών των φυσικών καταστροφών	190
3.9.4.	Παρεμβάσεις για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής	191
3.10.	Αναδιανεμητική επίπτωση δημοσιονομικών παρεμβάσεων	192
3.10.1.	Μεθοδολογία	192
3.10.2.	Αποτελέσματα	193
3.11.	Κύριες πηγές κινδύνου για τις δημοσιονομικές προβλέψεις	195
3.11.1.	Ανάλυση ευαισθησίας	195
3.11.2.	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις	196

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

199

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

199

4.1.	Δημόσιο χρέος	199
4.1.1.	Σύνθεση δημόσιου χρέους	200
4.1.1.1.	Χρέος Κεντρικής Διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης	200
4.1.1.2.	Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους Κεντρικής Διοίκησης	201
4.1.2.	Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης	204
4.1.3.	Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων	207
4.1.4.	Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου	207

4.1.4.1. Πρωτογενής αγορά τίτλων	209
4.1.4.2. Δευτερογενής αγορά τίτλων	209
4.1.5. Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι ετών 2023 και 2024	210
4.2. Εγγυήσεις	212

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

217

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ - ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	217
5.1. Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ)	217
5.1.1. Οικονομικές επιδόσεις 2023	217
5.1.2. Προοπτικές 2024	218
5.2. Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ)	219
5.3. Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας (ΓΓΔΠ)	233

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1.1.:	Βασικά μεγέθη της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας οικονομίας	22
Πίνακας 1.2.:	Πιστοληπτικές βαθμίδες αξιολόγησης της ελληνικής οικονομίας από Διεθνείς Οίκους Αξιολόγησης	28
Πίνακας 1.3.:	Ισοζύγιο Πληρωμών	40
Πίνακας 1.4.:	Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας	44
Πίνακας 2.1.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Προεδρία της Δημοκρατίας)	50
Πίνακας 2.2.:	Ανθρώπινοι Πόροι ανά Πρόγραμμα (Προεδρία της Δημοκρατίας)	50
Πίνακας 2.3.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Βουλή των Ελλήνων)	51
Πίνακας 2.4.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Βουλή των Ελλήνων)	51
Πίνακας 2.5.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας)	55
Πίνακας 2.6.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 ανά Πρόγραμμα	77
Πίνακας 2.7.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα	84
Πίνακας 2.8.:	Λειτουργική ταξινόμηση προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης	95
Πίνακας 2.9.:	Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση	98
Πίνακας 3.1.:	Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης περιόδου 2022 - 2024	108
Πίνακας 3.2.:	Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA)	108
Πίνακας 3.3.:	Καθαρά έσοδα κρατικού προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση	125
Πίνακας 3.4.:	Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση	126
Πίνακας 3.5.:	Χρηματοδοτικές ανάγκες κρατικού προϋπολογισμού 2024	127
Πίνακας 3.6.:	Έσοδα ΠΔΕ	128
Πίνακας 3.7.:	Μεταβιβάσεις τακτικού προϋπολογισμού σε φορείς εντός και εκτός της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση	133
Πίνακας 3.8.:	Πιστώσεις υπό κατανομή κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024	134
Πίνακας 3.9.:	Μείζονες κατηγορίες δαπανών ΠΔΕ και ΤΑΑ	135
Πίνακας 3.10.:	Μηνιαία κατανομή εσόδων - δαπανών κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 σε σωρευτική ταμειακή βάση	136
Πίνακας 3.11.:	Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης κρατικού προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2023 και 2024	137
Πίνακας 3.12.:	Ανώτατα όρια δαπανών Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών φορέων των Υπουργείων	140
Πίνακας 3.13.:	Μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού	142
Πίνακας 3.14.:	Διαχρονική εξέλιξη δαπανών ΠΔΕ (2013 - 2024)	159
Πίνακας 3.15.:	Προβλέψεις δαπανών για την αποκατάσταση φυσικών καταστροφών και για κρατική αρωγή	161
Πίνακας 3.16.:	Χρηματοροές Ελλάδας και ΕΕ 2022 - 2024	164
Πίνακας 3.17.:	Προϋπολογισμός νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης	166
Πίνακας 3.18.:	Ισοζύγιο Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (ΑΔΑ)	167
Πίνακας 3.19.:	Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ	169
Πίνακας 3.20.:	Ισοζύγιο λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης ανά Υπουργείο	170
Πίνακας 3.21.:	Προϋπολογισμοί Νοσοκομείων και ΠΦΥ σε δεδουλευμένη βάση	177
Πίνακας 3.22.:	Προϋπολογισμοί Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης	181
Πίνακας 3.23.:	Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΟΤΑ	183
Πίνακας 3.24.:	Μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού	184

Πίνακας 3.25.:	Εξέλιξη ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων Γενικής Κυβέρνησης Δεκέμβριος 2021 - Σεπτέμβριος 2023	185
Πίνακας 3.26.:	Εξέλιξη εκκρεμών επιστροφών φόρων Δεκέμβριος 2021 - Σεπτέμβριος 2023	186
Πίνακας 3.27.:	Δημοσιονομικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση του εισοδήματος και την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων	189
Πίνακας 3.28.:	Σενάρια προσομοίωσης για την αναδιανεμητική ανάλυση	192
Πίνακας 3.29.:	Μέσο ετήσιο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα, ποσοστιαίες και απόλυτες μεταβολές	193
Πίνακας 3.30.:	Δείκτες ανισότητας	194
Πίνακας 3.31.:	FGT(0) Δείκτης φτώχειας (σταθερό όριο φτώχειας)	194
Πίνακας 3.32.:	FGT(1) χάσμα φτώχειας (σταθερό όριο φτώχειας)	195
Πίνακας 3.33.:	FGT(0) δείκτης φτώχειας (κυμαινόμενο όριο φτώχειας)	195
Πίνακας 3.34.:	Υποχρεώσεις που απορρέουν από Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)	197
Πίνακας 3.35.:	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια χορηγηθέντα από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης	197
Πίνακας 4.1.:	Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	200
Πίνακας 4.2.:	Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης	200
Πίνακας 4.3.:	Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης	201
Πίνακας 4.4.:	Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης στις 30.09.2023	202
Πίνακας 4.5.:	Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους Κεντρικής Διοίκησης	204
Πίνακας 4.6.:	Χρέος Κεντρικής Διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια	204
Πίνακας 4.7.:	Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης	205
Πίνακας 4.8.:	Καθαρή επίπτωση του βραχυπρόθεσμου δανεισμού (ΕΓΕΔ και Repos) στο χρέος	206
Πίνακας 4.9.:	Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης	206
Πίνακας 4.10.:	Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2010 - 2023	213
Πίνακας 5.1.:	Μετοχολόγιο Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας ΑΕ (ΕΕΣΥΠ)	219
Πίνακας 5.2.:	Έργα ενταγμένα στο «Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας»	221
Πίνακας 5.3.:	Έργα που θα συμβασιοποιηθούν κατά το έτος 2024	222
Πίνακας 5.4.:	Στόχος εσόδων 2024	224
Πίνακας 5.5.:	Προβολή τριμηνιαίων εσόδων	225
Πίνακας 5.6.:	Έσοδα από αποκρατικοποιήσεις	226
Πίνακας 5.7.:	Πλάνο Αποκρατικοποιήσεων	228
Πίνακας 5.8.:	Έσοδα προγράμματος αποκρατικοποιήσεων	228
Πίνακας 5.9.:	Μετοχολόγιο ΤΑΙΠΕΔ	229
Πίνακας 5.10.:	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου - Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν.3723/2008	229
Πίνακας 5.11.:	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου - Εισηγμένες στο ΧΑ	230
Πίνακας 5.12.:	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου - μη εισηγμένες στο ΧΑ	230

Σημείωση: Τυχόν διαφορές ποσών ή ποσοστών στους πίνακες οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 1.1.:	Ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών 2011 - 2022	30
Διάγραμμα 1.2.:	Ρυθμός μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2023 στις χώρες της Ευρωζώνης	31
Διάγραμμα 1.3.:	Εξέλιξη συμβολής συνιστωσών στο ΑΕΠ (τριμηνιαία στοιχεία)	32
Διάγραμμα 1.4.:	Διάρθρωση Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας βασικών οικονομικών κλάδων πρώτο τρίμηνο 2019 - δεύτερο τρίμηνο 2023	33
Διάγραμμα 1.5.:	Ετήσιος Εν.ΔΤΚ, ενέργεια, πυρήνας & τρόφιμα	35
Διάγραμμα 1.6.:	Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ως ποσοστό του ΑΕΠ	43
Διάγραμμα 2.1.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Προεδρία της Δημοκρατίας)	50
Διάγραμμα 2.2.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Βουλή των Ελλήνων)	51
Διάγραμμα 2.3.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Προεδρία της Κυβέρνησης)	52
Διάγραμμα 2.4.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Προεδρία της Κυβέρνησης)	52
Διάγραμμα 2.5.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Προεδρία της Κυβέρνησης)	52
Διάγραμμα 2.6.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εσωτερικών)	53
Διάγραμμα 2.7.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εσωτερικών)	53
Διάγραμμα 2.8.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εσωτερικών)	53
Διάγραμμα 2.9.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εξωτερικών)	54
Διάγραμμα 2.10.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εξωτερικών)	54
Διάγραμμα 2.11.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εξωτερικών)	54
Διάγραμμα 2.12.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας)	55
Διάγραμμα 2.13.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εθνικής Άμυνας)	55
Διάγραμμα 2.14.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Υγείας)	56
Διάγραμμα 2.15.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Υγείας)	56
Διάγραμμα 2.16.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Υγείας)	56
Διάγραμμα 2.17.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Δικαιοσύνης)	57
Διάγραμμα 2.18.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Δικαιοσύνης)	57
Διάγραμμα 2.19.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Δικαιοσύνης)	57
Διάγραμμα 2.20.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού)	58
Διάγραμμα 2.21.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού)	58
Διάγραμμα 2.22.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού)	58
Διάγραμμα 2.23.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Πολιτισμού)	59

Διάγραμμα 2.24.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Πολιτισμού)	59
Διάγραμμα 2.25.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Πολιτισμού)	59
Διάγραμμα 2.26.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών)	60
Διάγραμμα 2.27.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών)	60
Διάγραμμα 2.28.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών)	60
Διάγραμμα 2.29.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)	61
Διάγραμμα 2.30.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)	61
Διάγραμμα 2.31.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)	61
Διάγραμμα 2.32.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας)	62
Διάγραμμα 2.33.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας)	62
Διάγραμμα 2.34.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας)	62
Διάγραμμα 2.35.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης)	63
Διάγραμμα 2.36.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης)	63
Διάγραμμα 2.37.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης)	63
Διάγραμμα 2.38.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας)	64
Διάγραμμα 2.39.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας)	64
Διάγραμμα 2.40.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας)	64
Διάγραμμα 2.41.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Ανάπτυξης)	65
Διάγραμμα 2.42.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Ανάπτυξης)	65
Διάγραμμα 2.43.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Ανάπτυξης)	65
Διάγραμμα 2.44.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών)	66
Διάγραμμα 2.45.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών)	66
Διάγραμμα 2.46.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών)	66
Διάγραμμα 2.47.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής)	67
Διάγραμμα 2.48.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής)	67
Διάγραμμα 2.49.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής)	67
Διάγραμμα 2.50.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Τουρισμού)	68
Διάγραμμα 2.51.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Τουρισμού)	68

Διάγραμμα 2.52.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Τουρισμού)	68
Διάγραμμα 2.53.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης)	69
Διάγραμμα 2.54.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης)	69
Διάγραμμα 2.55.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης)	69
Διάγραμμα 2.56.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου)	70
Διάγραμμα 2.57.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου)	70
Διάγραμμα 2.58.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου)	70
Διάγραμμα 2.59.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη)	71
Διάγραμμα 2.60.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη)	71
Διάγραμμα 2.61.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη)	71
Διάγραμμα 2.62.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας)	72
Διάγραμμα 2.63.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας)	72
Διάγραμμα 2.64.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας)	72
Διάγραμμα 2.65.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής)	73
Διάγραμμα 2.66.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής)	73
Διάγραμμα 2.67.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας)	73
Διάγραμμα 2.68.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας)	73
Διάγραμμα 2.69.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας)	74
Διάγραμμα 2.70.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας)	74
Διάγραμμα 2.71.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου - Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου)	74
Διάγραμμα 2.72.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου - Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου)	74
Διάγραμμα 2.73.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου)	75
Διάγραμμα 2.74.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου)	75
Διάγραμμα 2.75.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης)	75
Διάγραμμα 2.76.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης)	75
Διάγραμμα 2.77.:	Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης)	76
Διάγραμμα 2.78.:	Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης)	76
Διάγραμμα 3.1.:	Δαπάνη παροχών σε εργαζόμενους έτους 2023	130

Διάγραμμα 3.2.:	Διορισμοί και προσλήψεις τακτικού προσωπικού που μισθοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό περιόδου 2022 - 2023	131
Διάγραμμα 3.3.:	Αποχωρήσεις τακτικών υπαλλήλων μισθοδοτούμενων από τον τακτικό προϋπολογισμό περιόδου 2022 - 2024	132
Διάγραμμα 4.1.:	Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης στις 30.09.2023	203
Διάγραμμα 4.2.:	Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης στις 30.09.2023	203
Διάγραμμα 4.3.:	Δαπάνες για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης	207
Διάγραμμα 4.4.:	Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου	208
Διάγραμμα 4.5.:	Αποδόσεις (%) δεκαετών κρατικών τίτλων	208
Διάγραμμα 4.6.:	Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2023	210
Διάγραμμα 4.7.:	Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ	210
Διάγραμμα 4.8.:	Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2010 - 2023	214

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΩΝ

e-ΕΦΚΑ	Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης
ΑΑΔΕ	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
ΑΔΑ	Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή
ΑΔΑΕ	Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών
ΑΕΕ	Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα
ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΕΜΥ	Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας
ΑΕΝ	Ακαδημία Εμπορικού Ναυτικού
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΚΑΓΕ	Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών
ΑμεΑ	Άτομο με Αναπηρία
ΑΟΟΑ	Αυτόνομος Οικοδομικός Οργανισμός Αξιοματικών
ΑΠΑ	Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας
ΑΠΕ - ΜΠΕ	Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων
ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Συμπαραγωγή Ηλεκτρισμού - Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης
ΑΣΕΠ	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
ΑΣΠΑΙΤΕ	Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
ΑΦΜ	Αριθμός Φορολογικού Μητρώου
ΓΔΔΠ	Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας
ΓΓΕΚ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Καινοτομίας
ΓΓΠΣΨΔ	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης
ΓΔΤΚ	Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΓΛΚ	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΔΑΑ	Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών
ΔΑΛ	Δημόσια Αρχή Λιμένων
ΔΑΠΕΕΠ	Διαχειριστής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγραύσεων Προέλευσης
ΔΕΔΔΗΕ	Διαχειριστής του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΔΕΗ	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
ΔΕΘ	Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης
ΔΕΠ	Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό
ΔΕΠΑ	Δημόσια Επιχείρηση Αερίου
ΔΕΣ ΑΔΜΗΕ	Δημόσια Εταιρεία Συμμετοχών Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας
ΔΙΕΚ	Δημόσιο Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΔΙΜΕΑ	Διυπηρεσιακή Μονάδα Ελέγχου Αγοράς
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΔΤΚ	Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΔΥΠΑ	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης
Ε&Α	Έρευνα & Ανάπτυξη
ΕΑΑ	Εθνική Αναλογιστική Αρχή
ΕΑΒ	Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία
ΕΑΓΜΕ	Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών
ΕΑΔ	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
ΕΑΔΗΣΥ	Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
ΕΑΣ	Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα
ΕΑΣ	Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων
ΕΑΤ	Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα
ΕΓΕΔ	Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΓΤΕ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων
ΕΔ	Ελληνικό Δημόσιο
ΕΔΕΚΤ	Εταιρεία Διαχείρισης Επενδυτικών Κεφαλαίων Ταμείων Ασφάλισης
ΕΔΕΥΕΠ	Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων
ΕΔΙΠ	Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό
ΕΔΣ	Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο
ΕΔΥΤΕ	Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΔ	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
ΕΕΔΑ	Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
ΕΕΕΠ	Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων
ΕΕΠ	Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό
ΕΕΣΣΤΥ	Ελληνική Εταιρεία Συντήρησης Σιδηροδρομικού Τροχαίου Υλικού
ΕΕΣΥΠ	Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας
ΕΕΤΤ	Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
ΕΙΚ	Εθνικό Ίδρυμα Κωφών

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΩΝ

ΕΚΑΒ	Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας
ΕΚΑΠΥ	Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας
ΕΚΑΣ	Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων
ΕΚΔΔΑ	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΚΕΑ	Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας
ΕΚΕΨΥΕ	Ελληνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής και Ερευνών
ΕΚΚΑ	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΕΚΟΜΕ	Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΚΤ	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου
ΕΛΓΑ	Οργανισμός Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων
ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ	Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ»
ΕΛΕΓΕΠ	Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων
ΕΛΙΔΕΚ	Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας
ΕΛΚΕ	Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
ΕΛΚΕ ΟΑΣΠ	Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας
ΕΛΚΕΔ	Ελληνικό Κέντρο Διαστήματος
ΕΛΠΕ	Ελληνικά Πετρέλαια
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΛΤΑ	Ελληνικά Ταχυδρομεία
ΕΛΥΚΩ	Ειδικός Λογαριασμός Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας
ΕΜΥ	Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία
Εν.ΔΤΚ	Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή
ΕΝΦΙΑ	Ενιαίος Φόρος Ίδιοκτησίας Ακινήτων
ΕΟΑΝ	Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης
ΕΟΔΥ	Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας
ΕΟΜ	Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων
ΕΟΜΜΕΧ	Ελληνικός Οργανισμός Μικρών - Μεσαίων Επιχειρήσεων και Χειροτεχνίας
ΕΟΠΥΥ	Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας
ΕΟΤ	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού
ΕΟΦ	Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων
ΕΠΑΣ	Επαγγελματικές Σχολές
ΕΠΙΨΥ	Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής
ΕΡΤ	Ελληνική Ραδιοφωνία και Τηλεόραση
ΕΣΠ	Ετήσιο Σχέδιο Προγράμματος
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΣΡ	Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης
ΕΣΥ	Εθνικό Σύστημα Υγείας
ΕΣΧΑΔΑ	Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίου Ακινήτου
ΕΣΧΑΣΕ	Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων
ΕΤΑΔ	Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου
ΕΤΕΑΕΠ	Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΤΘΑΥ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΤΧΣ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
ΕΥΑΘ Παγίων	Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης Παγίων
ΕΥΔΑΜ	Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
ΕΦΕΤ	Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων
ΕΦΚ	Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης
ΗΒ	Ηνωμένο Βασίλειο
ΗΔΑΤ	Ηλεκτρονική Δευτερογενής Αγορά Τίτλων
ΗΔΙΚΑ	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
ΙΟΒΕ	Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών
ΙΔΟΧ	Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου
ΙΕΚ	Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης
ΙΚΥ	Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών
ΙΝΕΔΙΒΙΜ	Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης
ΙΤΥΕ	Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων
ΙΥΠ	Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού
ΙΦΕΤ	Ινστιτούτο Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας
ΚΑΛΠ	Κοινή Αλιευτική Πολιτική
ΚΑΠ	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΩΝ

ΚΑΠ	Κοινή Αγροτική Πολιτική
ΚΑΠΕ	Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας
ΚΕΑΤ	Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών
ΚεΔΑΚ	Κέντρο Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς
ΚΕΘΕΑ	Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων
ΚΕΘΙ	Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας
ΚΕΜΕΑ	Κέντρο Μελετών Ασφάλειας
ΚΕΤΕΚΝΥ	Κέντρο Τεκμηρίωσης και Κοστολόγησης Νοσοκομειακών Υπηρεσιών
ΚΕΦ	Κέντρο Εξυπηρέτησης Φορολογούμενων
ΚΚΠΠ	Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφερειών
ΚΝΕ	Κεφάλαιο Ναυτικής Εκπαίδευσης
ΚΤΕΛ	Κοινά Ταμεία Εισπράξεων Λεωφορείων
ΚτΠ	Κοινωνία της Πληροφορίας
ΚΤΥΠ	Κτιριακές Υποδομές
ΛΣ - ΕΛΑΚΤ	Λιμενικό Σώμα - Ελληνική Ακτοφυλακή
ΜΑΔΚΑΕΣ	Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού
ΜΕΘ	Μονάδα Εντατικής Θεραπείας
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΜΟΔ	Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
ΜΠΔΣ	Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής
ΜΤΝ	Μετοχικό Ταμείο Ναυτικού
ΜΧΕ	Μη Χρηματοπιστωτική Επιχείρηση
ΝΑΤ	Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
ΟΑΚ	Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης
ΟΑΚΑ	Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθηνών
ΟΑΣΑ	Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών
ΟΑΣΘ	Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης
ΟΑΣΠ	Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας
ΟΔΑΠ	Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων
ΟΔΔΗΧ	Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους
ΟΔΙΠΥ	Οργανισμός Διασφάλισης της Ποιότητας στην Υγεία
ΟΕΔ	Ομόλογο Ελληνικού Δημοσίου
ΟΚΑ	Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης
ΟΚΑΝΑ	Οργανισμός κατά των Ναρκωτικών
ΟΛΘ	Οργανισμός Λιμένος Θεσσαλονίκης
ΟΛΠ	Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΑΠ	Οργανισμός Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου
ΟΠΕΚΑ	Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΟΠΕΚΕΠΕ	Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων, Προσανατολισμού και Εγγυήσεων
ΟΠΣΥΔΔ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Δημοσιονομικής Διαχείρισης
ΟΣΕ	Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος
ΟΣΕΘ	Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης
ΟΣΥ	Οδικές Συγκοινωνίες
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΦΥΠΕΚΑ	Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής
Παγίων ΕΥΔΑΠ	Εταιρεία Παγίων της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΠΦΥ	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας
ΡΑΑΕΥ	Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων
ΡΑΕ	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας
ΡΑΛ	Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων
ΡΑΣ	Ρυθμιστική Αρχή Σιδηροδρόμων
ΣΔΕ	Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας
ΣΔΙΤ	Σύμπραξη Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα
ΣΕΠΕ	Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας
ΣμηΕΑ	Σύστημα μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών
ΣΣΑ	Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης
ΣΤΑΣΥ	Σταθερές Συγκοινωνίες
ΣτΚ	Συνήγορος του Καταναλωτή
ΣτΠ	Συνήγορος του Πολίτη

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΩΝ

ΤΑΑ	Ταμείο Ανάπτυξης και Ανθεκτικότητας
ΤΑΙΠΕΔ	Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου
ΤΑΧΔΙΚ	Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων
ΤΓΚ	Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας
ΤΕΚΑ	Ταμείο Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης
ΤΕΚΕ	Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων
ΤΕΜ	Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης
ΤΠ&Δ	Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων
ΤΠΔΥ	Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΤτΕ	Τράπεζα της Ελλάδος
ΤΧΣ	Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
ΥΔΥ	Υποχρέωση Δημόσιας Υπηρεσίας
ΥΠΑ	Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας
ΥΠΕ - ΠΕΔΥ	Υγειονομική Περιφέρεια - Πρωτοβάθμιο Εθνικό Δίκτυο Υγείας
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ACRONYMS

APP	Asset Purchase Programme - APP
CoFoG	Classification of the Functions of Government
EFSF	European Financial Stability Facility
EPF	European Peace Facility
ESA	European System of Accounts
EUROSTAT	Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία
GLF	Greek Loan Facility
ISPS Code	International Ship and Port Facility Security Code
LFS	Labour Force Survey
NATO	North Atlantic Treaty Organization
PEPP	Pandemic Emergency Purchase Programme
PMI	Purchasing Managers' Index
PPF	Project Preparation Facility
R&D	Research & Development
RRF	Recovery and Resilience Facility
TTF	Title Tanker Facility
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

**Γνώμη του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου
(παρ.4, άρθρο 42 του ν.4270/2014)**

Οι μακροοικονομικές και οι δημοσιονομικές προβλέψεις, πάνω στις οποίες βασίζεται το σχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2024, έχουν υιοθετηθεί από το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

1.1. Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Η παγκόσμια οικονομία συνεχίζει να ανακάμπτει σταδιακά μετά από τις προκλήσεις της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία καθώς και μετά την επακόλουθη αύξηση του κόστους διαβίωσης. Παρά την αναταραχή που σημειώθηκε στις αγορές ενέργειας και τροφίμων εξαιτίας του πολέμου και την αυστηρή νομισματική πολιτική των κεντρικών τραπεζών με στόχο την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, η παγκόσμια οικονομία επιδεικνύει αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα. Ωστόσο, η οικονομική δραστηριότητα διαγράφει πορεία η οποία υπολείπεται εκείνης της προπανδημικής περιόδου, ειδικά στις αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες και εμφανίζει αποκλίσεις μεταξύ των οικονομιών. Πέραν των ανωτέρω, οι συνέπειες της κλιματικής κρίσης και των γεωπολιτικών εξελίξεων περιλαμβάνονται στους παράγοντες που συγκρατούν την ανάκαμψη και επηρεάζουν τη λειτουργία της παγκόσμιας οικονομίας.

Ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), σύμφωνα με την έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) (World Economic Outlook, October 2023) παραμένει κάτω του ετήσιου μέσου όρου 3,8% της περιόδου 2000 - 2019 και αναμένεται να επιβραδυνθεί από 3,5% το 2022 σε 3,0% το 2023 και 2,9% το 2024, με διαφοροποιήσεις ωστόσο μεταξύ των οικονομιών. Η επιβράδυνση είναι περισσότερο έντονη στις ανεπτυγμένες οικονομίες σε σχέση με τις αναδυόμενες αγορές και τις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Μεταξύ των ανεπτυγμένων οικονομιών οι προβλέψεις αναθεωρούνται για μεν τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ) ανοδικά, για δε την Ευρωζώνη καθοδικά, σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις του Ιουλίου του ΔΝΤ.

Ο ρυθμός ανάπτυξης για την Ευρωζώνη, σύμφωνα με τα στοιχεία του Οκτωβρίου του ΔΝΤ, εκτιμάται σε 0,7% το 2023 και 1,2% το 2024, από 3,3% το 2022. Οι προβλέψεις έχουν αναθεωρηθεί προς τα κάτω κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες το 2023 και κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες το 2024 σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις του Ιουλίου του ΔΝΤ. Για την Ισπανία προβλέπεται σημαντικός ρυθμός ανάπτυξης 2,5% το 2023 και 1,7% το 2024, ενώ για τη Γερμανία προβλέπονται ύφεση 0,5% το 2023 και ανάπτυξη 0,9% το 2024.

Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Autumn European Economic Forecast, November 2023), η οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) έχασε τη δυναμική της σε συνέχεια της εύρωστης ανάπτυξης που σημειώθηκε μετά την πανδημία, κατά τα έτη 2021 και 2022. Το υψηλό κόστος διαβίωσης, η ασθενική στήριξη του παγκόσμιου εμπορίου, η περιοριστική νομισματική πολιτική και η σημαντική μείωση της δημοσιονομικής στήριξης επηρέασαν την πορεία της οικονομίας. Ο ρυθμός ανάπτυξης προβλέπεται να καταγράψει ήπια ανάκαμψη, καθώς η κατανάλωση αναμένεται να βελτιωθεί λόγω της αύξησης των πραγματικών μισθών, η επενδυτική δραστηριότητα να παραμείνει υποστηρικτική και η εξωτερική ζήτηση να τονωθεί. Ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου ΑΕΠ (εξαιρουμένης της ΕΕ) αναμένεται να αυξηθεί από 3,3% το 2022 σε 3,5% το 2023 και να περιοριστεί στο 3,2% το 2024. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το 2023 εκτιμά ρυθμό ανάπτυξης 0,6% τόσο για την ΕΕ όσο και την Ευρωζώνη από 3,4% το 2022. Το 2024 προβλέπεται ρυθμός ανάπτυξης 1,3% για την ΕΕ και 1,2% για την Ευρωζώνη (Πίνακας 1.1.). Σημαντικό ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης προβλέπεται να καταγράψει η Ισπανία με 2,4% το 2023 και 1,7% το 2024, ενώ για τη Γερμανία προβλέπονται ύφεση 0,3% το 2023 και ανάπτυξη 0,8% το 2024.

Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο πληθωρισμός αναμένεται να υποχωρήσει σε 6,5% για την ΕΕ και 5,6% για την Ευρωζώνη το 2023, από 9,2% και 8,4% αντίστοιχα το 2022, πριν μειωθεί περαιτέρω σε 3,5% και 3,2%, αντίστοιχα, το 2024.

Πίνακας 1.1.: Βασικά μεγέθη της ευρωπαϊκής και της παγκόσμιας οικονομίας (% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)			
	2022	2023*	2024*
Παγκόσμιο ΑΕΠ	3,5	3,0	2,9
ΑΕΠ ΕΕ**	3,4	0,6	1,3
ΑΕΠ Ευρωζώνης**	3,4	0,6	1,2
ΑΕΠ ΗΠΑ	2,1	2,1	1,5
Όγκος παγκόσμιου εμπορίου (αγαθά και υπηρεσίες)	5,1	0,9	3,5
Παγκόσμιος Πληθωρισμός	8,7	6,9	5,8
α. Προηγμένες οικονομίες	7,3	4,6	3,0
β. Αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες	9,8	8,5	7,8
γ. Ευρωζώνη**	8,4	5,6	3,2
Τιμή πετρελαίου (Brent, USD/barrel)**	100,7	84,1	84,5

* Εκτιμήσεις/προβλέψεις

** Φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Νοέμβριος 2023

Πηγές: IMF, World Economic Outlook, Οκτώβριος 2023

Στις προηγμένες οικονομίες, σύμφωνα με τις προβλέψεις του Οκτωβρίου του ΔΝΤ, ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ εκτιμάται σε 1,5% το 2023 και 1,4% το 2024 έναντι 2,6% το 2022. Μεταξύ των προηγμένων οικονομιών, οι υψηλότεροι ρυθμοί ανάπτυξης το 2023 αναμένονται στην Ισπανία, τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και τον Καναδά, ο χαμηλότερος στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ), ενώ για τη Γερμανία προβλέπεται ύφεση 0,5%. Ο ρυθμός ανάπτυξης για τις ΗΠΑ αναμένεται το 2023 να παραμείνει σε 2,1%, όπως και το 2022, και να διαμορφωθεί σε 1,5% το 2024. Οι προβλέψεις έχουν αναθεωρηθεί ανοδικά κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες το 2023 και κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες το 2024 σε σύγκριση με τις προβλέψεις του Ιουλίου του ΔΝΤ, αντανακλώντας την ανθεκτική αύξηση της κατανάλωσης και των επενδύσεων καθώς και την επεκτατική δημοσιονομική πολιτική της Κυβέρνησης για το 2023.

Στις αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Οκτωβρίου του ΔΝΤ, ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ αναμένεται σταθερός σε 4,0% το 2023 και το 2024 έναντι 4,1% το 2022. Οι προβλέψεις για την Κίνα έχουν αναθεωρηθεί προς τα κάτω σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις του Ιουλίου του ΔΝΤ και αναμένεται ρυθμός ανάπτυξης 5,0% το 2023 και 4,2% το 2024 έναντι 3,0% το 2022, αντανακλώντας τις χαμηλότερες ιδιωτικές επενδύσεις λόγω της κρίσης στον κλάδο των ακινήτων καθώς και την υψηλή ανεργία των νέων. Οι προβλέψεις για την Ινδία αναθεωρούνται προς τα πάνω σε σύγκριση με τις εκτιμήσεις του Ιουλίου του ΔΝΤ και αναμένεται ρυθμός ανάπτυξης 6,3% το 2023 και το 2024, παρουσιάζοντας ωστόσο επιβράδυνση σε σχέση με τον ρυθμό ανάπτυξης 7,2% το 2022.

Μετά από την ανάκαμψη που σημειώθηκε στον όγκο του παγκόσμιου εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών το 2021 (10,7%), σύμφωνα με τις προβλέψεις του Οκτωβρίου του ΔΝΤ, ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου εμπορίου εκτιμάται ότι από 5,1% το 2022 θα περιοριστεί σε 0,9% το 2023, πριν ανακάμψει σε 3,5% το 2024. Η υποχώρηση του ρυθμού αύξησης το 2023 αντικατοπτρίζει όχι μόνο την εξασθένηση της παγκόσμιας ζήτησης αλλά και τη μετατόπισή της προς τις εγχώριες υπηρεσίες, τη χρονική υστέρηση των επιπτώσεων της ανατίμησης του δολαρίου ΗΠΑ καθώς και τα αυξανόμενα εμπορικά εμπόδια. Οι εισαγωγές των προηγμένων οικονομιών εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 0,1% το 2023 και 3,0% το 2024 από 6,7% το 2022 και οι εξαγωγές τους κατά 1,8% το 2023 και 3,1% το 2024 από 5,3% το 2022. Οι εισαγωγές των αναδυόμενων αγορών και αναπτυσσόμενων οικονομιών αναμένεται να αυξηθούν κατά 1,7% το 2023 και 4,4% το 2024 από 3,2% το 2022, ενώ οι εξαγωγές τους προβλέπεται να μειωθούν

οριακά κατά 0,1% το 2023, πριν αυξηθούν κατά 4,2% το 2024 από 4,1% το 2022. Σύμφωνα με τις προβλέψεις Σεπτεμβρίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), η ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου (εξαιρουμένης της Ευρωζώνης) εκτιμάται ότι θα περιοριστεί σε 0,2% το 2023, από 5,3% το 2022, πριν ανακάμψει σε 3,2% το 2024.

Η εξωτερική ζήτηση για την οικονομία της Ευρωζώνης, σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις της ΕΚΤ, εκτιμάται ότι θα αυξηθεί οριακά κατά 0,1% το 2023 και κατά 3,0% το έτος 2024.

Ο παγκόσμιος πληθωρισμός, σύμφωνα με τα στοιχεία του Οκτωβρίου του ΔΝΤ, εκτιμάται να υποχωρήσει σε 6,9% το 2023, ενώ το 2024 να αποκλιμακωθεί περαιτέρω και να διαμορφωθεί σε 5,8%. Ωστόσο, στις περισσότερες οικονομίες δεν αναμένεται να επανέλθει στον στόχο έως το 2025. Οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό έχουν αναθεωρηθεί ανοδικά κατά 0,1 ποσοστιαία μονάδα για το έτος 2023 και 0,6 ποσοστιαίες μονάδες για το έτος 2024, σε σύγκριση με τις προβλέψεις του Ιουλίου του ΔΝΤ. Η αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων συνδέεται με τα αποτελέσματα της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής και τη μείωση των διεθνών τιμών εμπορευμάτων. Στις προηγμένες οικονομίες αναμένεται μεγαλύτερη μείωση του πληθωρισμού σε σχέση με τις αναδυόμενες αγορές και τις αναπτυσσόμενες οικονομίες, λόγω της αυστηρότερης νομισματικής πολιτικής. Συγκεκριμένα, στις προηγμένες οικονομίες αναμένεται υποχώρηση του πληθωρισμού από 7,3% το 2022 σε 4,6% το 2023 και αναμένεται ακόμη μεγαλύτερη αποκλιμάκωση σε 3,0% το 2024. Στις αναδυόμενες αγορές και αναπτυσσόμενες οικονομίες προβλέπεται μείωση του πληθωρισμού από 9,8% το 2022 σε 8,5% το 2023 και σε 7,8% το 2024.

Στις φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής οι κίνδυνοι για τον πληθωρισμό εμφανίζονται περισσότερο ισορροπημένοι συγκριτικά με τις αντίστοιχες θερινές εκτιμήσεις. Πέρα από τους κινδύνους που αφορούν στις τιμές ενέργειας, ο πληθωρισμός θα μπορούσε να κινηθεί σε υψηλότερα επίπεδα εάν οι μισθοί αυξηθούν ταχύτερα του αναμενομένου ή εάν η αύξησή τους δεν απορροφηθεί από τη μείωση των εταιρικών κερδών. Σε αυτή την περίπτωση η ΕΚΤ πιθανόν να χρειαστεί να αυστηροποιήσει περαιτέρω τη νομισματική πολιτική, εξέλιξη η οποία θα προσέθετε περιορισμούς στην οικονομική δραστηριότητα και θα έθετε ευρύτερους μακρο-χρηματοπιστωτικούς κινδύνους. Αντίθετα, ο πληθωρισμός θα μπορούσε να κινηθεί καθοδικά στην περίπτωση που η εσωτερική ζήτηση, εν μέσω περιοριστικών χρηματοπιστωτικών συνθηκών, δεν ανακάμψει τα επόμενα τρίμηνα. Ο χαμηλότερος πληθωρισμός θα βελτίωνε την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών, η οποία θα επιδρούσε θετικά στην καταναλωτική δαπάνη.

Η μέση τιμή του αργού πετρελαίου, σύμφωνα με τις προβλέψεις Οκτωβρίου του ΔΝΤ, από 96,36 δολάρια το βαρέλι το 2022 αναμένεται να μειωθεί κατά 16,5% το 2023 και κατά 0,7% το 2024 και να διαμορφωθεί στα 80,49 και 79,92 δολάρια το βαρέλι το 2023 και 2024, αντίστοιχα. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, οι σημαντικότεροι κίνδυνοι για περαιτέρω άνοδο της τιμής του πετρελαίου συνδέονται με το ενδεχόμενο μεγαλύτερων περικοπών στην παραγωγή από τις χώρες ΟΡΕC+, στρατιωτικής κλιμάκωσης στη Μαύρη Θάλασσα και ανεπαρκών επενδύσεων στην παραγωγή ορυκτών καυσίμων. Παράγοντες που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην πτωτική πορεία της διεθνούς τιμής του πετρελαίου αποτελούν η ενδεχόμενη υποτροπή της παγκόσμιας οικονομίας, η επιβράδυνση της ζήτησης πετρελαίου από την πλευρά της Κίνας και η ταχύτερη διείσδυση των ηλεκτρικών οχημάτων στην αγορά.

Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η μέση τιμή αργού πετρελαίου αναμένεται να μειωθεί σε 84,1 δολάρια το βαρέλι το 2023 από 100,7 δολάρια το 2022 και να διαμορφωθεί στα 84,5 δολάρια το 2024. Αν και η τιμή πετρελαίου Brent αυξήθηκε αμέσως μετά τις εξελίξεις στη Μέση Ανατολή, επανήλθε στη συνέχεια στα επίπεδα του τέλους Αυγούστου, δηλαδή κάτω από τα 90 δολάρια ανά βαρέλι. Οι παράγοντες που οδήγησαν στην αύξηση των φθινοπωρινών προβλέψεων για τις τιμές πετρελαίου κατά περίπου 5% σε σύγκριση με τις θερινές εκτιμήσεις, περιλαμβάνουν τη μείωση της προσφοράς πετρελαίου από τη Σαουδική Αραβία και τη Ρωσία καθώς και τις προσδοκίες για μικρότερη παραγωγή πετρελαίου και χαμηλών επιπέδων αποθεμάτων στις ΗΠΑ.

Οι προβλέψεις για την παγκόσμια οικονομία περιβάλλονται από υψηλή αβεβαιότητα και περιλαμβάνουν σημαντικό αριθμό καθοδικών κινδύνων. Μία πιθανή κλιμάκωση του πολέμου στην Ουκρανία, οι πρόσφατες εξελίξεις στη Μέση Ανατολή και οι λοιπές γεωπολιτικές εντάσεις ενδέχεται να επιδεινώσουν τις διαταραχές στις εφοδιαστικές αλυσίδες και τις διακυμάνσεις στις τιμές τροφίμων, καυσίμων και άλλων βασικών εμπορευμάτων, με κίνδυνο να προκληθούν κοινωνικές αναταραχές σε ευάλωτες οικονομίες. Η αυξημένη γεωοικονομική αστάθεια δύναται να εντείνει τους περιορισμούς στη διασυνοριακή ροή αγαθών, κεφαλαίων, τεχνολογίας και εργαζόμενων και να εμποδίσει την πολυμερή συνεργασία για την επίτευξη της ενεργειακής και επισιτιστικής ασφάλειας και την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης. Οι κίνδυνοι αυτοί επηρεάζουν ασύμμετρα τις χώρες, διαφοροποιώντας τις πληθωριστικές προσδοκίες και συνεπώς τις απαιτούμενες πολιτικές. Ο κίνδυνος επιδείνωσης των πληθωριστικών πιέσεων ενδέχεται να οδηγήσει τις νομισματικές αρχές σε περαιτέρω αυξήσεις επιτοκίων, ασκώντας πίεση στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και προκαλώντας συνέπειες στην πορεία της ανάπτυξης. Αν και οι χρηματοπιστωτικές συνθήκες διεθνώς έχουν εξομαλυνθεί μετά την αναταραχή στον τραπεζικό τομέα των ΗΠΑ και της Ελβετίας τον Μάρτιο 2023, τα κριτήρια χορήγησης δανείων έχουν αυστηροποιηθεί και η ζήτηση δανειακών κεφαλαίων σε ΗΠΑ και Ευρωζώνη έχει υποχωρήσει, ενώ το κόστος δανεισμού για τις αναδυόμενες αγορές και τις αναπτυσσόμενες οικονομίες παραμένει υψηλό, αυξάνοντας την πιθανότητα εμφάνισης μίας κρίσης χρέους. Επιπλέον, στους ανωτέρω κινδύνους, οι οποίοι επιβαρύνουν την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας, περιλαμβάνεται η όξυνση της κρίσης στον κλάδο των ακινήτων στην Κίνα.

Αποφασιστικής σημασίας ανοδικό παράγοντα για την πορεία της παγκόσμιας οικονομίας αποτελεί η ενδεχόμενη, ταχύτερη του αναμενομένου, αποκλιμάκωση του πληθωρισμού στα επίπεδα - στόχους των κεντρικών τραπεζών, με αποτέλεσμα την ταχύτερη χαλάρωση της περιοριστικής πολιτικής, κυρίως στις ΗΠΑ και την Ευρωζώνη. Επίσης, στους παράγοντες ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας συγκαταλέγονται η δυναμική της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας, η καλύτερη επίδοση της οικονομίας των ΗΠΑ και η ισχυρότερη πολιτική στήριξης της κινεζικής οικονομίας. Τέλος, η άμβλυνση των γεωπολιτικών εντάσεων και η ταχύτερη επίτευξη της ψηφιακής και της πράσινης μετάβασης αποτελούν ανοδικούς παράγοντες δυνητικού επηρεασμού της παγκόσμιας ανάπτυξης.

1.1.1. Η ενιαία νομισματική πολιτική στην Ευρωζώνη

Στη διάρκεια του 2023 η άνοδος της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη εξασθένησε περαιτέρω και η οικονομία παρέμεινε κατά τους πρώτους εννέα μήνες του έτους κατ' ουσίαν στάσιμη. Οι εξελίξεις αυτές οφείλονται στη συνεχιζόμενη υποχώρηση της βιομηχανικής παραγωγής, στην υποτονική ζήτηση από το εξωτερικό, στην επιβράδυνση στον τομέα των υπηρεσιών αλλά και στην επίδραση των αυστηρότερων χρηματοπιστωτικών συνθηκών που επενεργούν ανασταλτικά στις επενδύσεις και στην κατανάλωση.

Από την άλλη πλευρά, η οικονομική δραστηριότητα υποστηρίχθηκε από τις βελτιωμένες συνθήκες στην αγορά εργασίας. Το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε το 2023 σε ιστορικά χαμηλό επίπεδο και η απασχόληση εμφάνισε συνεχή άνοδο, αν και υπάρχουν πλέον πρόσφατες ενδείξεις σταδιακής εξασθένησης και στην αγορά αυτή. Ειδικότερα, το πραγματικό ΑΕΠ στην Ευρωζώνη ενισχύθηκε σε ετήσια βάση κατά 1,2% το α' τρίμηνο του 2023, κατά 0,5% το β' τρίμηνο και κατά μόλις 0,1% το γ' τρίμηνο του τρέχοντος έτους.

Ο πληθωρισμός παρουσίασε αποκλιμάκωση στη διάρκεια του 2023 από τα πολύ υψηλά επίπεδα στα οποία διαμορφώθηκε μέχρι το γ' τρίμηνο του 2022. Στην αποκλιμάκωση αυτή συνετέλεσαν η βελτίωση των συνθηκών από την πλευρά της προσφοράς, οι μειώσεις των τιμών της ενέργειας, η άμβλυνση των πιέσεων στις τιμές χονδρικής και ο περιορισμός της συνολικής ζήτησης. Ειδικότερα, ο ρυθμός του γενικού πληθωρισμού στην Ευρωζώνη παρουσίασε κατά τη διάρκεια του 2023 σημαντική επιβράδυνση

(Οκτώβριος 2023: 2,9%, Δεκέμβριος 2022: 9,2%). Ο πυρήνας του πληθωρισμού (δηλαδή, ο ρυθμός μεταβολής των τιμών εκτός ενέργειας και ειδών διατροφής) υποχώρησε αλλά σε μικρότερο βαθμό (Οκτώβριος 2023: 4,2%, Δεκέμβριος 2022: 5,2%). Οι μακροπρόθεσμες πληθωριστικές προσδοκίες κυμαίνονται γύρω στο 2%, αν και ορισμένοι δείκτες εξακολουθούν να υπερβαίνουν τον στόχο αυτό και συνεχίζουν να χρήζουν παρακολούθησης.

Οι κίνδυνοι για τις προοπτικές της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρωζώνη θεωρούνται σημαντικοί. Ο πόλεμος μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και η σύρραξη που πυροδοτήθηκε από την τρομοκρατική επίθεση στο Ισραήλ, αποτελούν σημαντικές πηγές γεωπολιτικής αστάθειας που ενδέχεται να επιτείνουν την αβεβαιότητα και να κλονίσουν την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών πλήττοντας την ανάπτυξη. Η ανάπτυξη μπορεί επίσης να επηρεαστεί αρνητικά αν οι επιπτώσεις από την αυστηροποίηση της νομισματικής πολιτικής αποδειχθούν εντονότερες από το αναμενόμενο ή εάν οι προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας επιδεινωθούν περισσότερο. Οι κίνδυνοι για τις προοπτικές του πληθωρισμού συνεχίζουν να εντείνονται, συνδεδεμένοι κυρίως με υψηλότερες τιμές στην ενέργεια και τα είδη διατροφής.

Σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες μακροοικονομικές προβολές της ΕΚΤ (Σεπτέμβριος 2023), ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού αναμένεται να διαμορφωθεί κατά μέσο όρο στα κράτη - μέλη της Ευρωζώνης σε 5,6% για το 2023, σε 3,2% το 2024 και σε 2,1% το 2025. Ο πυρήνας του πληθωρισμού αναμένεται επίσης να αποκλιμακωθεί σταδιακά, αλλά να παραμείνει σε σχετικά υψηλά επίπεδα ως αποτέλεσμα των υψηλών μισθολογικών αυξήσεων που αναμένονται στη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα των προβολών αυτών.

Κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2023, το διοικητικό συμβούλιο (ΔΣ) της ΕΚΤ προχώρησε σε περαιτέρω αυστηροποίηση της κατεύθυνσης της νομισματικής πολιτικής, ώστε να διασφαλίσει την επιστροφή του πληθωρισμού στον μεσοπρόθεσμο στόχο του Ευρωσυστήματος (συμμετρικός στόχος για ρυθμό πληθωρισμού 2% μεσοπρόθεσμα). Ειδικότερα, το ΔΣ της ΕΚΤ προέβη έξι φορές στη διάρκεια του έτους σε αύξηση των επιτοκίων πολιτικής, συνολικά κατά 200 μονάδες βάσης¹. Τον Σεπτέμβριο 2023 το ΔΣ της ΕΚΤ εκτίμησε ότι τα επιτόκια πολιτικής έχουν πλέον διαμορφωθεί σε επίπεδα που, εφόσον διατηρηθούν για ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα, θα συντελέσουν αποφασιστικά στην έγκαιρη επίτευξη του στόχου του Ευρωσυστήματος. Τον Οκτώβριο 2023, στη συνεδρίασή του στην Αθήνα, το ΔΣ της ΕΚΤ διατήρησε αμετάβλητα τα επιτόκια, καθώς επιβεβαιώθηκαν οι προηγούμενες εκτιμήσεις του για τις μεσοπρόθεσμες προοπτικές του πληθωρισμού.

Όσον αφορά στα προγράμματα αγοράς τίτλων του Ευρωσυστήματος, το 2023 συνεχίστηκε η πολιτική επανεπένδυσης των αποπληρωμών κεφαλαίου των τίτλων που λήγουν στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος αγοράς τίτλων λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme - PEPP), η οποία θα διαρκέσει τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2024. Ο ευέλικτος χαρακτήρας των επανεπενδύσεων σημαίνει ότι αυτές μπορεί να προσαρμοστούν κατάλληλα μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών χρεογράφων και των επιμέρους κρατών - μελών, ώστε να αποφευχθούν κίνδυνοι που σχετίζονται με την πανδημία, οι οποίοι θα μπορούσαν να παρεμποδίσουν την ομαλή εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής. Το χαρτοφυλάκιο τίτλων που έχει αποκτήσει το Ευρωσύστημα μέσω του διευρυμένου προγράμματος αγοράς τίτλων (Asset Purchase Programme - APP) άρχισε να συρρικνώνεται από τον Μάρτιο 2023 με σταθερό ρυθμό κατά 15 δισ. ευρώ ανά μήνα, ενώ από τον Ιούλιο του 2023 οι επανεπενδύσεις στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού σταμάτησαν.

¹ Από τον Σεπτέμβριο 2023 το επιτόκιο στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος έχει διαμορφωθεί σε 4,50%, στην πάγια διευκόλυνση οριακής αναχρηματοδότησης σε 4,75% και στη διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων σε 4,00%. Οι αυξήσεις των επιτοκίων πολιτικής το 2023 αποτελούν συνέχεια των αυξήσεων που ξεκίνησαν το 2022, όταν τα επιτόκια πολιτικής αυξήθηκαν συνολικά κατά 250 μονάδες βάσης.

1.2. Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα

1.2.1. Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας

Το 2022 η ελληνική οικονομία παρουσίασε ρυθμό ανάπτυξης 5,6%, επιβεβαιώνοντας την μακροοικονομική πρόβλεψη της εισηγητικής έκθεσης του κρατικού προϋπολογισμού 2023 και επιδεικνύοντας σημαντική ανθεκτικότητα έναντι των διεθνών πληθωριστικών πιέσεων. Η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης, η σημαντική επενδυτική δραστηριότητα και η ώθηση που προήλθε από την ανάκαμψη του τουρισμού κατά τη θερινή περίοδο συνέβαλαν στην ισχυρή αυτή επίδοση. Σημαντική συμβολή στην ανθεκτικότητα της ανάπτυξης είχαν οι παρεμβάσεις της πολιτείας στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της ενεργειακής και της υγειονομικής κρίσης καθώς και εκείνες με διαρθρωτικό χαρακτήρα που είχαν ως στόχο την αύξηση του εισοδήματος των πολιτών και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

Το 2023 η ελληνική οικονομία εκτιμάται ότι θα επιτύχει τριπλάσιο ρυθμό ανάπτυξης σε σχέση με το σύνολο της Ευρωζώνης (2,4% έναντι 0,6%). Η συμβολή της αύξησης των επενδύσεων παραμένει ισχυρή, ενώ συνολικά οι επιμέρους δείκτες καταδεικνύουν τη διατήρηση των θετικών προοπτικών του 2022, με τον όγκο οικονομικής δραστηριότητας να αντιστέκεται σθεναρά στις εξωτερικές πιέσεις της επιβράδυνσης της παγκόσμιας ανάπτυξης, που απορρέει από τις αυξανόμενες εστίες γεωπολιτικής αστάθειας, τις πληθωριστικές πιέσεις και την περιοριστική νομισματική πολιτική.

Η ανεργία κατά τον μήνα Σεπτέμβριο 2023 υποχώρησε σημαντικά στο 10% έναντι 12,1% τον Σεπτέμβριο 2022. Οι αμοιβές εξαρτημένης εργασίας αυξήθηκαν σημαντικά και στα δύο τρίμηνα του πρώτου εξαμήνου, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ). Ο πληθωρισμός παρουσιάζει σταδιακή αποκλιμάκωση και διαμορφώνεται σε 3,4% τον μήνα Οκτώβριο 2023. Ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή για το 2023 προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 4,1% έναντι πρόβλεψης 5,6% για τον μέσο όρο της Ευρωζώνης και 6,5% για τον μέσο όρο της ΕΕ, σύμφωνα με τις φθινοπωρινές οικονομικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η αποκλιμάκωση του επιπέδου τιμών από τον Ιανουάριο 2023 και έπειτα, τόσο στην Ευρωζώνη όσο και στην Ελλάδα (με ταχύτερο ρυθμό συγκριτικά με την Ευρωζώνη), αντανάκλα μειώσεις στους υποδείκτες τιμών ενέργειας, ενώ ο δείκτης τιμών τροφίμων και ο πυρήνας του πληθωρισμού συνεχίζουν να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα κατά τη διάρκεια του 2023, λόγω της προαναφερθείσας αβεβαιότητας για την εξέλιξη των τιμών διεθνώς. Η σημαντικότερη από τις παραπάνω μειώσεις των τιμών της ενέργειας αφορά στη διεθνή τιμή φυσικού αερίου, η οποία επηρεάζει και τις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας. Συγκεκριμένα, η τιμή του Title Tanker Facility (TTF) του φυσικού αερίου μειώθηκε μέχρι και 86% κατά μέσο όρο (από Αύγουστο 2022 έως Οκτώβριο 2023).

Οι αυξανόμενες και επίμονες πληθωριστικές πιέσεις οδήγησαν τις κεντρικές τράπεζες στη διατήρηση της συσταλτικής νομισματικής πολιτικής για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από ό,τι αρχικά αναμενόταν, δεδομένων και των σταδιακών κινήσεων ως προς την ένταση των επιτοκιακών αυξήσεων, προκειμένου να τηρηθούν οι ισορροπίες μεταξύ του αντίκτυπου στον πληθωρισμό και του αντίκτυπου στην ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο της δημοσιονομικής πολιτικής και εν μέσω αποκλιμάκωσης των τιμών ενέργειας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε τον Μάρτιο 2023 την απενεργοποίηση της ρήτρας γενικής διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ) από το 2024, με στοχευμένες πλέον και όχι οριζόντιες δημοσιονομικές παρεμβάσεις για τη στήριξη των περισσότερο ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων. Στο ίδιο πλαίσιο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στοχεύει στην ολοκλήρωση της αναθεώρησης των δημοσιονομικών κανόνων μέχρι το τέλος του 2023, προκειμένου να καταστεί εφικτή η εφαρμογή τους από το 2024.

Οι δημοσιονομικές παρεμβάσεις από τις αρχές του 2023 καθώς και εκείνες που εξαγγέλθηκαν μετά τις διπλές βουλευτικές εκλογές του Μαΐου - Ιουνίου 2023, δρουν ενισχυτικά στη συνέχιση της ανθεκτικότητας και της δυναμικής της αναπτυξιακής πορείας της χώρας, στοχεύοντας στην αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος και των μισθών, στην άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων και στην αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της ενεργειακής κρίσης και των φυσικών καταστροφών, ως αποτέλεσμα της κλιματικής κρίσης, κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους.

Ειδικότερα, στις παρεμβάσεις για την ενίσχυση του εισοδήματος κατά τη διάρκεια του 2023, που αποτελεί βασικό στόχο της κυβερνητικής πολιτικής, συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, η αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των ιατρών του Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ), η κατάργηση εισφοράς αλληλεγγύης στους δημοσίους υπαλλήλους, η διευθέτηση μισθολογικών αιτημάτων των Ενόπλων Δυνάμεων, η κατάργηση της ειδικής εισφοράς 1% υπέρ του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ), η αύξηση της διάρκειας του επιδόματος μητρότητας σε εννέα μήνες στον ιδιωτικό τομέα, η αύξηση των επιδομάτων αναπηρίας κατά 8% από την 1η Μαΐου 2023, η αύξηση του κατώτατου μισθού στα 780 ευρώ από τα 713 ευρώ από τον Απρίλιο 2023, η παροχή εισοδηματικών κινήτρων στον δημόσιο τομέα, η οικονομική ενίσχυση των νέων, η αναπροσαρμογή των συντάξεων ειδικών κατηγοριών, η αύξηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και η ενίσχυση του προγράμματος «Σπίτι μου» για την αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος ιδίως των νέων ατόμων.

Για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της ενεργειακής κρίσης συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια του 2023, η στήριξη των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων και των αγροτών επί των υψηλών τιμών του ηλεκτρικού ρεύματος, αλλά σε μικρότερο βαθμό έναντι του 2022, καθώς οι τιμές αυτές έχουν αποκλιμακωθεί. Παράλληλα, υιοθετήθηκαν νέα εργαλεία με κυριότερο το “market pass” για τη βραχυχρόνια αντιμετώπιση του υψηλού κόστους στην αγορά τροφίμων από τον Φεβρουάριο 2023 έως τον Οκτώβριο 2023 και με επέκταση του εργαλείου έως τον Δεκέμβριο 2023 για τις πληγείσες από τις πλημμύρες περιοχές και τον Έβρο. Επιπρόσθετα μέτρα, όπως ο έλεγχος περιθωρίου μικτού κέρδους και το καλάθι του νοικοκυριού, υποστήριξαν τη συγκράτηση των τιμών σε πλήθος αγαθών πρώτης ανάγκης. Τέλος, κατά το 2023 συνεχίστηκε η εφαρμογή αυξημένου επιδόματος θέρμανσης, αλλά και η επιστροφή του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης (ΕΦΚ) στο αγροτικό πετρέλαιο.

Εκτός από τις προαναφερθείσες παρεμβάσεις με σκοπό την ενίσχυση του εισοδήματος και την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, ψηφίστηκε συμπληρωματικός προϋπολογισμός ύψους 600 εκατ. ευρώ τον Σεπτέμβριο 2023 για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών των φυσικών καταστροφών που έπληξαν τη χώρα, ως συνέπεια της κλιματικής κρίσης (άρθρο 36 του ν.5053/2023, Α' 158). Συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις περιλαμβάνουν την ενίσχυση μέσω της κρατικής αρωγής για την αντιμετώπιση πρώτων αναγκών, ζημιές σε οικοσκευή και απλές επισκευαστικές εργασίες έως 6.600 ευρώ, την πρώτη αρωγή έναντι στεγαστικής συνδρομής κτηρίων που υπέστησαν βλάβες έως 10.000 ευρώ και εν συνεχεία τη στεγαστική συνδρομή ύψους 80% επί του κόστους επισκευής ή ανακατασκευής των κτηρίων, την επιδότηση ενοικίου ή συγκατοίκησης από 300 έως 500 ευρώ τον μήνα καθώς και την αναστολή συμβάσεων εργασίας με αποζημίωση ειδικού σκοπού προς τους εργαζόμενους των πληγείσων επιχειρήσεων. Σχετικά με τις πληγείσες επιχειρήσεις οι παρεμβάσεις αφορούν στην πρώτη αρωγή έναντι κρατικής αρωγής ύψους έως 4.000 ευρώ και εν συνεχεία στην αποζημίωση 70% της εκτιμηθείσας ζημιάς σε στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης καθώς επίσης και στις αποζημιώσεις προς πληγείσες αγροτικές εκμεταλλεύσεις που περιλαμβάνουν τόσο την αποζημίωση 70% επί της εκτιμηθείσας ζημιάς σε στοιχεία ενεργητικού της αγροτικής εκμετάλλευσης όσο και την αποζημίωση της τρέχουσας παραγωγής μέσω του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ).

Στο πεδίο της δημοσιονομικής διαχείρισης και μετά από την έξοδο από την ενισχυμένη εποπτεία και την πλήρη αποπληρωμή των οφειλών της χώρας προς το ΔΝΤ το 2022, το 2023 εκτιμάται ότι θα επιτευχθεί πρωτογενές πλεόνασμα 1,1%, παρά τις έκτακτες δαπάνες για τις φυσικές καταστροφές και τις δημοσιονομικές παρεμβάσεις που έχουν δρομολογηθεί. Η επίτευξη του ανωτέρω στόχου πρωτογενούς

πλεονάσματος ενισχύει σημαντικά την αξιοπιστία του αξιόχρεου της χώρας, γεγονός που αποτυπώνεται και στις πιστοληπτικές αξιολογήσεις. Ακόμα πιο σημαντική εκτιμάται η πορεία της αποκλιμάκωσης του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης από 172,6% του ΑΕΠ το 2022 (σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ), σε 160,3% το 2023. Κομβικής σημασίας επίτευγμα για την ελληνική οικονομία αποτελούν η αναβάθμιση του αξιόχρεου της στην επενδυτική βαθμίδα κατά τους μήνες Ιούλιο, Αύγουστο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης R&I, Scope Ratings (που με πρόσφατη απόφαση της ΕΚΤ αναμένεται να συμπεριληφθεί στους αναγνωρισμένους οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης), DBRS Morningstar και S&P Global Ratings καθώς επίσης και η διπλή αναβάθμιση, ένα μόλις επίπεδο πριν την επενδυτική βαθμίδα, από τον οίκο αξιολόγησης Moody's (Πίνακας 1.2.). Οι θετικές αυτές αξιολογήσεις αντανakλούν την περαιτέρω ενίσχυση του κύρους και της αξιοπιστίας της χώρας, σε συνέχεια των δώδεκα διαδοχικών αναβαθμίσεων της ελληνικής οικονομίας τα τέσσερα τελευταία χρόνια, παρά την ταυτόχρονη εκδήλωση αλληπάλληλων εξωγενών κρίσεων.

Περιγραφή	S&P	Moody's	Fitch	DBRS	Scope Rating	R&I	Βαθμίδα
Ανώτατη Βαθμίδα	AAA	Aaa	AAA	AAA	AAA	AAA	
Υψηλή Ενδιάμεση Βαθμίδα	AA+	Aa1	AA+	AA (high)	AA+	AA+	
Ανώτερη Ενδιάμεση Βαθμίδα	AA	Aa2	AA	AA	AA	AA	
Χαμηλή Ενδιάμεση Βαθμίδα	AA-	Aa3	AA-	AA (low)	AA-	AA-	
Υψηλή Μη - επενδυτική Βαθμίδα	A+	A1	A+	A (high)	A+	A+	Επενδυτική
Ανώτερη Μη - επενδυτική Βαθμίδα	A	A2	A	A	A	A	
Χαμηλή Μη - επενδυτική Βαθμίδα	A-	A3	A-	A (low)	A-	A-	
Υψηλή Μη - επενδυτική Βαθμίδα	BBB+	Baa1	BBB+	BBB (high)	BBB+	BBB+	
Ανώτερη Μη - επενδυτική Βαθμίδα	BBB	Baa2	BBB	BBB	BBB	BBB	
Χαμηλή Μη - επενδυτική Βαθμίδα	BBB- (σταθερή προοπτική)	Baa3	BBB-	BBB (low) (σταθερή προοπτική)	BBB- (σταθερή προοπτική)	BBB- (σταθερή προοπτική)	
Υψηλή Μη - επενδυτική Βαθμίδα	BB+	Ba1 (σταθερή προοπτική)	BB+ (σταθερή προοπτική)	BB (high)	BB+	BB+	Μη - επενδυτική
Ανώτερη Μη - επενδυτική Βαθμίδα	BB	Ba2	BB	BB	BB	BB	
Χαμηλή Μη - επενδυτική Βαθμίδα	BB-	Ba3	BB-	BB (low)	BB-	BB-	
Υψηλή Μη - επενδυτική Βαθμίδα	B+	B1	B+	B (high)	B+	B+	
Ανώτερη Μη - επενδυτική Βαθμίδα	B	B2	B	B	B	B	
Χαμηλή Μη - επενδυτική Βαθμίδα	B-	B3	B-	B (low)	B-	B-	
Υψηλή Μη - επενδυτική Βαθμίδα	B-	B3	B-	B (low)	B-	B-	

Πηγή: S&P Global Ratings, Moody's, Fitch Ratings, DBRS Morningstar, Scope Ratings, R&I

Στο πεδίο της αναπτυξιακής πολιτικής, το σχέδιο «Ελλάδα 2.0» με χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, με την ένταξη 718 έργων και υποέργων, συνολικού προϋπολογισμού 20,7 δισ. ευρώ. Σημειώνεται ότι για την Ελλάδα από το 2021 έως σήμερα έχουν ήδη εκταμιευτεί 11,1 δισ. ευρώ (5,75 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις και 5,35 δισ. ευρώ σε δάνεια). Το συνολικό ποσό που είχε αρχικά καταναμεηθεί για την Ελλάδα έως το 2026 ανέρχεται σε 30,5 δισ. ευρώ (17,8 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις και 12,7 δισ. ευρώ σε δάνεια).

Επίσης, τονίζεται ότι η Ελλάδα έχει υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή: α) πρόταση αναθεώρησης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» στις 31 Αυγούστου 2023, η οποία περιλαμβάνει νέα δέσμη επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του REPowerEU, με ευρωπαϊκή επιχορήγηση 795 εκατ. ευρώ, που στοχεύει στην ενεργειακή αυτονομία της Ευρώπης και β) αίτημα

επιπλέον δανειακών πόρων 5 δισ. ευρώ που θα προστεθούν στο υφιστάμενο δανειακό πρόγραμμα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (TAA). Με την έγκριση του αναθεωρημένου σχεδίου, ο προϋπολογισμός των πόρων του «Ελλάδα 2.0» θα ανέλθει σε 36 δισ. ευρώ έως το 2026, ενισχύοντας έτσι περαιτέρω τις δυνατότητες ευεργετικών παρεμβάσεων με πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα στην ελληνική οικονομία.

Η ελληνική οικονομία, εν μέσω υψηλής διεθνούς αβεβαιότητας και δυσμενών γεωπολιτικών εξελίξεων, βρίσκεται σε μία σταθερή ανοδική τροχιά επιτυγχάνοντας τους στόχους που έχουν τεθεί από το Πρόγραμμα Σταθερότητας, ως αποτέλεσμα της συνετής και αποτελεσματικής δημοσιονομικής πολιτικής των τελευταίων ετών και της εφαρμογής ενός προγράμματος με υψηλό μεταρρυθμιστικό προσανατολισμό. Ως σημαντικές για την ανοδική πορεία της ελληνικής οικονομίας αξιολογούνται και οι πολιτικές αποτελεσματικής αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής, άσκησης δημοσιονομικών παρεμβάσεων με σκοπό την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος, ενίσχυσης του τομέα της υγείας και συνέχισης του προγράμματος θωράκισης της χώρας έναντι των οικονομικών συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, οι οποίες σε αντίθεση με τις προηγούμενες κρίσεις, εμφανίζονται να έχουν μόνιμο χαρακτήρα.

1.2.2. Οι εξελίξεις το 2022

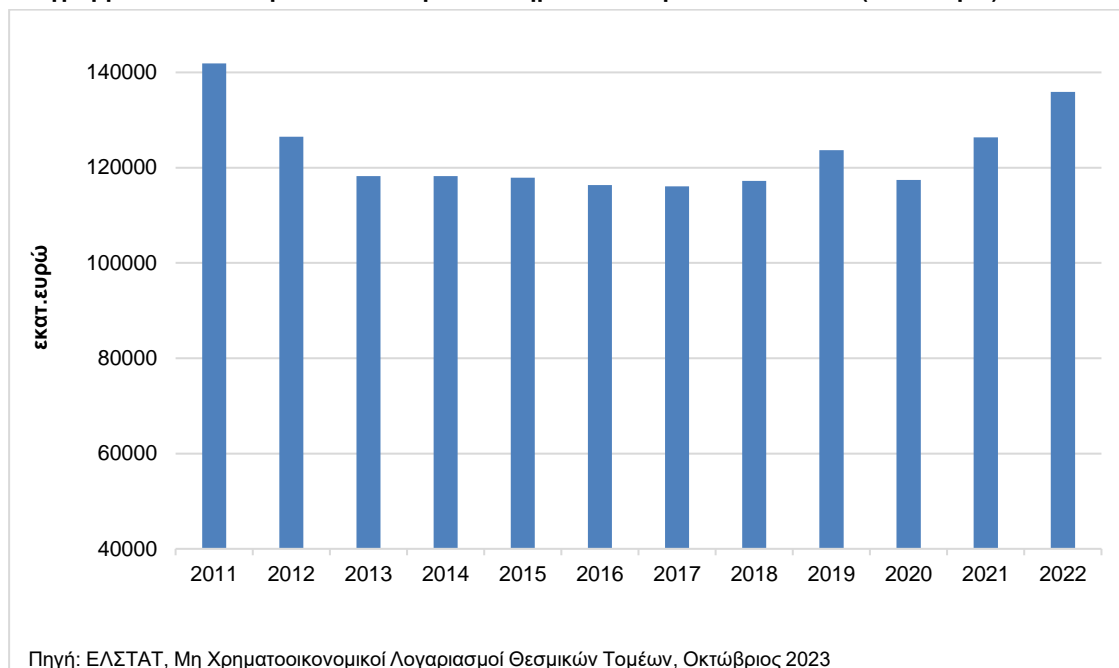
Το 2022 χαρακτηρίστηκε από τη διεθνή αβεβαιότητα που προέκυψε από τον πόλεμο στην Ουκρανία στις αρχές του έτους και την εκτόξευση στις τιμές της ενέργειας, ιδίως στην Ευρώπη, λόγω του κόστους προμήθειας φυσικού αερίου, με συνεπακόλουθο την αύξηση των πληθωριστικών πιέσεων διεθνώς. Ωστόσο, η ελληνική οικονομία διατήρησε θετική δυναμική, υποστηριζόμενη από ένα σύνολο μέτρων δημοσιονομικής πολιτικής, όπως αυτά για την αντιμετώπιση της ενεργειακής και υγειονομικής κρίσης, αλλά και μόνιμες παρεμβάσεις, όπως είναι η αύξηση του κατώτατου μισθού, η μόνιμη και σημαντική μείωση του Ενιαίου Φόρου Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ), η επέκταση της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών και η κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, η μείωση του τέλους κινητής τηλεφωνίας, η οικονομική ενίσχυση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, η αύξηση του στεγαστικού φοιτητικού επιδόματος και τα κίνητρα για επέκταση της πλήρους απασχόλησης.

Ταυτόχρονα, η υλοποίηση μίας σειράς μεταρρυθμίσεων και η αξιοποίηση των πόρων από το ευρωπαϊκό μέσο ανάκαμψης Next Generation EU (NGEU) αλλά και από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, συνέβαλαν καθοριστικά στην τόνωση της ενεργού ζήτησης και της θετικής τάσης στην αγορά εργασίας, συντελώντας στην οικονομική μεγέθυνση.

Το 2022 η ελληνική οικονομία κατέγραψε ρυθμό ανάπτυξης 5,6%, σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ τον Οκτώβριο 2023, σχεδόν διπλάσιο του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Το πραγματικό ΑΕΠ ξεπέρασε τα προ πανδημίας επίπεδα, με τη συμβολή κυρίως της τελικής εγχώριας ζήτησης που συνέβαλε στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 7,1 ποσοστιαίες μονάδες. Η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε κατά 7,5% σε σταθερές τιμές και αποτέλεσε, μαζί με τις επενδύσεις, τον κύριο προσδιοριστικό παράγοντα της ανάπτυξης.

Το ονομαστικό ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών το 2022 αυξήθηκε κατά 7,6%, έναντι του 2021, στο υψηλότερο επίπεδο από το 2011 (Διάγραμμα 1.1.). Παρά την αύξηση των τιμών, η υλοποίηση αναβληθέντων, λόγω πανδημίας, καταναλωτικών σχεδίων για αγορά ιδίως διαρκών αγαθών και υπηρεσιών με τη χρήση αποταμιεύσεων που είχαν συσσωρευτεί λόγω των περιορισμών από την πανδημία, αιτιολογεί τη θετική πορεία της ιδιωτικής κατανάλωσης. Ομοίως, η αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου ήταν ιδιαίτερα σημαντική, 11,7% σε όγκο, με τις επενδύσεις σε κατασκευές να αυξάνονται κατά 16,6%, τόσο σε κατοικίες (33,7%), όσο και σε λοιπές κατασκευές (9,5%) και σε εξοπλισμό (15,1%).

Διάγραμμα 1.1.: Ακαθάριστο διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών 2011 - 2022 (εκατ. ευρώ)

Ο εξωτερικός τομέας το 2022 εμφάνισε αρνητική επίδραση στον ρυθμό μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ κατά 0,75 ποσοστιαίες μονάδες. Η αύξηση των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (7,2%) ήταν μεγαλύτερη από την αντίστοιχη αύξηση των εξαγωγών (6,2%), παρά τη σημαντική ενίσχυση των τουριστικών εισπράξεων που ανήλθαν σε 97,2% των αντίστοιχων εισπράξεων του έτους 2019. Η αύξηση της εγχώριας ζήτησης και η συνακόλουθη δαπάνη για κατανάλωση και επενδύσεις εξηγούν την αύξηση στις εισαγωγές αγαθών.

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της οικονομίας (σε σταθερές τιμές) αυξήθηκε το 2022 κατά 4,7%, λόγω κυρίως των υψηλών επιδόσεων του τομέα των υπηρεσιών, που συνδέονται πρωτίστως με τον τουρισμό (π.χ. αεροπορικές μεταφορές 62,9%, δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων 57,1%, καταλύματα και δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης 32%).

Οι πληθωριστικές πιέσεις ενισχύθηκαν σημαντικά το 2022, λόγω κυρίως των διεθνών αυξήσεων στα ενεργειακά προϊόντα και στις τιμές των βασικών εμπορευμάτων εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία, με αποτέλεσμα ο Εν.ΔΤΚ να αυξηθεί κατά 9,3% το 2022, καταγράφοντας σημαντικές αυξήσεις μέχρι τον Σεπτέμβριο, με σταδιακή αποκλιμάκωση το τελευταίο τρίμηνο του έτους λόγω της καθοδικής πορείας των διεθνών τιμών ενέργειας. Σημαντική αύξηση 3,4% κατέγραψε ο πυρήνας του πληθωρισμού, έναντι μείωσης 0,6% το 2021, λόγω της μετακύλισης των αρχικών αυξήσεων στην ενέργεια και στα διατροφικά αγαθά, στις υπηρεσίες και στα μη ενεργειακά βιομηχανικά προϊόντα. Ωστόσο, στη συγκράτηση του παρατηρούμενου ρυθμού πληθωρισμού το 2022 συνέβαλε η δημοσιονομική παρέμβαση της Κυβέρνησης με σημαντική επιδότηση στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος.

Στην αγορά εργασίας η ανεργία μειώθηκε περαιτέρω το 2022 έναντι του 2021 και διαμορφώθηκε στο 12,4% του εργατικού δυναμικού με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ και στο 10,9% με βάση τους εθνικούς λογαριασμούς. Βάσει των τελευταίων, η αύξηση της συνολικής απασχόλησης ήταν 2,5% και της απασχόλησης μισθωτών ή εξαρτημένης εργασίας 3%. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, το ισοζύγιο των ρών μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα το 2022 ήταν θετικό, ωστόσο κυμάνθηκε σε επίπεδα χαμηλότερα του 2021. Συγκεκριμένα, το 2022 δημιουργήθηκαν 72.847 νέες θέσεις εργασίας έναντι 133.082 το 2021 (το οποίο, ωστόσο, ήταν το έτος επανάκαμψης από την πανδημία του Covid-19), με τη μεγαλύτερη αύξηση προσλήψεων να

παρατηρείται στους κλάδους τουριστικής δραστηριότητας. Το 2022 οι συνολικές αμοιβές εργασίας αυξήθηκαν κατά 5,9%, με την αύξηση του μέσου μισθού να διαμορφώνεται στο 2,8%.

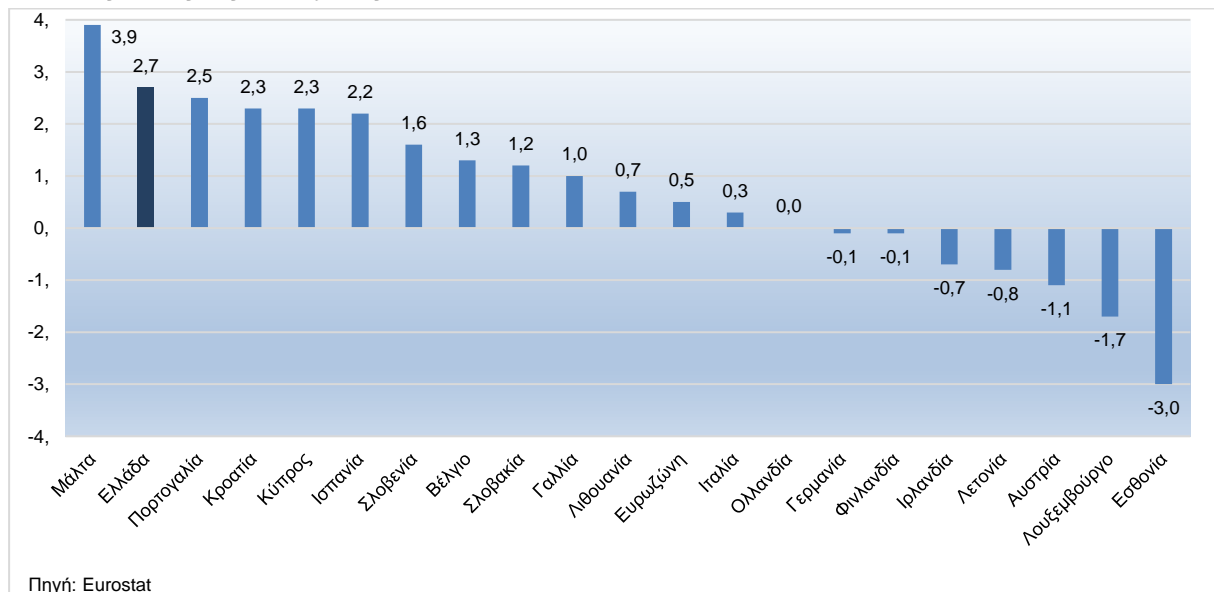
Παρά τη λήψη των δημοσιονομικών μέτρων για τον μετριασμό των επιπτώσεων από την ενεργειακή κρίση και την ενίσχυση των εισοδημάτων το 2022, το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης (κατά ESA - European System of Accounts) συγκρατήθηκε στο 2,4% του ΑΕΠ, με βελτίωση του πρωτογενούς αποτελέσματος της Γενικής Κυβέρνησης σε οριακά θετικό έδαφος (0,1% του ΑΕΠ), έπειτα από τη δημοσιονομική επιβάρυνση των ετών της πανδημίας. Επίσης, ο λόγος του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ υποχώρησε και διαμορφώθηκε στο 172,6%, από 195% του ΑΕΠ το 2021.

1.2.3. Οι εξελίξεις το 2023

1.2.3.1. Το ΑΕΠ και οι συνιστώσες του

Από τις αρχές του 2023 η παγκόσμια οικονομία βρίσκεται σε τροχιά επιβράδυνσης και επισκιάζεται από υψηλή αβεβαιότητα υπό το βάρος των συνεπειών πρωτόγνωρων κρίσεων με την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία, την ενεργειακή κρίση που επιτάχθηκε, τον υψηλό πληθωρισμό και τη συνεπαγόμενη αυστηροποίηση της νομισματικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που προκαλούνται από την κλιματική κρίση καθώς και από την πρόσφατη γεωπολιτική αστάθεια στη νοτιοανατολική Μεσόγειο.

Διάγραμμα 1.2.: Ρυθμός μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2023 στις χώρες της Ευρωζώνης (% μεταβολή έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2022)

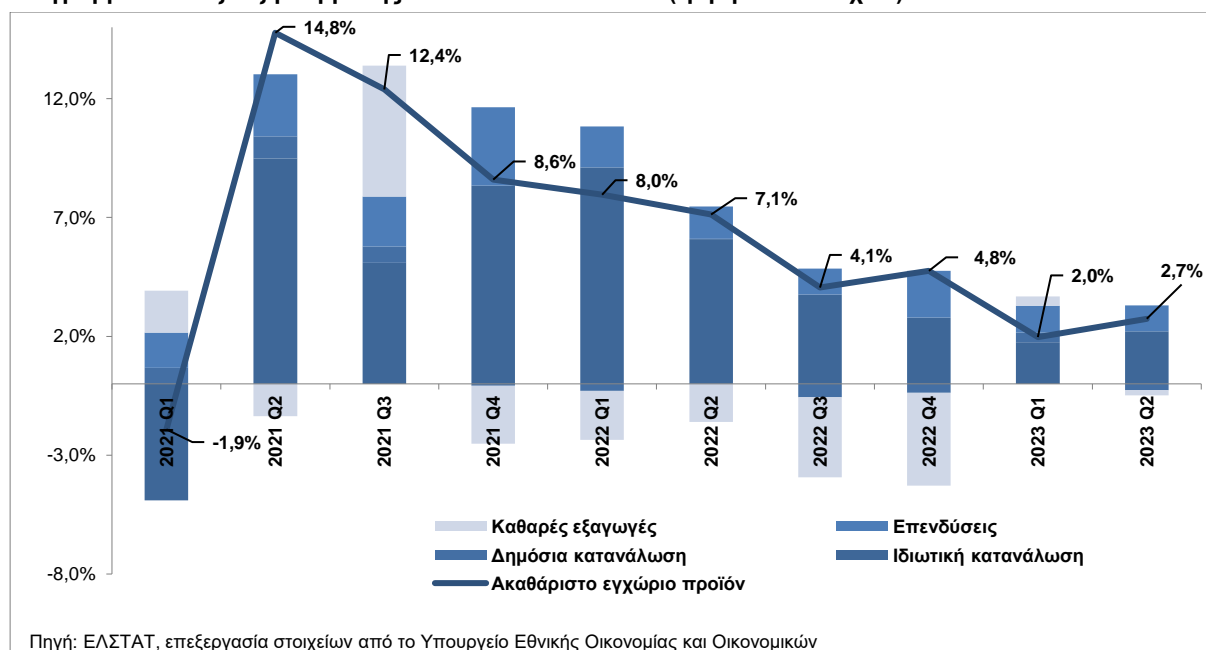
Παρά τις ανωτέρω δυσμενείς εξελίξεις, η αύξηση του ΑΕΠ (σε όρους όγκου) το πρώτο εξάμηνο του 2023 ανήλθε σε 2,4%. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ από 2,0% στο πρώτο τρίμηνο του 2023 αυξήθηκε σε 2,7% στο δεύτερο τρίμηνο, έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2022. Η εν λόγω επίδοση κατέταξε την Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, στη δεύτερη θέση εντός της Ευρωζώνης (Διάγραμμα 1.2.), σημαντικά υψηλότερα από τον μέσο όρο της (0,5%).

Η υψηλή αύξηση του ΑΕΠ στο δεύτερο τρίμηνο του έτους οφείλεται στην ισχυρή συμβολή (Διάγραμμα 1.3.) της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,2 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ οι επενδύσεις συνεισέφεραν κατά 1,1 ποσοστιαίες μονάδες. Αντίθετα, οι καθαρές εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών καθώς και η δημόσια

κατανάλωση άσκησαν αρνητική επίδραση κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες και κατά 0,3 ποσοστιαίες μονάδες, αντίστοιχα.

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, το δεύτερο τρίμηνο του 2023 η τελική καταναλωτική δαπάνη (ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση) σε όγκο αυξήθηκε κατά 2,0%, έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2022 και 0,2% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2023, λόγω της θετικής πορείας της ιδιωτικής κατανάλωσης (3,2% σε ετήσια και 0,9% σε τριμηνιαία βάση). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στη σημαντική δυναμική στην αγορά εργασίας, με την αύξηση της απασχόλησης, αλλά και στη συνεχιζόμενη στήριξη των εισοδημάτων με στοχευμένα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής. Με τον τρόπο αυτό, στην ουσία ανασχέθηκαν σε σημαντικό βαθμό οι επιπτώσεις από την ενεργειακή κρίση και τις πληθωριστικές πιέσεις στην ιδιωτική κατανάλωση και την ανάπτυξη.

Διάγραμμα 1.3.: Εξέλιξη συμβολής συνιστωσών στο ΑΕΠ (τριμηνιαία στοιχεία)

Για το 2023 συνολικά εκτιμάται αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,9% (σταθερές τιμές), έναντι αύξησης 2,5% που είχε περιληφθεί στο προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού 2024, λόγω της ανοδικότερης πορείας του μέσου μισθού και της συνολικής μισθοδοτικής δαπάνης. Η μεταβολή της δημόσιας κατανάλωσης εκτιμάται σε -0,4% για το 2023.

Επιπλέον, σημαντική συνεισφορά στην ανάπτυξη είχαν και οι επενδύσεις, οι οποίες στο δεύτερο τρίμηνο του 2023 αυξήθηκαν κατά 7,9% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2022 και 0,3% έναντι του πρώτου τριμήνου 2023. Η ισχυρή αυτή μεταβολή σε ετήσια βάση ενισχύθηκε από τις εισροές από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Next Generation EU, NGEU).

Ειδικότερα, η αύξηση των επενδύσεων στο δεύτερο τρίμηνο του 2023 προήλθε, κυρίως, από τον κλάδο των κατοικιών, όπου σημειώθηκε αύξηση κατά 47%, από τον κλάδο του μεταφορικού εξοπλισμού με αύξηση 16,7%, καθώς και από τον κλάδο των λοιπών κατασκευών με αύξηση 15,0%.

Για το 2023 συνολικά, εκτιμάται αύξηση των επενδύσεων κατά 7,1%, έναντι αύξησης 8,3% που είχε περιληφθεί στο προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού 2024, λόγω εκτιμώμενης χαμηλότερης εκτέλεσης δαπανών από το ΤΑΑ και μετακύλισής τους στο 2024.

Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν το δεύτερο τρίμηνο του 2023 κατά 0,1% σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2022, ενώ παρουσίασαν μείωση 1,2% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2023.

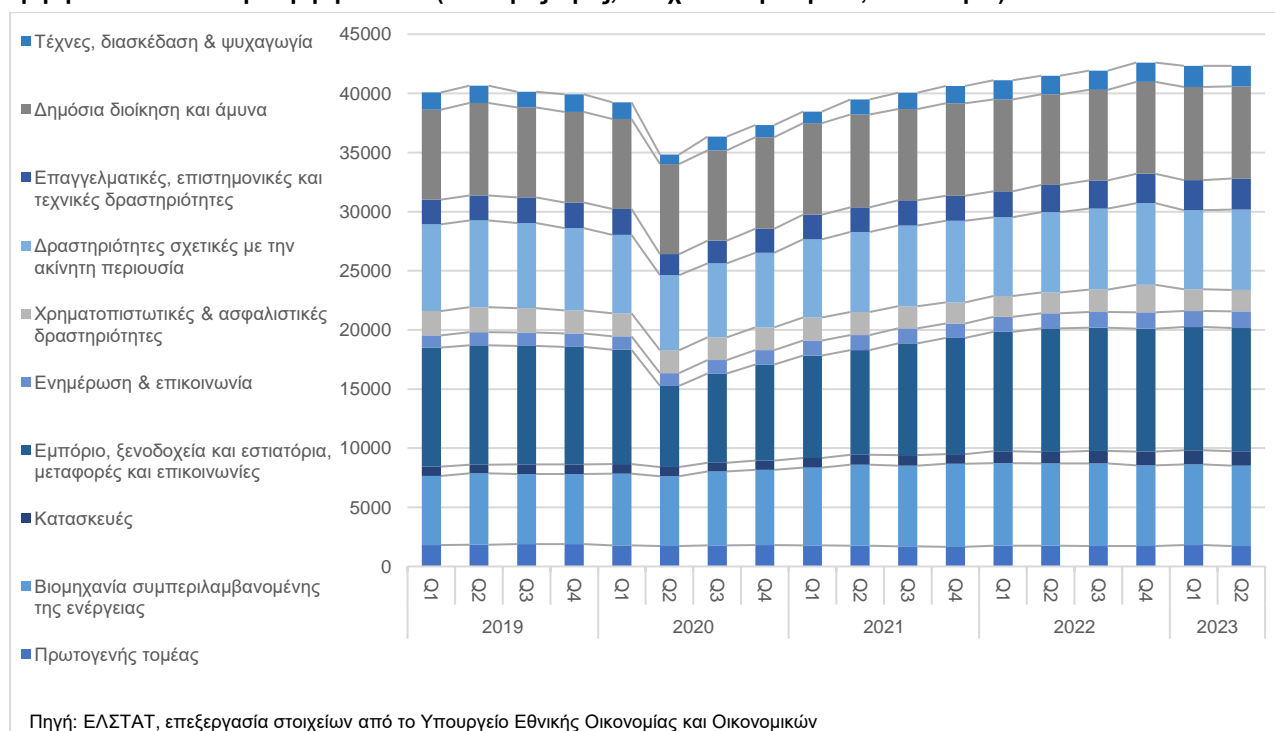
Οι εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκαν κατά 0,6% σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2022 και 1,0% σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο του 2023.

Για το 2023 συνολικά, παρά την επιβράδυνση της διεθνούς οικονομίας, η μεγαλύτερη του αναμενομένου αύξηση των τουριστικών εισπράξεων το 2023 κατά 0,6 δισ. ευρώ, έναντι του προσχεδίου του κρατικού προϋπολογισμού 2024, οδηγεί στη διατήρηση της εκτίμησης του προσχεδίου για αύξηση 2,7% στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Σε ό,τι αφορά στις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών η εκτιμώμενη αύξηση ανέρχεται σε 2,2% για το 2023 συνολικά.

Ο αποπληθωριστής του ΑΕΠ το δεύτερο τρίμηνο του 2023 διαμορφώθηκε σε 5,4% σε ετήσια βάση και 5,1% στο πρώτο εξάμηνο του 2023, συνεχίζοντας την πορεία αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού των τελευταίων δύο τριμήνων. Ιδιαίτερα υψηλά αρνητικές τιμές καταγράφονται στην κατηγορία των εισαγωγών (-9,3% στο πρώτο εξάμηνο) και εξαγωγών (-3,6% στο πρώτο εξάμηνο) αγαθών και υπηρεσιών, οι οποίες αντανακλούν κυρίως τη μείωση στις τιμές των ενεργειακών προϊόντων στα δύο πρώτα τρίμηνα του 2023.

Για το 2023 συνολικά εκτιμάται η διαμόρφωση του αποπληθωριστή του ΑΕΠ σε 5,3%.

Διάγραμμα 1.4.: Διάρθρωση Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία βασικών οικονομικών κλάδων πρώτο τρίμηνο 2019 - δεύτερο τρίμηνο 2023 (σταθερές τιμές, εποχικά διορθωμένα, εκατ. ευρώ)

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της οικονομίας (Διάγραμμα 1.4.) αυξήθηκε στο δεύτερο τρίμηνο του 2023 κατά 2,0% ετησίως, με ηπιότερους ρυθμούς έναντι της αντίστοιχης μεταβολής του δεύτερου τριμήνου του 2022 (7,1%). Οι σημαντικότερες αυξήσεις σημειώθηκαν στους κλάδους των κατασκευών κατά 25,0%, των επαγγελματικών/επιστημονικών δραστηριοτήτων κατά 12,8%, των τεχνών, της διασκέδασης και της ψυχαγωγίας κατά 11,1%, της ενημέρωσης και της επικοινωνίας κατά 9,3% και των χρηματοπιστωτικών - ασφαλιστικών δραστηριοτήτων κατά 3,8%.

Το ακαθάριστο λειτουργικό πλεόνασμα/μικτό εισόδημα, το δεύτερο τρίμηνο του 2023, αυξήθηκε κατά 5,0% σε ετήσια βάση. Οι αμοιβές εξαρτημένης εργασίας, την ίδια περίοδο, αυξήθηκαν κατά 7,1% σε ετήσια βάση (εποχικά διορθωμένα στοιχεία), λόγω της αύξησης του κατώτατου μισθού από την 1η Απριλίου 2023 κατά 9,4%, αντανακλώντας αντίστοιχη θετική εξέλιξη σε όλους τους κλάδους της

οικονομικής δραστηριότητας. Σημαντική αύξηση των αμοιβών καταγράφεται στον κλάδο της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας κατά 35,6%, στον πρωτογενή κλάδο κατά 16,9%, ακολουθούμενη από τον κλάδο των επαγγελματικών, επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων, τον κλάδο διοικητικών και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων κατά 13,5% και τον κλάδο των κατασκευών κατά 11,8%.

Για το 2023 συνολικά εκτιμάται αύξηση της κατά κεφαλήν αμοιβής κατά 5,7%, μία ποσοστιαία μονάδα υψηλότερα από την εκτίμηση του προσχεδίου του κρατικού προϋπολογισμού 2024, διαμορφώνοντας έτσι την αύξηση των αμοιβών εξαρτημένης εργασίας σε 7,5%. Η αύξηση του ακαθάριστου λειτουργικού πλεονάσματος για το 2023 εκτιμάται σε 6,5% έναντι εκτίμησης 7,8% του προσχεδίου του κρατικού προϋπολογισμού 2024.

Η ελληνική οικονομία, παρά τις αλλεπάλληλες, εξωγενείς κρίσεις και τις φυσικές καταστροφές που έπληξαν τη χώρα το 2023, εκτιμάται ότι θα διατηρήσει μεγάλο μέρος της αναπτυξιακής της δυναμικής για το σύνολο του έτους, έναντι του 2022, με τον ρυθμό ανάπτυξης να διαμορφώνεται σε 2,4% έναντι εκτίμησης 2,3% στο προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού 2024 και αύξησης μόλις 0,6% στην Ευρωζώνη, σύμφωνα με την εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Φθινοπωρινές Οικονομικές Προβλέψεις 2023).

1.2.3.2. Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών - IOBE) για την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2023 διαμορφώθηκε στις 108,1 μονάδες, σε υψηλότερα επίπεδα από τις 106,0 μονάδες την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους και σε πολύ υψηλότερα επίπεδα από τους σχετικούς δείκτες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Τον Οκτώβριο 2023 υποχώρησε οριακά. Στην πορεία του δείκτη οικονομικού κλίματος την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2023 συνετέλεσαν θετικά, μεταξύ άλλων, η εμπέδωση της πολιτικής σταθερότητας μετά τις εκλογές του Μαΐου - Ιουνίου 2023 καθώς και τα υψηλά τουριστικά έσοδα της περιόδου.

Ο μέσος Γενικός Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής (εποχικά διορθωμένα στοιχεία), την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2023, αυξήθηκε κατά 1,2% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2022. Ο εποχικά διορθωμένος Γενικός Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής για τον μήνα Σεπτέμβριο 2023 παρουσίασε αύξηση 2,2% σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο 2022, με τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση να καταγράφεται στον κλάδο των διαρκών καταναλωτικών αγαθών (12,3%) και στον κλάδο ενέργειας (10%).

Ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2023 μειώθηκε κατά 5,8%, έναντι αύξησης 38,6% την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους. Η μείωση των τιμών ήταν εντονότερη στα εξαγόμενα προϊόντα ανερχόμενη σε 8,5%, ενώ στα εγχώρια βιομηχανικά προϊόντα ήταν 4,7%. Η μείωση των τιμών των βιομηχανικών προϊόντων ήταν η κύρια αιτία της μείωσης κατά 4,1% του κύκλου εργασιών στη βιομηχανία (έναντι αύξησης 40,4% στο οκτάμηνο του 2022).

Ο δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2023 μειώθηκε κατά 3,5%, ενώ τον Αύγουστο 2023 αυξήθηκε κατά 2,8% σε σχέση με τον Ιούλιο 2023.

Ο μεταποιητικός τομέας κατέγραψε ανοδική πορεία, όπως αποτυπώνεται στον εποχικά προσαρμοσμένο Δείκτη Υπευθύνων Προμηθειών της S&P (Purchasing Managers' Index - PMI), επί εννέα συνεχείς μήνες (από τον Φεβρουάριο 2023) και έκλεισε στις 50,8 μονάδες τον Οκτώβριο 2023, υψηλότερα από τις 50,3 μονάδες τον Σεπτέμβριο, ενώ στην Ευρωζώνη συρρικνώθηκε περαιτέρω στις 43,0 μονάδες από 43,4 μονάδες, σύμφωνα με την προσωρινή εκτίμηση. Η ενίσχυση της τιμής του δείκτη στην Ελλάδα οφείλεται κυρίως στην εντονότερη αύξηση της παραγωγής, ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης της παραγωγικής ικανότητας, η οποία είχε προηγουμένως εμφανίσει δυσλειτουργίες μετά τα ακραία

καιρικά φαινόμενα. Ο δείκτης για την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2023 διαμορφώθηκε σε 51,7 από 52,6 μονάδες την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους.

1.2.3.3. Πληθωρισμός - Τιμές

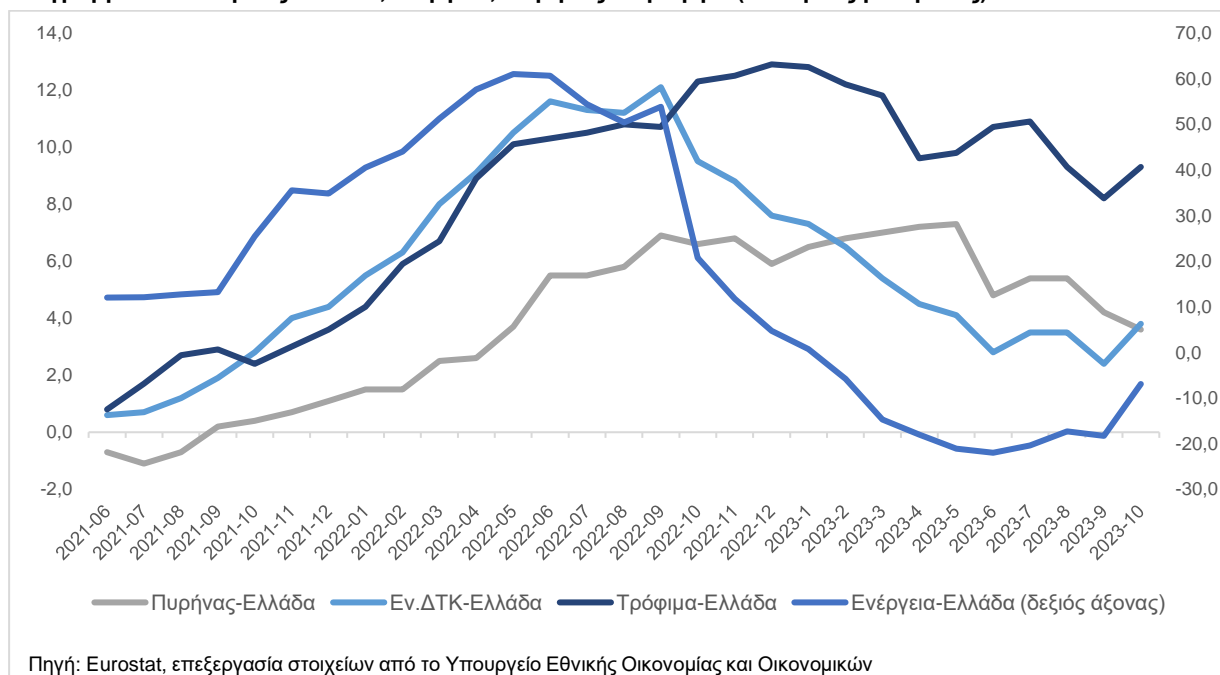
Η επιβράδυνση του πληθωρισμού, που ξεκίνησε από το τέταρτο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, ήταν σημαντική την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2023, κυρίως λόγω της συνεχιζόμενης υποχώρησης των τιμών των ενεργειακών αγαθών. Την περίοδο αυτή η μέση αύξηση του Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΓΔΤΚ) διαμορφώθηκε σε 3,6% έναντι μέσης αύξησης 10,0% το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους.

Τον Οκτώβριο 2023 ο ΓΔΤΚ αυξήθηκε κατά 3,4% έναντι του Οκτωβρίου 2022, όπου είχε σημειωθεί αύξηση 9,1%, καταγράφοντας έτσι σημαντική αποκλιμάκωση του ρυθμού μεταβολής του, ενώ σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2023 αυξήθηκε κατά 0,6%. Η ομάδα αγαθών «διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά» παρουσίασε τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση 9,9% με επίπτωση στον πληθωρισμό 2,1 μονάδες.

Ο πυρήνας του πληθωρισμού (εξαιρουμένων δηλαδή της ενέργειας και των τροφίμων), βάσει της μεθοδολογίας της ΕΛΣΤΑΤ, σημείωσε αύξηση 3,5% τον Οκτώβριο 2023 σε σχέση με τον Οκτώβριο 2022, όπου είχε σημειωθεί αύξηση 5,2%. Η διατήρηση σε σχετικά υψηλά ακόμη επίπεδα του πυρήνα του πληθωρισμού αποδίδεται κυρίως στις ανοδικές τιμές των υπηρεσιών και των μη ενεργειακών αγαθών.

Η εκτίμηση για τη διαμόρφωση του πληθωρισμού (ΓΔΤΚ) για το έτος 2023 είναι 3,9%.

Διάγραμμα 1.5.: Ετήσιος Εν.ΔΤΚ, ενέργεια, πυρήνας & τρόφιμα (% ετήσιες μεταβολές)

Ο Εν.ΔΤΚ σημείωσε άνοδο 3,8% τον Οκτώβριο 2023 έναντι αύξησης 9,5% τον Οκτώβριο 2022 και αύξησης 2,9% στην Ευρωζώνη. Η αύξηση του πληθωρισμού οφείλεται, σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, κυρίως, στην ετήσια αύξηση του δείκτη τροφίμων (συμπεριλαμβανομένων αλκοολούχων ποτών και καπνού) κατά 9,3% τον Οκτώβριο 2023, από 8,2% τον Σεπτέμβριο 2023 (Διάγραμμα 1.5.). Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του πυρήνα του Εν.ΔΤΚ (εκτός τροφίμων, ενέργειας, αλκοολούχων ποτών και καπνού) υποχώρησε σε 3,6% από 4,2% τον Σεπτέμβριο 2023, σημαντικά χαμηλότερος από την

αύξηση 6,6% τον Οκτώβριο 2022. Η υποχώρηση του ρυθμού μεταβολής του πυρήνα οφείλεται στην υποχώρηση των τιμών των μη ενεργειακών βιομηχανικών αγαθών (3,6% από 4,4% τον προηγούμενο μήνα) και των υπηρεσιών (3,4% από 3,8% τον προηγούμενο μήνα).

Την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2023 η μέση αύξηση του Εν.ΔΤΚ ήταν 4,4% έναντι 9,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2022. Η εκτίμηση για τον μέσο ρυθμό μεταβολής του Εν.ΔΤΚ για το 2023 είναι 4,1%.

1.2.3.4. Απασχόληση - Ανεργία

Η σημαντική οικονομική ανάπτυξη και η υλοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων έχουν συμβάλει στην αύξηση της συνολικής απασχόλησης, στη μείωση του ποσοστού ανεργίας και στη βελτίωση του ποσοστού συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό ανεργίας το δεύτερο τρίμηνο του 2023 υποχώρησε και διαμορφώθηκε σε 11,2% έναντι 11,8% το πρώτο τρίμηνο του ίδιου έτους και 12,4% το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Σημειώνεται ότι το ποσοστό αυτό συνιστά το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας από το τέταρτο τρίμηνο του 2009. Ο αριθμός των απασχολούμενων το δεύτερο τρίμηνο του 2023 ανήλθε σε 4.236.526 άτομα, παρουσιάζοντας αύξηση 3,4% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και αύξηση 1,7% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους. Ο αριθμός των ανέργων ανήλθε σε 533.341 άτομα, καταγράφοντας μείωση 9,9% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους και μείωση 3,1% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Στην ενίσχυση της απασχόλησης και στη μείωση του ποσοστού ανεργίας συνέβαλαν τα μέτρα πολιτικής που εφαρμόστηκαν τόσο κατά τη διάρκεια όσο και μετά την πανδημία, τα οποία είχαν ως στόχο τη θωράκιση των θέσεων εργασίας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα πολιτικών περιλαμβάνουν τη μείωση του μη μισθολογικού κόστους μέσω της μείωσης των ασφαλιστικών εισφορών, τις αναστολές εργαζόμενων με αποζημίωση ειδικού σκοπού κατά τη διάρκεια της πανδημίας, «το πρώτο ένσημο» και την επιδότηση των ασφαλιστικών εισφορών για μετατροπή θέσεων από μερικής σε πλήρους απασχόλησης.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολούμενων το δεύτερο τρίμηνο του 2023 εργάζονταν ως μισθωτοί (69,7%), ενώ σημαντικό είναι και το ποσοστό των αυτοαπασχολούμενων χωρίς προσωπικό (19,9%). Οι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που συνέβαλαν στην αύξηση της απασχόλησης σε ετήσια βάση και σύμφωνα με το ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο των απασχολούμενων ήταν η γεωργία, η δασοκομία και η αλιεία, οι δραστηριότητες υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης, οι δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας, η μεταποίηση, η μεταφορά και η αποθήκευση καθώς και οι κατασκευές. Αντίθετα, μείωση του αριθμού των απασχολούμενων παρατηρήθηκε στους κλάδους του εμπορίου, της δημόσιας διοίκησης, της άμυνας και της εκπαίδευσης.

Σημαντική βελτίωση καταγράφηκε και σε μηνιαία βάση, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας εργατικού δυναμικού (Labour Force Survey - LFS), όπου το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Σεπτέμβριο 2023 ανήλθε σε 10,0% έναντι 12,1% τον Σεπτέμβριο 2022 και 10,6% τον Αύγουστο 2023. Μεγαλύτερη βελτίωση σημειώθηκε στο ποσοστό ανεργίας των γυναικών, το οποίο διαμορφώθηκε σε 12,4% από 15,5% τον Σεπτέμβριο 2022, ενώ το ποσοστό ανεργίας των ανδρών μειώθηκε σε 8,0% από 9,4% τον Σεπτέμβριο 2022. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 467.804 άτομα από 572.044 άτομα τον Σεπτέμβριο 2022, παρουσιάζοντας μείωση κατά 104.240 άτομα (-18,2%). Ο αριθμός των ανέργων ήταν ο χαμηλότερος που καταγράφηκε από τον Απρίλιο 2009 (467.200 άτομα). Οι απασχολούμενοι ανήλθαν σε 4.226.711 άτομα από 4.155.987 άτομα τον Σεπτέμβριο 2022, σημειώνοντας αύξηση κατά 70.724 άτομα (1,7%). Ο αριθμός των απασχολούμενων ήταν ο υψηλότερος που καταγράφηκε από τον Δεκέμβριο 2010 (4.241.000).

Την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2023 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε σε 11,0% έναντι 12,6% την αντίστοιχη περίοδο του 2022. Για το 2023 εκτιμάται ετήσια μείωση του ποσοστού ανεργίας, βάσει της έρευνας εργατικού δυναμικού (LFS), σε σχέση με το 2022, κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες (διαμορφούμενου σε 11,2% του εργατικού δυναμικού) καθώς και αύξηση της απασχόλησης κατά 1,4%.

1.2.3.5. Νομισματικές και πιστωτικές εξελίξεις στην Ελλάδα το 2023

Το 2023 ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του συνόλου των εγχώριων καταθέσεων (που περιλαμβάνονται στο νομισματικό μέγεθος M3) επιβραδύνθηκε έναντι του προηγούμενου έτους και διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο τους πρώτους εννέα μήνες του έτους σε 2,4% (μέσος ετήσιος ρυθμός κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2022: 7,6%). Μεταξύ των επιμέρους συνιστωσών σημαντική ενίσχυση κατέγραψαν οι καταθέσεις προθεσμίας, η ζήτηση των οποίων ενισχύθηκε μετά την άνοδο των επιτοκίων πολιτικής του Ευρωσυστήματος και ακολούθως των τραπεζικών επιτοκίων καταθέσεων. Αντιθέτως, οι καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας υποχώρησαν, καθώς το επιτόκιο αυτής της κατηγορίας καταθέσεων παραμένει εξαιρετικά χαμηλό. Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο το εννεάμηνο σε -4,1% (Ιανουάριος - Σεπτέμβριος 2022: 17,4%), ενώ ο αντίστοιχος ρυθμός στις καταθέσεις προθεσμίας ανήλθε σε 35,3% (Ιανουάριος - Σεπτέμβριος 2022: -21,1%).

Όσον αφορά στην ανάλυση κατά τομέα, οι τραπεζικές καταθέσεις των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων αυξήθηκαν κατά 0,5 δισ. ευρώ τους πρώτους εννέα μήνες του τρέχοντος έτους (έναντι σωρευτικής αύξησης 1,5 δισ. ευρώ την ίδια περίοδο του 2022). Η επιβράδυνση αυτή αντανακλά σε μεγάλο βαθμό την αποκλιμάκωση της πιστωτικής επέκτασης προς τις επιχειρήσεις και την επιβράδυνση της μεγέθυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Όσον αφορά στα νοικοκυριά, οι καταθέσεις αυξήθηκαν κατά 2,2 δισ. ευρώ (έναντι αύξησης 2,5 δισ. ευρώ την ίδια περίοδο του 2022), καθώς συνέχισαν να υποστηρίζονται από τη βελτίωση των συνθηκών στην αγορά εργασίας. Το υπόλοιπο των καταθέσεων των νοικοκυριών διαμορφώθηκε σε 144 δισ. ευρώ τον Σεπτέμβριο του τρέχοντος έτους και παραμένει χαμηλότερο έναντι της μέγιστης τιμής του Δεκεμβρίου 2009 (196,9 δισ. ευρώ).

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της τραπεζικής χρηματοδότησης (συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος - ΤτΕ) προς τον τομέα της Γενικής Κυβέρνησης επιβραδύνθηκε το 2023 και διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2023 σε 4,2% έναντι 17,0% το 2022 (Σεπτ. 2023: 2,6%, Δεκ. 2022: 13,5%). Ο ετήσιος ρυθμός ανόδου της τραπεζικής χρηματοδότησης του ιδιωτικού μη χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας περιορίστηκε ελαφρά το 2023, λόγω της επιβράδυνσης της πιστωτικής επέκτασης που εμφάνισαν τα επιχειρηματικά δάνεια και των εντονότερων αρνητικών ρυθμών μεταβολής που παρατηρήθηκαν στα τραπεζικά δάνεια προς τα νοικοκυριά.

Αναλυτικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής των τραπεζικών δανείων προς τις Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) επιβραδύνθηκε το 2023 και διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο σε 7,1% το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2023 έναντι μέσης τιμής 8,3% το 2022 (Σεπτ. 2023: 4,7%, Δεκ. 2022: 11,9%). Ο περιορισμός των πιστώσεων προς τις επιχειρήσεις εξηγείται από την αισθητή άνοδο των επιτοκίων των τραπεζικών δανείων προς τις ΜΧΕ, η οποία συνετέλεσε στην εξασθένιση της ζήτησης για τραπεζικές χρηματοδοτήσεις. Ως προς την προσφορά τραπεζικών δανείων, η ρευστότητα των ελληνικών τραπεζών διατηρήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα τους πρώτους εννέα μήνες του 2023, παρά την καταγραφή σημαντικών, εκ μέρους τους, αποπληρωμών της χρηματοδότησης που είχαν λάβει από το Ευρωσύστημα. Το υπόλοιπο των καταθέσεων λιανικής διατηρήθηκε υψηλό, ενώ οι τράπεζες άντλησαν πόρους από τη διατραπεζική αγορά του εξωτερικού αλλά και μέσω της έκδοσης ομολόγων. Τέλος, την παροχή επιχειρηματικών πιστώσεων, ιδίως προς τις επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους, ενίσχυσαν αφενός τα προγράμματα συγχρηματοδότησης και εγγυοδοσίας αναπτυξιακών φορέων, όπως ο όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και η Ελληνική Αναπτυξιακή

Τράπεζα (EAT), και αφετέρου τα τραπεζικά δάνεια συγχρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων, τα οποία εντάσσονται στον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF).

Όσον αφορά στα νοικοκυριά, ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής των τραπεζικών δανείων έγινε πιο έντονα αρνητικός τους εννέα πρώτους μήνες του 2023 έναντι της μέσης τιμής του 2022 (Ιαν. - Σεπτ. 2023: -2,5%, 2022: -2,2%, Σεπτ. 2023: -2,3%, Δεκ. 2022: -2,5%). Η ενίσχυση του εν λόγω αρνητικού ρυθμού μεταβολής οφείλεται στα στεγαστικά δάνεια, για τα οποία καταγράφηκε αυξημένος ρυθμός συρρίκνωσης, ενώ ο ρυθμός ανόδου των καταναλωτικών δανείων επιταχύνθηκε.

Οι προοπτικές εξέλιξης του ετήσιου ρυθμού ανόδου της χρηματοδότησης προς τις ΜΧΕ παραμένουν θετικές παρά την επιβράδυνση που σημειώθηκε κατά το τρέχον έτος. Αρνητική επίδραση αναμένεται να συνεχίσει να έχει, τουλάχιστον στο εγγύς μέλλον, το υψηλότερο επίπεδο των τραπεζικών επιτοκίων δανεισμού. Από την άλλη πλευρά, η συμβολή στις τραπεζικές πιστώσεις από τη συμμετοχή των τραπεζών στη συγχρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων, τα οποία εντάσσονται στον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, προβλέπεται να έχει θετική επίδραση. Επίσης, αναμένεται θετική επίδραση στην πιστωτική επέκταση από τους πόρους χρηματοδότησης εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων και του Ομίλου ΕΤΕπ που θα διοχετευθούν στο πλαίσιο του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021 - 2027.

Τα επιτόκια τραπεζικών καταθέσεων που προσφέρονται στις ΜΧΕ και στα νοικοκυριά στην Ελλάδα, αυξήθηκαν την εξεταζόμενη περίοδο στις προθεσμιακές καταθέσεις, ενώ παρέμειναν εξαιρετικά χαμηλά στις καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας (λογαριασμοί τρεχούμενοι, όψεως και ταμειυτηρίου). Η αύξηση των επιτοκίων καταθέσεων προθεσμίας από τα πιστωτικά ιδρύματα υπολειπόταν σε χρόνο και ένταση, των αυξήσεων των επιτοκίων πολιτικής του Ευρωσυστήματος. Η εν λόγω εξέλιξη συμβάλλει στη βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας για τις ελληνικές τράπεζες και ακολούθως, στη συγκράτηση του κόστους δανεισμού. Ειδικότερα, το επιτόκιο των καταθέσεων προθεσμίας, περιλαμβανομένων των καταθέσεων των νοικοκυριών και των ΜΧΕ, διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο τους πρώτους εννέα μήνες του τρέχοντος έτους σε 1,5%, δηλαδή περίπου κατά 140 μονάδες βάσης υψηλότερα έναντι του μέσου επιτοκίου της ίδιας περιόδου ένα έτος νωρίτερα.

Το κόστος τραπεζικού δανεισμού αυξήθηκε το 2023 περισσότερο στις επιχειρηματικές πιστώσεις, όπου τα επιτόκια συνδέονται σε μεγάλο ποσοστό με τα επιτόκια πολιτικής του Ευρωσυστήματος ή τα επιτόκια αγοράς χρήματος στην Ευρωζώνη. Πιο συγκρατημένες ήταν οι αυξήσεις στα επιτόκια τραπεζικής χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά, εξέλιξη που υποστηρίχθηκε από τις βελτιωμένες συνθήκες ρευστότητας των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Ειδικότερα, το μεσοσταθμικό επιτόκιο των δανείων προς τις ΜΧΕ ανήλθε σε 5,8% κατά μέσο όρο τους πρώτους εννέα μήνες του 2023 (κατά 265 μονάδες βάσης υψηλότερα έναντι του μέσου επιτοκίου της ίδιας περιόδου του 2022). Το κόστος τραπεζικού δανεισμού των νοικοκυριών αυξήθηκε λιγότερο, κατά περίπου 100 μονάδες βάσης έναντι του 2022, σε 6,0%.

Σε πραγματικούς όρους, τα επιτόκια των τραπεζικών δανείων μεταστράφηκαν σε θετικά το 2023, καθώς οι έντονες πληθωριστικές πιέσεις σταδιακά υποχώρησαν. Κατά μέσο όρο την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2023, τα πραγματικά επιτόκια των δανείων προς τις ΜΧΕ και τα νοικοκυριά διαμορφώθηκαν αντίστοιχα σε 1,3% και 1,6%, έναντι μέσων τιμών -6,4% και -4,5% αντιστοίχως για την ίδια περίοδο του 2022.

1.2.3.6. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2023 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε κατά 4,2 δισ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2022 και διαμορφώθηκε σε 6,9 δισ. ευρώ (Πίνακας 1.3.). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών

καθώς και στη βελτίωση των ισοζυγίων υπηρεσιών και δευτερογενών εισοδημάτων, οι οποίες ως έναν βαθμό αντισταθμίστηκαν από την επιδείνωση του ισοζυγίου πρωτογενών εισοδημάτων.

Η μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών κατά 4,1 δισ. ευρώ οφείλεται στο γεγονός ότι οι εισαγωγές μειώθηκαν με ρυθμό 10,1%, ο οποίος ήταν ταχύτερος από τον ρυθμό μείωσης των εξαγωγών (σε 5,7%). Σε μεγάλο βαθμό, η μείωση τόσο των εξαγωγών όσο και των εισαγωγών οφείλεται στη μείωση των εξαγωγών και εισαγωγών καυσίμων που αντανακλά κυρίως την πτώση των τιμών των καυσίμων. Σε σταθερές τιμές, οι ρυθμοί μείωσης των εξαγωγών και των εισαγωγών ήταν 1,1% και 3,2% αντίστοιχα. Αντίθετα, αύξηση κατά 1,6% σε τρέχουσες τιμές κατέγραψαν οι εξαγωγές αγαθών χωρίς καύσιμα, με μείωση κατά 2,1% των αντίστοιχων εισαγωγών (μείωση 3,3% και 4,1% σε σταθερές τιμές). Η μεγαλύτερη συμβολή στην άνοδο των εξαγωγών χωρίς καύσιμα - σε σταθερές τιμές - προέρχεται από τις εξαγωγές των κλάδων τροφίμων και ποτών, φαρμακευτικών προϊόντων και μηχανημάτων, ενώ αρνητική επίδραση είχαν οι κλάδοι βασικών μετάλλων και κλωστοϋφαντουργίας. Η μείωση των αντίστοιχων εισαγωγών οφείλεται κυρίως στη μείωση των εισαγωγών βιομηχανικών αγαθών και, σε μικρότερο βαθμό, καταναλωτικών αγαθών, ενώ ο εξοπλισμός μεταφορών αυξήθηκε.

Η αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών οφείλεται, πρωτίστως, στη βελτίωση του ισοζυγίου ταξιδιωτικών υπηρεσιών και, δευτερευόντως, του ισοζυγίου λοιπών υπηρεσιών, η οποία αντισταθμίστηκε εν μέρει από την επιδείνωση του ισοζυγίου μεταφορών. Στο οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2023 οι αφίξεις μη κατοίκων ταξιδιωτών ήταν αυξημένες κατά 18,4% και οι σχετικές εισπράξεις κατά 15,3% σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2022 και ξεπέρασαν τα αντίστοιχα μεγέθη του 2019. Παράλληλα, σημειώθηκε μείωση της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 3,4% σε σχέση με την ίδια περίοδο του 2022. Οι καθαρές εισπράξεις από μεταφορές παρουσίασαν μείωση λόγω της μείωσης του πλεονάσματος του ισοζυγίου θαλάσσιων μεταφορών, η οποία συνδέεται και με τη μείωση των διεθνών τιμών των ναύλων στις μεταφορές εμπορευμάτων. Συγκεκριμένα, το μέσο επίπεδο των ναύλων μειώθηκε κατά περίπου 41% - σύμφωνα με τον δείκτη ClarkSea - συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2022, αντανακλώντας κυρίως δύο αντίθετες τάσεις: αφενός τη μείωση κατά 55% των ναύλων για τα πλοία μεταφοράς ξηρού (χύδην) φορτίου και αφετέρου την άνοδο κατά 39% των ναύλων για τα πετρελαιοφόρα πλοία. Το έλλειμμα του ισοζυγίου πρωτογενών εισοδημάτων επιδεινώθηκε έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2022, ενώ το πλεόνασμα του ισοζυγίου δευτερογενών εισοδημάτων αυξήθηκε.

1.2.3.7. Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Την περίοδο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2023 στην κατηγορία των άμεσων επενδύσεων, οι απαιτήσεις των κατοίκων έναντι του εξωτερικού σημείωσαν αύξηση κατά 620 εκατ. ευρώ (Πίνακας 1.3.) και οι υποχρεώσεις των κατοίκων έναντι του εξωτερικού, που αντιστοιχούν σε άμεσες επενδύσεις μη κατοίκων στην Ελλάδα, κατέγραψαν αύξηση κατά 3,5 δισ. ευρώ.

Στις επενδύσεις χαρτοφυλακίου η καθαρή αύξηση των απαιτήσεων των κατοίκων έναντι του εξωτερικού οφείλεται κυρίως στην άνοδο κατά 5,4 δισ. ευρώ των τοποθετήσεων κατοίκων σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του εξωτερικού. Η αύξηση των υποχρεώσεών τους αντανακλά την άνοδο κατά 5,1 δισ. ευρώ των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε ελληνικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια, που αντισταθμίστηκε μερικώς από τη μείωση κατά 296 εκατ. ευρώ των τοποθετήσεών τους σε ελληνικές μετοχές.

Στην κατηγορία των λοιπών επενδύσεων η μείωση των απαιτήσεων των κατοίκων έναντι του εξωτερικού οφείλεται στη μείωση κατά 4,8 δισ. ευρώ των τοποθετήσεων κατοίκων σε καταθέσεις και γeros στο εξωτερικό και, σε μικρότερο βαθμό, στη μείωση κατά 174,4 εκατ. ευρώ της χορήγησης δανείων σε μη κατοίκους από εγχώρια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι οποίες αντισταθμίστηκαν μερικώς από τη στατιστική προσαρμογή που συνδέεται με την έκδοση τραπεζογραμματίων (κατά 3,1 δισ. ευρώ). Η μείωση των υποχρεώσεών τους αντανακλά κυρίως τη μείωση κατά 2,5 δισ. ευρώ των τοποθετήσεων

μη κατοίκων σε καταθέσεις και γeros στην Ελλάδα (περιλαμβάνεται και ο λογαριασμός TARGET) και τη μείωση κατά 1,1 δισ. ευρώ των δανειακών υποχρεώσεων τους προς μη κατοίκους, οι οποίες αντισταθμίστηκαν στον μεγαλύτερο βαθμό από τη στατιστική προσαρμογή που συνδέεται με την έκδοση τραπεζογραμματίων (κατά 3,1 δισ. ευρώ).

Στο τέλος Αυγούστου 2023 τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 12,2 δισ. ευρώ, έναντι 11,1 δισ. ευρώ στο τέλος Αυγούστου 2022.

Πίνακας 1.3.: Ισοζύγιο Πληρωμών (εκατ. ευρώ)

		Ιανουάριος - Δεκέμβριος			Ιανουάριος - Αύγουστος		
		2020	2021	2022	2021	2022	2023
I	Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (I.A + I.B + I.Γ + I.Δ)	-10.964,4	-12.271,6	-21.225,6	-5.807,0	-11.047,8	-6.847,0
	Ισοζύγιο Αγαθών και Υπηρεσιών (I.A + I.B)	-11.249,7	-13.874,1	-20.166,3	-7.738,5	-10.904,1	-5.494,3
	<i>Εξαγωγές</i>	51.615,7	74.384,3	101.516,9	46.196,8	67.348,4	66.436,2
	<i>Εισαγωγές</i>	62.865,5	88.258,4	121.683,2	53.935,3	78.252,5	71.930,5
I.A	Ισοζύγιο Αγαθών (I.A.1 - I.A.2)	-18.528,1	-26.719,1	-39.557,6	-15.700,1	-25.040,0	-20.989,7
I.A.1	Εξαγωγές αγαθών	28.904,4	39.327,9	53.755,0	24.524,4	35.203,8	33.195,5
	Καύσιμα	6.102,5	10.210,2	17.601,7	6.072,0	11.562,8	9.186,5
	Πλοία (πωλήσεις)	153,1	121,4	110,0	67,8	79,3	158,1
	Αγαθά χωρίς καύσιμα και πλοία	22.648,9	28.996,3	36.043,3	18.384,6	23.561,7	23.850,9
I.A.2	Εισαγωγές αγαθών	47.432,5	66.046,9	93.312,6	40.224,6	60.243,8	54.185,2
	Καύσιμα	9.298,4	16.087,3	30.853,2	9.128,8	19.102,6	13.911,3
	Πλοία (αγορές)	217,9	144,4	403,8	104,4	187,1	217,7
	Αγαθά χωρίς καύσιμα και πλοία	37.916,1	49.815,1	62.055,5	30.991,4	40.954,2	40.056,3
I.B	Ισοζύγιο Υπηρεσιών (I.B.1 - I.B.2)	7.278,3	12.845,0	19.391,3	7.961,7	14.135,9	15.495,4
I.B.1	Εισπράξεις	22.711,3	35.056,4	47.761,9	21.672,4	32.144,6	33.240,7
	Ταξιδιωτικό	4.318,8	10.502,7	17.676,2	6.638,2	12.719,5	14.663,3
	Μεταφορές	13.814,2	18.728,1	23.434,0	11.379,4	15.293,0	13.688,1
	Λοιπές υπηρεσίες	4.578,3	5.825,7	6.651,8	3.654,8	4.132,2	4.889,3
I.B.2	Πληρωμές	15.433,0	22.211,5	28.370,7	13.710,7	18.008,7	17.745,3
	Ταξιδιωτικό	792,9	1.112,5	1.924,6	592,1	1.249,1	1.618,3
	Μεταφορές	9.873,0	15.078,7	19.609,7	9.131,8	12.414,4	11.573,4
	Λοιπές υπηρεσίες	4.767,1	6.020,3	6.836,3	3.986,9	4.345,2	4.553,6
I.Γ	Ισοζύγιο Πρωτογενών Εισοδημάτων (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-275,9	368,7	-757,7	740,6	-353,6	-2.547,0
I.Γ.1	Εισπράξεις	6.324,1	6.608,1	7.875,5	4.986,5	5.219,2	6.676,8
	Από εργασία (αμοιβές, μισθοί)	201,4	220,2	224,7	130,5	148,3	141,6
	Από επενδύσεις (τόκοι, μερίσματα, κέρδη)	2.942,0	3.019,2	4.177,7	2.002,9	2.498,9	3.779,2
	Λοιπά πρωτογενή εισοδήματα	3.180,7	3.368,8	3.473,0	2.853,1	2.572,1	2.755,9
I.Γ.2	Πληρωμές	6.599,9	6.239,4	8.633,1	4.245,9	5.572,8	9.223,8
	Από εργασία (αμοιβές, μισθοί)	1.336,4	1.309,7	1.493,8	833,6	996,9	881,4
	Από επενδύσεις (τόκοι, μερίσματα, κέρδη)	4.838,8	4.433,3	6.478,8	3.048,8	4.061,8	7.977,4
	Λοιπά πρωτογενή εισοδήματα	424,7	496,5	660,6	363,6	514,2	365,1
I.Δ	Ισοζύγιο Δευτερογενών Εισοδημάτων (I.Δ.1 - I.Δ.2)	561,2	1.233,8	-301,6	1.191,0	209,9	1.194,4
I.Δ.1	Εισπράξεις	4.064,5	5.008,2	4.390,6	3.705,6	3.510,9	3.931,9
	Γενική Κυβέρνηση	2.452,7	3.561,7	2.642,7	2.745,4	2.342,4	2.294,6
	Λοιποί τομείς	1.611,9	1.446,5	1.747,9	960,2	1.168,5	1.637,3

Πίνακας 1.3.: Ισοζύγιο Πληρωμών (εκατ. ευρώ)

		Ιανουάριος - Δεκέμβριος			Ιανουάριος - Αύγουστος		
		2020	2021	2022	2021	2022	2023
I.Δ.2	Πληρωμές	3.503,4	3.774,4	4.692,2	2.514,6	3.301,0	2.737,6
	Γενική Κυβέρνηση	1.914,9	2.297,1	3.058,7	1.544,0	2.229,3	1.527,3
	Λοιποί τομείς	1.588,5	1.477,2	1.633,5	970,7	1.071,6	1.210,2
II	Ισοζύγιο Κεφαλαίων (II.1 - II.2)	2.733,6	4.000,9	3.111,6	3.034,8	2.221,2	1.953,4
II.1	Εισπράξεις	3.124,5	4.915,0	3.857,0	3.717,3	2.690,9	2.278,8
	Γενική Κυβέρνηση	2.932,0	4.055,5	2.523,2	3.347,5	1.976,8	1.765,8
	Λοιποί τομείς	192,5	859,5	1.333,7	369,8	714,1	512,9
II.2	Πληρωμές	390,9	914,1	745,3	682,5	469,7	325,4
	Γενική Κυβέρνηση	4,4	5,0	7,2	3,0	4,7	4,8
	Λοιποί τομείς	386,5	909,1	738,1	679,4	464,9	320,6
	Ισοζύγιο Τρεχουσών Συν/γων και Κεφαλαίων (I + II)	-8.230,9	-8.270,7	-18.113,9	-2.772,2	-8.826,6	-4.893,6
III	Ισοζύγιο Χρηματοοικονομικών Συναλλαγών (III.A + III.B + III.Γ + III.Δ)	-7.747,7	-7.107,6	-16.152,0	-2.069,0	-6.813,1	-2.919,1
III.A	Άμεσες Επενδύσεις¹	-2.332,3	-4.412,6	-5.040,9	-3.012,9	-4.289,7	-2.868,2
	Απαιτήσεις	568,6	1.147,7	2.388,5	848,7	1.318,6	620,0
	Υποχρεώσεις	2.900,9	5.560,4	7.429,4	3.861,6	5.608,2	3.488,2
III.B	Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου¹	48.339,5	23.829,9	8.836,8	14.926,8	9.214,5	672,3
	Απαιτήσεις	35.443,0	27.316,7	10.206,3	17.248,1	10.212,3	5.498,4
	Υποχρεώσεις	-12.896,5	3.486,7	1.369,5	2.321,3	997,8	4.826,1
III.Γ	Λοιπές Επενδύσεις¹	-55.291,1	-29.060,9	-18.102,5	-16.355,1	-9.372,7	-1.336,7
	Απαιτήσεις	2.362,1	3.713,7	-3.538,1	3.526,2	-1.737,8	-1.868,4
	Υποχρεώσεις	57.653,2	32.774,6	14.564,4	19.881,3	7.634,9	-531,7
	(Δάνεια Γενικής Κυβέρνησης)	1.342,6	-957,9	-4.496,0	234,2	-1.613,1	-188,2
III.Δ	Μεταβολή Συναλλαγματικών Διαθεσίμων	1.536,2	2.536,0	-1.845,4	2.372,2	-2.365,2	613,6
IV	Τακτοποιητέα Στοιχεία (I + II - III + IV = 0)	483,2	1.163,1	1.962,0	703,1	2.013,5	1.974,6
	Ύψος Συναλλαγματικών Διαθεσίμων	9.739	12.770	11.341	12.147	11.065	12.162

¹ (+) αύξηση, (-) μείωση

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

1.2.4. Οι προοπτικές το 2024

Η ισχυρή ανθεκτικότητα της ελληνικής οικονομίας που αποτυπώθηκε στις εξελίξεις του 2022 και του 2023 προβλέπεται να επιβεβαιωθεί και το 2024, με τον οικονομικό κύκλο να διατηρείται σε φάση ανόδου με συνεπή και μεγάλη διαφοροποίηση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η ισχυρή δυναμική της ελληνικής οικονομίας εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε θετικές επιδόσεις παρά την οικονομική αβεβαιότητα που αναμένεται να συνεχίσει να επικρατεί σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, ως απόρροια παραγόντων που αναλύθηκαν στις προηγούμενες ενότητες.

Θεμέλιο για τις θετικότερες προοπτικές της ελληνικής οικονομίας έναντι της μέσης ευρωπαϊκής εκτιμάται ότι θα συνεχίσει να αποτελεί το 2024 η προσήλωση στη συνετή δημοσιονομική διαχείριση, στην οποία θα στηριχθεί η περαιτέρω πορεία αναβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας. Η οικονομική απόδοση των εν εξελίξει διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων θα συμβάλλει στην ενίσχυση της δημοσιονομικής σταθερότητας και στην περαιτέρω μείωση του δημόσιου χρέους.

Εντούτοις, στους τελευταίους εξωγενείς παράγοντες που επιδρούν αρνητικά στην οικονομία περιλαμβάνονται η διεθνής οικονομική συγκυρία, λαμβανομένης υπόψη της προς τα κάτω αναθεωρημένης πρόβλεψης για τον ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρωζώνη το 2024, οι διαδοχικές αυξήσεις

των επιτοκίων από την ΕΚΤ (με αντίκτυπο στις χρηματοδοτικές συνθήκες του επόμενου έτους μέσω υστερήσεων) και η επίδραση στις τιμές ενέργειας εξαιτίας των γεωπολιτικών εξελίξεων, συνεκτιμώμενης της υψηλότερης τεχνικής υπόθεσης για τη διεθνή τιμή πετρελαίου, σύμφωνα με τις τελευταίες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Πίνακας 1.1.). Την ίδια στιγμή οι πλημμύρες στη Θεσσαλία τον Σεπτέμβριο 2023 δρουν και αυτές ως εξωγενώς καθοριζόμενος αρνητικός παράγοντας για την ελληνική οικονομία.

Ωστόσο, αντισταθμιστικά προς τις ανωτέρω εξελίξεις λειτουργούν σε μεγάλο βαθμό τα θετικά μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που εφαρμόζονται στα τέλη του 2023 και από τις αρχές του 2024, οι αποζημιώσεις των πληγέντων και οι αποκαταστάσεις των ζημιών από τις πρόσφατες καταστροφές καθώς και η αναμενόμενη θετική επίδραση της υλοποίησης του σχεδίου «Ελλάδα 2.0». Λαμβανομένων υπόψη των ως άνω ανοδικών και καθοδικών επιδράσεων στο ΑΕΠ καθώς και των τελευταίων διαθέσιμων οικονομικών στοιχείων, η πρόβλεψη για τον ρυθμό ανάπτυξης του 2024 οδηγείται σε οριακή προς τα κάτω αναθεώρηση, κατά 0,1%, έναντι του προσχεδίου του κρατικού προϋπολογισμού 2024.

Ως εκ τούτου, η τρέχουσα πρόβλεψη για τον ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας το 2024 ανέρχεται σε 2,9% σε ετήσια βάση. Βάσει αυτής, το πραγματικό ΑΕΠ του 2024 αναμένεται να ανέλθει στο μεγαλύτερο ύψος της περιόδου μετά το 2010 (υπερβαίνοντας τα 200 δισ. ευρώ σε σταθερές τιμές), ενώ σε ονομαστικούς όρους αναμένεται να ανέλθει σε 233,8 δισ. ευρώ και να υπερβεί κατά 3,5% το μέσο επίπεδο της τελευταίας πενταετίας πριν την είσοδο της Ελλάδας στο πρώτο πρόγραμμα οικονομικής προσαρμογής.

Σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ, ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας το 2024 αναμένεται να αποκλίνει προς τα πάνω κατά 1,7 ποσοστιαίες μονάδες, διατηρώντας σχεδόν εξολοκλήρου το μέγεθος της αντίστοιχης θετικής απόκλισης που εκτιμάται σήμερα για το 2023 (1,8%, βάσει των προβλέψεων για την ΕΕ στις Φθινοπωρινές Οικονομικές Προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής). Αυτό καταδεικνύει ότι οι εγχώριοι παράγοντες της οικονομίας, δηλαδή η εθνική οικονομική πολιτική και ο σχεδιασμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που εφαρμόζεται σήμερα στην Ελλάδα, συγκροτούν ένα ανάχωμα απέναντι στη συγκυριακή αστάθεια του διεθνούς περιβάλλοντος. Εκφάνσεις της δυναμικής αυτής αποτελούν οι προβλέψεις για τη συνεχιζόμενη επέκταση της αγοράς εργασίας και για ενεργό ζήτηση σε ιστορικό υψηλό των τελευταίων 14 ετών.

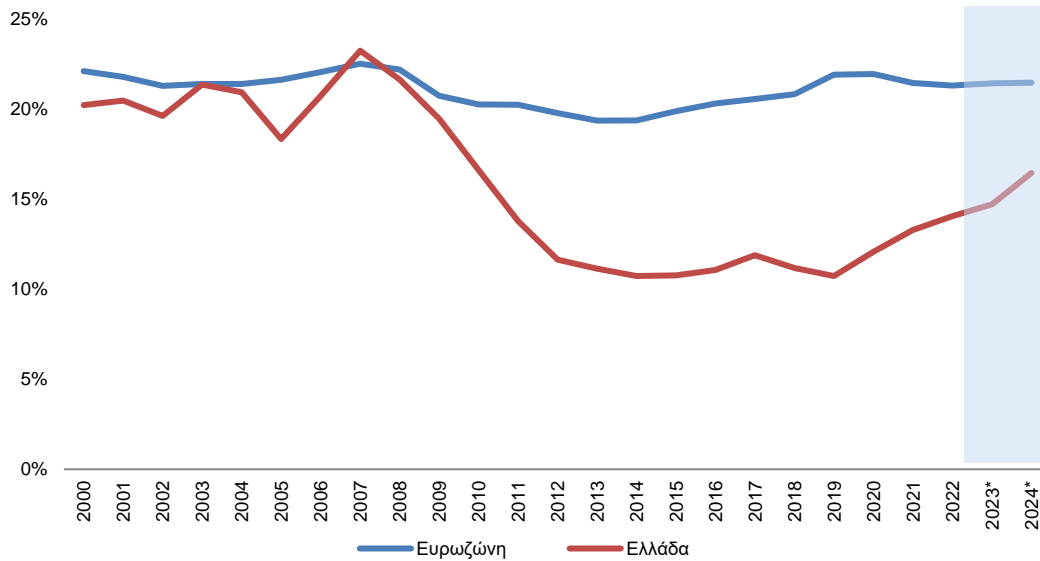
Σε επίπεδο των συνιστωσών του ΑΕΠ, έναντι του προσχεδίου του κρατικού προϋπολογισμού 2024, προκύπτει για το 2024 μικρή προς τα κάτω αναθεώρηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των εξαγωγών, ως απόρροια τόσο της χαμηλότερης εξωτερικής ζήτησης όσο και της οριακά ανοδικής αναθεώρησης της πρόβλεψης για τον ετήσιο ρυθμό πληθωρισμού.

Κατά το μεγαλύτερο μέρος της, η καθοδική πίεση στις ως άνω συνιστώσες του ΑΕΠ αντισταθμίζεται από την αναμενόμενη επιτάχυνση υλοποίησης του σχεδίου «Ελλάδα 2.0», που ωθεί υψηλότερα τις επενδύσεις, από κοινού με την αποκατάσταση των υποδομών στις περιοχές που επλήγησαν από τις πλημμύρες τον Σεπτέμβριο 2023. Οι δαπάνες από επιχορηγήσεις και δάνεια του ΤΑΑ προβλέπεται το 2024 να επιταχύνουν τη συμβολή τους στην ενίσχυση της παραγωγικότητας και στον μετασχηματισμό προς ένα παραγωγικό μοντέλο υψηλής προστιθέμενης αξίας, μέσω φιλόδοξων επενδύσεων (και των συναφών τους διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων) στους τομείς της πράσινης οικονομίας, του ψηφιακού μετασχηματισμού, του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, της εξαγωγικής ικανότητας, του ανθρώπινου κεφαλαίου και της αγοράς εργασίας.

Σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη προέρχεται από τις επενδύσεις, οι οποίες το 2024 αναμένεται να αυξηθούν με ρυθμό 15,1% (έναντι 12,1% στο προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού 2024). Ως απόρροια, το πραγματικό επενδυτικό κενό μεταξύ Ελλάδας και Ευρωζώνης προβλέπεται να μειωθεί το 2024 σε 5%, το χαμηλότερο ποσοστό για όλη την περίοδο από το 2010, όπως αποτυπώνεται στο

Διάγραμμα 1.6. Η συμβολή του «Ελλάδα 2.0» στον ρυθμό ανάπτυξης του 2024 αναμένεται να αγγίξει τις 1,9 ποσοστιαίες μονάδες.

Διάγραμμα 1.6.: Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ως ποσοστό του ΑΕΠ (σταθερές τιμές)

*Ετη προβλέψεων (Προβλέψεις Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και οικονομικές προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, AMECO database)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Eurostat

Κατά δεύτερον, η συνεχιζόμενη αύξηση της απασχόλησης, αν και με ηπιότερο ρυθμό σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, λόγω της αυξανόμενης στενότητας στην αγορά εργασίας (+0,9% το 2024 έναντι +1,4% το 2023), αναμένεται να συνεχίσει να στηρίζει το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Σε αυτή τη βάση, η πραγματική ιδιωτική κατανάλωση προβλέπεται για το 2024 να διατηρηθεί σε ανοδική τροχιά ύψους 1,3% σε ετήσια βάση, σε συμφωνία με την πρόβλεψη για ελαφρώς πιο αργή επαναφορά του πληθωρισμού στον μεσοπρόθεσμο στόχο της ΕΚΤ (Πίνακας 1.4.).

Τα κυβερνητικά μέτρα στήριξης της οικονομίας, με έναρξη εφαρμογής το 2024, δημιουργούν επιπλέον συνέργειες με τις ισχύουσες πολιτικές ενίσχυσης των εισοδημάτων και της οικονομικής δραστηριότητας, στοχεύοντας, όπως και η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, στη μείωση των ανισοτήτων και των στρεβλώσεων. Σημαντική ενίσχυση για το διαθέσιμο εισόδημα αναμένεται από τις αυξήσεις στο μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων, την εκ νέου αύξηση των συντάξεων, την άρση του «παγώματος» των τριετιών, την αύξηση του αφορολόγητου κατά 1.000 ευρώ για οικογένειες με παιδιά, την αύξηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος κατά 8%, την επέκταση του επιδόματος μητρότητας για αυτοαπασχολούμενους και αγρότες, το ετήσιο βοήθημα προς τους νέους (youth pass), την κατάργηση της συμμετοχής στο κόστος των φαρμάκων για τους πρώην δικαιούχους του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΚΑΣ) και από μία σειρά άλλων δημοσιονομικών μέτρων.

Παρά τη διατήρηση των τιμών σε υψηλό επίπεδο έναντι της περιόδου πριν την ενεργειακή κρίση, οι ανοδικές πληθωριστικές πιέσεις αναμένεται να εξομαλυνθούν περαιτέρω κατά τη διάρκεια του 2024, στο 2,6% κατά μέσο όρο. Η μικρή προς τα πάνω αναθεώρηση, έναντι της πρόβλεψης στο προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού 2024 (2,4%), απορρέει από τη μεγαλύτερη εκτιμώμενη επίδραση μεταφοράς του 2023, την εκτίμηση των διεθνών τιμών ενέργειας και την πιο αργή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού τους πρώτους μήνες του 2024, λόγω των επιπτώσεων των πρόσφατων καιρικών φαινομένων στην αγροτική παραγωγή. Αντίθετα, η σχετική σταθεροποίηση των τιμών στην ενέργεια αναμένεται να δράσει προς εξομάλυνση του ετήσιου ρυθμού πληθωρισμού το 2024.

Η συνεχιζόμενη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας αναμένεται να διαμορφώσει την ανεργία στο χαμηλότερο ποσοστό επί του εργατικού δυναμικού από το 2009, σε 10,6% βάσει της μεθοδολογίας της έρευνας εργατικού δυναμικού και σε 9,3% βάσει των εθνικών λογαριασμών. Βάσει των αναθεωρημένων στοιχείων εθνικών λογαριασμών για το 2022, τα 4,9 εκατομμύρια απασχολούμενων που προβλέπονται κατά μέσο όρο για το 2024, αντιστοιχούν σε ιστορικό υψηλό για όλη την περίοδο διαθέσιμων στοιχείων από το 1995, αντανακλώντας αντίστοιχη εικόνα για τους μισθωτούς (με αύξηση του αριθμού των τελευταίων κατά 1,0% το 2024 σε ετήσια βάση). Ο αριθμός των ανέργων αναμένεται να μειωθεί σε επίπεδα προ της οικονομικής προσαρμογής, παρά το εκτιμώμενο ιστορικά υψηλό ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού ηλικίας 15 - 64 ετών στο εργατικό δυναμικό (82,5%).

Πίνακας 1.4.: Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας (% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)			
	2022	2023**	2024**
ΑΕΠ	5,6	2,4	2,9
Ιδιωτική κατανάλωση	7,5	2,9	1,3
Δημόσια κατανάλωση	2,1	-0,4	-1,6
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	11,7	7,1	15,1
Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	6,2	2,7	5,6
Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	7,2	2,2	4,6
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	7,8	5,3	1,9
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	9,3	4,1	2,6
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ)	9,6	3,9	2,6
Απασχόληση*	2,5	1,4	0,9
Ποσοστό ανεργίας*	10,9	9,9	9,3
Ποσοστό ανεργίας (Έρευνα Εργατικού Δυναμικού)	12,4	11,2	10,6

* Σε εθνικολογιστική βάση

** Εκτιμήσεις/προβλέψεις

Πηγή: Ετήσιοι Εθνικοί Λογαριασμοί (Ελληνική Στατιστική Αρχή), εκτιμήσεις/προβλέψεις Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Εν μέσω της ελεγχόμενης δημοσιονομικής πολιτικής, η δημόσια κατανάλωση το 2024 αναμένεται να υποχωρήσει κατά 1,6% έναντι του 2023 (έτος για το οποίο ωστόσο εκτιμάται 6,7% υψηλότερα από το προ πανδημίας επίπεδο, σύμφωνα με τα αναθεωρημένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ).

Η συμβολή του εξωτερικού τομέα στην πραγματική ανάπτυξη αναμένεται να κυμανθεί σε οριακά θετικό έδαφος (0,2% του ΑΕΠ, από 0,4% του ΑΕΠ στο προσχέδιο), με την αναθεώρηση να οφείλεται κυρίως στην επιβράδυνση των εξαγωγών αγαθών εξαιτίας της χαμηλότερης εκτιμώμενης ανάπτυξης στην ΕΕ και των χαμηλότερων εξαγωγών αγροτικών προϊόντων λόγω των καιρικών φαινομένων του προηγούμενου διαστήματος.

Ο όγκος των εισαγωγών αγαθών αναμένεται να έχει σημαντική αύξηση, 5,4% σε ετήσια βάση, σε σύνδεση με τις ανάγκες εισαγωγών για την πραγματοποίηση επενδύσεων του σχεδίου «Ελλάδα 2.0», την πραγματοποίηση έργων υποδομών στις περιοχές που επλήγησαν από τα καιρικά φαινόμενα το 2023 και την υποκατάσταση της απολεσθείσας αγροτικής παραγωγής των πληγείσων περιοχών προς κάλυψη των εγχώριων αναγκών. Σε εθνικολογιστικούς όρους, το έλλειμμα του ονομαστικού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών αναμένεται να επιβαρυνθεί ελαφρώς, ανερχόμενο ως ποσοστό του ΑΕΠ σε 5,4% από 5,0% το 2023, ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης του ισοζυγίου αγαθών.

Από την άλλη πλευρά, το πραγματικό ισοζύγιο υπηρεσιών προβλέπεται να έχει θετική επίδραση στο ΑΕΠ, ύψους 1,2 ποσοστιαίων μονάδων, η οποία υπερκαλύπτει την εξέλιξη στο ισοζύγιο αγαθών σε

όρους όγκου, χάρη στην εκτιμώμενη αύξηση τόσο των πραγματικών εισπράξεων από τον εξωτερικό τουρισμό όσο και των εξαγωγών μεταφορών και λοιπών υπηρεσιών.

Οι βραχυπρόθεσμοι κίνδυνοι για τη διαμόρφωση του ρυθμού ανάπτυξης, τόσο για το 2023 όσο και για το 2024, συνοψίζονται στην περαιτέρω επιβράδυνση της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας οικονομίας, στις δυσμενείς διεθνείς γεωπολιτικές εξελίξεις, στη διατήρηση του πληθωρισμού σε υψηλότερα του αναμενομένου επίπεδα, στην όξυνση της ενεργειακής κρίσης, σε ακραία κλιματικά φαινόμενα, στη συνέχιση της περιοριστικής νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ και στην εξέλιξη της απορρόφησης των κονδυλίων του ΤΑΑ.

Ανοδικά στον ρυθμό ανάπτυξης θα μπορούσαν να επιδράσουν η ενδεχόμενη ταχύτερη αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, η ευνοϊκότερη του αναμενομένου εξέλιξη της τουριστικής κίνησης, η περαιτέρω αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας, οι επιπρόσθετες συνέργειες από την έγκαιρη και αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του ΤΑΑ καθώς και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Σημαντική παράμετρος για την επίτευξη των ανωτέρω μακροοικονομικών στόχων είναι η γρήγορη αποκατάσταση της παραγωγικής δραστηριότητας που επλήγη από τις πρόσφατες πλημμύρες, αλλά και η πρόβλεψη έναντι αντίστοιχων μελλοντικών φαινομένων, καθώς η κλιματική αλλαγή δεν αποτελεί ένα παροδικό φαινόμενο. Για αυτόν τον σκοπό η Κυβέρνηση λαμβάνει σήμερα επιπρόσθετα μέτρα και πραγματοποιεί σημαντικές επενδύσεις, μέσω εθνικών και συγχρηματοδοτούμενων πόρων, σε τέσσερα επίπεδα: α) στην κλιματική μετάβαση και απανθρακοποίηση, β) στην ανάπτυξη ανθεκτικών υποδομών σε ακραία καιρικά φαινόμενα, γ) στη σημαντική ενίσχυση της πολιτικής προστασίας και της πρόληψης και δ) στη θωράκιση της εθνικής οικονομίας από τις συνέπειες φυσικών καταστροφών, μέσω της πρόβλεψης σχετικών μόνιμων κονδυλίων στον προϋπολογισμό, την ενίσχυση της ασφάλισης καθώς και της ταχύτητας και της αποτελεσματικότητας της κρατικής αρωγής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ - ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΕΙΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΕΣΟΔΩΝ

2.1. Μεταρρυθμίσεις στη δημοσιονομική διαχείριση

Οι μεταρρυθμίσεις στις διαδικασίες του προϋπολογισμού με την υιοθέτηση σύγχρονων δημοσιονομικών εργαλείων συνεχίστηκαν καθ' όλο το 2023 και αναμένεται να εντατικοποιηθούν το 2024. Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες της κοινωνίας, λαμβάνοντας υπόψη και τις απαιτήσεις που δημιουργούν η ενεργειακή κρίση και η συνεπακόλουθη άνοδος των τιμών, επικεντρώνεται σε εξορθολογισμό δαπανών μέσα από μεταρρυθμίσεις και υλοποιεί επισκοπήσεις δαπανών και εσόδων, ώστε να δημιουργηθεί δημοσιονομικός χώρος, για να διοχετευθούν πόροι σε κρίσιμους για την κοινωνία και την οικονομία τομείς. Περαιτέρω, για τη βέλτιστη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της χρήσης των πόρων προχωρούν η μεταρρύθμιση του προϋπολογισμού επιδόσεων και η αποτύπωση της λειτουργικής κατεύθυνσης αυτών σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης. Τέλος, υιοθετώντας μία ολιστική προσέγγιση, ενσωματώνεται το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των χρηματοδοτούμενων πολιτικών (green budgeting). Με αυτόν τον τρόπο, στον κρατικό προϋπολογισμό του 2024 παρουσιάζεται για πρώτη φορά η περιβαλλοντική διάσταση των Προγραμμάτων όλων των Υπουργείων, της Βουλής των Ελλήνων, της Προεδρίας της Δημοκρατίας και της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

2.1.1. Επισκόπηση δαπανών και εσόδων Γενικής Κυβέρνησης

Η ευρεία και συστηματική αξιοποίηση των επισκοπήσεων δαπανών και εσόδων αποτελεί βασικό εργαλείο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για τη δημιουργία δημοσιονομικού χώρου μέσω της αποτελεσματικότερης και αποδοτικότερης λειτουργίας των Υπουργείων και των εποπτευόμενων από αυτά νομικών προσώπων φορέων Γενικής Κυβέρνησης.

Οι επισκοπήσεις τόσο στο σκέλος των δαπανών όσο και σε αυτό των εσόδων είναι στοχευμένες στην αποδοτικότερη δράση της δημόσιας διοίκησης, ήτοι στην παροχή μίας υπηρεσίας με το ίδιο ή βελτιωμένο αποτέλεσμα αλλά με μείωση του σχετικού κόστους.

Για το 2024 παραμένει η έμφαση στις «πράσινες» επισκοπήσεις, οι οποίες στοχεύουν στην προώθηση παρεμβάσεων που έχουν θετικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα και επικεντρώνονται σε δράσεις εξορθολογισμού της ενεργειακής κατανάλωσης και δαπάνης. Παράλληλα, θα παρακολουθηθεί σειρά τομεακών δράσεων σε συνεργασία με τα Υπουργεία και τους φορείς, ενώ ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην επισκόπηση στον τομέα της Υγείας.

Ο συντονισμός και η παρακολούθηση των δράσεων επισκόπησης δαπανών και εσόδων διενεργείται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ) σε συνεργασία με όλους τους φορείς Κεντρικής Διοίκησης. Περαιτέρω, από το ΓΛΚ μελετώνται οριζόντιες αλλά και τομεακές δράσεις που μπορούν να αναπτυχθούν από τους φορείς και οι οποίες έχουν υλοποιηθεί και σε άλλες χώρες του εξωτερικού.

Οι κύριες δράσεις επισκόπησης δαπανών και εσόδων των Υπουργείων ανά Τομέα Πολιτικής και Πρόγραμμα περιλαμβάνονται στα Ετήσια Σχέδια Προγραμμάτων (ΕΣΠ) των Υπουργείων στην ειδική έκδοση «Προϋπολογισμός Επιδόσεων 2024» που συνοδεύει την παρούσα.

2.1.2. Προϋπολογισμός επιδόσεων

Ο προϋπολογισμός του 2024 είναι ο τρίτος που κατατίθεται στο Ελληνικό Κοινοβούλιο συνοδευόμενος από παρουσίαση των χρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης και αναλυτική πληροφορία για τους επιδιωκόμενους στόχους και αποτελέσματα.

Για κάθε Πρόγραμμα του προϋπολογισμού επιδόσεων παρέχεται πληροφόρηση για:

- το σύνολο της χρηματοδότησης που διατίθεται σε αυτό από τον τακτικό προϋπολογισμό και τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων διακριτά και ως σύνολο,
- τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται τόσο από την κεντρική διοίκηση όσο και από εποπτευόμενους φορείς,
- την υπεύθυνη ιεραρχική δομή,
- την επιδιωκόμενη στρατηγική,
- τους επιχειρησιακούς στόχους για το έτος του προϋπολογισμού,
- τα αναμενόμενα παραγόμενα αποτελέσματα και συγκεκριμένες εκροές,
- τις ειδικότερες ενέργειες και δραστηριότητες που θα αναλάβουν οι φορείς για την ανταπόκριση στους στόχους τους, με ειδική αναφορά σε δράσεις επισκόπησης δαπανών και εσόδων που αναλαμβάνονται στον κάθε τομέα και
- δείκτες αξιολόγησης του βαθμού επίτευξης των στόχων του κάθε Προγράμματος.

Οι δείκτες ποικίλουν από δείκτες οικονομικούς, δραστηριότητας, εκροών, περιβαλλοντικούς, ανάλογα με την ειδική στόχευση κάθε Προγράμματος και τη διαθέσιμη πληροφορία από τους φορείς. Βασική στόχευση του ΓΛΚ για τα επόμενα έτη αποτελεί η ενσωμάτωση στοχευμένων δεικτών προσανατολισμένων στον τελικό αντίκτυπο των δημόσιων πολιτικών στο κοινωνικό σύνολο, ιδίως σε ευαίσθητους τομείς, όπως για παράδειγμα η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στους τομείς της Υγείας και της Παιδείας.

Στο πεδίο του Προγράμματος παρουσιάζεται η συνολική εικόνα της δημόσιας πολιτικής στον συγκεκριμένο τομέα. Σε αυτό το επίπεδο ανάλυσης γίνεται και η σύνδεση με την περιβαλλοντική διάσταση του προϋπολογισμού, με στόχο τη διαμόρφωση μίας συνεκτικής εικόνας για τη χρηματοδοτούμενη πολιτική.

Ο προϋπολογισμός επιδόσεων επιτυγχάνει να αναδείξει τις βασικές ροές οικονομικών και ανθρώπινων πόρων του προϋπολογισμού σε σχέση με τα παραγόμενα αποτελέσματα. Τούτο ενισχύει τη διαφάνεια και καθιστά ουσιαστικότερη την παρεχόμενη πληροφόρηση στο Κοινοβούλιο, τη Δημόσια Διοίκηση και τους πολίτες.

Καθ' όλο το 2023, το ΓΛΚ συνεργάστηκε στενά με τα Υπουργεία και τους λοιπούς φορείς Κεντρικής Διοίκησης για την περαιτέρω βελτίωση κρίσιμων παραμέτρων του νέου συστήματος, όπως η επιλογή, η διαμόρφωση και η αποτύπωση των Κύριων Δεικτών Επίδοσης (Key Performance Indicators - KPIs) και η σύνδεσή τους με τη στοχοθεσία για κάθε Πρόγραμμα.

Ο προϋπολογισμός επιδόσεων υποστηρίζει την απρόσκοπτη παρακολούθηση της πορείας ενός Προγράμματος, μίας δημόσιας πολιτικής ανεξάρτητα από τον φορέα που έχει την ευθύνη του. Οι αλλαγές στη δομή και τις αρμοδιότητες των Υπουργείων από το 2023 δεν δρουν ανασχετικά στην ιστορικότητα της χρηματοδότησης καίριων τομέων πολιτικής, κάτι που δεν υποστηρίζεται από την παραδοσιακή αποτύπωση του προϋπολογισμού.

Το 2024 αναμένεται να προχωρήσουν περαιτέρω η διαμόρφωση των κύριων παραμέτρων και η προσαρμογή των δεικτών απόδοσης με βάση τα δεδομένα που συλλέγουν τα Υπουργεία και οι λοιποί

φορείς. Κρίσιμο ορόσημο αποτελούν η ανάπτυξη και η κατάλληλη παραμετροποίηση του νέου πληροφοριακού συστήματος δημοσιονομικής διαχείρισης (gov-ERP) που θα υποστηρίζει το σύνολο των προωθούμενων μεταρρυθμίσεων.

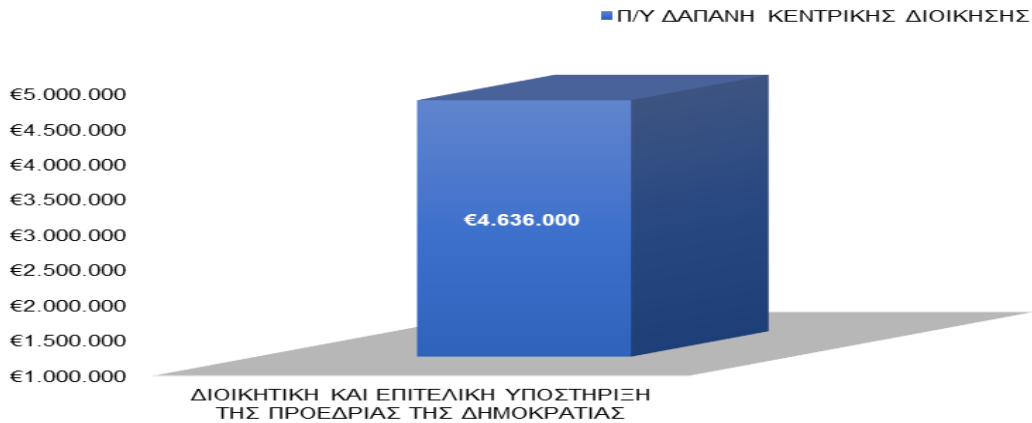
Ακολουθούν διαγράμματα ανά Υπουργείο στα οποία αποτυπώνονται η χρηματοδότηση κάθε Προγράμματος από το Κράτος αλλά και σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης καθώς και το απασχολούμενο προσωπικό.

Προεδρία της Δημοκρατίας

Πίνακας 2.1.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Προϋπολογιζόμενη Δαπάνη Κρατικού Προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Π/Υ ΔΑΠΑΝΗ ΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	4.636.000€
ΣΥΝΟΛΟ	4.636.000€

Διάγραμμα 2.1.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

Πίνακας 2.2.: Ανθρώπινοι Πόροι ανά Πρόγραμμα

Ανθρώπινοι Πόροι ανά Πρόγραμμα	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ 2024
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	133 άτομα
ΣΥΝΟΛΟ	133 άτομα

Βουλή των Ελλήνων

Πίνακας 2.3.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Προϋπολογιζόμενη Δαπάνη Κρατικού Προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Π/Υ ΔΑΠΑΝΗ ΑΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	160.400.000€
ΣΥΝΟΛΟ	160.400.000€

Διάγραμμα 2.2.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

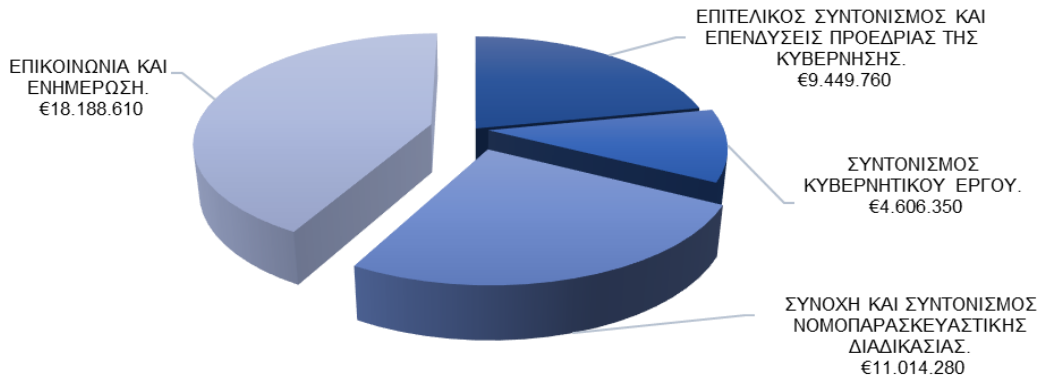

Πίνακας 2.4.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

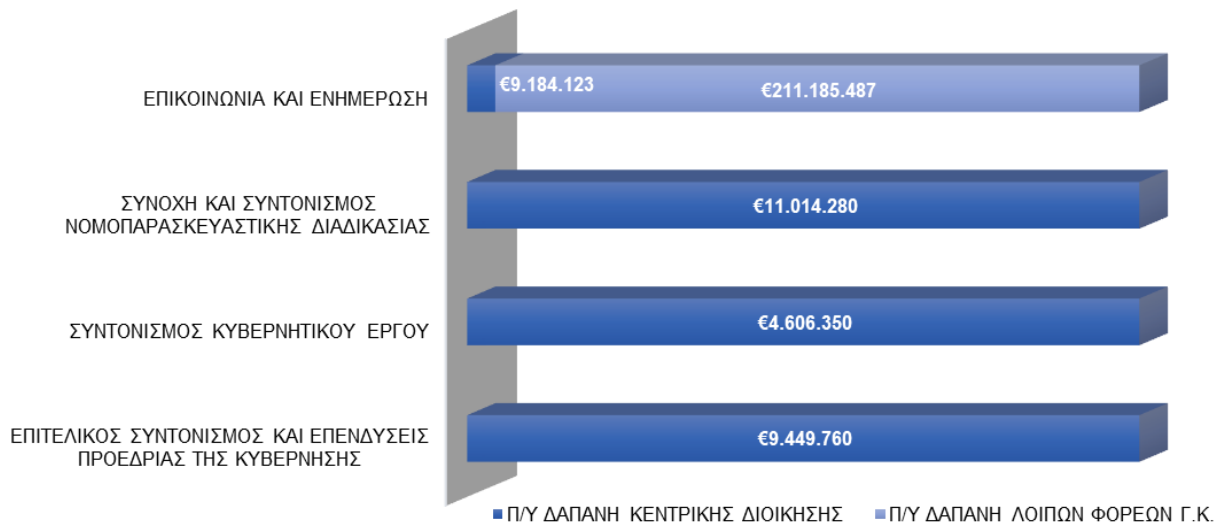
Ανθρώπινοι Πόροι ανά Πρόγραμμα	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ 2024
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	3.296 άτομα
ΣΥΝΟΛΟ	3.296 άτομα

Προεδρία της Κυβέρνησης

Διάγραμμα 2.3.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.4.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

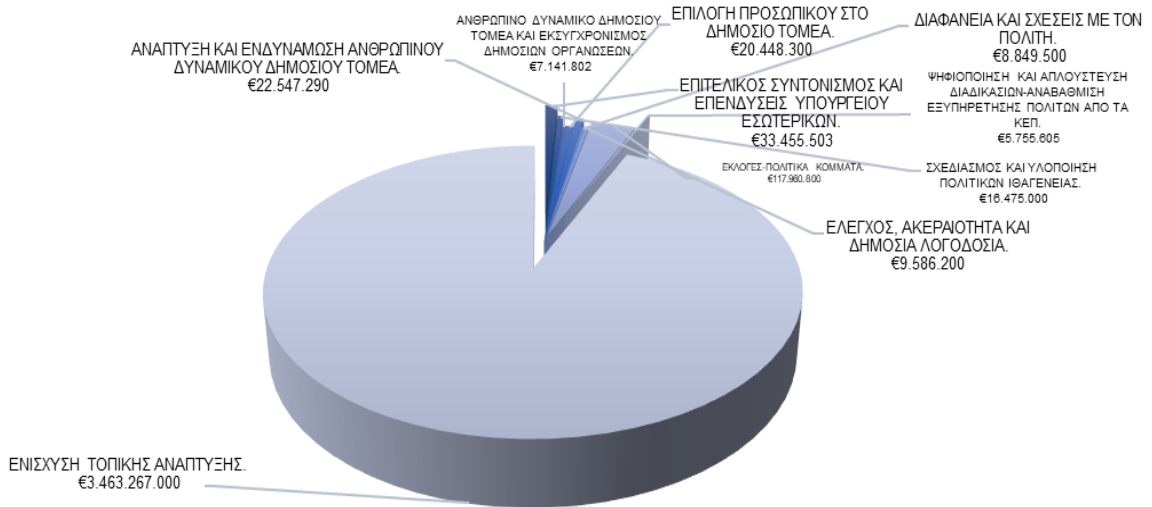

Διάγραμμα 2.5.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Υπουργείο Εσωτερικών

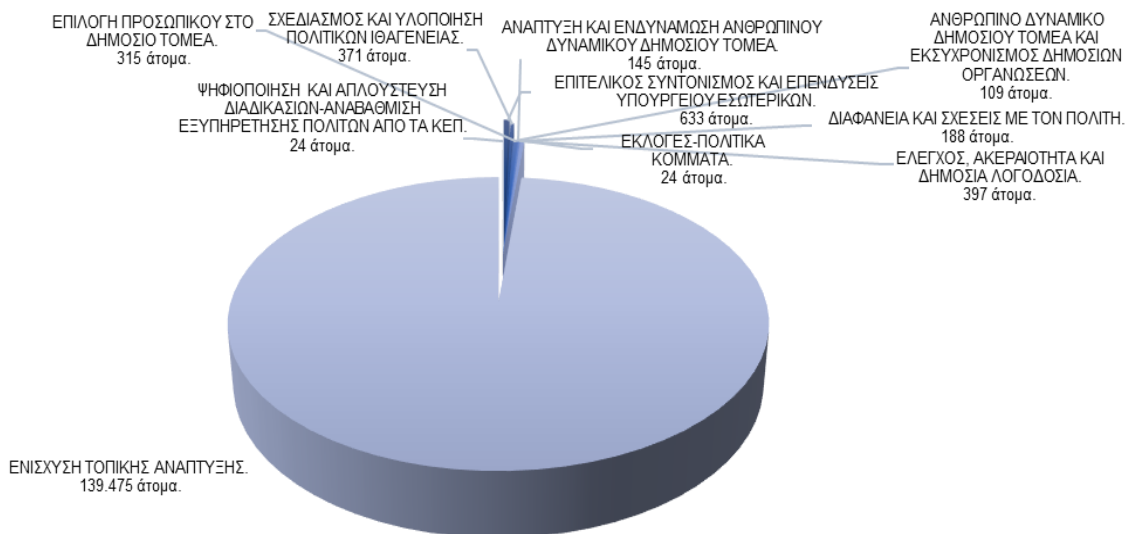
Διάγραμμα 2.6.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

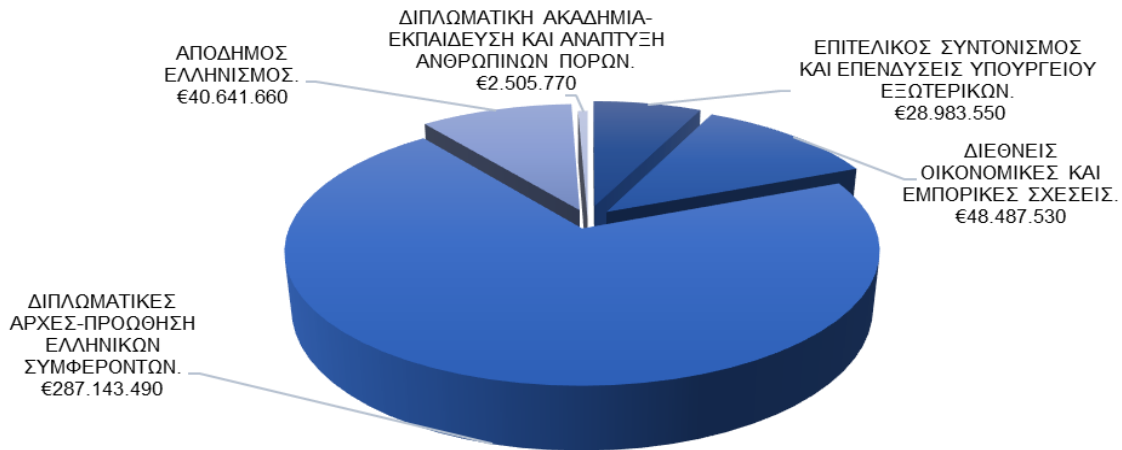

Διάγραμμα 2.8.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Υπουργείο Εξωτερικών

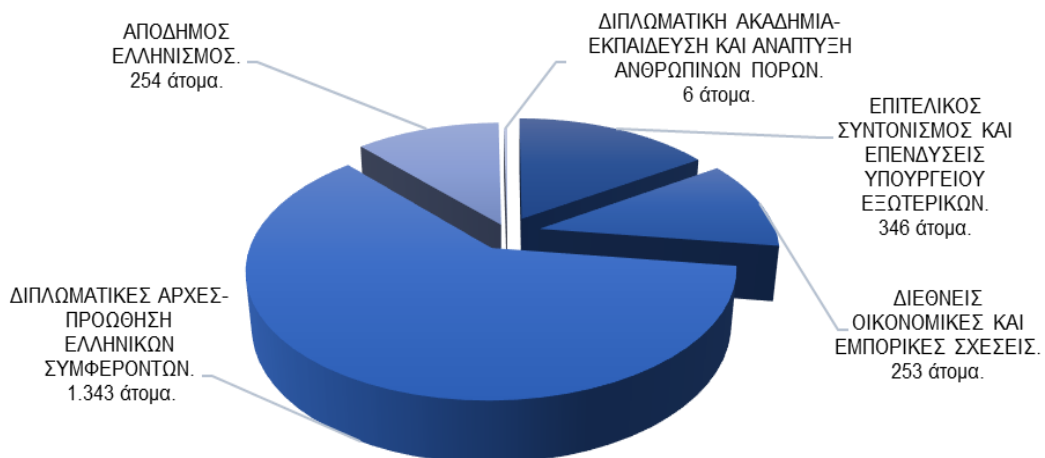
Διάγραμμα 2.9.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.10.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

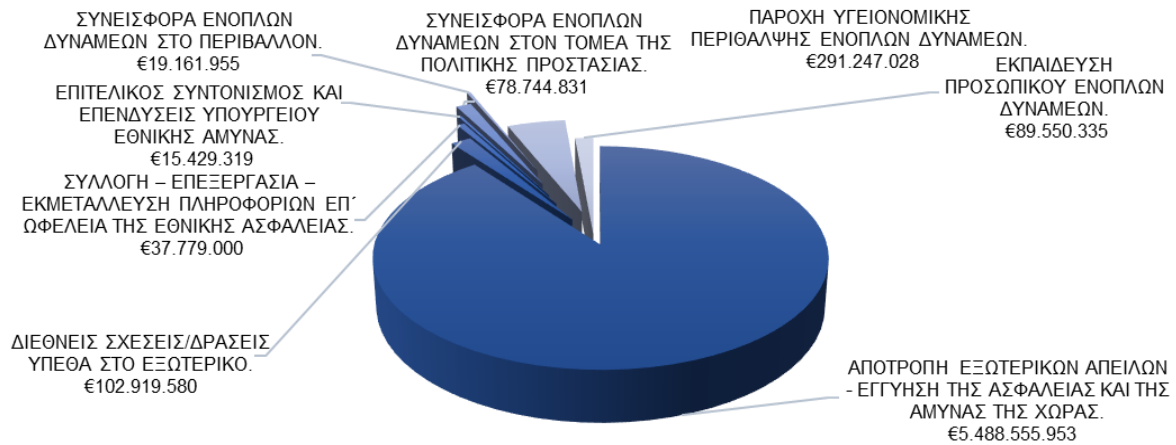

Διάγραμμα 2.11.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Διάγραμμα 2.12.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.13.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

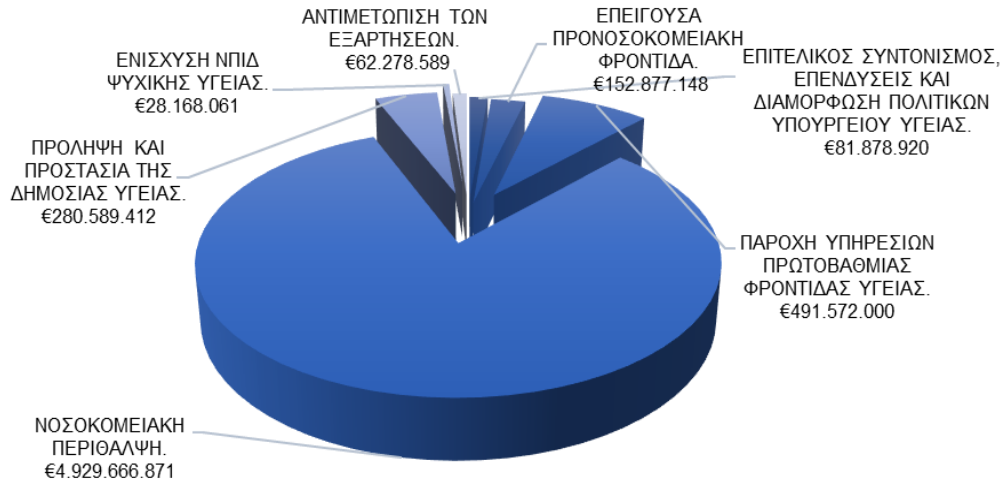

Πίνακας 2.5.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ	
	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ 2024
ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	91.940 άτομα
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	91.940 άτομα

Υπουργείο Υγείας

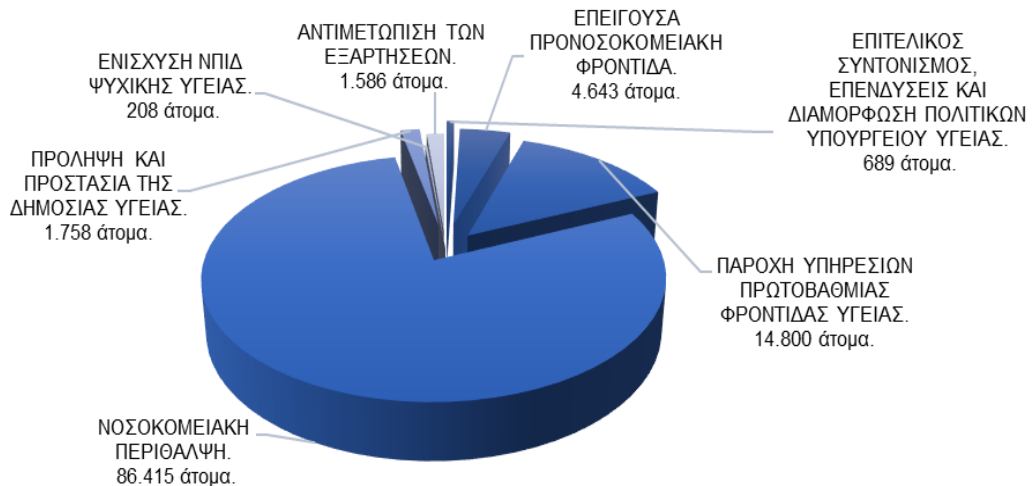
Διάγραμμα 2.14.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.15.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

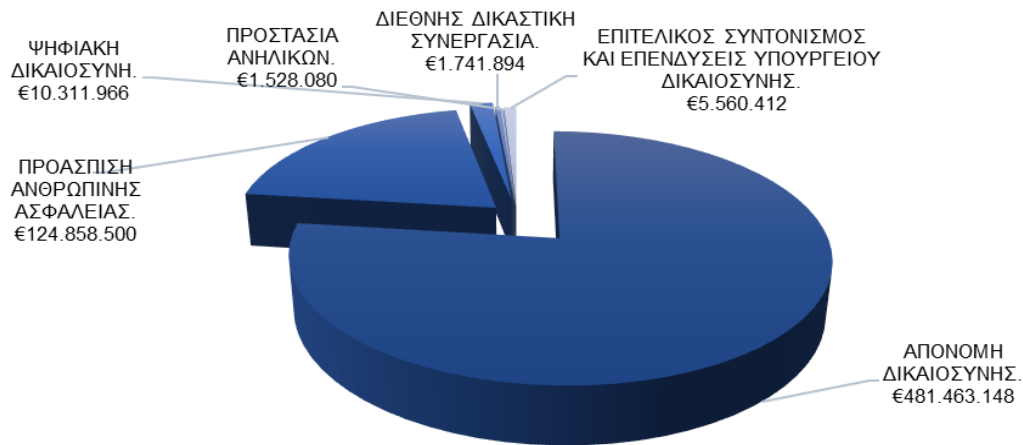
Διάγραμμα 2.16.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

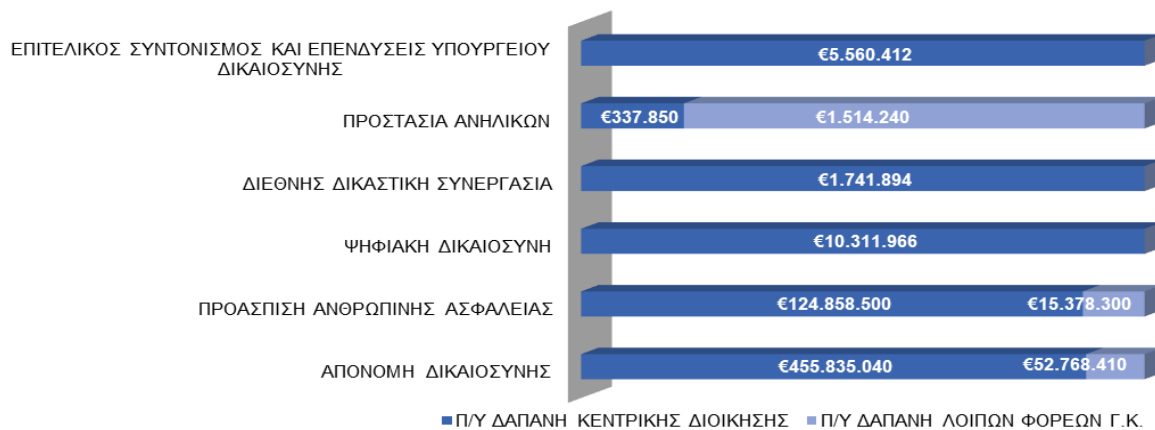

Υπουργείο Δικαιοσύνης

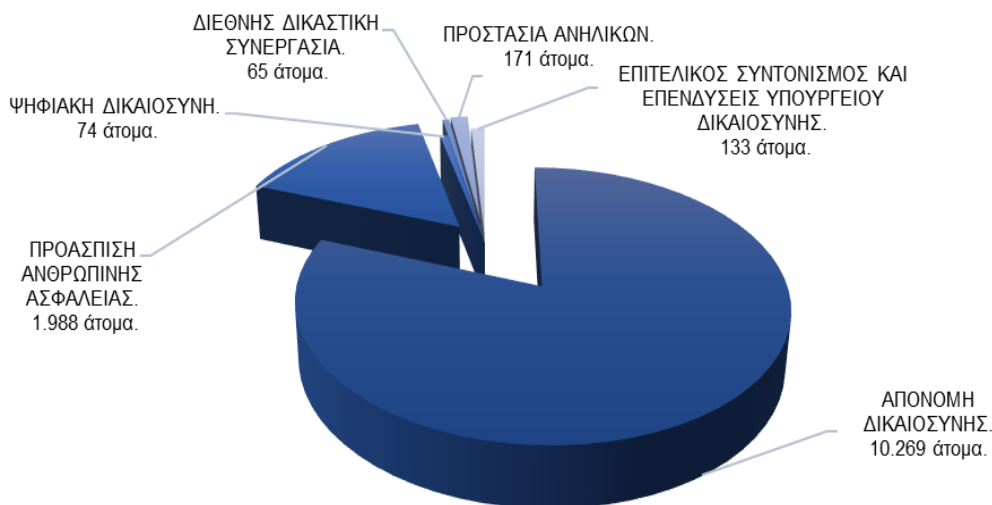
Διάγραμμα 2.17.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.18.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

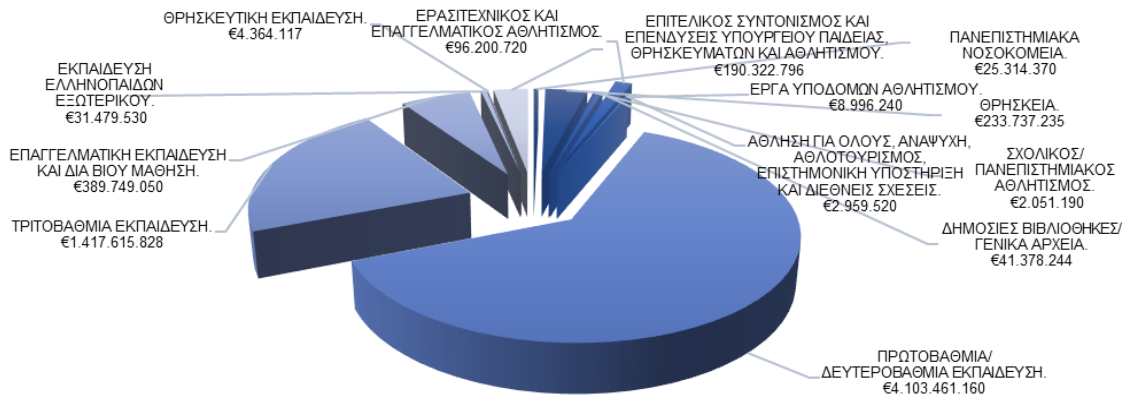

Διάγραμμα 2.19.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

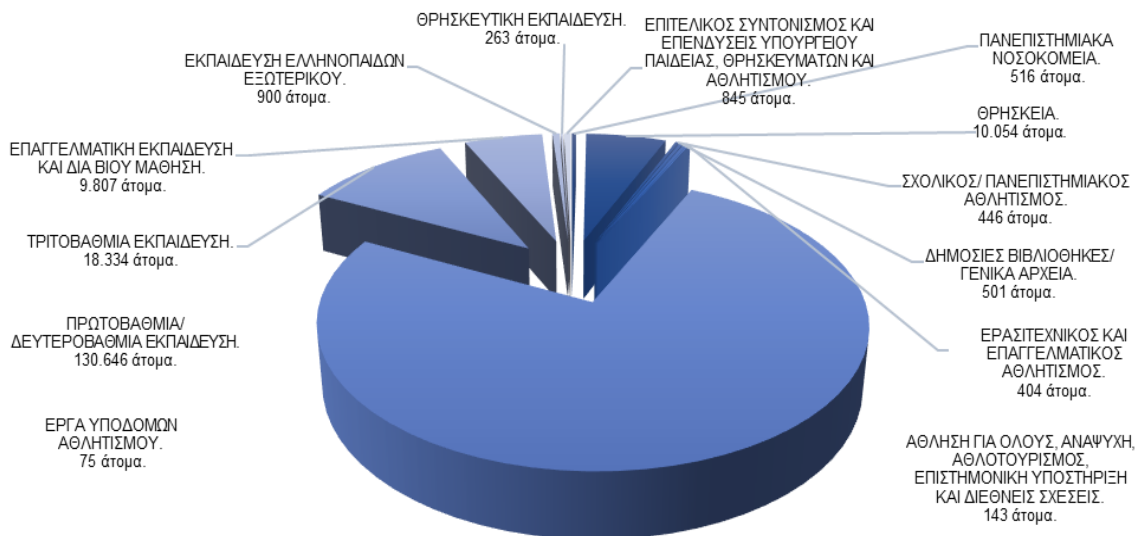
Διάγραμμα 2.20.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.21.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

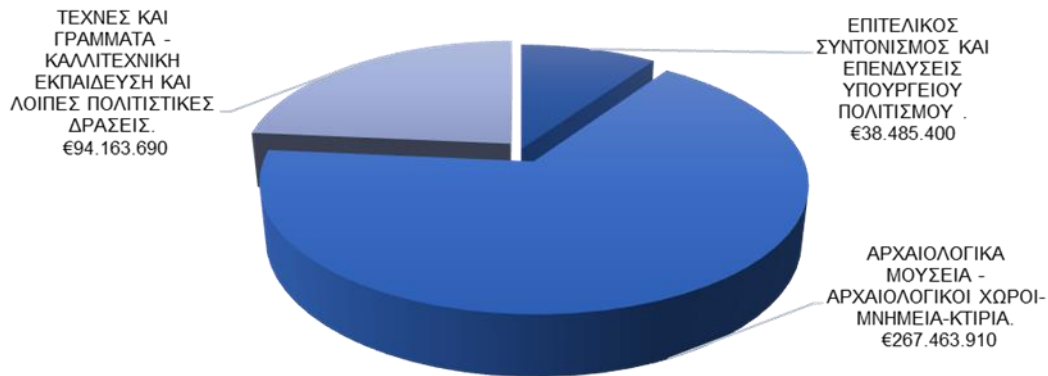

Διάγραμμα 2.22.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

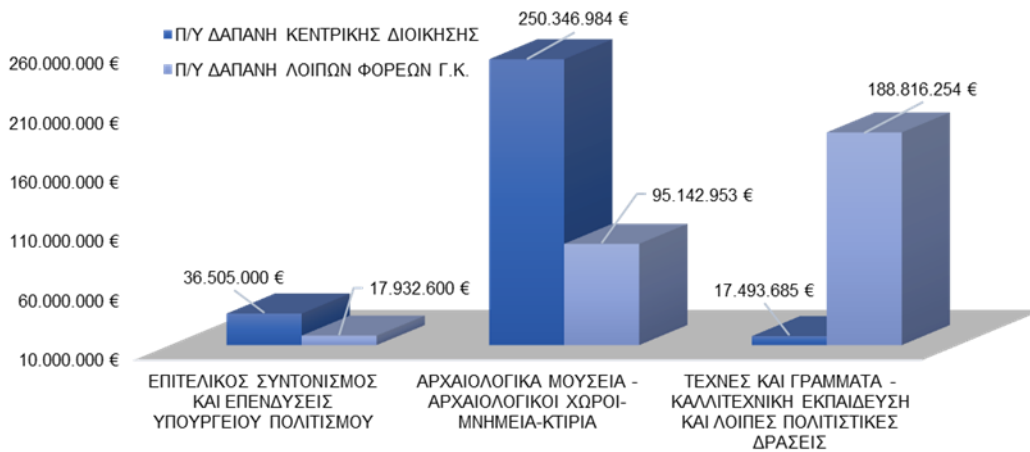

Υπουργείο Πολιτισμού

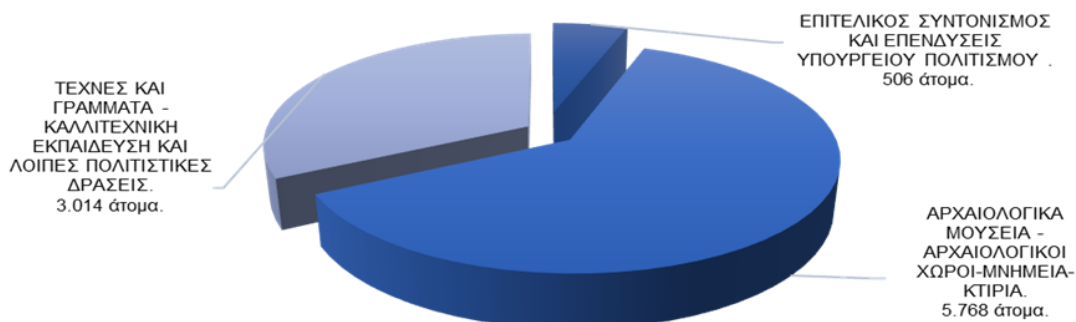
Διάγραμμα 2.23.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.24.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

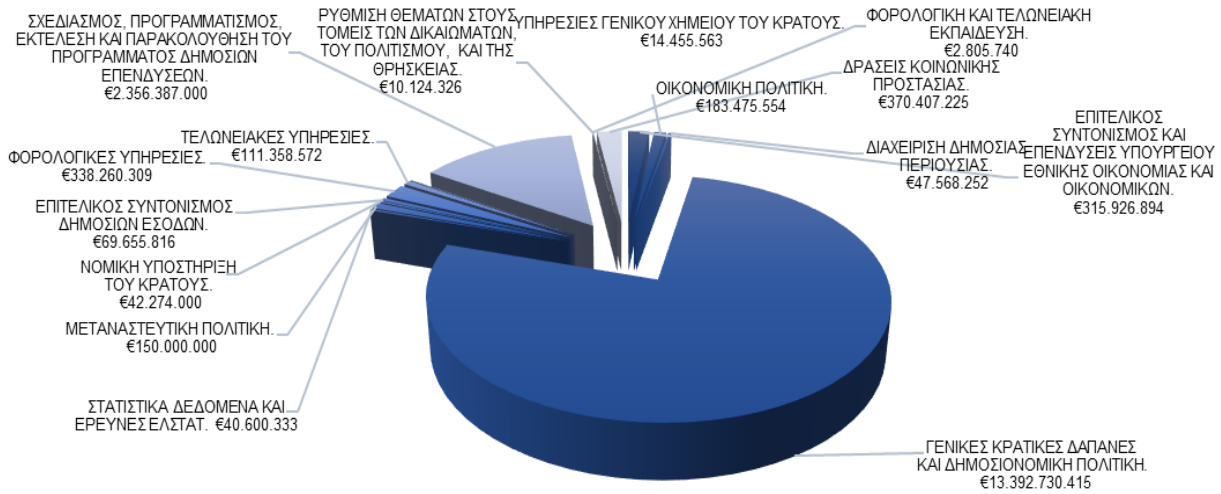

Διάγραμμα 2.25.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

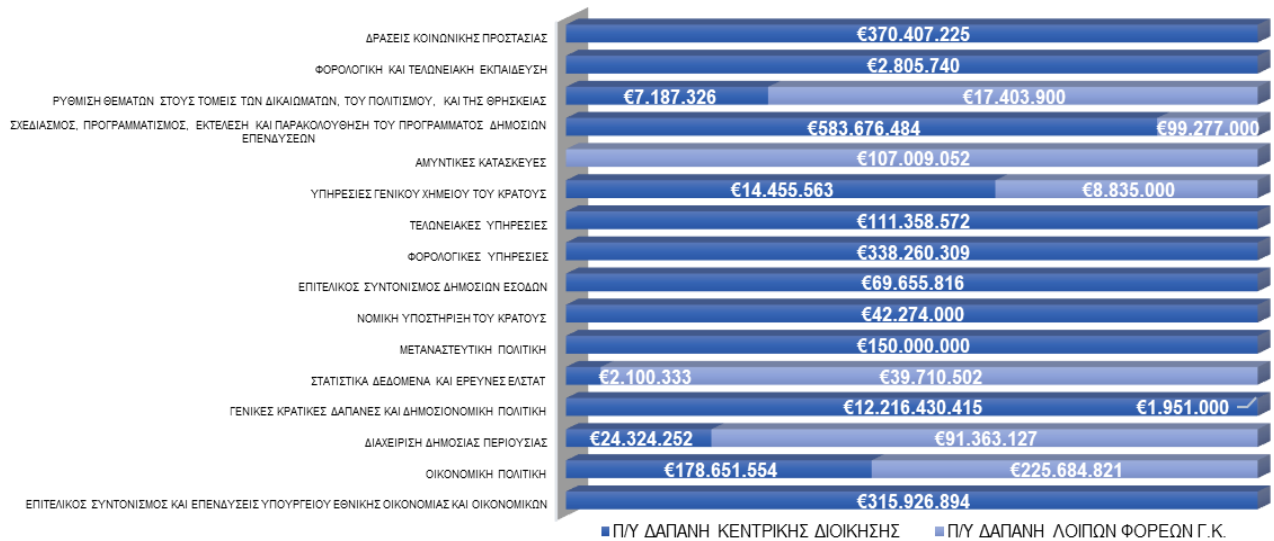

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

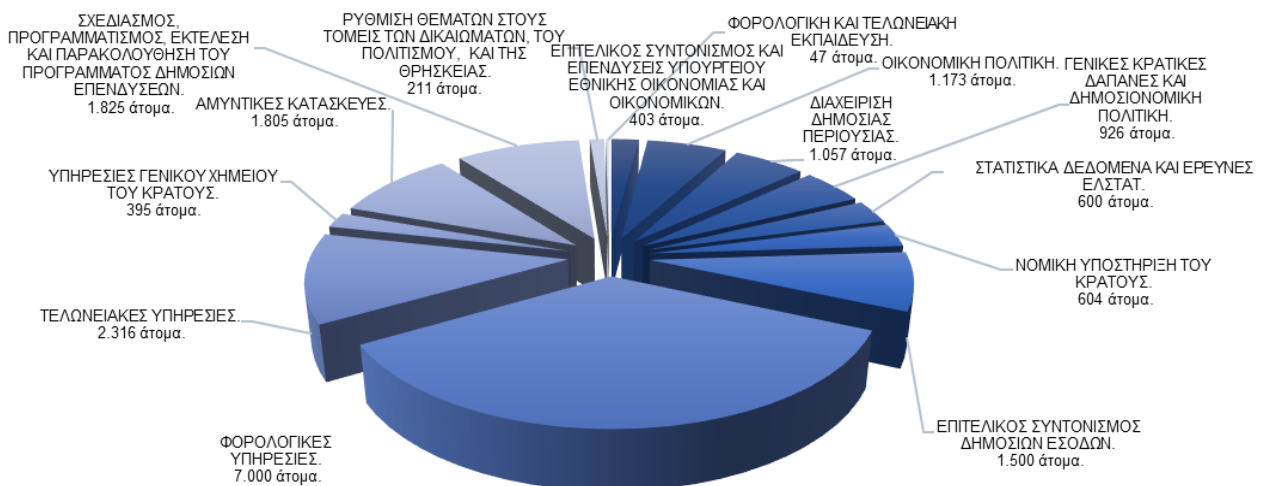
Διάγραμμα 2.26.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.27.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

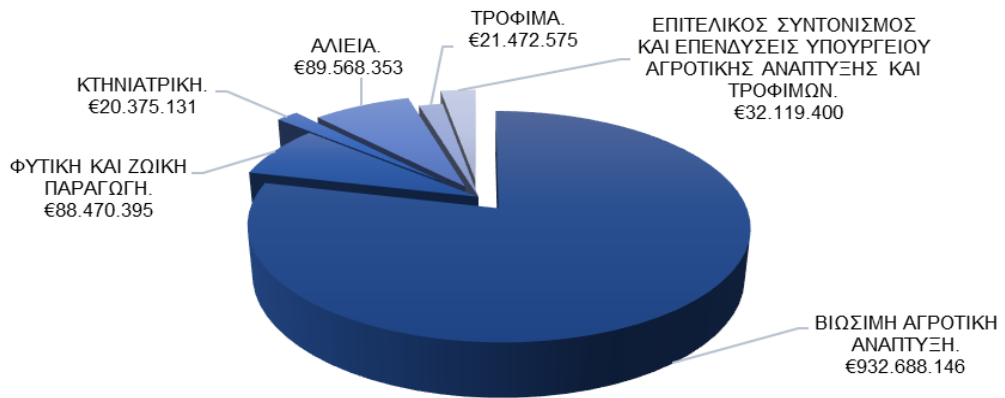

Διάγραμμα 2.28.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

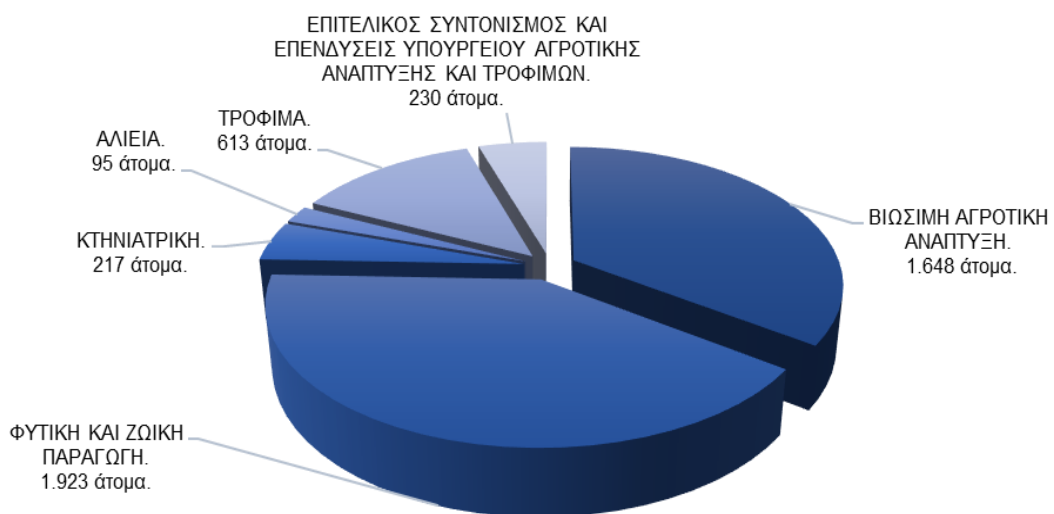
Διάγραμμα 2.29.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.30.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

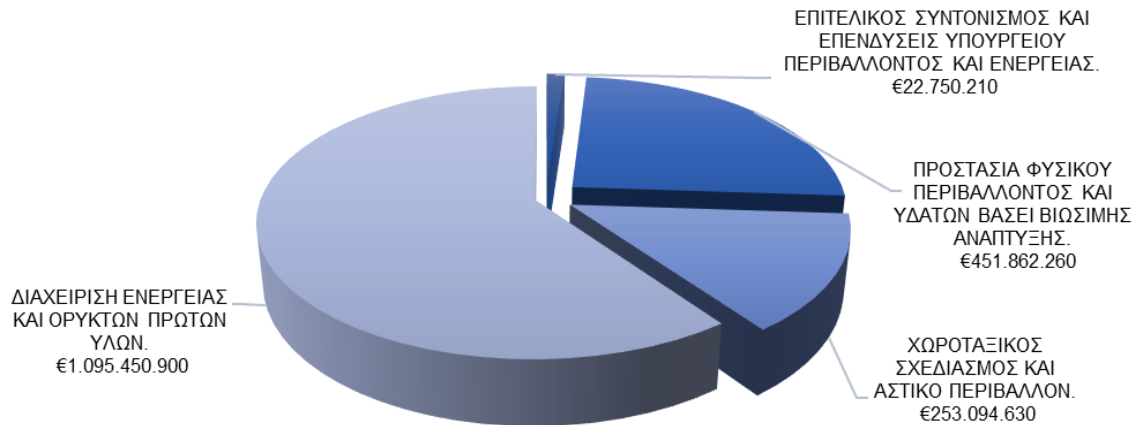

Διάγραμμα 2.31.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Διάγραμμα 2.32.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.33.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

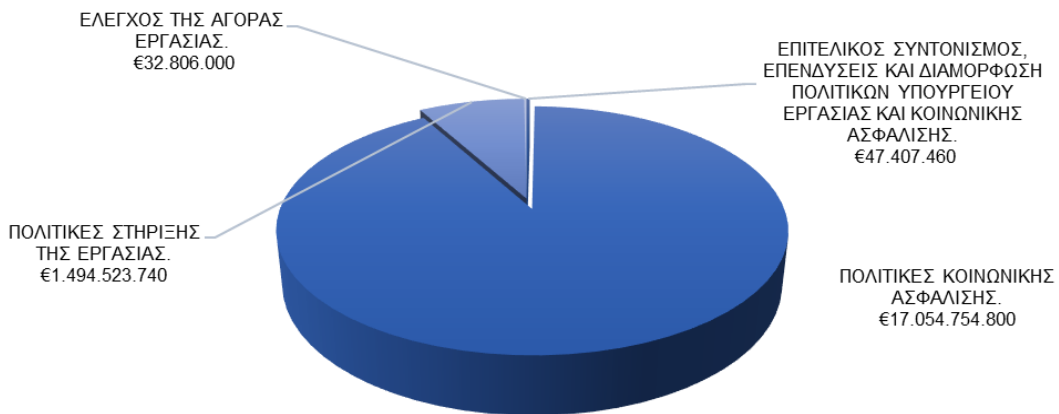

Διάγραμμα 2.34.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

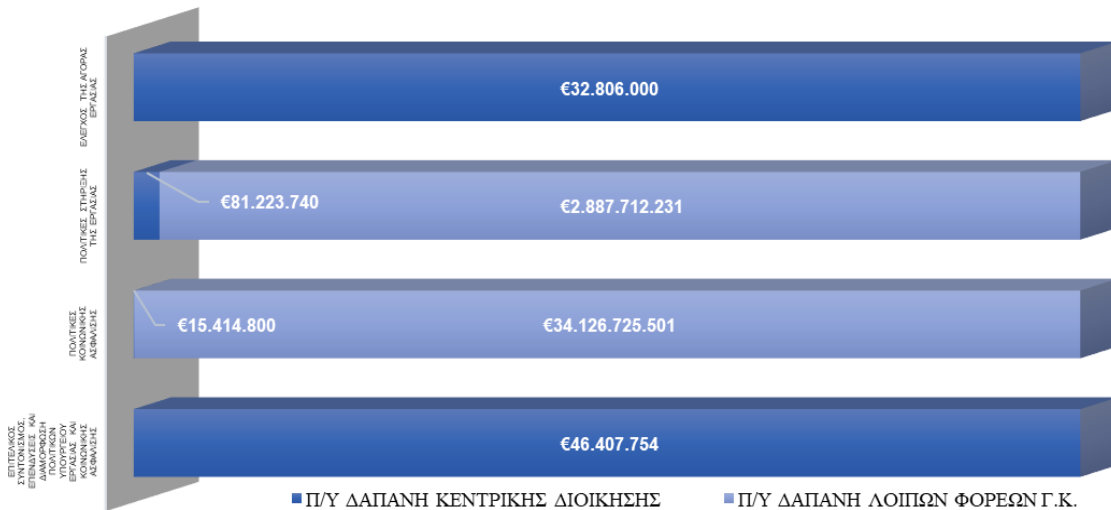

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

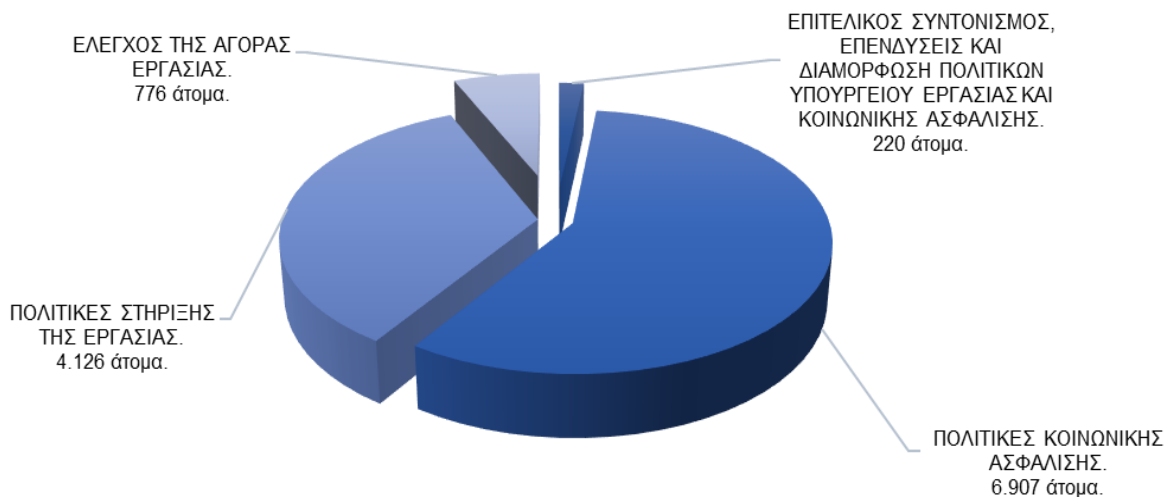
Διάγραμμα 2.35.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.36.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

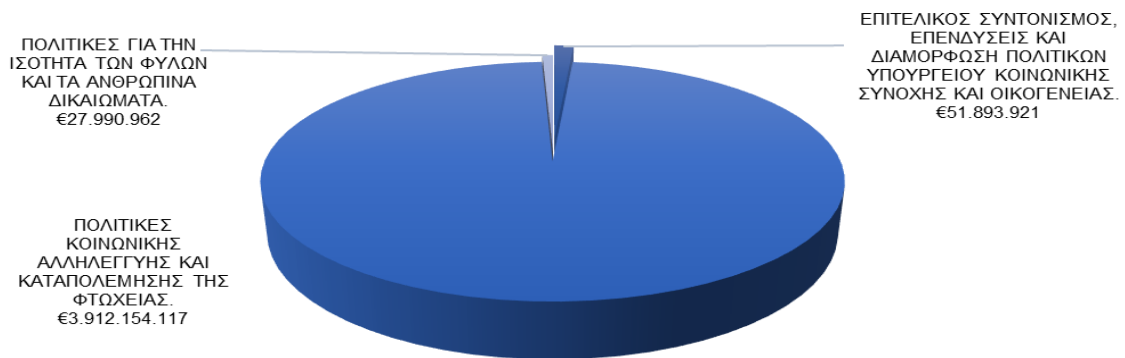

Διάγραμμα 2.37.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

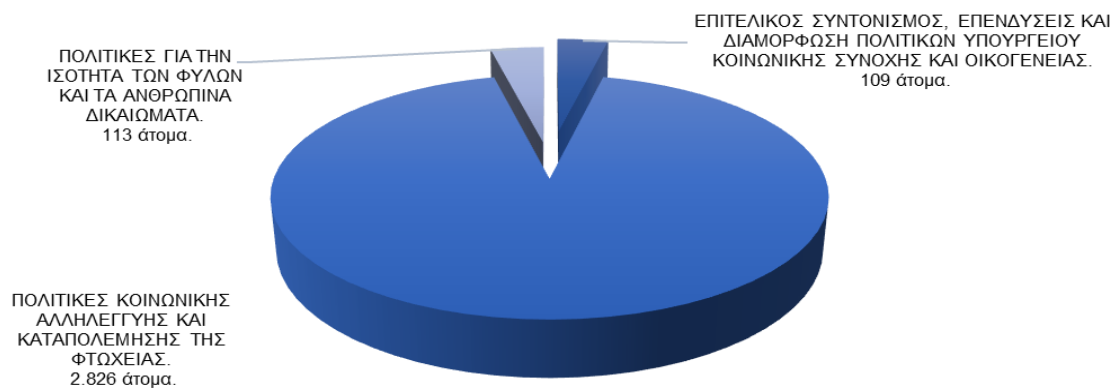
Διάγραμμα 2.38.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.39.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

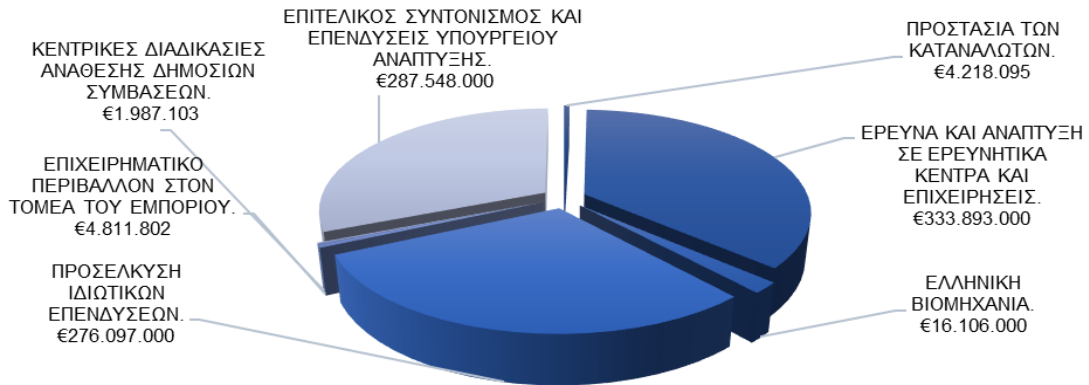
Διάγραμμα 2.40.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

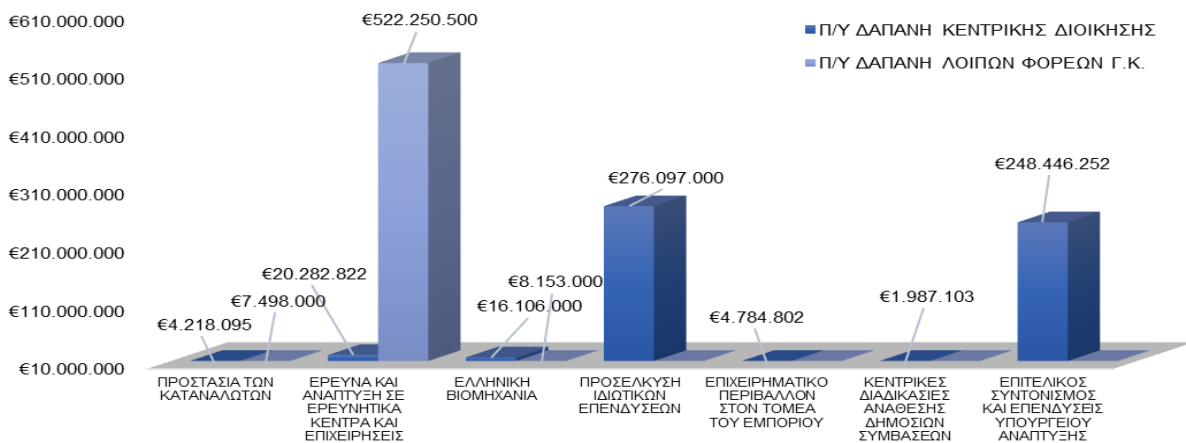

Υπουργείο Ανάπτυξης

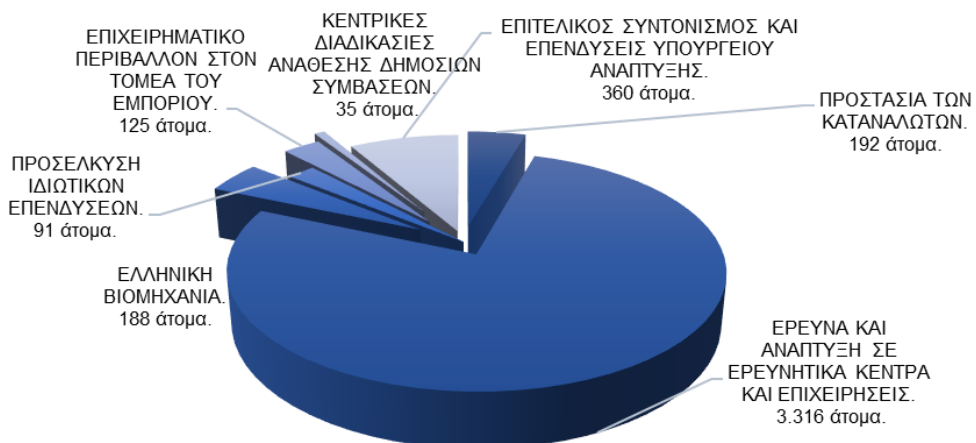
Διάγραμμα 2.41.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.42.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.43.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

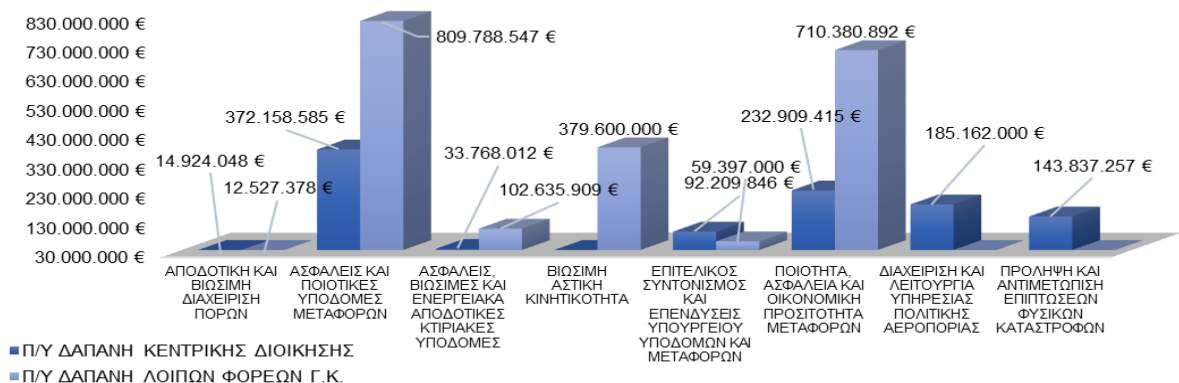

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

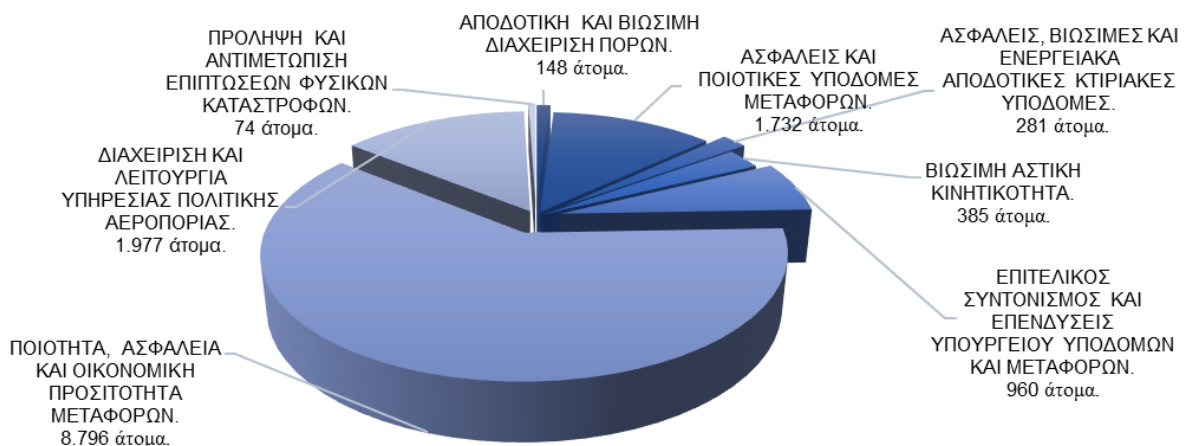
Διάγραμμα 2.44.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.45.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

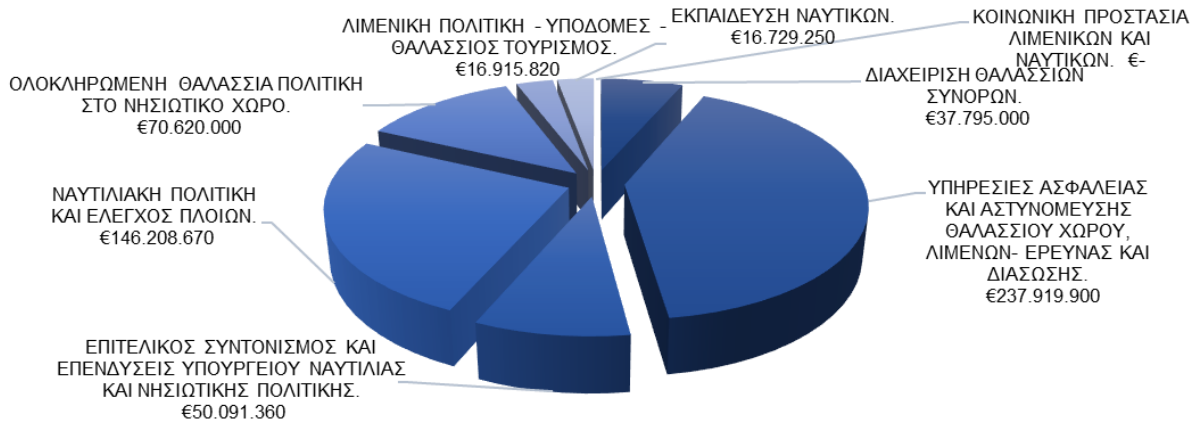

Διάγραμμα 2.46.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

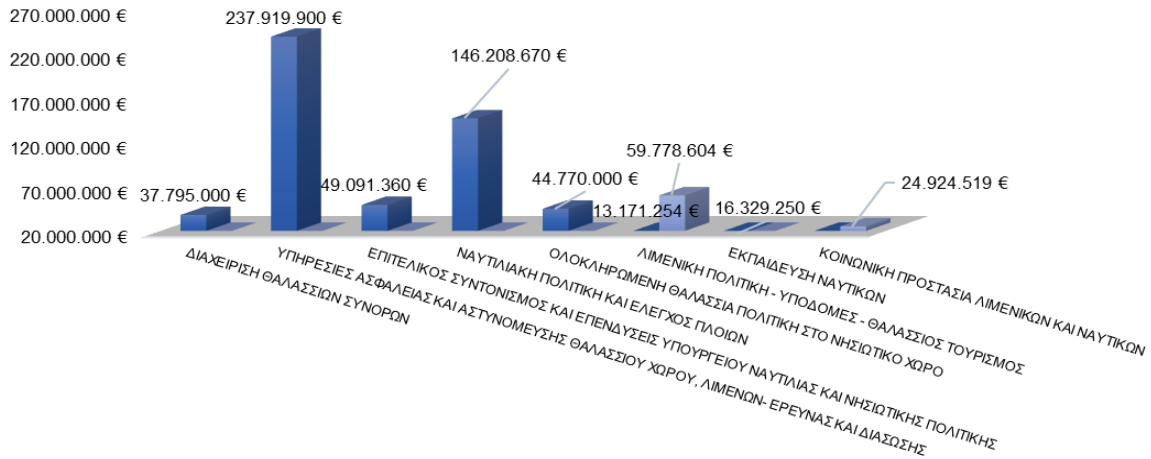

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Διάγραμμα 2.47.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.48.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.49.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

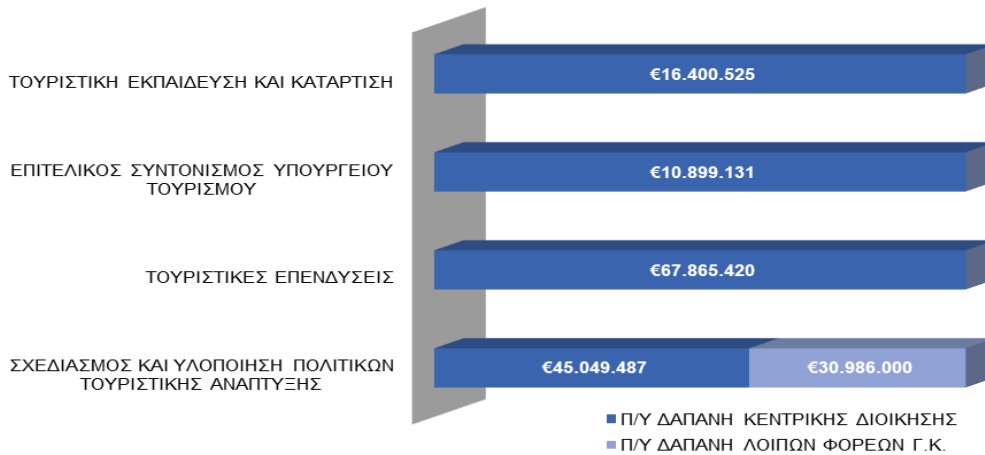

Υπουργείο Τουρισμού

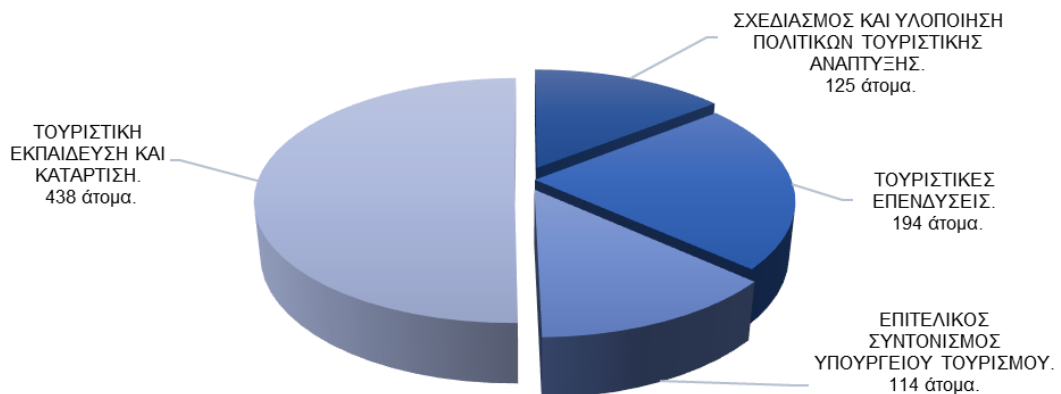
Διάγραμμα 2.50.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.51.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

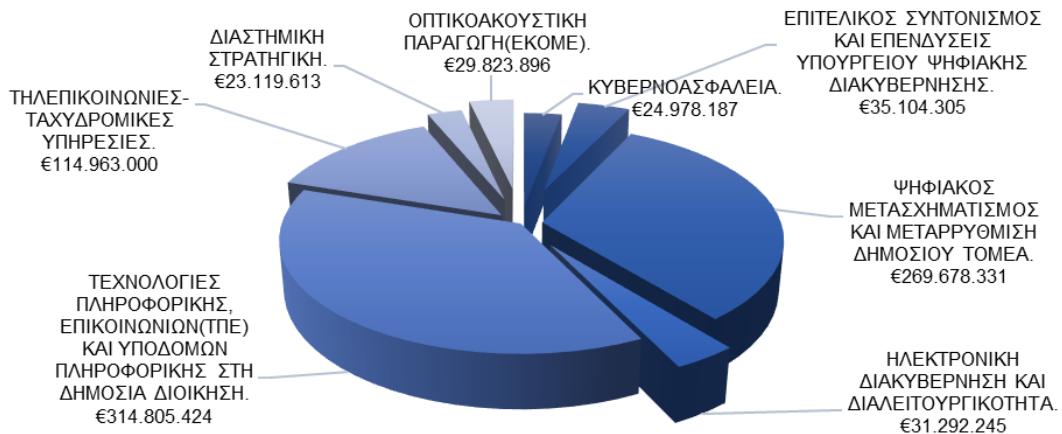

Διάγραμμα 2.52.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Διάγραμμα 2.53.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.54.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

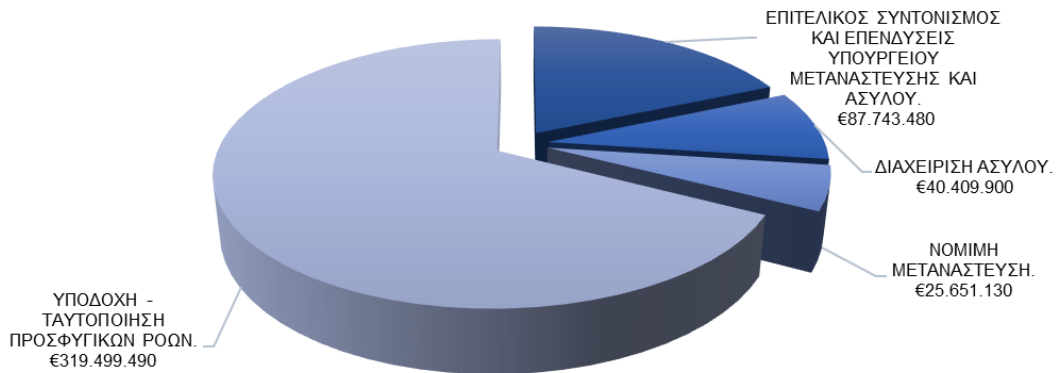

Διάγραμμα 2.55.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

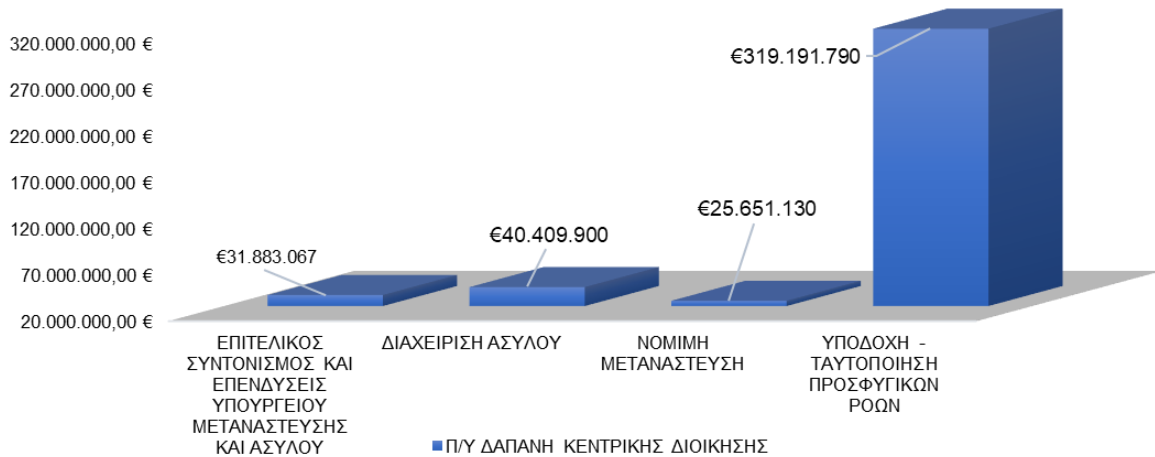

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

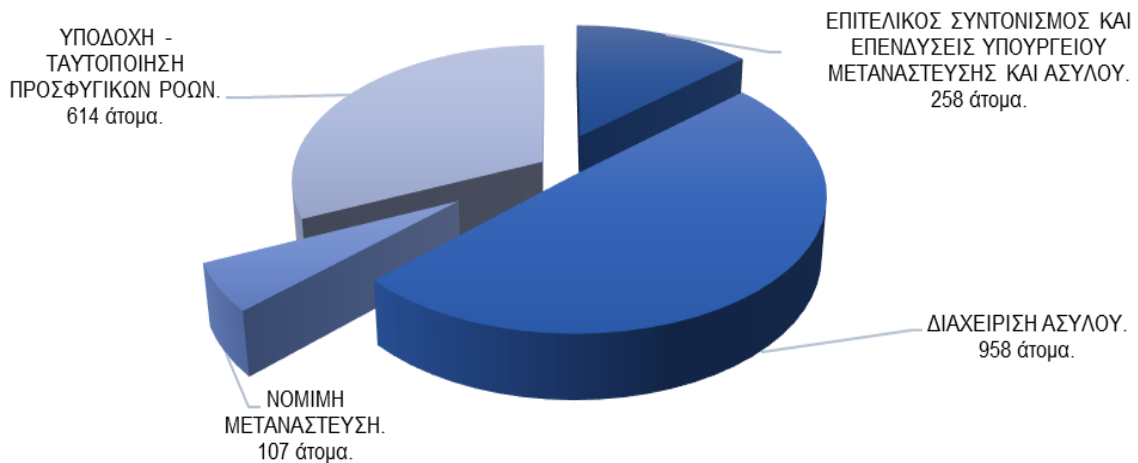
Διάγραμμα 2.56.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.57.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

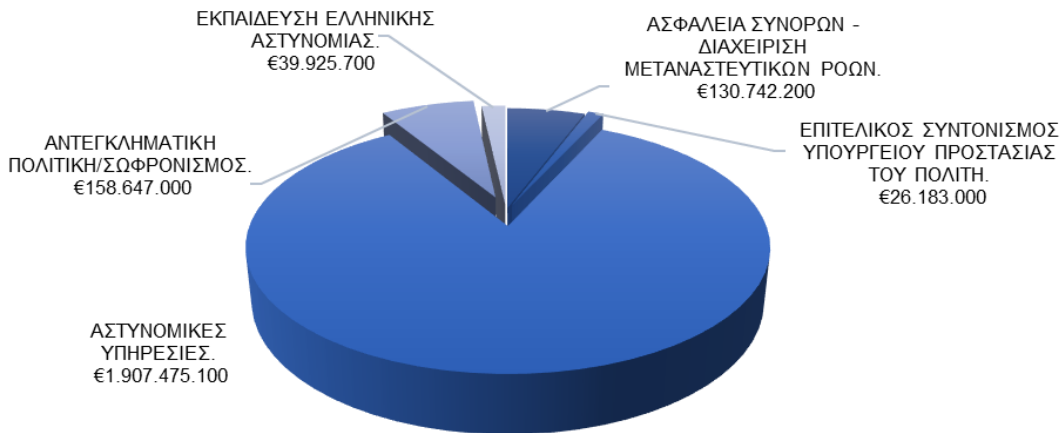

Διάγραμμα 2.58.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

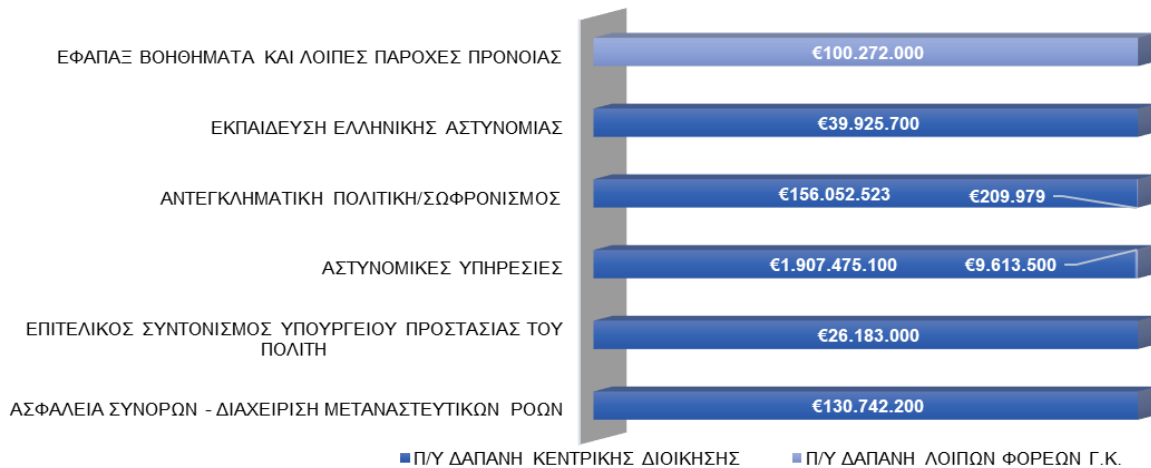

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Διάγραμμα 2.59.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.60.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.61.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

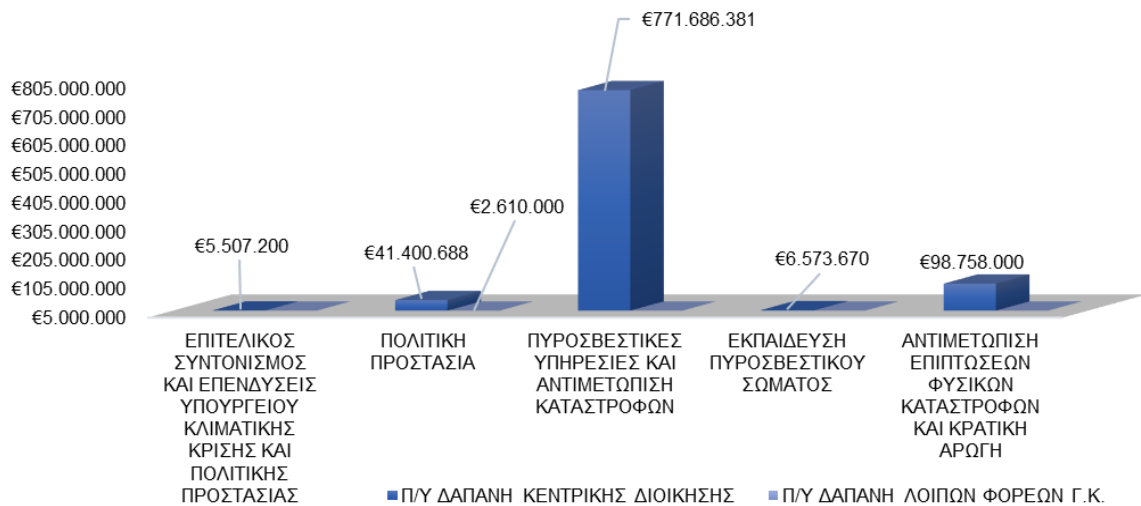

Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

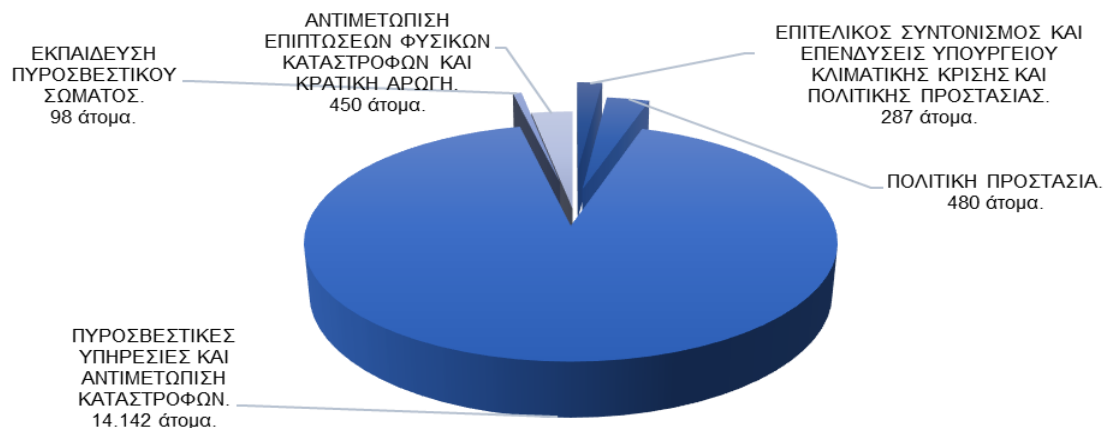
Διάγραμμα 2.62.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.63.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.64.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

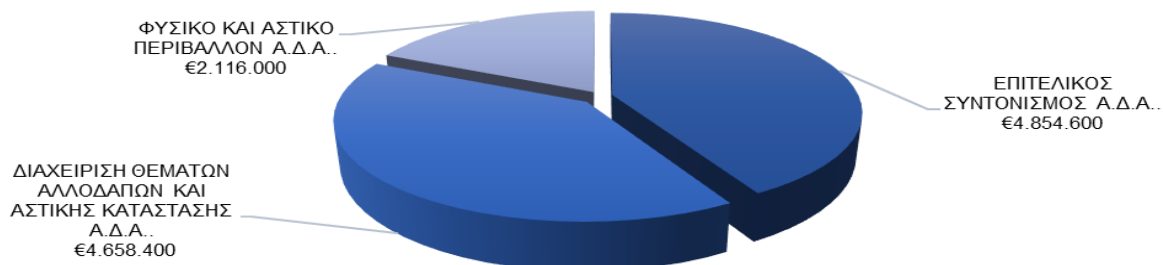

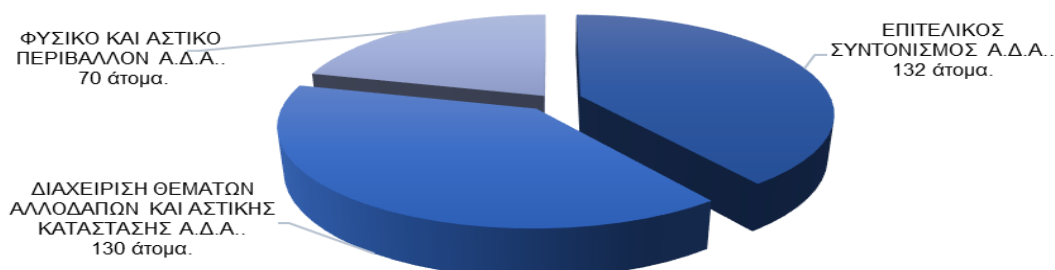
Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής

*Στα Προγράμματα των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων δεν μετέχουν λοιποί φορείς Γενικής Κυβέρνησης.

Διάγραμμα 2.65.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

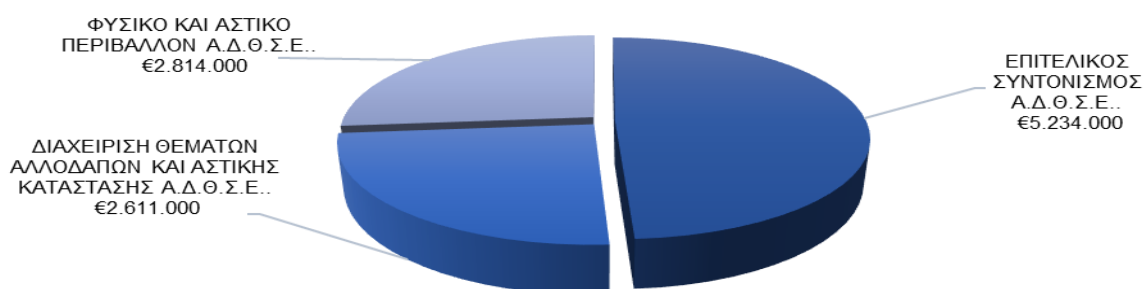

Διάγραμμα 2.66.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας

Διάγραμμα 2.67.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.68.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας

Διάγραμμα 2.69.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

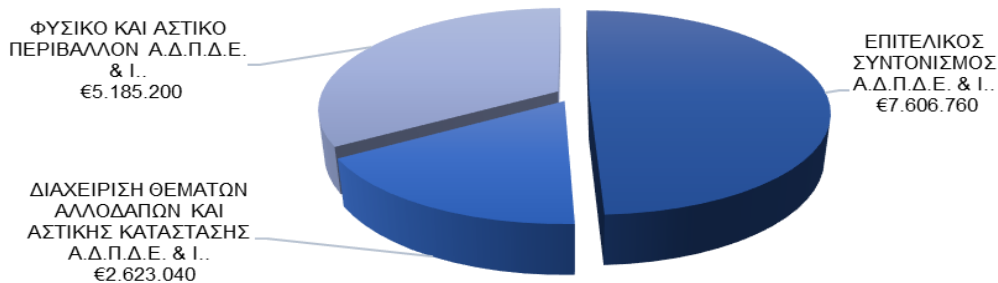

Διάγραμμα 2.70.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

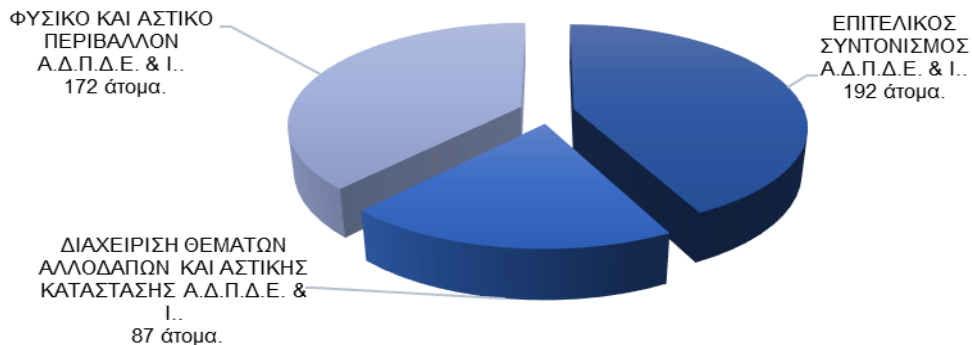

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου - Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου

Διάγραμμα 2.71.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

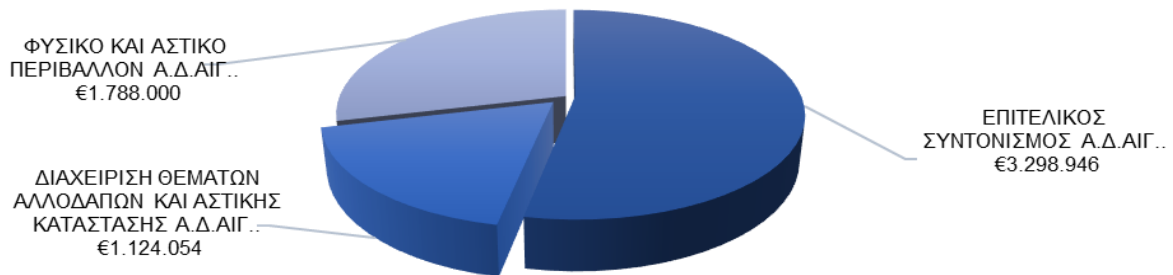

Διάγραμμα 2.72.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου

Διάγραμμα 2.73.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

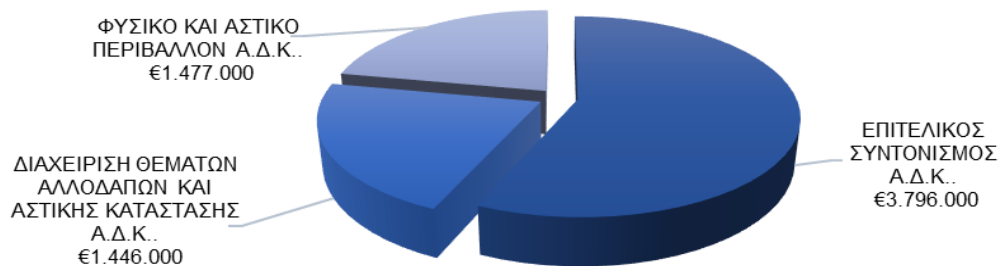

Διάγραμμα 2.74.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

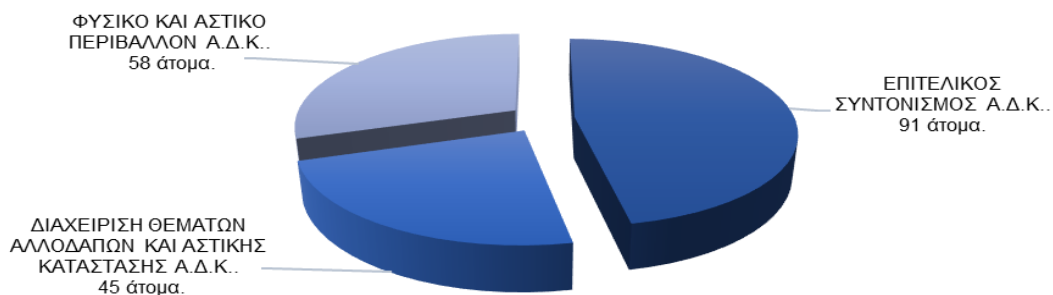

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης

Διάγραμμα 2.75.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.76.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

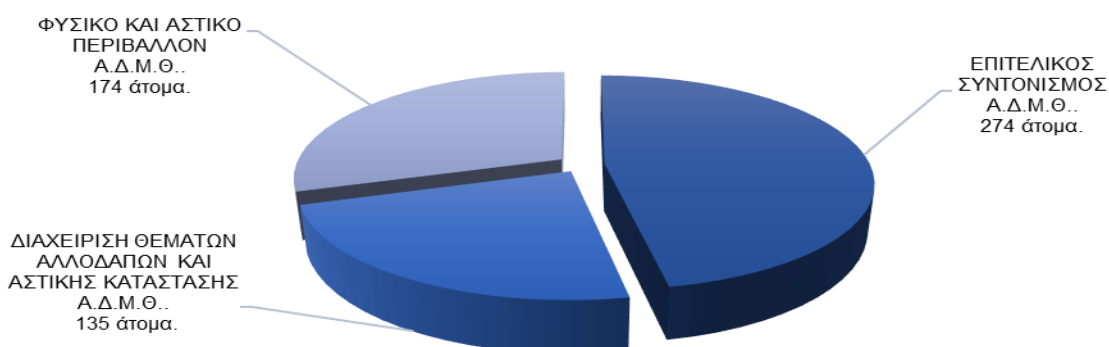

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης

Διάγραμμα 2.77.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα

Διάγραμμα 2.78.: Ανθρώπινοι πόροι ανά Πρόγραμμα

Συγκεντρωτικά, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη από τον κρατικό προϋπολογισμό ανά Πρόγραμμα, αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 2.6.).

Πίνακας 2.6.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ			Σύνολο
		Τακτικός	Εθνικό	ΠΔΕ Συγχρηματοδοτούμενο	
1001	ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	4.636,00 €	0,00 €	0,00 €	4.636,00 €
01.1001.001	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	4.636,00 €	0,00 €	0,00 €	4.636,00 €
1003	ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	159.400,00 €	0,00 €	1.000,00 €	160.400,00 €
01.1003.001	ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	159.400,00 €	0,00 €	1.000,00 €	160.400,00 €
1004	ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	38.259,00 €	4.000,00 €	1.000,00 €	43.259,00 €
01.1004.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	6.449,76 €	2.000,00 €	1.000,00 €	9.449,76 €
01.1004.002	ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ	4.606,35 €	0,00 €	0,00 €	4.606,35 €
01.1004.003	ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	9.014,28 €	2.000,00 €	0,00 €	11.014,28 €
08.1004.001	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	18.188,61 €	0,00 €	0,00 €	18.188,61 €
1007	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	3.337.487,00 €	202.000,00 €	166.000,00 €	3.705.487,00 €
01.1007.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	30.234,50 €	1.000,00 €	2.221,00 €	33.455,50 €
01.1007.002	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ	13.805,00 €	0,00 €	2.670,00 €	16.475,00 €
01.1007.003	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	5.140,90 €	2.000,90 €	0,00 €	7.141,80 €
01.1007.004	ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ	16.149,00 €	4.299,30 €	0,00 €	20.448,30 €
01.1007.005	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	7.317,09 €	8.000,20 €	7.230,00 €	22.547,29 €
01.1007.006	ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ	7.534,00 €	0,00 €	1.315,50 €	8.849,50 €
01.1007.007	ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ	9.065,00 €	299,20 €	222,00 €	9.586,20 €
01.1007.008	ΕΚΛΟΓΕΣ-ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ	117.960,80 €	0,00 €	0,00 €	117.960,80 €
01.1007.009	ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ - ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΚΕΠ	1.013,71 €	2.400,40 €	2.341,50 €	5.755,61 €
12.1007.001	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	3.129.267,00 €	184.000,00 €	150.000,00 €	3.463.267,00 €
1009	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	384.762,00 €	16.000,00 €	7.000,00 €	407.762,00 €
01.1009.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	28.629,05 €	0,00 €	354,50 €	28.983,55 €
01.1009.002	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	28.161,78 €	14.345,50 €	5.980,25 €	48.487,53 €
01.1009.003	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ- ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ	284.941,99 €	1.536,25 €	665,25 €	287.143,49 €
01.1009.004	ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ-	40.573,41 €	68,25 €	0,00 €	40.641,66 €
09.1009.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ	2.455,77 €	50,00 €	0,00 €	2.505,77 €
1011	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	6.093.388,00 €	15.000,00 €	15.000,00 €	6.123.388,00 €
02.1011.001	ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ - ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	5.487.805,95 €	0,00 €	750,00 €	5.488.555,95 €
02.1011.002	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΕΘΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	102.919,58 €	0,00 €	0,00 €	102.919,58 €

Πίνακας 2.6.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		Σύνολο
			Εθνικό	ΠΔΕ Συγχρηματοδοτούμενο	
02.1011.003	ΣΥΛΛΟΓΗ – ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ – ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΕΠ’ ΩΦΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	37.779,00 €	0,00 €	0,00 €	37.779,00 €
02.1011.004	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	14.479,32 €	200,00 €	750,00 €	15.429,32 €
03.1011.001	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	71.394,83 €	2.850,00 €	4.500,00 €	78.744,83 €
05.1011.001	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	2.361,95 €	7.800,00 €	9.000,00 €	19.161,95 €
07.1011.001	ΠΑΡΟΧΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	288.647,03 €	2.600,00 €	0,00 €	291.247,03 €
09.1011.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	88.000,33 €	1.550,00 €	0,00 €	89.550,33 €
1015	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	5.705.031,00 €	272.000,00 €	50.000,00 €	6.027.031,00 €
07.1015.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ	54.258,92 €	26.240,00 €	1.380,00 €	81.878,92 €
07.1015.002	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	118.157,15 €	31.040,00 €	3.680,00 €	152.877,15 €
07.1015.003	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	399.432,00 €	65.920,00 €	26.220,00 €	491.572,00 €
07.1015.004	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	4.832.876,87 €	94.720,00 €	2.070,00 €	4.929.666,87 €
07.1015.005	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	235.429,41 €	31.040,00 €	14.120,00 €	280.589,41 €
07.1015.006	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΝΠΙΔ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	7.718,06 €	17.920,00 €	2.530,00 €	28.168,06 €
10.1015.001	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ	57.158,59 €	5.120,00 €	0,00 €	62.278,59 €
1017	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	559.464,00 €	57.000,00 €	9.000,00 €	625.464,00 €
03.1017.001	ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	424.385,75 €	57.000,00 €	77,40 €	481.463,15 €
03.1017.002	ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	124.858,50 €	0,00 €	0,00 €	124.858,50 €
03.1017.003	ΨΗΦΙΑΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	1.452,37 €	0,00 €	8.859,60 €	10.311,97 €
03.1017.004	ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	1.678,89 €	0,00 €	63,00 €	1.741,89 €
03.1017.005	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	1.528,08 €	0,00 €	0,00 €	1.528,08 €
03.1017.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	5.560,41 €	0,00 €	0,00 €	5.560,41 €
1020	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	5.452.630,00 €	525.000,00 €	570.000,00 €	6.547.630,00 €
07.1020.001	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ	20.144,37 €	5.170,00 €	0,00 €	25.314,37 €
08.1020.001	ΘΡΗΣΚΕΙΑ	233.167,24 €	0,00 €	570,00 €	233.737,24 €
08.1020.002	ΣΧΟΛΙΚΟΣ/ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	1.499,19 €	552,00 €	0,00 €	2.051,19 €
08.1020.003	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ/ ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	26.735,24 €	14.643,00 €	0,00 €	41.378,24 €
08.1020.004	ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	96.200,72 €	0,00 €	0,00 €	96.200,72 €
08.1020.005	ΑΘΛΗΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΑΝΑΨΥΧΗ, ΑΘΛΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	2.959,52 €	0,00 €	0,00 €	2.959,52 €
08.1020.006	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	996,24 €	8.000,00 €	0,00 €	8.996,24 €

Πίνακας 2.6.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ			Σύνολο
		Τακτικός	Εθνικό	ΠΔΕ Συγχρηματοδοτούμενο	
09.1020.001	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ/ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	3.431.990,16 €	203.241,00 €	468.230,00 €	4.103.461,16 €
09.1020.002	ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1.106.917,83 €	238.168,00 €	72.530,00 €	1.417.615,83 €
09.1020.003	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	318.518,05 €	42.591,00 €	28.640,00 €	389.749,05 €
09.1020.004	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	31.164,53 €	315,00 €	0,00 €	31.479,53 €
09.1020.005	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	3.834,12 €	500,00 €	30,00 €	4.364,12 €
09.1020.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	178.502,80 €	11.820,00 €	0,00 €	190.322,80 €
1022	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	258.113,00 €	128.000,00 €	14.000,00 €	400.113,00 €
08.1022.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	28.373,00 €	10.112,40 €	0,00 €	38.485,40 €
08.1022.002	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ- ΜΝΗΜΕΙΑ-ΚΤΙΡΙΑ	143.748,11 €	110.965,80 €	12.750,00 €	267.463,91 €
08.1022.003	ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	85.991,89 €	6.921,80 €	1.250,00 €	94.163,69 €
1024	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	14.726.030,00 €	760.000,00 €	1.960.000,00 €	17.446.030,00 €
01.1024.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	26.641,44 €	278.006,00 €	11.279,45 €	315.926,89 €
01.1024.002	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	137.632,55 €	45.843,00 €	0,00 €	183.475,55 €
01.1024.003	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	44.668,25 €	2.900,00 €	0,00 €	47.568,25 €
01.1024.004	ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	13.390.920,41 €	270,00 €	1.540,00 €	13.392.730,41 €
01.1024.005	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΕΛΣΤΑΤ	40.600,33 €	0,00 €	0,00 €	40.600,33 €
01.1024.006	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	150.000,00 €	0,00 €	0,00 €	150.000,00 €
01.1024.007	ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	42.274,00 €	0,00 €	0,00 €	42.274,00 €
01.1024.008	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	68.371,54 €	1.232,80 €	51,48 €	69.655,82 €
01.1024.009	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	319.139,08 €	16.100,00 €	3.021,23 €	338.260,31 €
01.1024.010	ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	102.386,94 €	5.623,50 €	3.348,13 €	111.358,57 €
01.1024.011	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΧΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	14.416,46 €	39,10 €	0,00 €	14.455,56 €
04.1024.001	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	7.099,00 €	409.288,00 €	1.940.000,00 €	2.356.387,00 €
08.1024.001	ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ	8.685,78 €	693,00 €	745,55 €	10.124,33 €
09.1024.001	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2.786,98 €	4,60 €	14,16 €	2.805,74 €
10.1024.001	ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	370.407,23 €	0,00 €	0,00 €	370.407,23 €
1029	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ	203.694,00 €	131.000,00 €	850.000,00 €	1.184.694,00 €
11.1029.001	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	94.759,15 €	102.679,00 €	735.250,00 €	932.688,15 €
11.1029.002	ΦΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	64.281,10 €	16.624,30 €	7.565,00 €	88.470,40 €

Πίνακας 2.6.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ			Σύνολο
		Τακτικός	Εθνικό	ΠΔΕ Συγχρηματοδοτούμενο	
11.1029.003	ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ	6.690,13 €	0,00 €	13.685,00 €	20.375,13 €
11.1029.004	ΑΛΙΕΙΑ	2.453,15 €	11.125,20 €	75.990,00 €	89.568,35 €
11.1029.005	ΤΡΟΦΙΜΑ	14.842,58 €	0,00 €	6.630,00 €	21.472,58 €
11.1029.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	20.667,90 €	571,50 €	10.880,00 €	32.119,40 €
1031	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	295.158,00 €	868.000,00 €	660.000,00 €	1.823.158,00 €
05.1031.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	13.300,21 €	8.050,00 €	1.400,00 €	22.750,21 €
05.1031.002	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	126.131,26 €	175.780,00 €	149.951,00 €	451.862,26 €
05.1031.003	ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	7.664,63 €	214.230,00 €	31.200,00 €	253.094,63 €
05.1031.004	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ	148.061,90 €	469.940,00 €	477.449,00 €	1.095.450,90 €
1032	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	18.019.492,00 €	410.000,00 €	200.000,00 €	18.629.492,00 €
10.1032.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	17.076,00 €	17.425,69 €	12.905,77 €	47.407,46 €
10.1032.002	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	17.030.874,00 €	18.244,80 €	5.636,00 €	17.054.754,80 €
10.1032.003	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	938.736,00 €	374.329,51 €	181.458,23 €	1.494.523,74 €
10.1032.004	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	32.806,00 €	0,00 €	0,00 €	32.806,00 €
1034	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	3.718.039,00 €	142.000,00 €	132.000,00 €	3.992.039,00 €
10.1034.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	46.061,00 €	5.484,03 €	348,89 €	51.893,92 €
10.1034.002	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	3.666.911,00 €	114.811,97 €	130.431,15 €	3.912.154,12 €
10.1034.003	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	5.067,00 €	21.704,00 €	1.219,96 €	27.990,96 €
1036	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	125.661,00 €	324.000,00 €	475.000,00 €	924.661,00 €
04.1036.001	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕ	3.982,79 €	93,32 €	141,99 €	4.218,09 €
04.1036.002	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	90.332,00 €	14.096,00 €	229.465,00 €	333.893,00 €
04.1036.003	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	6.047,00 €	9.924,00 €	135,00 €	16.106,00 €
04.1036.004	ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	3.097,00 €	95.000,00 €	178.000,00 €	276.097,00 €
04.1036.005	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	4.537,24 €	108,89 €	165,67 €	4.811,80 €
04.1036.006	ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	1.790,98 €	77,78 €	118,34 €	1.987,10 €
04.1036.007	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	15.874,00 €	204.700,00 €	66.974,00 €	287.548,00 €

Πίνακας 2.6.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ			Σύνολο
		Τακτικός	Εθνικό	ΠΔΕ Συγχρηματοδοτούμενο	
1039	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	883.117,00 €	727.000,00 €	740.000,00 €	2.350.117,00 €
06.1039.001	ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΡΩΝ	3.852,97 €	5.987,59 €	14.485,34 €	24.325,90 €
06.1039.002	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	94.789,33 €	445.139,58 €	345.281,72 €	885.210,64 €
06.1039.003	ΑΣΦΑΛΕΙΣ, ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΑΠΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	35.856,57 €	40.556,31 €	0,00 €	76.412,88 €
06.1039.004	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	0,00 €	35.955,01 €	272.926,74 €	308.881,75 €
06.1039.005	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	41.010,15 €	50.324,18 €	875,52 €	92.209,85 €
06.1039.006	ΠΟΙΟΤΗΤΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	520.092,83 €	89.544,90 €	22.889,00 €	632.526,73 €
06.1039.007	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ	185.162,00 €	0,00 €	0,00 €	185.162,00 €
10.1039.001	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	2.353,15 €	59.492,42 €	83.541,68 €	145.387,26 €
1041	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ & ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	311.280,00 €	205.000,00 €	60.000,00 €	576.280,00 €
03.1041.001	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ	2.795,00 €	0,00 €	35.000,00 €	37.795,00 €
03.1041.002	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ, ΛΙΜΕΝΩΝ- ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΩΣΗΣ	218.399,90 €	7.920,00 €	11.600,00 €	237.919,90 €
04.1041.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	48.291,36 €	0,00 €	1.800,00 €	50.091,36 €
04.1041.002	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΛΟΙΩΝ	27.408,67 €	118.800,00 €	0,00 €	146.208,67 €
04.1041.003	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟ	2.620,00 €	68.000,00 €	0,00 €	70.620,00 €
04.1041.004	ΛΙΜΕΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	6.635,82 €	10.280,00 €	0,00 €	16.915,82 €
09.1041.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΝΑΥΤΙΚΩΝ	5.129,25 €	0,00 €	11.600,00 €	16.729,25 €
1045	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	38.787,00 €	119.000,00 €	10.000,00 €	167.787,00 €
04.1045.001	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	14.492,72 €	49.830,00 €	8.200,00 €	72.522,72 €
04.1045.002	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	6.375,42 €	59.690,00 €	1.800,00 €	67.865,42 €
04.1045.003	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	10.899,13 €	0,00 €	0,00 €	10.899,13 €
09.1045.001	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	7.019,73 €	9.480,00 €	0,00 €	16.499,73 €
1053	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	185.765,00 €	498.000,00 €	160.000,00 €	843.765,00 €
03.1053.001	ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑ	3.200,39 €	21.777,80 €	0,00 €	24.978,19 €
04.1053.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	21.987,70 €	12.732,60 €	384,00 €	35.104,30 €
04.1053.002	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	11.164,53 €	218.513,80 €	40.000,00 €	269.678,33 €
04.1053.003	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	4.567,44 €	24.084,80 €	2.640,00 €	31.292,24 €

Πίνακας 2.6.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ			Σύνολο
		Τακτικός	Εθνικό	ΠΔΕ Συγχρηματοδοτούμενο	
04.1053.004	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ(ΤΠΕ) ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	103.600,02 €	154.645,40 €	56.560,00 €	314.805,42 €
04.1053.005	ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ-ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	16.565,00 €	63.038,00 €	35.360,00 €	114.963,00 €
04.1053.006	ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	22.079,61 €	1.040,00 €	0,00 €	23.119,61 €
04.1053.007	ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (ΕΚΟΜΕ)	2.600,30 €	2.167,60 €	25.056,00 €	29.823,90 €
1055	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	124.304,00 €	59.000,00 €	290.000,00 €	473.304,00 €
01.1055.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	61.258,00 €	6.294,57 €	20.190,91 €	87.743,48 €
01.1055.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΥΛΟΥ	37.548,50 €	0,00 €	2.861,40 €	40.409,90 €
01.1055.003	ΝΟΜΙΜΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	8.137,50 €	2.905,43 €	14.608,20 €	25.651,13 €
01.1055.004	ΥΠΟΔΟΧΗ - ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ ΡΟΩΝ	17.360,00 €	49.800,00 €	252.339,49 €	319.499,49 €
1057	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	2.184.973,00 €	8.000,00 €	70.000,00 €	2.262.973,00 €
01.1057.001	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΥΝΟΡΩΝ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΡΟΩΝ	71.610,00 €	0,00 €	59.132,20 €	130.742,20 €
03.1057.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	26.183,00 €	0,00 €	0,00 €	26.183,00 €
03.1057.002	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.893.607,90 €	6.500,00 €	7.367,20 €	1.907.475,10 €
03.1057.003	ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ/ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΣ	155.147,00 €	1.500,00 €	2.000,00 €	158.647,00 €
09.1057.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	38.425,10 €	0,00 €	1.500,60 €	39.925,70 €
1060	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	679.610,00 €	197.000,00 €	60.000,00 €	936.610,00 €
03.1060.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	5.443,00 €	64,20 €	0,00 €	5.507,20 €
03.1060.002	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	12.219,48 €	27.627,40 €	4.338,00 €	44.184,88 €
03.1060.003	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	645.115,85 €	79.308,40 €	55.662,00 €	780.086,25 €
09.1060.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ	6.573,67 €	0,00 €	0,00 €	6.573,67 €
10.1060.001	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΩΓΗ	10.258,00 €	90.000,00 €	0,00 €	100.258,00 €
1901	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	11.629,00 €	0,00 €	0,00 €	11.629,00 €
01.1901.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Α.	4.854,60 €	0,00 €	0,00 €	4.854,60 €
01.1901.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Α.	4.658,40 €	0,00 €	0,00 €	4.658,40 €
05.1901.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Α.	2.116,00 €	0,00 €	0,00 €	2.116,00 €
1902	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	10.659,00 €	0,00 €	0,00 €	10.659,00 €
01.1902.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Θ.Σ.Ε.	5.234,00 €	0,00 €	0,00 €	5.234,00 €
01.1902.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Θ.Σ.Ε.	2.611,00 €	0,00 €	0,00 €	2.611,00 €

Πίνακας 2.6.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	Φορείς Προγράμματα	Τακτικός	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		Σύνολο
			Εθνικό	ΠΔΕ Συγχρηματοδοτούμενο	
05.1902.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Θ.Σ.Ε.	2.814,00 €	0,00 €	0,00 €	2.814,00 €
1903	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	9.796,00 €	0,00 €	0,00 €	9.796,00 €
01.1903.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Η.Δ.Μ.	5.415,15 €	0,00 €	0,00 €	5.415,15 €
01.1903.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Η.Δ.Μ.	1.213,25 €	0,00 €	0,00 €	1.213,25 €
05.1903.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Η.Δ.Μ.	3.167,60 €	0,00 €	0,00 €	3.167,60 €
1904	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	15.415,00 €	0,00 €	0,00 €	15.415,00 €
01.1904.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Π.Δ.Ε. & Ι	7.606,76 €	0,00 €	0,00 €	7.606,76 €
01.1904.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Π.Δ.Ε. & Ι	2.623,04 €	0,00 €	0,00 €	2.623,04 €
05.1904.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Π.Δ.Ε. & Ι	5.185,20 €	0,00 €	0,00 €	5.185,20 €
1905	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ	6.211,00 €	0,00 €	0,00 €	6.211,00 €
01.1905.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.ΑΙΓ.	3.298,95 €	0,00 €	0,00 €	3.298,95 €
01.1905.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.ΑΙΓ.	1.124,05 €	0,00 €	0,00 €	1.124,05 €
05.1905.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.ΑΙΓ.	1.788,00 €	0,00 €	0,00 €	1.788,00 €
1906	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	6.719,00 €	0,00 €	0,00 €	6.719,00 €
01.1906.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Κ.	3.796,00 €	0,00 €	0,00 €	3.796,00 €
01.1906.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Κ.	1.446,00 €	0,00 €	0,00 €	1.446,00 €
05.1906.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Κ.	1.477,00 €	0,00 €	0,00 €	1.477,00 €
1907	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	19.863,00 €	0,00 €	0,00 €	19.863,00 €
01.1907.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Μ.Θ.	9.749,24 €	0,00 €	0,00 €	9.749,24 €
01.1907.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Μ.Θ.	4.189,76 €	0,00 €	0,00 €	4.189,76 €
05.1907.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Μ.Θ.	5.924,00 €	0,00 €	0,00 €	5.924,00 €

Σημείωση: Στον πίνακα δεν περιλαμβάνονται χρηματοοικονομικές συναλλαγές.

Η συνολική προϋπολογιζόμενη δαπάνη σε επίπεδο ενοποιημένης Γενικής Κυβέρνησης ανά Τομέα Πολιτικής και Πρόγραμμα έχει ως ακολούθως (Πίνακας 2.7.).

Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
01	ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ/ ΕΙΔΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ		14.854.993,89 €	429.513,93 €	15.284.507,81 €
01.1001.001	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	4.636,00 €	0,00 €	4.636,00 €
01.1003.001	ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	160.400,00 €	0,00 €	160.400,00 €
01.1004.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	9.449,76 €	0,00 €	9.449,76 €
01.1004.002	ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	4.606,35 €	0,00 €	4.606,35 €
01.1004.003	ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	11.014,28 €	0,00 €	11.014,28 €
01.1007.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	19.371,06 €	15.768,68 €	35.139,74 €
01.1007.002	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	16.475,00 €	0,00 €	16.475,00 €
01.1007.003	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	7.141,80 €	0,00 €	7.141,80 €
01.1007.004	ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	20.448,30 €	0,00 €	20.448,30 €
01.1007.005	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	0,00 €	28.747,75 €	28.747,75 €
01.1007.006	ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	8.849,50 €	0,00 €	8.849,50 €
01.1007.007	ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	9.586,20 €	0,00 €	9.586,20 €
01.1007.008	ΕΚΛΟΓΕΣ-ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	117.960,80 €	0,00 €	117.960,80 €
01.1007.009	ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ - ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΚΕΠ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	5.755,61 €	0,00 €	5.755,61 €
01.1009.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	28.228,90 €	872,65 €	29.101,55 €
01.1009.002	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	35.011,83 €	15.527,29 €	50.539,12 €
01.1009.003	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ- ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	286.280,84 €	1.053,10 €	287.333,94 €
01.1009.004	ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	40.641,66 €	0,00 €	40.641,66 €
01.1024.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	315.926,89 €	0,00 €	315.926,89 €

**Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα
(σε χιλιάδες ευρώ)**

Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
01.1024.002	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	178.651,55 €	225.684,82 €	404.336,37 €
01.1024.003	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	24.324,25 €	91.363,13 €	115.687,38 €
01.1024.004	ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	12.216.430,41 €	1.951,00 €	12.218.381,41 €
01.1024.005	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΕΛΣΤΑΤ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	2.100,33 €	39.710,50 €	41.810,84 €
01.1024.006	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	150.000,00 €	0,00 €	150.000,00 €
01.1024.007	ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	42.274,00 €	0,00 €	42.274,00 €
01.1024.008	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	69.655,82 €	0,00 €	69.655,82 €
01.1024.009	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	338.260,31 €	0,00 €	338.260,31 €
01.1024.010	ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ	111.358,57 €	0,00 €	111.358,57 €
01.1024.011	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΧΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	14.455,56 €	8.835,00 €	23.290,56 €
01.1055.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	31.883,07 €	0,00 €	31.883,07 €
01.1055.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΥΛΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	40.409,90 €	0,00 €	40.409,90 €
01.1055.003	ΝΟΜΙΜΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	25.651,13 €	0,00 €	25.651,13 €
01.1055.004	ΥΠΟΔΟΧΗ - ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ ΡΟΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	319.191,79 €	0,00 €	319.191,79 €
01.1057.001	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΥΝΟΡΩΝ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΡΟΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	130.742,20 €	0,00 €	130.742,20 €
01.1901.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Α.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	4.854,60 €	0,00 €	4.854,60 €

Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)					
Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
01.1901.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Α.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	4.658,40 €	0,00 €	4.658,40 €
01.1902.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Θ.Σ.Ε.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	5.234,00 €	0,00 €	5.234,00 €
01.1902.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Θ.Σ.Ε.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	2.611,00 €	0,00 €	2.611,00 €
01.1903.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Η.Δ.Μ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	5.415,15 €	0,00 €	5.415,15 €
01.1903.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Η.Δ.Μ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.213,25 €	0,00 €	1.213,25 €
01.1904.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Π.Δ.Ε.& Ι	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	7.606,76 €	0,00 €	7.606,76 €
01.1904.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Π.Δ.Ε.& Ι	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	2.623,04 €	0,00 €	2.623,04 €
01.1905.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.ΑΙΓ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ	3.298,95 €	0,00 €	3.298,95 €
01.1905.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.ΑΙΓ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ	1.124,05 €	0,00 €	1.124,05 €
01.1906.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Κ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	3.796,00 €	0,00 €	3.796,00 €
01.1906.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Κ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	1.446,00 €	0,00 €	1.446,00 €
01.1907.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Α.Δ.Μ.Θ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	9.749,24 €	0,00 €	9.749,24 €
01.1907.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ Α.Δ.Μ.Θ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	4.189,76 €	0,00 €	4.189,76 €
02	ΑΜΥΝΑ		4.194.123,85 €	166.079,98 €	4.360.203,83 €
02.1011.001	ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ - ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	4.038.555,95 €	57.020,93 €	4.095.576,88 €
02.1011.002	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΕΘΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	102.919,58 €	0,00 €	102.919,58 €

**Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα
(σε χιλιάδες ευρώ)**

Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
02.1011.003	ΣΥΛΛΟΓΗ – ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ – ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΕΠ’ ΩΦΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	37.779,00 €	0,00 €	37.779,00 €
02.1011.004	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	14.869,32 €	2.050,00 €	16.919,32 €
02.1024.001	ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	0,00 €	107.009,05 €	107.009,05 €
03	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ		3.886.388,47 €	82.094,43 €	3.968.482,90 €
03.1011.001	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	78.744,83 €	0,00 €	78.744,83 €
03.1017.001	ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	455.835,04 €	52.768,41 €	508.603,45 €
03.1017.002	ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	124.858,50 €	15.378,30 €	140.236,80 €
03.1017.003	ΨΗΦΙΑΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	10.311,97 €	0,00 €	10.311,97 €
03.1017.004	ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	1.741,89 €	0,00 €	1.741,89 €
03.1017.005	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	337,85 €	1.514,24 €	1.852,09 €
03.1017.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	5.560,41 €	0,00 €	5.560,41 €
03.1041.001	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	37.795,00 €	0,00 €	37.795,00 €
03.1041.002	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ, ΛΙΜΕΝΩΝ- ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΩΣΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	237.919,90 €	0,00 €	237.919,90 €
03.1053.001	ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	24.978,19 €	0,00 €	24.978,19 €
03.1057.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	26.183,00 €	0,00 €	26.183,00 €
03.1057.002	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	1.907.475,10 €	9.613,50 €	1.917.088,60 €
03.1057.003	ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ/ ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	156.052,52 €	209,98 €	156.262,50 €
03.1060.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	5.507,20 €	0,00 €	5.507,20 €

**Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα
(σε χιλιάδες ευρώ)**

Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
03.1060.002	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	41.400,69 €	2.610,00 €	44.010,69 €
03.1060.003	ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	771.686,38 €	0,00 €	771.686,38 €
04	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		1.684.999,86 €	1.793.096,33 €	3.478.096,19 €
04.1024.001	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	583.676,48 €	99.277,00 €	682.953,48 €
04.1036.001	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4.218,09 €	7.498,00 €	11.716,09 €
04.1036.002	ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	20.282,82 €	522.250,50 €	542.533,32 €
04.1036.003	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	16.106,00 €	8.153,00 €	24.259,00 €
04.1036.004	ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	276.097,00 €	0,00 €	276.097,00 €
04.1036.005	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	4.784,80 €	0,00 €	4.784,80 €
04.1036.006	ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	1.987,10 €	0,00 €	1.987,10 €
04.1036.007	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	248.446,25 €	0,00 €	248.446,25 €
04.1041.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	49.091,36 €	0,00 €	49.091,36 €
04.1041.002	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΛΟΙΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	146.208,67 €	0,00 €	146.208,67 €
04.1041.003	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	44.770,00 €	0,00 €	44.770,00 €
04.1041.004	ΛΙΜΕΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	13.171,25 €	59.778,60 €	72.949,86 €
04.1045.001	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	45.049,49 €	30.986,00 €	76.035,49 €
04.1045.002	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	67.865,42 €	0,00 €	67.865,42 €
04.1045.003	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	10.899,13 €	0,00 €	10.899,13 €

Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
04.1053.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΨΗΦΙΑΚΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	34.761,56 €	0,00 €	34.761,56 €
04.1053.002	ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	27.448,27 €	517.661,57 €	545.109,84 €
04.1053.003	ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ,	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	0,00 €	41.303,58 €	41.303,58 €
04.1053.004	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ(ΤΠΕ) ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	0,00 €	456.080,84 €	456.080,84 €
04.1053.005	ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ-ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	67.122,88 €	5.515,38 €	72.638,26 €
04.1053.006	ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	21.889,37 €	15.886,45 €	37.775,83 €
04.1053.007	ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (ΕΚΟΜΕ)	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	1.123,90 €	28.705,40 €	29.829,30 €
05	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ		1.379.616,20 €	2.941.267,92 €	4.320.884,11 €
05.1011.001	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	19.161,95 €	0,00 €	19.161,95 €
05.1031.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	20.650,21 €	0,00 €	20.650,21 €
05.1031.002	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	172.460,29 €	152.517,36 €	324.977,65 €
05.1031.003	ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	239.150,79 €	37.020,00 €	276.170,79 €
05.1031.004	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	905.721,15 €	2.751.730,56 €	3.657.451,71 €
05.1901.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Α.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ	2.116,00 €	0,00 €	2.116,00 €
05.1902.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Θ.Σ.Ε.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	2.814,00 €	0,00 €	2.814,00 €
05.1903.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Η.Δ.Μ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	3.167,60 €	0,00 €	3.167,60 €

**Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα
(σε χιλιάδες ευρώ)**

Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
05.1904.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Π.Δ.Ε. & Ι	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ - ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΙΟΝΙΟΥ	5.185,20 €	0,00 €	5.185,20 €
05.1905.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.ΑΙΓ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΓΑΙΟΥ	1.788,00 €	0,00 €	1.788,00 €
05.1906.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Κ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ	1.477,00 €	0,00 €	1.477,00 €
05.1907.001	ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Α.Δ.Μ.Θ.	ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ	5.924,00 €	0,00 €	5.924,00 €
06	ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ		931.131,90 €	2.074.329,73 €	3.005.461,63 €
06.1039.001	ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΡΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	14.924,05 €	12.527,38 €	27.451,43 €
06.1039.002	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	372.158,59 €	809.788,55 €	1.181.947,13 €
06.1039.003	ΑΣΦΑΛΕΙΣ, ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΑΠΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	33.768,01 €	102.635,91 €	136.403,92 €
06.1039.004	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	0,00 €	379.600,00 €	379.600,00 €
06.1039.005	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	92.209,85 €	59.397,00 €	151.606,85 €
06.1039.006	ΠΟΙΟΤΗΤΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	232.909,41 €	710.380,89 €	943.290,31 €
06.1039.007	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	185.162,00 €	0,00 €	185.162,00 €
07	ΥΓΕΙΑ		2.516.802,34 €	10.286.687,69 €	12.803.490,04 €
07.1011.001	ΠΑΡΟΧΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	291.247,03 €	27.000,00 €	318.247,03 €
07.1015.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	9.046,27 €	70.861,63 €	79.907,90 €
07.1015.002	ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	52.109,17 €	152.968,44 €	205.077,61 €
07.1015.003	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	218.752,51 €	1.447.536,26 €	1.666.288,77 €
07.1015.004	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	1.667.430,59 €	8.503.539,34 €	10.170.969,93 €
07.1015.005	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	245.464,54 €	35.686,26 €	281.150,79 €
07.1015.006	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΝΠΙΔ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	20.596,87 €	8.823,76 €	29.420,63 €

Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
07.1020.001	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	12.155,37 €	40.272,00 €	52.427,37 €
08	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΘΡΗΣΚΕΙΑ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ		657.769,22 €	585.204,43 €	1.242.973,65 €
08.1004.001	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	9.184,12 €	211.185,49 €	220.369,61 €
08.1020.001	ΘΡΗΣΚΕΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	233.737,24 €	0,00 €	233.737,24 €
08.1020.002	ΣΧΟΛΙΚΟΣ/ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	1.971,19 €	149,60 €	2.120,79 €
08.1020.003	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ/ ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	29.698,20 €	12.057,36 €	41.755,56 €
08.1020.004	ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	69.477,49 €	29.761,39 €	99.238,88 €
08.1020.005	ΑΘΛΗΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΑΝΑΨΥΧΗ, ΑΘΛΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	0,00 €	10.629,07 €	10.629,07 €
08.1020.006	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	2.167,99 €	2.125,81 €	4.293,80 €
08.1022.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	36.505,00 €	17.932,60 €	54.437,60 €
08.1022.002	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ - ΜΝΗΜΕΙΑ-ΚΤΙΡΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	250.346,98 €	95.142,95 €	345.489,94 €
08.1022.003	ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	17.493,68 €	188.816,25 €	206.309,94 €
08.1024.001	ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	7.187,33 €	17.403,90 €	24.591,23 €
09	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		5.600.233,54 €	1.364.984,20 €	6.965.217,74 €
09.1009.001	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	2.505,77 €	0,00 €	2.505,77 €
09.1011.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	89.550,33 €	0,00 €	89.550,33 €
09.1020.001	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ/ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	4.046.445,03 €	58.765,50 €	4.105.210,53 €

Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
09.1020.002	ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	890.231,57 €	1.149.219,15 €	2.039.450,73 €
09.1020.003	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	270.706,67 €	156.597,57 €	427.304,24 €
09.1020.004	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	31.479,53 €	0,00 €	31.479,53 €
09.1020.005	ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	4.029,52 €	401,97 €	4.431,49 €
09.1020.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	183.250,24 €	0,00 €	183.250,24 €
09.1024.001	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	2.805,74 €	0,00 €	2.805,74 €
09.1041.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΝΑΥΤΙΚΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	16.329,25 €	0,00 €	16.329,25 €
09.1045.001	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	16.400,53 €	0,00 €	16.400,53 €
09.1057.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	39.925,70 €	0,00 €	39.925,70 €
09.1060.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	6.573,67 €	0,00 €	6.573,67 €
10	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ		1.083.923,81 €	41.439.470,59 €	42.523.394,40 €
10.1011.001	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	0,00 €	574.686,76 €	574.686,76 €
10.1015.001	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	0,00 €	75.139,04 €	75.139,04 €
10.1024.001	ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	370.407,23 €	0,00 €	370.407,23 €
10.1032.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	46.407,75 €	0,00 €	46.407,75 €
10.1032.002	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	15.414,80 €	34.126.725,50 €	34.142.140,30 €

Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)

Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
10.1032.003	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	81.223,74 €	2.887.712,23 €	2.968.935,97 €
10.1032.004	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	32.806,00 €	0,00 €	32.806,00 €
10.1034.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	51.893,92 €	0,00 €	51.893,92 €
10.1034.002	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	218.424,15 €	3.646.710,04 €	3.865.134,19 €
10.1034.003	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	24.750,96 €	3.300,50 €	28.051,46 €
10.1039.001	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	143.837,26 €	0,00 €	143.837,26 €
10.1041.001	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	0,00 €	24.924,52 €	24.924,52 €
10.1057.001	ΕΦΑΠΑΞ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	0,00 €	100.272,00 €	100.272,00 €
10.1060.001	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΩΓΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	98.758,00 €	0,00 €	98.758,00 €
11	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		1.021.019,54 €	341.132,94 €	1.362.152,48 €
11.1029.001	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	828.192,20 €	72.928,59 €	901.120,78 €
11.1029.002	ΦΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	40.258,97 €	245.489,02 €	285.747,98 €
11.1029.003	ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	20.375,13 €	3.161,00 €	23.536,14 €
11.1029.004	ΑΛΙΕΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	89.568,35 €	287,36 €	89.855,72 €
11.1029.005	ΤΡΟΦΙΜΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	10.505,49 €	19.266,97 €	29.772,46 €

Πίνακας 2.7.: Προϋπολογιζόμενη δαπάνη Γενικής Κυβέρνησης έτους 2024 ανά Πρόγραμμα (σε χιλιάδες ευρώ)					
Κωδ.	ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ/ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΦΟΡΕΑΣ	Προϋπολογισμός σε χιλιάδες ευρώ		
			ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	Σύνολο
11.1029.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	32.119,40 €	0,00 €	32.119,40 €
12	ΤΟΠΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ		87.889,53 €	8.820.000,00 €	8.907.889,53 €
12.1007.001	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	87.889,53 €	8.820.000,00 €	8.907.889,53 €

Σημειώσεις: (α) Στον πίνακα δεν περιλαμβάνονται χρηματοοικονομικές συναλλαγές.

(β) Οι αμυντικές δαπάνες υπολογίζονται στη βάση των φυσικών παραλαβών.

Κάθε Πρόγραμμα που περιλαμβάνεται στους ανωτέρω πίνακες συνοδεύεται από το ΕΣΠ στο οποίο αποτυπώνονται αναλυτικά οι πληροφορίες για τον στρατηγικό στόχο και τους επιμέρους στόχους αυτού για το έτος προϋπολογισμού, τις κύριες δραστηριότητες που περιλαμβάνει καθώς και αναλυτικά στοιχεία αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης βασικών στόχων του Προγράμματος.

Τα ΕΣΠ της Βουλής των Ελλήνων και όλων των φορέων Κεντρικής Διοίκησης περιλαμβάνονται στην ειδική έκδοση «Προϋπολογισμός Επιδόσεων 2024» που συνοδεύει την παρούσα.

2.1.3. Ανάπτυξη λειτουργικής ταξινόμησης του προϋπολογισμού

Η ανάπτυξη της νέας ταξινόμησης βάσει Προγραμμάτων και ο προσδιορισμός για κάθε Πρόγραμμα/Υποπρόγραμμα των βασικών χρηματοδοτούμενων δράσεων από κάθε πηγή, ήτοι τακτικό προϋπολογισμό, εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, συμπεριλαμβανομένων των πόρων από το ΤΑΑ, αλλά και δαπάνες Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, αποτέλεσαν τη βάση για την ανάπτυξη των αναφορών της λειτουργικής ταξινόμησης του προϋπολογισμού, σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο Ταξινόμησης των Κρατικών Λειτουργιών (Classification of the Functions of Government/CoFoG).

Ο προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2024 περιλαμβάνει αναφορά για τη λειτουργική ταξινόμηση σε δεύτερο βαθμό ανάλυσης του προτύπου CoFoG. Η πλήρης ανάπτυξη του νέου συστήματος προϋπολογισμού επιδόσεων, το οποίο είναι δυναμικό καθώς και το νέο πληροφοριακό σύστημα δημοσιονομικής διαχείρισης αναμένεται να συμβάλουν σε περαιτέρω βελτίωση της παρεχόμενης πληροφόρησης σε αυτό το επίπεδο.

Παρακάτω (Πίνακας 2.8.) παρουσιάζεται η λειτουργική ταξινόμηση του προϋπολογισμού έτους 2024 σε πρώτο και δεύτερο επίπεδο ανάλυσης.

Πίνακας 2.8.: Λειτουργική ταξινόμηση προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης (σε χιλιάδες ευρώ)	
Λειτουργία βάσει CoFoG	Προϋπολογισμός ΓΚ 2024 (σε χιλ. ευρώ)
01. Γενικές δημόσιες υπηρεσίες	23.894.796,44 €
01.01 Εκτελεστικά και νομοθετικά όργανα, οικονομικά και δημοσιονομικά θέματα, εξωτερικά θέματα	6.709.395,50 €
01.03 Γενικές υπηρεσίες	9.312.443,86 €
01.06 Λοιπές γενικές δημόσιες υπηρεσίες	311.963,22 €
01.07 Συναλλαγές δημόσιου χρέους	7.560.993,86 €
02. Άμυνα	4.360.203,83 €
02.01 Στρατιωτική άμυνα	4.302.196,13 €
02.03 Ξένη στρατιωτική ενίσχυση	41.088,38 €
02.05 Άμυνα (λοιπά)	16.919,32 €
03. Δημόσια τάξη και ασφάλεια	4.219.468,19 €
03.01 Αστυνομικές υπηρεσίες	2.377.365,03 €
03.02 Υπηρεσίες πυροπροστασίας	850.431,21 €
03.03 Δικαστήρια	569.802,24 €
03.04 Φυλακές	156.262,50 €
03.05 Ε&Α στον τομέα της δημόσιας τάξης και ασφάλειας	12.241,70 €
03.06 Δημόσια τάξη και ασφάλεια (λοιπά)	253.365,50 €
04. Οικονομικά θέματα	11.193.222,01 €
04.01 Γενικά οικονομικά, εμπορικά και εργασιακά θέματα	2.161.063,17 €
04.02 Γεωργία, δασονομία, αλιεία και κυνήγι	1.114.262,53 €
04.03 Καύσιμα και ενέργεια	3.657.451,71 €
04.04 Μεταλλεία, βιομηχανία και κατασκευές	29.239,20 €
04.05 Μεταφορές	2.626.249,34 €
04.06 Επικοινωνίες	528.719,11 €
04.07 Λοιποί οικονομικοί κλάδοι	192.682,50 €
04.08 Ε&Α στον τομέα των οικονομικών θεμάτων	615.975,28 €
04.09 Οικονομικά θέματα (λοιπά)	267.579,17 €
05. Περιβαλλοντική προστασία	559.734,91 €
05.01 Διαχείριση των αποβλήτων	93.046,97 €
05.02 Διαχείριση υγρών αποβλήτων	2.622,39 €
05.03 Αντιμετώπιση της ρύπανσης	149.035,63 €
05.04 Προστασία της βιοποικιλότητας και του τοπίου	294.379,71 €
05.06 Περιβαλλοντική προστασία (λοιπά)	20.650,21 €
06. Οικιστική και κοινοτική μέριμνα	380.352,41 €
06.03 Ύδρευση	77.415,36 €
06.06 Στεγαστική και κοινοτική μέριμνα (λοιπά)	302.937,05 €
07. Υγεία	12.825.951,77 €
07.01 Ιατρικά προϊόντα, συσκευές και εξοπλισμός	2.549,15 €
07.02 Εξωνοσοκομειακές υπηρεσίες	1.956.371,07 €
07.03 Υπηρεσίες νοσοκομείων	10.501.399,21 €
07.04 Υπηρεσίες δημόσιας υγείας	281.150,79 €
07.06 Υγεία (λοιπά)	84.481,54 €

Πίνακας 2.8.: Λειτουργική ταξινόμηση προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης (σε χιλιάδες ευρώ)	
Λειτουργία βάσει CoFoG	Προϋπολογισμός ΓΚ 2024 (σε χιλ. ευρώ)
08. Αναψυχή, πολιτισμός και θρησκεία	1.287.755,49 €
08.01 Υπηρεσίες αναψυχής και αθλητικές υπηρεσίες	116.282,54 €
08.02 Πολιτιστικές υπηρεσίες	605.504,05 €
08.03 Ραδιοτηλεόραση και τύπος	252.501,91 €
08.04 Θρησκευτικές και λοιπές κοινοτικές υπηρεσίες	259.029,39 €
08.06 Αναψυχή, πολιτισμός και θρησκεία (λοιπά)	54.437,60 €
09. Εκπαίδευση	7.153.054,85 €
09.01 Προσχολική και πρωτοβάθμια εκπαίδευση	2.238.189,58 €
09.02 Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	1.867.020,94 €
09.03 Μεταδευτεροβάθμια, μη τριτοβάθμια εκπαίδευση	411.634,18 €
09.04 Τριτοβάθμια εκπαίδευση	2.128.184,39 €
09.05 Εκπαίδευση μη προσδιοριζόμενη από το επίπεδο	100.310,28 €
09.08 Εκπαίδευση (λοιπά)	407.715,47 €
10. Κοινωνική προστασία	42.348.214,41 €
10.01 Ασθένεια και αναπηρία	3.447.882,22 €
10.02 Γηρατεία	24.214.182,62 €
10.03 Κληρονόμοι	5.413.241,21 €
10.04 Οικογένεια και παιδιά	2.106.342,65 €
10.05 Ανεργία	2.571.616,82 €
10.06 Στέγαση	663.226,68 €
10.07 Κοινωνικός αποκλεισμός (λοιπά)	1.212.528,83 €
10.09 Κοινωνική προστασία (λοιπά)	2.719.193,37 €
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	108.222.754,31 €

Σημειώσεις: (α) Στον πίνακα δεν περιλαμβάνονται χρηματοοικονομικές συναλλαγές.

(β) Οι αμυντικές δαπάνες υπολογίζονται στη βάση των φυσικών παραλαβών.

Σημειώνεται ότι στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023 προβλέφθηκαν πιστώσεις για την υγεία, συνολικού ύψους 11,929 δισ. ευρώ, ενώ στην παρούσα εισηγητική έκθεση οι αντίστοιχες προβλέψεις πιστώσεων ανέρχονται σε 12,826 δισ. ευρώ, ήτοι αυξημένες κατά 897 εκατ. ευρώ. Αντίστοιχα, όσον αφορά στις δαπάνες για την εκπαίδευση, στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023, οι προβλεπόμενες πιστώσεις ανέρχονταν σε 6,732 δισ. ευρώ, ενώ στην παρούσα εισηγητική έκθεση ανέρχονται σε 7,153 δισ. ευρώ, ήτοι αυξημένες κατά 421 εκατ. ευρώ.

2.1.4. Ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στον προϋπολογισμό (Green Budgeting)

Βασική καινοτομία της νέας ολιστικής προσέγγισης στη δημοσιονομική διαχείριση συνιστά η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στον προϋπολογισμό, ήτοι η συνεκτίμηση των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων στο πλαίσιο και τις πρακτικές διαχείρισης του προϋπολογισμού και των δημόσιων οικονομικών. Η διαδικασία ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης στον προϋπολογισμό (Green Budgeting) βρίσκεται σε εξέλιξη από τον Φεβρουάριο 2020, όταν η χώρα προσχώρησε στο δίκτυο συνεργασίας κρατών Paris Collaborative on Green Budgeting, που

αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Για την επιτυχία του εγχειρήματος το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών διασυνδέει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του προϋπολογισμού με τις επισκοπήσεις δαπανών και τον προϋπολογισμό επιδόσεων. Το σχεδιαζόμενο σύστημα πράσινου προϋπολογισμού (green budgeting) στην πλήρη του ανάπτυξη θα υποστηρίξει αποτελεσματικά τη συμπερίληψη στα διάφορα στάδια της διαδικασίας προϋπολογισμού των κύριων κυβερνητικών στόχων και δεσμεύσεων στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής στρατηγικής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο οικονομικά δεδομένα όσο και στοιχεία επίδοσης, τα οποία θα παρακολουθούνται στο πλαίσιο του προϋπολογισμού επιδόσεων.

Σε όλη αυτή τη διαδικασία, η Ελλάδα λαμβάνει υπόψη τη διεθνή εμπειρία, προκειμένου το σύστημα που θα διαμορφωθεί να ενσωματώνει καλές διεθνείς πρακτικές και να υποστηρίξει τη βέλτιστη ανταπόκριση της χώρας στις υποχρεώσεις της στο πλαίσιο των διεθνών οργανισμών στους οποίους μετέχει. Παράλληλα, λαμβάνεται μέριμνα για τη βέλτιστη ενσωμάτωση των πρακτικών αυτών, προσαρμοσμένων στις ειδικές συνθήκες της ελληνικής κοινωνίας.

Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων, το ΓΛΚ συνεργάζεται με τα αρμόδια στελέχη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η κοινή ομάδα των δύο Υπουργείων εργάζεται αφενός για τη θέσπιση των γενικών κανόνων και της βασικής μεθοδολογίας αναφορικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης της πράσινης διάστασης στον προϋπολογισμό και αφετέρου για την αξιολόγηση των προτάσεων/εκτιμήσεων των φορέων αναφορικά με την περιβαλλοντική επίδραση των δράσεων που χρηματοδοτούν.

Σε συνέχεια της πιλοτικής παρουσίασης της περιβαλλοντικής διάστασης των Προγραμμάτων των Υπουργείων Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κατά το προηγούμενο έτος, για τον προϋπολογισμό του 2024 παρουσιάζεται η περιβαλλοντική διάσταση των Προγραμμάτων όλων των Υπουργείων, της Βουλής των Ελλήνων, της Προεδρίας της Δημοκρατίας και της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

Συγκεκριμένα, η αξιολόγηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των πολιτικών που αναμένεται να χρηματοδοτηθούν για κάθε Πρόγραμμα από τον προϋπολογισμό έτους 2024 γίνεται στη βάση της ανάλυσης των ειδικότερων δράσεων που αυτό περιλαμβάνει. Οι δράσεις αυτές αξιολογούνται ως προς τη θετική, αρνητική, ουδέτερη ή μικτή επίδρασή τους σε κάθε έναν από τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους βιώσιμων δραστηριοτήτων της ΕΕ και συγκεκριμένα: α) στη μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, β) στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, γ) στη βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων, δ) στη μετάβαση σε κυκλική οικονομία, ε) στην πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης και στ) στην προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων. Προγράμματα τα οποία περιλαμβάνουν δαπάνες/δράσεις για τις οποίες δεν υπάρχει πληροφορία για την κατεύθυνση των πόρων με κριτήριο την περιβαλλοντική διάσταση (π.χ. αποθεματικό) χαρακτηρίζονται ως αταξινομήτα/μη προσδιορισμένα ως προς τον σχετικό Στόχο/τους σχετικούς Στόχους. Για την αξιολόγηση ανά Στόχο λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με τον χαρακτηρισμό των δαπανών ως προς το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα.

Με βάση την ταξινόμηση ανά Στόχο κατά τα ανωτέρω, για κάθε Πρόγραμμα τίθεται συνολικός χαρακτηρισμός ως εξής:

Θετικό (Θ): το Πρόγραμμα είναι Θετικό ως προς όλους τους περιβαλλοντικούς Στόχους βιώσιμων δραστηριοτήτων της ΕΕ ή Θετικό ως προς τουλάχιστον έναν Στόχο και Ουδέτερο ως προς τους άλλους.

Αρνητικό (Α): το Πρόγραμμα είναι Αρνητικό ως προς όλους τους περιβαλλοντικούς Στόχους βιώσιμων δραστηριοτήτων της ΕΕ ή Αρνητικό ως προς τουλάχιστον έναν Στόχο και Ουδέτερο ως προς τους άλλους.

Ουδέτερο (Ο): το Πρόγραμμα είναι ουδέτερο ως προς όλους τους περιβαλλοντικούς Στόχους βιώσιμων δραστηριοτήτων της ΕΕ.

Μικτό (Μ): το Πρόγραμμα έχει τουλάχιστον δύο διαφορετικούς χαρακτηρισμούς ως προς τους περιβαλλοντικούς Στόχους βιώσιμων δραστηριοτήτων της ΕΕ, οι οποίοι μπορεί να ποικίλουν μεταξύ Αρνητικό/Θετικό/Ουδέτερο, αλλά δεν έχει χαρακτηριστεί Αταξινόμητο/Μη Προσδιορισμένο ως προς κάποιον Στόχο.

Αταξινόμητο/Μη Προσδιορισμένο (ΜΠ): το Πρόγραμμα χαρακτηρίζεται ως Αταξινόμητο τουλάχιστον ως προς έναν Στόχο, ενώ μπορεί να είναι Αταξινόμητο είτε να έχει οποιονδήποτε άλλο χαρακτηρισμό ως προς τους λοιπούς Στόχους.

Η αξιολόγηση των Προγραμμάτων κατά τα ανωτέρω αποτελεί μία καταγραφή βάσης για το 2024, πρώτο έτος εφαρμογής της μεθοδολογίας. Ο περιβαλλοντικός χαρακτηρισμός των Προγραμμάτων θα επανεξετάζεται σε ετήσια βάση.

Το επόμενο έτος ο χαρακτηρισμός της περιβαλλοντικής διάστασης των χρηματοδοτούμενων δράσεων σχεδιάζεται να επεκταθεί και στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

Ακολούθως (Πίνακας 2.9.) παρουσιάζεται η κατηγοριοποίηση (tagging) των Προγραμμάτων όλων των Υπουργείων, της Βουλής των Ελλήνων, της Προεδρίας της Δημοκρατίας και της Προεδρίας της Κυβέρνησης, λαμβανομένης υπόψη της περιβαλλοντικής διάστασης αυτών κατά τα ανωτέρω.

Πίνακας 2.9.: Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση									
Κωδ.	ΦΟΡΕΙΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Προϋπολογισμός 2024 σε ευρώ		Περιβαλλοντικοί Στόχοι					
		Σύνολο	Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	Συνολική Αποτίμηση
1001	ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	4.636.000,00 €							
01.1001.001	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	4.636.000,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
1003	ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ	160.400.000,00 €							
01.1003.001	ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ	160.400.000,00 €	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
1004	ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	43.259.000,00 €							
01.1004.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	9.449.760,00 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
01.1004.002	ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ	4.606.350,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
01.1004.003	ΣΥΝΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΝΟΜΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	11.014.280,00 €	Θ	Ο	Ο	Θ	Θ	Ο	Θ
08.1004.001	ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	18.188.610,00 €	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ	Θ
1007	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	3.705.487.000,00 €							

Πίνακας 2.9.: Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση

Κωδ.	ΦΟΡΕΙΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Προϋπολογισμός 2024 σε ευρώ		Περιβαλλοντικοί Στόχοι					
		Σύνολο	Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	Συνολική Αποτίμηση
01.1007.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ	33.455.502,60 €	○	○	○	○	○	○	○
01.1007.002	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ	16.475.000,00 €	○	○	○	○	○	○	○
01.1007.003	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ	7.141.802,20 €	○	○	○	○	○	○	○
01.1007.004	ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ	20.448.300,00 €	○	○	○	○	○	○	○
01.1007.005	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ	22.547.290,00 €	○	○	○	○	○	○	○
01.1007.006	ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΗ	8.849.500,00 €	○	○	○	○	○	○	○
01.1007.007	ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ	9.586.200,00 €	○	○	○	○	○	○	○
01.1007.008	ΕΚΛΟΓΕΣ-ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ	117.960.800,00 €	○	○	○	○	○	○	○
01.1007.009	ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ - ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΚΕΠ	5.755.605,20 €	⊖	○	○	○	⊖	⊖	⊖
12.1007.001	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	3.463.267.000,00 €	⊖	⊖	⊖	⊖	⊖	⊖	⊖
1009	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	407.892.000,00 €							
01.1009.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	28.983.550,00 €	⊖	○	○	⊖	⊖	○	⊖
01.1009.002	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ -	48.487.530,00 €	○	○	○	○	○	○	○
01.1009.003	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ	287.273.490,00 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
01.1009.004	ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ -	40.641.660,00 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
09.1009.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ	2.505.770,00 €	○	○	○	○	○	○	○
1011	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	6.123.388.000,00 €							
02.1011.001	ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΑΠΕΙΛΩΝ - ΕΓΓΥΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ	5.488.555.952,50 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
02.1011.002	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΕΘΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	102.919.580,20 €	○	○	○	○	○	○	○

Πίνακας 2.9.: Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση

Κωδ.	ΦΟΡΕΙΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Προϋπολογισμός 2024 σε ευρώ		Περιβαλλοντικοί Στόχοι					
		Σύνολο	Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	Συνολική Αποτίμηση
02.1011.003	ΣΥΛΛΟΓΗ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ - ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΕΠ' ΩΦΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	37.779.000,00 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
02.1011.004	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	15.429.319,10 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
03.1011.001	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	78.744.831,30 €	Ο	Θ	Ο	Ο	Ο	Ο	Θ
05.1011.001	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	19.161.954,60 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
07.1011.001	ΠΑΡΟΧΗ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	291.247.027,70 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
09.1011.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ	89.550.334,60 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
1015	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ	6.027.031.000,00 €							
07.1015.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ	81.878.920,20 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
07.1015.002	ΠΡΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	152.877.148,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
07.1015.003	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	491.572.000,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
07.1015.004	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ	4.929.666.870,80 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
07.1015.005	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	280.589.411,50 €	Ο	Θ	Ο	Ο	Ο	Ο	Θ
07.1015.006	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΝΠΙΔ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	28.168.061,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
10.1015.001	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ	62.278.588,50 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
1017	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	625.464.000,00 €							
03.1017.001	ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	481.463.147,60 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
03.1017.002	ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	124.858.500,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
03.1017.003	ΨΗΦΙΑΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	10.311.966,00 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
03.1017.004	ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	1.741.893,80 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
03.1017.005	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ	1.528.080,40 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο

Πίνακας 2.9.: Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση

Κωδ.	ΦΟΡΕΙΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Προϋπολογισμός 2024 σε ευρώ		Περιβαλλοντικοί Στόχοι					
		Σύνολο	Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	Συνολική Αποτίμηση
03.1017.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	5.560.412,20 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
1020	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	6.547.630.000,00 €							
07.1020.001	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ	25.314.370,00 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
08.1020.001	ΘΡΗΣΚΕΙΑ	233.737.235,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
08.1020.002	ΣΧΟΛΙΚΟΣ/ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	2.051.190,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
08.1020.003	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ/ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ	41.378.244,00 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
08.1020.004	ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	96.200.720,00 €	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Ο	Θ
08.1020.005	ΑΘΛΗΣΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ, ΑΝΑΨΥΧΗ, ΑΘΛΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ	2.959.520,00 €	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Ο	Θ
08.1020.006	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	8.996.240,00 €	Θ	Ο	Ο	Θ	Θ	Ο	Θ
09.1020.001	ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	4.103.461.160,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
09.1020.002	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ/ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	1.417.615.827,60 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
09.1020.003	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	389.749.050,00 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
09.1020.004	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	31.479.530,00 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
09.1020.005	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ	4.364.117,00 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
09.1020.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	190.322.796,40 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
1022	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	400.113.000,00 €							
08.1022.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	38.485.400,00 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
08.1022.002	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ - ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ-ΜΝΗΜΕΙΑ - ΚΤΗΡΙΑ	267.463.910,40 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
08.1022.003	ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ	94.163.689,60 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο

Πίνακας 2.9.: Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση

Κωδ.	ΦΟΡΕΙΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Προϋπολογισμός 2024 σε ευρώ		Περιβαλλοντικοί Στόχοι						
		Σύνολο		Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	Συνολική Αποτίμηση
	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ									
1024	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	1.049.897.798.000,00 €								
01.1024.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	315.926.894,40 €		Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
01.1024.002	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	2.222.243.553,80 €		ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
01.1024.003	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.597.568.252,10 €		ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
01.1024.004	ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	1.042.255.730.414,80 €		ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
01.1024.005	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ ΕΛΣΤΑΤ	40.600.333,40 €		Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
01.1024.006	ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	150.000.000,00 €		ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
01.1024.007	ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	42.274.000,00 €		Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
01.1024.008	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	69.655.816,10 €		Θ	Θ	Ο	Θ	Θ	Ο	Θ
01.1024.009	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	338.260.309,30 €		Θ	Θ	Ο	Θ	Θ	Ο	Θ
01.1024.010	ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	111.358.572,10 €		Θ	Θ	Ο	Θ	Θ	Ο	Θ
01.1024.011	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΧΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ	14.455.562,90 €		Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Ο	Θ
04.1024.001	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ, ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	2.356.387.000,00 €		ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
08.1024.001	ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ	10.124.326,40 €		Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
09.1024.001	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2.805.739,60 €		Θ	Θ	Ο	Θ	Θ	Ο	Θ
10.1024.001	ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	370.407.225,10 €		A	Ο	Ο	Ο	A	Ο	A
1029	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	1.184.694.000,00 €								
11.1029.001	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	932.688.145,70 €		Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
11.1029.002	ΦΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	88.470.395,10 €		Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
11.1029.003	ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗ	20.375.131,30 €		Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ

Πίνακας 2.9.: Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση

Κωδ.	ΦΟΡΕΙΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Προϋπολογισμός 2024 σε ευρώ		Περιβαλλοντικοί Στόχοι					
		Σύνολο	Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	Συνολική Αποτίμηση
11.1029.004	ΑΛΙΕΙΑ	89.568.352,70 €	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
11.1029.005	ΤΡΟΦΙΜΑ	21.472.575,00 €	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
11.1029.006	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	32.119.400,20 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
1031	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	1.823.158.000,00 €							
05.1031.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	22.750.210,00 €	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
05.1031.002	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	451.862.260,00 €	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
05.1031.003	ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	253.094.630,00 €	Θ	Θ	Θ	Ο	Θ	Θ	Θ
05.1031.004	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ	1.095.450.900,00 €	Μ	Θ	Ο	Ο	Μ	Α	Μ
1032	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	18.629.492.000,00 €							
10.1032.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	47.407.459,60 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
10.1032.002	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	17.054.754.800,00 €	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Ο	Θ
10.1032.003	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	1.494.523.740,40 €	Θ	Ο	Ο	Θ	Θ	Ο	Θ
10.1032.004	ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	32.806.000,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
1034	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	3.992.039.000,00 €							
10.1034.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ, ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	51.893.921,30 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
10.1034.002	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	3.912.154.117,10 €	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Ο	Θ
10.1034.003	ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	27.990.961,60 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
1036	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	924.661.000,00 €							

Πίνακας 2.9.: Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση

Κωδ.	ΦΟΡΕΙΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Προϋπολογισμός 2024 σε ευρώ	Περιβαλλοντικοί Στόχοι						Συνολική Αποτίμηση
			Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	
		Σύνολο							
04.1036.001	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	4.218.094,90 €	Θ	Ο	Ο	Θ	Θ	Ο	Θ
04.1036.002	ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	333.893.000,00 €	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
04.1036.003	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	16.106.000,00 €	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ	Θ
04.1036.004	ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	276.097.000,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
04.1036.005	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	4.811.801,70 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
04.1036.006	ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	1.987.103,40 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Θ	Θ
04.1036.007	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	287.548.000,00 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
1039	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	2.350.117.000,00 €							
06.1039.001	ΑΠΟΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΡΩΝ	24.325.895,40 €	Ο	Θ	Θ	Ο	Ο	Μ	Μ
06.1039.002	ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	885.210.638,80 €	Μ	Θ	Ο	Ο	Μ	Μ	Μ
06.1039.003	ΑΣΦΑΛΕΙΣ, ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΑΠΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	76.412.881,50 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
06.1039.004	ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	308.881.752,10 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
06.1039.005	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	92.209.845,60 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
06.1039.006	ΠΟΙΟΤΗΤΑ, ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	632.526.729,70 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
06.1039.007	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ	185.162.000,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
10.1039.001	ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	145.387.256,90 €	Ο	Θ	Ο	Ο	Ο	Ο	Θ
1041	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	576.280.000,00 €							
03.1041.001	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ	37.795.000,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
03.1041.002	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΧΩΡΟΥ, ΛΙΜΕΝΩΝ- ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΩΣΗΣ	237.919.900,00 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ

Πίνακας 2.9.: Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση

Κωδ.	ΦΟΡΕΙΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Προϋπολογισμός 2024 σε ευρώ Σύνολο	Περιβαλλοντικοί Στόχοι						Συνολική Αποτίμηση
			Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	
04.1041.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	50.091.360,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
04.1041.002	ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΛΟΙΩΝ	146.208.670,00 €	A	A	A	A	A	Ο	A
04.1041.003	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟ	70.620.000,00 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Μ	Ο	Μ
04.1041.004	ΛΙΜΕΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΥΠΟΔΟΜΕΣ - ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	16.915.820,00 €	Θ	Θ	Ο	Θ	Θ	Θ	Θ
09.1041.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΝΑΥΤΙΚΩΝ	16.729.250,00 €	Ο	Ο	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ
1045	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	167.787.000,00 €							
04.1045.001	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	72.522.724,00 €	Ο	Ο	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ
04.1045.002	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	67.865.420,00 €	Ο	Θ	Ο	Ο	Ο	Ο	Θ
04.1045.003	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	10.899.131,00 €	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ	Θ
09.1045.001	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	16.499.725,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
1053	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	843.765.000,00 €							
03.1053.001	ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑ	24.978.187,40 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
04.1053.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	35.104.304,50 €	Θ	Ο	Ο	Θ	Θ	Θ	Θ
04.1053.002	ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	269.678.330,80 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Θ	Θ
04.1053.003	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	31.292.244,80 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Θ	Θ
04.1053.004	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ(ΤΠΕ) ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	314.805.424,40 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
04.1053.005	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	114.963.000,00 €	Μ	Ο	A	Μ	Μ	Μ	Μ
04.1053.006	ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ-ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	23.119.612,60 €	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ	ΜΠ
04.1053.007	ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (ΕΚΟΜΕ)	29.823.895,50 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
1055	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	473.304.000,00 €							

Πίνακας 2.9.: Κατηγοριοποίηση ως προς την περιβαλλοντική διάσταση

Κωδ.	ΦΟΡΕΙΣ/ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Προϋπολογισμός 2024 σε ευρώ	Περιβαλλοντικοί Στόχοι						Συνολική Αποτίμηση
			Μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	Μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία	Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων	
		Σύνολο							
01.1055.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	87.743.480,00 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
01.1055.002	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΣΥΛΟΥ	40.409.900,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
01.1055.003	ΝΟΜΙΜΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ	25.651.130,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
01.1055.004	ΥΠΟΔΟΧΗ - ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ ΡΟΩΝ	319.499.490,00 €	Ο	Ο	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ
1057	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	2.262.973.000,00 €							
01.1057.001	ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΥΝΟΡΩΝ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΡΟΩΝ	130.742.200,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
03.1057.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	26.183.000,00 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
03.1057.002	ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.907.475.100,00 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
03.1057.003	ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ/ΣΩΦΡΟΝΙΣΜΟΣ	158.647.000,00 €	Θ	Ο	Ο	Ο	Θ	Ο	Θ
09.1057.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	39.925.700,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
1060	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	936.610.000,00 €							
03.1060.001	ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	5.507.200,00 €	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο	Ο
03.1060.002	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	44.184.882,00 €	Θ	Θ	Ο	Ο	Θ	Θ	Θ
03.1060.003	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ	780.086.248,00 €	Θ	Θ	Θ	Ο	Θ	Θ	Θ
09.1060.001	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ	6.573.670,00 €	Θ	Θ	Θ	Ο	Θ	Θ	Θ
10.1060.001	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΩΓΗ	100.258.000,00 €	Θ	Θ	Θ	Ο	Θ	Θ	Θ

Η αναλυτική τεκμηρίωση των χαρακτηρισμών για κάθε Πρόγραμμα περιλαμβάνεται στην ειδική έκδοση «Προϋπολογισμός Επιδόσεων 2024» που συνοδεύει την παρούσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

3.1. Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης 2023

Από το έτος 2020 και μετά την εμφάνιση της πανδημίας Covid-19 ενεργοποιήθηκε η γενική ρήτρα διαφυγής του ΣΣΑ, η οποία διατηρήθηκε και το έτος 2023, κατόπιν της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία και την επακόλουθη ενεργειακή κρίση. Παρά τις διαδοχικές κρίσεις, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης το 2022, σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (European System of Accounts - ESA), διαμορφώθηκε σε πλεόνασμα ύψους 261 εκατ. ευρώ (0,1% του ΑΕΠ).

Το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης του έτους 2023, με βάση τη μεθοδολογία ESA, είχε προβλεφθεί στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023 ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 1.668 εκατ. ευρώ ή 0,7% του ΑΕΠ, ενώ στο Πρόγραμμα Σταθερότητας του Απριλίου 2023, το πρωτογενές αποτέλεσμα είχε εκτιμηθεί σε πλεόνασμα ύψους 2.544 εκατ. ευρώ ή 1,1% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 2.555 εκατ. ευρώ ή 1,1% του ΑΕΠ, πολύ κοντά στις προβλέψεις του Προγράμματος Σταθερότητας.

Σημειώνεται ότι σε σχέση με τις προβλέψεις του προϋπολογισμού 2023 παρατηρείται αύξηση τόσο των καθαρών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού (κατά 3,1 δισ. ευρώ) όσο και των δαπανών (κατά 2,9 δισ. ευρώ). Το συνολικό ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται λόγω της αύξησης των ενοποιημένων τόκων (Γενικής Κυβέρνησης) ότι θα διαμορφωθεί σε συνολικό έλλειμμα 2,1% του ΑΕΠ, έναντι 2,0% που ήταν η πρόβλεψη στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023.

Ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός εντός του τρέχοντος έτους αποτέλεσε η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας για τη χώρα μας, μετά από 12 συναπτά έτη, αρχικά από τον οίκο αξιολόγησης DBRS Morningstar και στη συνέχεια από τον οίκο αξιολόγησης S&P Global Ratings, δηλαδή από δύο από τους τέσσερις επενδυτικούς οίκους που αναγνωρίζει η ΕΚΤ, σε συνέχεια των αναβαθμίσεων σε επενδυτική βαθμίδα από τους οίκους R&I και Scope Ratings. Η εξέλιξη αυτή έχει πολλαπλά οφέλη για την ελληνική οικονομία, καθώς, μεταξύ άλλων, διασφαλίζει την ομαλή πρόσβαση στις αγορές, μειώνει το κόστος χρηματοδότησης της χώρας και των πιστωτικών ιδρυμάτων και αναμένεται να ενισχύσει σημαντικά την προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Το γεγονός ότι το δημοσιονομικό αποτέλεσμα των ετών 2023 και 2024 παραμένει πλησίον των εκτιμήσεων που είχαν αποτυπωθεί στο Πρόγραμμα Σταθερότητας, ενισχύει την αξιοπιστία του αξιόχρεου της χώρας προς τη διεθνή κοινότητα και τους οίκους αξιολόγησης.

Στον Πίνακα Πίνακας 3.2. δίνονται το ισοζύγιο και το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA με ανάλυση ανά κατηγορία εσόδων και δαπανών για το κράτος, τα νομικά πρόσωπα, τα νοσοκομεία και τους υποτομείς των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ). Τέλος, ο Πίνακας 3.1. παρουσιάζει συνοπτικά τα κυριότερα στοιχεία που περιέχει ο Πίνακας 3.2.

Πίνακας 3.1.: Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης περιόδου 2022 - 2024 (σε εκατ. ευρώ)			
Γενική Κυβέρνηση κατά ESA ανά υποτομέα	2022	2023	2024
	ΔΥΕ Οκτωβρίου 2023	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
1. Ισοζύγιο κρατικού προϋπολογισμού (Προεδρία της Δημοκρατίας, Προεδρία της Κυβέρνησης, Βουλή, Υπουργεία, Περιφερειακές Υπηρεσίες Υπουργείων και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις)	-8.533	-7.674	-6.253
2. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης (Κράτος, ΝΠ εντός της Γενικής Κυβέρνησης και Νοσοκομεία)	-7.310	-5.548	-3.343
3. Ισοζύγιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)	-326	-301	-297
4. Ισοζύγιο Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)	2.743	1.065	1.153
5. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA (2+3+4)	-4.892	-4.784	-2.486
% του ΑΕΠ	-2,4%	-2,1%	-1,1%
6. Ενοποιημένοι τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	5.153	7.339	7.477
% του ΑΕΠ	2,5%	3,3%	3,2%
7. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA (5+6)	261	2.555	4.991
% του ΑΕΠ	0,1%	1,1%	2,1%
8. Ενοποιημένο Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	356.597	357.000	356.000
% του ΑΕΠ	172,6%	160,3%	152,3%
ΑΕΠ	206.620	222.766	233.775

Πίνακας 3.2.: Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)*

	2022	2023		2024
	ΔΥΕ Οκτωβρίου 2023	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
I. Καθαρά έσοδα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ-ζ)	61.599	62.139	65.196	68.379
α. Φόροι (1+2+3+4+5+6+7)	56.176	56.748	61.327	62.960
1. Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών	31.943	32.504	33.698	35.169
εκ των οποίων: Φόροι προστιθέμενης αξίας	21.712	22.198	23.218	24.379
Ειδικό φόρο κατανάλωσης	7.009	7.117	7.040	7.067
2. Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών	431	424	369	392
3. Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας	2.497	2.380	2.539	2.487
4. Λοιποί φόροι επί παραγωγής	1.223	1.067	1.177	593
5. Φόρος εισοδήματος	17.525	17.772	20.945	21.652
εκ των οποίων: Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από φυσικά πρόσωπα (ΦΠ)	11.217	11.319	12.378	13.337
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος από εταιρείες (ΝΠ)	4.884	5.094	6.990	6.696
6. Φόροι κεφαλαίου	236	226	239	239
7. Λοιποί τρέχοντες φόροι	2.321	2.375	2.359	2.428
β. Κοινωνικές εισφορές	56	55	56	56
γ. Μεταβιβάσεις	8.513	6.972	5.462	6.902
δ. Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	771	837	764	889
ε. Λοιπά τρέχοντα έσοδα	2.085	3.613	4.257	4.138
εκ των οποίων: ε1. Επιστροφές δαπανών για τόκους	35	0	16	0
στ. Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	27	24	7	23
ζ. Επιστροφές εσόδων	6.028	6.110	6.677	6.588
Πληροφοριακά στοιχεία:				
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ¹	3.686	4.566	4.058	4.668
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ²	2.715	3.662	1.905	3.144
II. Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (α+β+γ+δ+ε+στ+ζ+η+θ+ι)³	70.131	69.945	72.870	74.632
α. Παροχές σε εργαζόμενους	13.642	13.756	14.145	14.833
β. Κοινωνικές παροχές	391	397	414	411
γ. Μεταβιβάσεις	34.576	31.620	33.504	32.282
δ. Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	2.144	1.431	2.304	1.626
ε. Επιδοτήσεις	400	80	180	81
στ. Τόκοι	6.107	7.000	8.650	8.800
ζ. Λοιπές δαπάνες	55	81	96	111
η. Πιστώσεις υπό κατανομή	11.216	15.351	12.882	15.210
θ. Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	1.600	229	696	1.277
ι. Τιμολογία	1	0	0	0
Πληροφοριακά στοιχεία:				
Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων ¹	8.182	8.300	8.750	8.550
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ²	2.843	3.662	2.072	3.617
III. Ισοζύγιο κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (I-II)	-8.533	-7.806	-7.674	-6.253
% ΑΕΠ	-4,1%	-3,5%	-3,4%	-2,7%
IV. Πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (III+II.στ-Ι.ε1)	-2.461	-806	960	2.547
% ΑΕΠ	-1,2%	-0,4%	0,4%	1,1%

Πίνακας 3.2.: Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία European System of Accounts (ESA) (σε εκατ. ευρώ)*

	2022	2023		2024
	ΔΥΕ Οκτωβρίου 2023	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
V. Ισοζύγιο νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA	1.647	2.204	2.254	2.691
Έσοδα	15.850	17.216	14.722	13.132
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	5.856	4.647	6.093	5.196
Τόκοι πιστωτικοί	595	567	907	947
Φόροι	5.946	8.526	4.074	3.277
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-17	-3	-10	-10
Λοιπά έσοδα	3.469	3.479	3.658	3.722
Έξοδα	14.203	15.011	12.468	10.441
Παροχές σε εργαζόμενους	1.387	1.382	1.422	1.485
Τόκοι χρεωστικοί	305	309	348	372
Λοιπά έξοδα	3.279	3.153	4.002	3.260
Επενδυτικές δαπάνες	1.170	1.915	1.701	1.898
Λοιπές μεταβιβάσεις	358	350	1.576	808
Επιδότησεις	7.705	7.902	3.420	2.618
VI. Ισοζύγιο Νοσοκομείων - ΠΦΥ κατά ESA	-424	9	-128	219
Έσοδα	3.039	3.304	3.442	3.926
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	2.045	2.159	2.379	2.860
Μεταβιβάσεις από ΕΟΠΥΥ	872	902	902	902
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	-47	0	0	0
Λοιπά έσοδα	168	243	161	164
Έξοδα	3.463	3.295	3.570	3.707
Παροχές σε εργαζόμενους	715	748	783	791
Τόκοι χρεωστικοί	0	0	0	0
Λοιπά έξοδα	2.519	2.363	2.598	2.656
Επενδυτικές δαπάνες	230	184	189	260
VII. Ισοζύγιο Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (III+V+VI)	-7.310	-5.592	-5.548	-3.343
VIII. Ισοζύγιο ΟΤΑ κατά ESA	-326	-148	-301	-297
Έσοδα	7.575	7.476	8.273	8.505
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	4.690	4.678	5.322	5.475
Τόκοι πιστωτικοί	32	31	50	50
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	12	-18	-18	-18
Φόροι	1.949	1.803	1.931	1.990
Λοιπά έσοδα	892	983	988	1.008
Έξοδα	7.901	7.624	8.574	8.802
Παροχές σε εργαζόμενους	2.743	2.740	2.810	3.006
Τόκοι χρεωστικοί	16	40	38	42
Κοινωνικές παροχές	173	187	192	196
Λοιπά έξοδα	2.608	2.479	2.715	2.690
Επενδυτικές δαπάνες	2.361	2.179	2.819	2.868
IX. Ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ESA	2.743	1.279	1.065	1.153
Έσοδα	47.444	47.264	49.175	49.644
Τρέχουσες & λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις	20.736	21.449	21.968	21.530
Αποδόσεις περιουσίας	1.257	1.237	1.215	1.215
Ασφαλιστικές εισφορές (πραγματικές)	24.528	23.839	25.120	26.057
Κοινωνικοί πόροι	674	499	612	577
Αντικριζόμενα έσοδα (καθαρά)	4	0	0	0
Λοιπά έσοδα	245	241	259	266
Έξοδα	44.701	45.985	48.110	48.490
Παροχές σε εργαζόμενους	344	348	362	395
Κοινωνικές παροχές	37.229	38.233	39.539	40.067
εκ των οποίων: συντάξεις	30.070	31.736	32.055	32.962
Κοινωνικές παροχές σε είδος	4.618	4.629	5.012	5.165
Λοιπά έξοδα	428	508	491	567
Επενδυτικές δαπάνες	9	56	56	137
Μεταβιβάσεις	1.623	1.555	1.596	1.540
Επιδότησεις	450	657	1.055	620
X. Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA (VII+VIII+IX)	-4.892	-4.461	-4.784	-2.486
% ΑΕΠ	-2,4%	-2,0%	-2,1%	-1,1%
XI. Ενοποιημένοι Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης	5.153	6.129	7.339	7.477
% ΑΕΠ	2,5%	2,7%	3,3%	3,2%
XII. Πρωτογενές αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA (X+XI)	261	1.668	2.555	4.991
% ΑΕΠ	0,1%	0,7%	1,1%	2,1%
ΑΕΠ	206.620	224.134	222.766	233.775

* Η παρουσίαση της ανάλυσης εσόδων και δαπανών των υποτομέων του παραπάνω πίνακα με την κατηγοριοποίηση της μεθοδολογίας του ESA διαφοροποιείται από τον τρόπο παρουσίασης των επιμέρους υποτομέων που ακολουθείται στις παρακάτω ενότητες, όπου έχει υιοθετηθεί το υπόδειγμα των πινάκων της εγκυκλίου κατάρτισης του προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης για το 2024.

1 Τα έσοδα του ΠΔΕ περιέχονται στις μεταβιβάσεις και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, ενώ οι δαπάνες του ΠΔΕ περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.

2 Τα έσοδα του ΤΑΑ περιέχονται στις μεταβιβάσεις, ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.

3 Οι δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης αναλύονται σύμφωνα με τις μείζονες κατηγορίες του π.δ. 54/2018 (Α' 103).

3.1.1. Κρατικός προϋπολογισμός 2023

Το ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA για το έτος 2023 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα 7.674 εκατ. ευρώ έναντι στόχου ελλείμματος ύψους 7.806 εκατ. ευρώ στην εισηγητική έκθεση του προϋπολογισμού 2023. Επίσης, το πρωτογενές αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA, εκτιμάται σε πλεόνασμα ύψους 960 εκατ. ευρώ έναντι στόχου για έλλειμμα ύψους 806 εκατ. ευρώ.

3.1.1.1. Έσοδα σε δημοσιονομική βάση

Τα καθαρά έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού, σε δημοσιονομική βάση, μετά την αφαίρεση των επιστροφών φόρων, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 65.196 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 3.057 εκατ. ευρώ ή 4,9% έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023. Αναλυτικότερα:

Φόροι

Τα έσοδα από φόρους αναμένεται να ανέλθουν στο ύψος των 61.327 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 4.579 εκατ. ευρώ ή 8,1% έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023. Η αύξηση αυτή οφείλεται: α) στους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, λόγω της επαναφοράς της στην κανονικότητα μετά τις επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 και των μέτρων στήριξης νοικοκυριών και επιχειρήσεων, β) στη σημαντική αύξηση των τουριστικών εισπράξεων, οι οποίες κατά το οκτάμηνο του τρέχοντος έτους ξεπέρασαν τα επίπεδα της αντίστοιχης περιόδου του 2019 κατά 11% περίπου, γ) στην αύξηση των μισθών και των συντάξεων, γεγονός που επηρεάζει κυρίως τα έσοδα από τους άμεσους φόρους (φόροι εισοδήματος), δ) στην εκτεταμένη χρήση πιστωτικών καρτών και στην εν γένει αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και ε) στις πληθωριστικές πιέσεις, ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας ενεργειακής κρίσης, που επιδρούν και στη χώρα μας, αν και σε μικρότερο βαθμό σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Πιο συγκεκριμένα:

Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), οι ΕΦΚ, οι φόροι με μορφή χαρτοσήμου και οι φόροι επί χρηματοοικονομικών και κεφαλαιακών συναλλαγών. Οι φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στο ύψος των 33.698 εκατ. ευρώ, αυξημένοι κατά 1.194 εκατ. ευρώ ή 3,7% έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023. Ειδικότερα, τα έσοδα από τον ΦΠΑ αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 23.218 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1.020 εκατ. ευρώ από τον στόχο και τα έσοδα από τους ΕΦΚ εκτιμώνται στο ποσό των 7.040 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 78 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου.

Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι δασμοί και τα λοιπά τέλη που επιβάλλονται στις εισαγωγές από κράτη μη μέλη της ΕΕ με βάση το κοινό τελωνειακό δασμολόγιο. Εκτιμώνται έσοδα 369 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 55 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023.

Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας

Οι τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας, που περιλαμβάνουν κυρίως τον ΕΝΦΙΑ, αναμένεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 2.539 εκατ. ευρώ, αυξημένοι κατά 159 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023. Η αύξηση αυτή οφείλεται στο ενισχυμένο, κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες περίπου, ποσοστό εισπραξιμότητας του ΕΝΦΙΑ, παράτι η βεβαίωση του συγκεκριμένου φόρου κумάνθηκε στα ίδια επίπεδα με αυτά του οικονομικού έτους 2022.

Λοιποί φόροι επί παραγωγής

Τα κύρια έσοδα της κατηγορίας αυτής προέρχονται από το τέλος επιτηδεύματος και από τη συμμετοχή του Δημοσίου στα κέρδη της ΤτΕ. Οι λοιποί φόροι παραγωγής εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 1.177 εκατ. ευρώ, αυξημένοι κατά 111 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, κυρίως λόγω του αυξημένου μερίσματος από την ΤτΕ κατά 43 εκατ. ευρώ.

Φόρος εισοδήματος

Το ύψος του φόρου εισοδήματος (φυσικών προσώπων, νομικών προσώπων και λοιπών κατηγοριών) αναμένεται να διαμορφωθεί στα 20.945 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 3.173 εκατ. ευρώ ή 17,9% έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023. Ειδικότερα, εκτιμάται ότι τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων θα ανέλθουν σε 12.378 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1.059 εκατ. ευρώ από τον στόχο, λόγω της αύξησης των μισθών και των συντάξεων και της συνακόλουθης αυξημένης παρακράτησης του φόρου, ενώ τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων εκτιμώνται στο ποσό των 6.990 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1.896 εκατ. ευρώ από τον στόχο ή 37,2% και αντανακλούν τη βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

Φόροι κεφαλαίου

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι φόροι και τα τέλη κληρονομιών, δωρεών, γονικών και λοιπών παροχών. Εκτιμώνται έσοδα 239 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 13 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023.

Λοιποί τρέχοντες φόροι

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τα τέλη κυκλοφορίας οχημάτων και τα διάφορα μη ταξινομημένα φορολογικά έσοδα. Τα έσοδα από τους λοιπούς τρέχοντες φόρους αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 2.359 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 16 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου.

Κοινωνικές εισφορές

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τις εισφορές των εργαζόμενων για παροχές υγείας από το Δημόσιο. Εκτιμώνται έσοδα 56 εκατ. ευρώ, χωρίς ιδιαίτερη απόκλιση από τον στόχο.

Μεταβιβάσεις

Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται κυρίως τα έσοδα από:

- το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) που αναμένεται να ανέλθουν, προσαρμοσμένα κατά ESA, σε 3.088 εκατ. ευρώ καθώς και από μέρος του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ, ύψους 30 εκατ. ευρώ και
- το ΤΑΑ, προσαρμοσμένα κατά ESA (δαπάνες μείον έσοδα), ύψους 1.905 εκατ. ευρώ.

Το σύνολο των εσόδων από μεταβιβάσεις αναμένεται να ανέλθει στα 5.462 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 1.510 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023.

Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει κυρίως τα έσοδα από παράβολα, μισθώματα κτηρίων και υποδομών καθώς και από προμήθειες, λόγω παροχής εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΕΔ). Οι πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών αναμένεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 764 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 73 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023.

Λοιπά τρέχοντα έσοδα

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει διάφορες κατηγορίες εσόδων, με κυριότερες τα μερίσματα από τη συμμετοχή του Δημοσίου στο μετοχικό κεφάλαιο διαφόρων εταιρειών, τους τόκους από ομόλογα που κατέχει το ΕΔ, τις διάφορες κατηγορίες προστίμων και προσαυξήσεων, το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ, το οποίο προέρχεται κυρίως από επιστροφές ποσών από Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ) για εκτέλεση έργων επενδύσεων καθώς και τις επιστροφές ιδίων πόρων από την ΕΕ. Τα λοιπά τρέχοντα έσοδα αναμένεται να διαμορφωθούν στα 4.257 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 644 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023, κυρίως λόγω των αυξημένων εσόδων από:

- τόκους καταθέσεων του Δημοσίου κατά 526 εκατ. ευρώ,
- μερίσματα φορέων του Δημοσίου κατά 257 εκατ. ευρώ,
- επιστροφές ιδίων πόρων ΕΕ κατά 149 εκατ. ευρώ και
- επιστροφές λοιπών δαπανών κατά 175 εκατ. ευρώ.

Αντιθέτως, μειωμένα ήταν τα προσαρμοσμένα κατά ESA έσοδα του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ κατά 534 εκατ. ευρώ.

Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων

Η κατηγορία αυτή αφορά σε έσοδα από την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του ΕΔ, μέσω της διαδικασίας αποκρατικοποιήσεων από το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ). Εκτιμώνται έσοδα ύψους 7 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 17 εκατ. ευρώ από τον στόχο του προϋπολογισμού 2023.

Επιστροφές εσόδων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων (κυρίως φόρων) εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 6.677 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 567 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023, κυρίως λόγω των αυξημένων επιστροφών του ΦΠΑ κατά 413 εκατ. ευρώ.

Πληροφοριακά στοιχεία

Έσοδα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Τα έσοδα του ΠΔΕ περιλαμβάνονται στις κατηγορίες «Μεταβιβάσεις» και «Λοιπά τρέχοντα έσοδα». Ειδικότερα, τα προσαρμοσμένα κατά ESA έσοδα ΠΔΕ αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 4.058 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 508 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023.

Έσοδα Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Τα έσοδα του ΤΑΑ περιλαμβάνονται στην κατηγορία «Μεταβιβάσεις» και αναμένεται να ανέλθουν, προσαρμοσμένα κατά ESA, στο ποσό των 1.905 εκατ. ευρώ.

3.1.1.2. Δαπάνες σε δημοσιονομική βάση

Οι συνολικές δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2023 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 72.870 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 2.925 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο της εισηγητικής έκθεσης του προϋπολογισμού. Η αύξηση αυτή, όπως προκύπτει από την ανάλυση των δαπανών κατά μείζονα κατηγορία, οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αύξηση των δαπανών για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και της συνεπακόλουθης ανόδου των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών καθώς και στις αυξημένες δαπάνες για την υγεία και τις εκλογικές διαδικασίες (διενέργεια δεύτερων εθνικών

εκλογών). Επίσης, οφείλεται στις επείγουσες και έκτακτες ανάγκες, οι οποίες προέκυψαν λόγω των καταστροφικών πυρκαγιών που εκδηλώθηκαν σε αρκετές περιοχές της χώρας και ιδίως στις περιοχές Έβρου και Ρόδου καθώς και λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων που έπληξαν ιδίως την Περιφέρεια Θεσσαλίας τον μήνα Σεπτέμβριο 2023. Η διάθεση των απαιτούμενων επιπλέον πιστώσεων υλοποιήθηκε με την ψήφιση δύο συμπληρωματικών προϋπολογισμών, ύψους 700 εκατ. ευρώ (άρθρο 50 του ν.5045/2023, Α' 136) και 600 εκατ. ευρώ (άρθρο 36 του ν.5053/2023). Στην εκτίμηση αυξημένων δαπανών έναντι του προϋπολογισμού 2023 συνέβαλαν, επίσης, η αναθεώρηση του ύψους των φυσικών παραλαβών των οπλικών συστημάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας καθώς και η αυξημένη αποπληρωμή των τόκων του δημόσιου χρέους.

Παροχές σε εργαζόμενους

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι τακτικές αποδοχές, οι πρόσθετες αποδοχές, οι παροχές σε είδος, οι παροχές κληρωτών και οι αντίστοιχες εργοδοτικές εισφορές αιρετών, οργάνων διοίκησης, τακτικών υπαλλήλων καθώς και των υπαλλήλων με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου.

Για το 2023 οι δαπάνες της ανωτέρω κατηγορίας εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 14.145 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 389 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού 2023. Η τρέχουσα εκτίμηση είναι αποτέλεσμα της αύξησης κυρίως της δαπάνης για τακτικές αποδοχές (κατά 227 εκατ. ευρώ), της δαπάνης για πρόσθετες αποδοχές (κατά 84 εκατ. ευρώ) καθώς και των αντίστοιχων εργοδοτικών εισφορών (κατά 42 εκατ. ευρώ).

Συγκεκριμένα, η αύξηση των τακτικών αποδοχών και των αντίστοιχων εργοδοτικών εισφορών που βαρύνουν τον τακτικό προϋπολογισμό οφείλεται κυρίως στην καταβολή αναδρομικών αποδοχών έτους 2022 τόσο στους ιατρούς του ΕΣΥ όσο και στα μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), λόγω της αναμόρφωσης του ειδικού μισθολογίου των ιατρών του ΕΣΥ και της αναπροσαρμογής του μισθολογίου των μελών ΔΕΠ, αντίστοιχα καθώς και στην αναμόρφωση του πλαισίου χορήγησης του επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας.

Οι πρόσθετες αποδοχές παρουσίασαν αύξηση κατά 84 εκατ. ευρώ, η οποία οφείλεται κυρίως στην καταβολή αυξημένων πρόσθετων αποδοχών στα Υπουργεία Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, Προστασίας του Πολίτη καθώς και στα Υπουργεία Δικαιοσύνης και Εσωτερικών κυρίως λόγω της καταβολής επιπλέον αποζημιώσεων εξαιτίας της διεξαγωγής των δεύτερων εθνικών εκλογών.

Κοινωνικές Παροχές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το επίδομα θέρμανσης, τις συντάξεις που καταβάλλονται απευθείας από το κράτος (άρθρο 4 παρ.3 του ν.4387/2016, Α' 85) καθώς και τις λοιπές παροχές κοινωνικής πρόνοιας σε είδος και σε χρήμα και εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 414 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 16 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού.

Μεταβιβάσεις

Οι μεταβιβαστικές πληρωμές περιλαμβάνουν επιχορηγήσεις και αποδόσεις σε υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως ΟΤΑ και ΟΚΑ, νοσοκομεία, δομές Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ), σε λοιπούς φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης, σε οργανισμούς του εξωτερικού, στην ΕΕ καθώς και σε φυσικά και νομικά πρόσωπα. Επίσης, περιλαμβάνονται οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις, οι καταπτώσεις εγγυήσεων, οι αναλήψεις χρεών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καθώς και οι αποζημιώσεις λόγω δικαστικών αποφάσεων.

Οι συνολικές μεταβιβαστικές πληρωμές εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 33.504 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 1.885 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού, κυρίως λόγω της χορήγησης οικονομικής ενίσχυσης από τον κρατικό προϋπολογισμό, με σκοπό την κάλυψη μέρους του αυξημένου

κόστους διαβίωσης των νοικοκυριών (market pass) για όλη την επικράτεια έως το τέλος Οκτωβρίου καθώς και της επέκτασής της έως το τέλος του έτους για τις πληγείσες από τις φυσικές καταστροφές περιοχές. Το συνολικό κόστος της παρέμβασης εκτιμάται σε 790 εκατ. ευρώ.

Επίσης, η αύξηση των μεταβιβαστικών πληρωμών οφείλεται στην απόδοση υπερκερδών παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας για την περίοδο από την 1η Οκτωβρίου 2021 έως την 30η Ιουνίου 2022, ύψους 367 εκατ. ευρώ, στο Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης (ΤΕΜ).

Τέλος, αυξημένες είναι και οι εκτιμήσεις για μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα, εποπτείας των Υπουργείων Υγείας και Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, με αύξηση κατά 282 εκατ. ευρώ και κατά 115 εκατ. ευρώ αντίστοιχα.

Αγορές αγαθών και υπηρεσιών

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται δαπάνες καταναλωτικού χαρακτήρα. Οι σχετικές δαπάνες για το έτος 2023 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 2.304 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 873 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού, κυρίως λόγω:

- της ενίσχυσης των λειτουργικών δαπανών των Υπουργείων μέσω πιστώσεων του αποθεματικού (άρθρο 59 παρ.1 του ν.4270/2014, Α' 143), ύψους 214 εκατ. ευρώ μέχρι την 11η Οκτωβρίου 2023, εκ των οποίων ποσό ύψους 127 εκατ. ευρώ αφορά στην προμήθεια αντιικών θεραπειών και εμβολίων κατά του Covid-19, ενώ καλύφθηκαν και έκτακτες δαπάνες για επιπλέον μέσα αεροπυρόσβεσης και προμήθεια καυσίμων,
- της ενίσχυσης των λειτουργικών δαπανών των Υπουργείων μέσω πιστώσεων του ειδικού αποθεματικού (άρθρο 59 παρ.8 του ν.4270/2014), ύψους 109 εκατ. ευρώ και
- των επιπλέον δαπανών των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης για ηλεκτρική ενέργεια και καύσιμα, ύψους 132 εκατ. ευρώ, οι οποίες καλύπτονται από τις πιστώσεις του πρώτου συμπληρωματικού προϋπολογισμού (άρθρο 50 του ν.5045/2023).

Επιδοτήσεις

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται, κυρίως, οι επιδοτήσεις προς τα Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ) για την καθολική ταχυδρομική υπηρεσία και προς την ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ. Η εκτιμώμενη δαπάνη για αυτή την κατηγορία ανέρχεται σε 180 εκατ. ευρώ, αυξημένη κατά 100 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού, λόγω της επιδότησης πετρελαίου θέρμανσης επί της αντλίας τους πρώτους μήνες του έτους.

Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)

Η εκτίμηση για τις δαπάνες τόκων σε ακαθάριστη δημοσιονομική βάση ανέρχεται σε 8.650 εκατ. ευρώ, αυξημένη κατά 1.650 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο του προϋπολογισμού, συνδεδεμένη με τη διεθνή αύξηση των επιτοκίων.

Λοιπές δαπάνες

Οι λοιπές δαπάνες περιλαμβάνουν κυρίως τη δαπάνη για τις επιστροφές στην ΕΕ από ανεκτέλεστα προγράμματα καθώς και τη δαπάνη για τα πρόστιμα προς την ΕΕ. Η εκτιμώμενη δαπάνη ανέρχεται σε 96 εκατ. ευρώ, αυξημένη κατά 15 εκατ. ευρώ από τον στόχο του προϋπολογισμού. Η αύξηση προέρχεται κυρίως από την καταβολή προστίμων προς την ΕΕ λόγω μη συμμόρφωσης με τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς για τη διαχείριση αστικών λυμάτων και αποβλήτων. Αντίρροπα κινήθηκε η εκτίμηση για τη δαπάνη για τις επιστροφές στην ΕΕ από ανεκτέλεστα προγράμματα ύψους 40 εκατ. ευρώ (σε σχέση με την αρχική εκτίμηση του κρατικού προϋπολογισμού 2023, όπου ήταν 80 εκατ. ευρώ), μέρος της οποίας μετακυλήθηκε ως πρόβλεψη στο 2024.

Πιστώσεις υπό κατανομή

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως οι δαπάνες του ΠΔΕ, του ΤΑΑ, το αποθεματικό των παρ.1 και 8 του άρθρου 59 του ν.4270/2014 και οι υπό κατανομή πιστώσεις που προέρχονται από τους δύο συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και των έκτακτων αναγκών στον τομέα της υγείας, την πρόσθετη εκλογική διαδικασία καθώς και την αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών. Το συνολικό ποσό για την κατηγορία αυτή εκτιμάται σε 12.882 εκατ. ευρώ. Τα κυριότερα ποσά που περιλαμβάνονται στην κατηγορία αυτή είναι τα ακόλουθα:

- οι δαπάνες του ΠΔΕ ύψους 8.750 εκατ. ευρώ, όπου περιλαμβάνεται η αύξηση 450 εκατ. ευρώ από την ψήφιση του προαναφερθέντος δεύτερου συμπληρωματικού προϋπολογισμού για την αντιμετώπιση των πρόσφατων φυσικών καταστροφών,
- οι δαπάνες του ΤΑΑ, ύψους 2.072 εκατ. ευρώ,
- οι πιστώσεις για νέες προσλήψεις προσωπικού, του οποίου η μισθοδοσία καλύπτεται από τον τακτικό προϋπολογισμό και λοιπές μισθολογικές δαπάνες, συνολικού ύψους 68 εκατ. ευρώ,
- οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού από τον πρώτο και τον δεύτερο συμπληρωματικό προϋπολογισμό, προς κατανομή σε άλλες κατηγορίες δαπανών,
- πιστώσεις που προέρχονται από την έκτακτη Προσωρινή Συνεισφορά Αλληλεγγύης, η οποία επιβλήθηκε σε εταιρείες με οικονομικές δραστηριότητες στους τομείς της εξόρυξης λιθάνθρακα και λιγνίτη, της άντλησης αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου, της παραγωγής προϊόντων οπτανθρακοποίησης και διύλισης πετρελαίου. Σημειώνεται ότι η συνολική βεβαίωση από την Προσωρινή Συνεισφορά Αλληλεγγύης ανέρχεται σε 630 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 472 εκατ. ευρώ εισπράττονται εντός του 2023 (η είσπραξη πραγματοποιείται σε οκτώ μηνιαίες δόσεις από τον Ιούλιο του 2023). Το σύνολο των εσόδων προσμετράται σε δημοσιονομικούς όρους στο έτος 2023,
- πιστώσεις για την οικονομική ενίσχυση περίπου 200.000 νέων ηλικίας 18 και 19 ετών (youth pass). Η συνολική ετήσια δαπάνη εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 31 εκατ. ευρώ. Η υλοποίηση του προγράμματος εκτελείται μέσω της Κοινωνίας της Πληροφορίας (ΚΤΠ) ΜΑΕ, η οποία επιχορηγείται για τον σκοπό αυτό.

Τέλος, οι πιστώσεις από το αποθεματικό των παρ.1 και 8 του άρθρου 59 του ν.4270/2014 ανακατανέμονται κατά τη διάρκεια του έτους προς ενίσχυση άλλων κατηγοριών δαπανών. Μέχρι την 11η Οκτωβρίου 2023 είχαν διατεθεί 987 εκατ. ευρώ, προκειμένου να αντιμετωπισθούν δαπάνες κυρίως για την:

- εκτέλεση τελεσίδικων και αμετάκλητων δικαστικών αποφάσεων,
- αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και ενίσχυση των πληγέντων (αφορά και σε πληρωμές για φυσικές καταστροφές προηγούμενων ετών),
- κάλυψη δαπανών αεροπυρόσβεσης,
- προμήθεια αντιικών θεραπειών και εμβολίων κατά του Covid-19 και
- κάλυψη πρόσθετων έκτακτων ενεργειακών δαπανών των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης.

Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι αγορές πάγιου εξοπλισμού των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και οι φυσικές παραλαβές οπλικών συστημάτων. Οι συνολικές δαπάνες εκτιμώνται σε 696 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 467 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο του προϋπολογισμού. Η μεταβολή οφείλεται κυρίως στην αύξηση των φυσικών παραλαβών των οπλικών συστημάτων του Υπουργείου

Εθνικής Άμυνας και στην επέκταση του έργου «Κατασκευή νέου, αναβάθμιση - επισκευή υφιστάμενου τεχνητού εμποδίου και συναφών έργων κατά μήκος της Ελληνοτουρκικής Μεθορίου στην ΠΕ Έβρου».

Πληροφοριακά Στοιχεία:

Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Οι δαπάνες του ΠΔΕ εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 8.750 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό 6.800 εκατ. ευρώ αφορά σε έργα που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ και ποσό 1.950 εκατ. ευρώ αφορά σε έργα που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους. Σημειώνεται ότι στις αυξημένες δαπάνες του εθνικού σκέλους συμπεριλαμβάνεται η χρηματοδότηση μέτρων, όπως αποζημιώσεις, οικονομικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις, για την ανακούφιση των πληγέντων (επιχειρήσεων, φυσικών ή νομικών προσώπων) από τις φυσικές καταστροφές και την αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν από τις εν λόγω καταστροφές.

Δαπάνες Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από το σκέλος των επιχορηγήσεων του ΤΑΑ για το 2023 εκτιμώνται σε 2.072 εκατ. ευρώ και αφορούν σε δράσεις που εντάσσονται στους βασικούς πυλώνες του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0).

3.1.2. Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του συνόλου των νομικών προσώπων της Κεντρικής Κυβέρνησης, πλην των νοσοκομείων και της ΠΦΥ, για το έτος 2023 αναμένεται να διαμορφωθεί στα 2.254 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 50 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις προβλέψεις του προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2023.

3.1.3. Νοσοκομεία - Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα των νοσοκομείων και της ΠΦΥ εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα ύψους 128 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας επιδείνωση σε σχέση με τις προβλέψεις της εισηγητικής έκθεσης του προϋπολογισμού 2023 κατά 136 εκατ. ευρώ.

Τα έσοδα εκτιμάται ότι θα είναι αυξημένα κατά 139 εκατ. ευρώ, καθώς η αύξηση των μεταβιβάσεων κατά 220 εκατ. ευρώ αντισταθμίζεται από τη μείωση των λοιπών εσόδων κατά 82 εκατ. ευρώ.

Συνεπώς, η εκτιμώμενη επιδείνωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αναμενόμενη αύξηση των εξόδων κατά 275 εκατ. ευρώ, η οποία αποδίδεται:

- στην αύξηση της δαπάνης μισθοδοσίας του επικουρικού προσωπικού που προσλήφθηκε για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης μετά από την παράταση των σχετικών συμβάσεων μέχρι το τέλος του 2023 και
- στην αύξηση των δαπανών για αγορά αγαθών και υπηρεσιών, η οποία αποτυπώνει τόσο το αυξημένο επίπεδο των τιμών όσο και την επάνοδο των νοσοκομείων σε κύκλο εργασιών της προπανδημικής εποχής, καθώς παρατηρείται αύξηση του αριθμού των ασθενών που απευθύνονται στο δημόσιο σύστημα υγείας σε σχέση με τα έτη της πανδημίας (αύξηση τακτικών χειρουργείων, νοσηλείων κ.ο.κ.).

Για την αντιμετώπιση των αυξημένων αναγκών έχει προβλεφθεί σημαντική ενίσχυση των επιχορηγήσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό το 2024, έτσι ώστε το δημοσιονομικό αποτέλεσμα των νοσοκομείων - ΠΦΥ για το επόμενο έτος να μεταβληθεί σε πλεονασματικό, όπως περιγράφεται στην ενότητα 3.5.

3.1.4. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Το 2023 το ισοζύγιο των ΟΤΑ, κατά ΕΣΑ, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα 301 εκατ. ευρώ έναντι πρόβλεψης ελλείμματος 148 εκατ. ευρώ στον προϋπολογισμό του ίδιου έτους. Η εκτιμώμενη επιδείνωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος κατά 153 εκατ. ευρώ οφείλεται κυρίως στην αύξηση των επενδυτικών δαπανών και στην επίδραση του πληθωρισμού, η οποία αντισταθμίζεται εν μέρει μόνο από τις αυξημένες τρέχουσες και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις κατά 644 εκατ. ευρώ (μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό, ΕΣΠΑ, ΤΑΑ).

3.1.5. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του υποτομέα των ΟΚΑ για το 2023 εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει αρνητική απόκλιση κατά 215 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο του προϋπολογισμού και αναμένεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 1.065 εκατ. ευρώ.

Τα συνολικά έσοδα εκτιμάται ότι θα είναι βελτιωμένα κατά 1.911 εκατ. ευρώ, αντικατοπτρίζοντας κυρίως την εκτιμώμενη αύξηση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές κατά 1.281 εκατ. ευρώ καθώς και την αύξηση των τρεχουσών και λοιπών κεφαλαιακών μεταβιβάσεων κατά 520 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, η αναθεωρημένη εκτίμηση για το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών οφείλεται κατά κύριο λόγο:

α) στη βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών και ειδικότερα, στην αύξηση της απασχόλησης ως αποτέλεσμα του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις καθώς και στην επίδραση της αύξησης του κατώτατου μισθού εντός του 2023 (από 01.04.2023),

β) στα αυξημένα έσοδα από ρυθμίσεις οφειλών και

γ) στις βελτιωμένες, σε σχέση με τις προβλέψεις, εισπράξεις εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές έτους 2022, οι οποίες αποτελούν τη βάση υπολογισμού του ύψους των εισφορών για το έτος 2023.

Επιπλέον, η αναμενόμενη αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) συνεπάγεται παράλληλα και αύξηση των εσόδων από κοινωνικούς πόρους του άρθρου 42 του ν.3863/2010 (Α' 115).

Σημειώνεται επίσης ότι στα έσοδα από τρέχουσες και λοιπές κεφαλαιακές μεταβιβάσεις περιλαμβάνονται και μεταβιβάσεις συνολικού ύψους 534 εκατ. ευρώ προς τη ΔΥΠΑ και τον Εθνικό Οργανισμό Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ) από το ΤΑΑ έτους 2022, για την υλοποίηση έργων που εκτιμάται ότι θα ολοκληρωθούν εντός του τρέχοντος έτους. Ενδεικτικά αναφέρονται: η μεταρρύθμιση του μηχανισμού αυτόματων επιστροφών (clawback) και ο συμψηφισμός τους με δαπάνες έρευνας και τεχνολογίας (R&D), η διενέργεια προληπτικών εξετάσεων για διάφορες μορφές καρκίνου, η υλοποίηση στοχευμένων προγραμμάτων απασχόλησης από τη ΔΥΠΑ, ο ψηφιακός μετασχηματισμός του ΕΟΠΥΥ κ.ο.κ.

Αντίστοιχα, οι δαπάνες εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 2.125 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου του προϋπολογισμού. Η ανωτέρω μεταβολή οφείλεται κυρίως:

- στην αύξηση των κοινωνικών παροχών, γεγονός που αποδίδεται κατά κύριο λόγο στην αυξημένη κατά 319 εκατ. ευρώ δαπάνη για καταβολή κύριων και επικουρικών συντάξεων ως αποτέλεσμα της επιτάχυνσης του ρυθμού εκκαθάρισης εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης, στη συνεπακόλουθη αυξημένη δαπάνη για καταβολή εφάπαξ παροχών με σκοπό τη μείωση των απλήρωτων υποχρεώσεων και στις έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις σε συνταξιούχους των οποίων οι συντάξεις δεν αναπροσαρμόστηκαν με βάση το άρθρο 14 παρ.4 του ν.4387/2016,

- στην αύξηση των κοινωνικών παροχών σε είδος (φαρμακευτική δαπάνη, δαπάνη παροχών υγείας) του ΕΟΠΥΥ στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης προσπάθειας για κάλυψη της αυξημένης ζήτησης για υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, στις οποίες περιλαμβάνονται και τα έργα που υλοποιούνται από τους πόρους του ΤΑΑ και αφορούν σε δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης,
- στα στοχευμένα προγράμματα απασχόλησης που υλοποιούνται από τη ΔΥΠΑ με τη χρηματοδότηση του ΤΑΑ και
- στην αύξηση της δαπάνης για παροχές προς ανέργους ως αποτέλεσμα της επίδρασης της αύξησης του κατώτατου μισθού από 01.04.2023 καθώς και της αύξησης της εποχικής απασχόλησης στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό και στην εστίαση.

3.2. Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης 2024

Ο σχεδιασμός για το έτος 2024 στρέφεται στην εισαγωγή σημαντικών μεταρρυθμίσεων που θα οδηγήσουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, διασφαλίζοντας παράλληλα την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων. Οι μεταρρυθμίσεις έχουν ως βασικούς στόχους την αύξηση των εισοδημάτων των απασχολούμενων, η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική δεδομένων των αναπόφευκτων ανατιμήσεων ως συνέπεια της ενεργειακής κρίσης, την ενίσχυση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων καθώς και τον περιορισμό της φοροδιαφυγής, προκειμένου να κατανεμηθούν ορθότερα τα φορολογικά βάρη στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν σε σχέση με την ενίσχυση των εισοδημάτων περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- την αύξηση, για πρώτη φορά μετά την πάροδο πολλών ετών, των μισθών και των επιδομάτων των δημοσίων υπαλλήλων από τον Ιανουάριο του 2024,
- την άρση του «παγώματος» των τριετιών στους μισθωτούς,
- την αύξηση του αφορολόγητου κατά 1.000 ευρώ για οικογένειες με παιδιά,
- την αύξηση κατά 8% του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος,
- τη νέα αύξηση των συντάξεων με βάση τον μέσο όρο της αύξησης του ΑΕΠ και του πληθωρισμού καθώς και
- την κατάργηση της μείωσης των συντάξεων κατά 30% όσων συνταξιούχων εργάζονται και την αντικατάστασή της με εισφορά 10% επί των αμοιβών από την εργασία,

ενώ για τον στόχο της αποτελεσματικότερης αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής θα υλοποιηθούν ποικίλες δράσεις, που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- την ολοκλήρωση της διασύνδεσης των ταμειακών μηχανών με τα POS,
- την καθολική εφαρμογή των ηλεκτρονικών βιβλίων (myData),
- την επέκταση της υποχρέωσης κατοχής συστήματος ηλεκτρονικών πληρωμών (EFT/POS) στους λοιπούς κλάδους της λιανικής αγοράς,
- την πληρωμή των προνοιακών επιδομάτων μέσω πιστωτικών καρτών,
- τη μεταρρύθμιση του συστήματος φορολόγησης των ατομικών επιχειρήσεων και
- την υποχρέωση αγοραπωλησίας ακινήτων μόνο με τραπεζικά μέσα πληρωμής και την αύξηση του προστίμου για αγορές με μετρητά άνω των 500 ευρώ.

Επιπλέον, περιλαμβάνονται δημοσιονομικές παρεμβάσεις για την ενεργειακή κρίση και για την αντιμετώπιση των υποχρεώσεων εξαιτίας των φυσικών καταστροφών (πυρκαγιές, πλημμύρες) που

έλαβαν χώρα το 2023, με τη λήψη άμεσων μέτρων για την αποκατάσταση της περιουσίας των πληγέντων και των υποδομών. Επίσης, επειδή η κλιματική κρίση συντελεί στη συχνότερη εμφάνιση ακραίων καιρικών φαινομένων, η εφαρμογή μόνιμων μέτρων για τη θωράκιση της χώρας απέναντι σε αντίστοιχα φαινόμενα αποτελεί βασική προτεραιότητα.

Οι συνολικές παρεμβάσεις αποτυπώνονται αναλυτικά στην ενότητα 3.9.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις για το έτος 2024, το πρωτογενές αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης σε δημοσιονομική βάση προβλέπεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 4.991 εκατ. ευρώ ή 2,1% του ΑΕΠ. Σημειώνεται ότι το έτος 2024 χαρακτηρίζεται από την άρση της ενεργοποίησης της γενικής ρήτρας διαφυγής του ΣΣΑ. Η ονομαστική αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους εκτιμάται για το 2024 στο 0,4%, σε πλήρη συμμόρφωση με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου την άνοιξη του 2023 (κατά την αξιολόγηση του Προγράμματος Σταθερότητας 2023 της χώρας) για συνετή δημοσιονομική πολιτική.

3.2.1. Κρατικός προϋπολογισμός 2024

Το ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA για το έτος 2024 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα 6.253 εκατ. ευρώ (2,7% του ΑΕΠ), ενώ το πρωτογενές αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA, εκτιμάται σε πλεόνασμα ύψους 2.547 εκατ. ευρώ (1,1% του ΑΕΠ).

3.2.1.1. Έσοδα σε δημοσιονομική βάση

Τα καθαρά έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού, σε δημοσιονομική βάση, μετά την αφαίρεση των επιστροφών φόρων, προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 68.379 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 3.183 εκατ. ευρώ ή 4,9% έναντι του 2023. Ειδικότερα:

Φόροι

Τα έσοδα από φόρους αναμένεται να ανέλθουν στο ύψος των 62.960 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1.632 εκατ. ευρώ ή 2,7% έναντι του 2023, κυρίως λόγω της προβλεπόμενης μεγέθυνσης της οικονομίας, όπως αντικατοπτρίζεται στις μακροοικονομικές προβλέψεις. Πιο συγκεκριμένα:

Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών

Τα έσοδα από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών προβλέπεται να ανέλθουν στο ποσό των 35.169 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1.471 εκατ. ευρώ ή 4,4% έναντι του 2023. Ειδικότερα:

- τα έσοδα από ΦΠΑ αναμένεται να ανέλθουν στα 24.379 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1.161 εκατ. ευρώ έναντι του 2023 και
- οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης προβλέπονται στα 7.067 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένοι κατά 27 εκατ. ευρώ έναντι του 2023.

Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών

Από φόρους και δασμούς επί εισαγωγών προβλέπονται έσοδα ύψους 392 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 23 εκατ. ευρώ έναντι του 2023.

Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας

Τα έσοδα από τους τακτικούς φόρους ακίνητης περιουσίας αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 2.487 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 52 εκατ. ευρώ έναντι του 2023, κυρίως λόγω της μείωσης του ΕΝΦΙΑ κατά 10% στους ιδιοκτήτες που θα ασφαλίσουν τις κατοικίες τους για φυσικές καταστροφές.

Λοιποί φόροι επί παραγωγής

Από τους λοιπούς φόρους παραγωγής προβλέπονται έσοδα ύψους 593 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 584 εκατ. ευρώ έναντι της εκτίμησης του 2023, κυρίως λόγω της ενσωμάτωσης πρόβλεψης περί μη απόδοσης ποσού στο Δημόσιο από την ΤτΕ καθώς και της μείωσης του τέλους επιτηδεύματος στους ελεύθερους επαγγελματίες κατά 106 εκατ. ευρώ.

Φόρος εισοδήματος

Τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 21.652 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 707 εκατ. ευρώ ή 3,4% έναντι του 2023. Ειδικότερα:

- ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων προβλέπεται να διαμορφωθεί στα 13.337 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένος κατά 959 εκατ. ευρώ έναντι του 2023, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην αναμενόμενη αύξηση των αμοιβών καθώς και στον νέο τρόπο φορολόγησης των ελεύθερων επαγγελματιών και παρά την αύξηση του αφορολόγητου ορίου κατά 1.000 ευρώ στους φορολογούμενους με ένα ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα,
- ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων προβλέπεται να ανέλθει στο ποσό των 6.696 εκατ. ευρώ, μειωμένος κατά 295 εκατ. ευρώ έναντι του 2023, λόγω εξισορρόπησης των παραγόντων που επέδρασαν δημοσιονομικά στο προηγούμενο οικονομικό έτος (προσωρινή συνεισφορά αλληλεγγύης στις εταιρείες διύλισης).

Φόροι κεφαλαίου

Οι φόροι κεφαλαίου προβλέπεται να ανέλθουν σε 239 εκατ. ευρώ, στο ίδιο ύψος με αυτό του 2023.

Λοιποί τρέχοντες φόροι

Τα έσοδα από τους λοιπούς τρέχοντες φόρους προβλέπεται να ανέλθουν στο ποσό των 2.428 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 68 εκατ. ευρώ έναντι του 2023.

Κοινωνικές εισφορές

Τα έσοδα από κοινωνικές εισφορές προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 56 εκατ. ευρώ, χωρίς να παρουσιάζουν μεταβολή έναντι του 2023.

Μεταβιβάσεις

Τα έσοδα από μεταβιβάσεις αναμένεται να ανέλθουν στα 6.902 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1.440 εκατ. ευρώ έναντι του 2023, κυρίως λόγω των αυξημένων, προσαρμοσμένων κατά ESA, εσόδων του ΤΑΑ κατά 1.239 εκατ. ευρώ και του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ κατά 274 εκατ. ευρώ.

Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών

Από τις πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών προβλέπονται έσοδα ύψους 889 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 125 εκατ. ευρώ έναντι του 2023, κυρίως λόγω:

- του δεδουλευμένου εσόδου, ύψους 19 εκατ. ευρώ, που καταχωρίζεται στο έτος 2024, από τη σύμβαση παραχώρησης της Εγνατίας Οδού και
- του δεδουλευμένου εσόδου, ύψους 65 εκατ. ευρώ, που καταχωρίζεται στο έτος 2024, από τη σύμβαση παραχώρησης της Αττικής Οδού.

Λοιπά τρέχοντα έσοδα

Τα λοιπά τρέχοντα έσοδα προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 4.138 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 119 εκατ. ευρώ έναντι του 2023, κυρίως λόγω μειωμένων εσόδων από:

- μερίσματα φορέων του Δημοσίου κατά 76 εκατ. ευρώ,
- επιστροφές ιδίων πόρων ΕΕ κατά 149 εκατ. ευρώ,
- επιστροφές λοιπών δαπανών κατά 171 εκατ. ευρώ και
- τόκους καταθέσεων του Δημοσίου κατά 90 εκατ. ευρώ.

Αντιθέτως, αυξημένα κατά 336 εκατ. ευρώ προβλέπονται τα προσαρμοσμένα κατά ESA έσοδα του ΠΔΕ λόγω της συμβολής των προκαταβολών από τα ευρωπαϊκά προγράμματα.

Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων

Προβλέπονται έσοδα 23 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 16 εκατ. ευρώ έναντι του 2023.

Επιστροφές φόρων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 6.588 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 89 εκατ. ευρώ έναντι του 2023.

Πληροφοριακά στοιχεία

Έσοδα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Στις κατηγορίες «Μεταβιβάσεις» και «Λοιπά τρέχοντα έσοδα» περιλαμβάνονται προσαρμοσμένα κατά ESA έσοδα ΠΔΕ ύψους 4.668 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 610 εκατ. ευρώ έναντι του 2023.

Έσοδα Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Στην κατηγορία «Μεταβιβάσεις» περιλαμβάνονται έσοδα από το ΤΑΑ, προσαρμοσμένα κατά ESA, ύψους 3.144 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 1.239 εκατ. ευρώ έναντι του 2023.

3.2.1.2. Δαπάνες σε δημοσιονομική βάση

Οι συνολικές δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2024 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν σε 74.632 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 1.762 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση του έτους 2023, κυρίως λόγω της επιτάχυνσης των έργων που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ, του οποίου οι δαπάνες παρουσιάζουν αύξηση κατά 1.545 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023 καθώς και των αυξημένων φυσικών παραλαβών των οπλικών συστημάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Παροχές σε εργαζόμενους

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής κατά το έτος 2024 προβλέπεται να ανέλθουν στα 14.833 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 689 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με την εκτίμηση του έτους 2023. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην αναμόρφωση του μισθολογίου του δημόσιου τομέα (ν.5045/2023), σύμφωνα με την οποία προσαυξάνονται σταθερά και οριζόντια οι βασικοί μισθοί όλων των δημοσίων υπαλλήλων, η οικογενειακή παροχή καθώς και το επίδομα θέσης ευθύνης. Επιπλέον, με τον ανωτέρω νόμο αυξάνεται το επίδομα παραμεθορίου και ειδικών συνθηκών εργασίας των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας καθώς και το μισθολόγιο των μελών ΔΕΠ.

Κοινωνικές Παροχές

Οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 411 εκατ. ευρώ, σχεδόν στο ίδιο ύψος με αυτές του 2023.

Μεταβιβάσεις

Οι δαπάνες για τις μεταβιβάσεις σε φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν στα 32.282 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 1.222 εκατ. ευρώ έναντι της εκτίμησης του 2023, εξαιτίας του περιορισμού των μέτρων αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης. Για το 2024 προβλέπονται αυξημένες συνολικές μεταβιβαστικές πληρωμές από το Υπουργείο Υγείας κατά 284 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023. Η πρόβλεψη για τις μεταβιβάσεις σε ΟΤΑ και ΟΚΑ ανέρχεται σε 2.973 εκατ. ευρώ και 20.947 εκατ. ευρώ αντίστοιχα.

Αγορές αγαθών και υπηρεσιών

Η προβλεπόμενη δαπάνη ανέρχεται σε 1.626 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 677 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη εκτίμηση 2023, κυρίως λόγω της μείωσης των δαπανών για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης.

Επιδότησεις

Η δαπάνη προβλέπεται να ανέλθει στα 81 εκατ. ευρώ, μειωμένη κατά 99 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023, κυρίως λόγω των αυξημένων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν το 2023 εξαιτίας της επιδότησης της τιμής του πετρελαίου θέρμανσης στην αντλία.

Τόκοι (σε ακαθάριστη βάση)

Η πρόβλεψη για τις δαπάνες τόκων σε ακαθάριστη δημοσιονομική βάση ανέρχεται σε 8.800 εκατ. ευρώ, αυξημένη κατά 150 εκατ. ευρώ σε σχέση με την εκτίμηση έτους 2023.

Λοιπές δαπάνες

Στην κατηγορία αυτή η προβλεπόμενη δαπάνη ανέρχεται σε 111 εκατ. ευρώ, 15 εκατ. ευρώ υψηλότερη από την αντίστοιχη εκτίμηση έτους 2023, κυρίως λόγω της μετακύλισης πρόβλεψης δαπάνης για τις επιστροφές στην ΕΕ από ανεκτέλεστα προγράμματα του 2023 στο 2024.

Πιστώσεις υπό κατανομή

Η πρόβλεψη για το σύνολο της κατηγορίας αυτής ανέρχεται στα 15.210 εκατ. ευρώ. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται κυρίως πιστώσεις ύψους:

- 8.550 εκατ. ευρώ για το ΠΔΕ, στα οποία συμπεριλαμβάνονται 600 εκατ. ευρώ του εθνικού σκέλους για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών,
- 3.617 εκατ. ευρώ για επιχορηγούμενα έργα του ΤΑΑ,
- 464 εκατ. ευρώ για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού και για λοιπές δαπάνες αποδοχών,
- 800 και 400 εκατ. ευρώ του αποθεματικού των παρ.1 και 8 του άρθρου 59 του ν.4270/2014 για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων και επείγουσών δαπανών,
- 97 εκατ. ευρώ για δαπάνες εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
- 157 εκατ. ευρώ από έσοδα προερχόμενα από την έκτακτη Προσωρινή Συνεισφορά Αλληλεγγύης (άρθρο 114 του ν.5007/2022, Α' 241),
- 110 εκατ. ευρώ στον τακτικό προϋπολογισμό για την καταβολή αποζημιώσεων σε αγρότες μέσω του ΕΛΓΑ λόγω φυσικών καταστροφών,
- 100 εκατ. ευρώ για την εξυπηρέτηση των δαπανών του πτωχευτικού κώδικα των άρθρων 28 και 223 του ν.4738/2020 (Α' 207) και

- 183 εκατ. ευρώ στον τακτικό προϋπολογισμό για την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης, τα οποία αναλώνονται ως επί το πλείστον από τα Υπουργεία Προστασίας του Πολίτη, Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και Μετανάστευσης και Ασύλου, προς εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών καθώς και για την κατασκευή έργων (επέκταση του έργου «Κατασκευή νέου, αναβάθμιση - επισκευή υφιστάμενου τεχνητού εμποδίου και συναφών έργων κατά μήκος της Ελληνοτουρκικής Μεθόριου στην ΠΕ Έβρου»).

Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων

Η προβλεπόμενη δαπάνη θα ανέλθει στα 1.277 εκατ. ευρώ, αυξημένη κατά 581 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023, κυρίως λόγω των αυξημένων φυσικών παραλαβών οπλικών συστημάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

Πληροφοριακά Στοιχεία:

Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Για το έτος 2024 διατίθενται πόροι ύψους 8.550 εκατ. ευρώ, με κατανομή της συνολικής δαπάνης μεταξύ των έργων που θα συγχρηματοδοτηθούν από πόρους της ΕΕ, ύψους 6.500 εκατ. ευρώ και εκείνων που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους, ύψους 2.050 εκατ. ευρώ.

Δαπάνες Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Οι δαπάνες για την υλοποίηση δράσεων που χρηματοδοτούνται από το σκέλος των επιχορηγήσεων του ΤΑΑ προβλέπονται για το 2024 στο ποσό των 3.617 εκατ. ευρώ.

3.2.2. Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του συνόλου των νομικών προσώπων της Κεντρικής Κυβέρνησης, πλην των νοσοκομείων και της ΠΦΥ, για το έτος 2024 αναμένεται να διαμορφωθεί στα 2.691 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο κατά 437 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις εκτιμήσεις οικονομικού έτους 2023.

3.2.3. Νοσοκομεία - Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα των νοσοκομείων και της ΠΦΥ προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 219 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας βελτίωση κατά 347 εκατ. ευρώ σε σχέση με το αντίστοιχο εκτιμώμενο μέγεθος για το 2023, όπως περιγράφεται αναλυτικότερα στην ενότητα 3.5.

3.2.4. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Το ισοζύγιο των ΟΤΑ κατά ΕΣΑ το 2024 εκτιμάται σε έλλειμμα ύψους 297 εκατ. ευρώ, ελάχιστα βελτιωμένο σε σχέση με τις εκτιμήσεις του 2023 (κατά 4 εκατ. ευρώ). Στις δαπάνες ενσωματώνονται αυξημένες παροχές σε εργαζόμενους λόγω του νέου μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων, που τίθεται σε εφαρμογή από 01.01.2024 (ν.5045/2023). Παράλληλα, ενισχύεται περαιτέρω η επενδυτική δραστηριότητα των ΟΤΑ με τη συνεχιζόμενη ωρίμανση των έργων του επενδυτικού προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης» και τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από πόρους του ΤΑΑ. Προκειμένου να καλυφθεί το αυξημένο κόστος μισθοδοσίας από την αναμόρφωση του μισθολογίου του δημόσιου τομέα, αυξάνονται οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατά 170 εκατ. ευρώ και το συνολικό ύψος των τρεχουσών και των λοιπών κεφαλαιακών μεταβιβάσεων εμφανίζεται ενισχυμένο κατά 153 εκατ. ευρώ.

3.2.5. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του υποτομέα των ΟΚΑ προβλέπεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 1.153 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας βελτίωση κατά 89 εκατ. ευρώ σε σχέση με το αντίστοιχο εκτιμώμενο μέγεθος για το 2023.

Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα προβλέπεται να είναι αυξημένα κατά 469 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023. Προβλέπεται σημαντική αύξηση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές κατά 936 εκατ. ευρώ, που αποδίδεται κατά κύριο λόγο στη βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών και ειδικότερα, στην αύξηση των μισθών και της απασχόλησης ως αποτέλεσμα του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας, αλλά και στα αυξημένα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές που εκτιμάται ότι θα προκύψουν από την αναπροσαρμογή του μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων από 01.01.2024.

Οι δαπάνες των ΟΚΑ προβλέπεται να είναι αυξημένες κατά 380 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023.

Η μεταβολή αυτή οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην αύξηση κατά 528 εκατ. ευρώ των κοινωνικών παροχών, η οποία αποτυπώνει:

- την προβλεπόμενη αύξηση κατά 907 εκατ. ευρώ της συνταξιοδοτικής δαπάνης και πιο συγκεκριμένα, της δαπάνης για τις κύριες συντάξεις, εξαιτίας κυρίως:
  - α) της αναπροσαρμογής των συντάξεων με βάση τον συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ και του ποσοστού μεταβολής του μέσου ετήσιου ΓΔΤΚ του προηγούμενου έτους (άρθρο 14 παρ.4 του ν.4387/2016), η οποία προβλέπεται να ανέλθει σε 430 εκατ. ευρώ περίπου και
  - β) της προβλεπόμενης αύξησης του ρυθμού απονομής νέων συντάξεων και
- την αναμενόμενη αύξηση των παροχών της ΔΥΠΑ εξαιτίας της επίδρασης της αύξησης του κατώτατου μισθού από 01.04.2023 αλλά και της επέκτασης του επιδόματος μητρότητας στους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αγρότες στους 9 μήνες.

Οι παραπάνω αυξήσεις αντισταθμίζονται εν μέρει από την προβλεπόμενη μείωση, σε σχέση με το 2023, της δαπάνης για την καταβολή εφάπαξ παροχών, καθώς εκτιμάται ότι το μεγαλύτερο ύψος των σχετικών απλήρωτων υποχρεώσεων θα εξοφληθούν εντός του τρέχοντος έτους.

Επιπρόσθετα, προβλέπεται αύξηση κατά 153 και 81 εκατ. ευρώ των κοινωνικών παροχών σε είδος (φαρμακευτική δαπάνη, δαπάνη παρόχων υγείας) του ΕΟΠΥΥ και των επενδυτικών δαπανών της ΔΥΠΑ, αντίστοιχα.

Τέλος, αυξημένες εμφανίζονται οι δαπάνες για τις αποδοχές των εργαζόμενων κατά 32 εκατ. ευρώ ως αποτέλεσμα της εφαρμογής από 01.01.2024 του αναμορφωμένου μισθολογίου των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα.

3.3. Κρατικός προϋπολογισμός σε ταμειακή βάση

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται τα καθαρά έσοδα και οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση (Πίνακας 3.3., Πίνακας 3.4.).

Πίνακας 3.3.: Καθαρά έσοδα κρατικού προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)

α/α	Μείζονες Κατηγορίες	Περιγραφή	2022	2023	2024	Μεταβολή %	
			Πραγματοποιήσεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2023/2022	2024/2023
1	11	Φόροι	49.322	54.634	56.597	11%	4%
2	12	Κοινωνικές εισφορές	55	56	56	3%	0%
3	13	Μεταβιβάσεις	6.359	6.199	7.960	-3%	28%
		εκ των οποίων: ΠΔΕ	3.308	3.443	3.854	4%	12%
		ΤΑΑ	1.718	1.718	3.727	0%	117%
4	14	Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	871	957	5.547	10%	480%
5	15	Λοιπά τρέχοντα έσοδα	3.087	3.341	2.555	8%	-24%
		εκ των οποίων ΠΔΕ	293	320	170	9%	-47%
6	31	Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	12	7	23	-43%	250%
A	Έσοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών (1+2+3+4+5+6)		59.706	65.195	72.738	9%	12%
7	43	Χρεωστικοί τίτλοι	31	23	11	-26%	-51%
8	45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	504	289	1.095	-43%	279%
9	49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	22	47	0	108%	-100%
10	52	Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	33	44	55	36%	24%
11	53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	31.602	35.400	28.205	12%	-20%
12	54	Δάνεια	1.142.652	1.401.970	1.004.195	23%	-28%
13	57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	529	2.489	1.350	370%	-46%
B	Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών (7+8+9+10+11+12+13+14)		1.175.373	1.440.261	1.034.911	23%	-28%
Γ	Γενικό Σύνολο Εσόδων (A + B)		1.235.080	1.505.456	1.107.649	22%	-26%

Πίνακας 3.4.: Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)

α/α	Μείζονες	Περιγραφή	2022	2023	2024	Μεταβολή %	
			Πραγματοποιήσεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2023/22	2024/23
1	21	Παροχές σε εργαζόμενους	13.642	14.150	14.850	4%	5%
2	22	Κοινωνικές παροχές	391	414	411	6%	-1%
3	23	Μεταβιβάσεις	35.086	33.870	33.229	-3%	-2%
4	24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	2.156	2.364	1.792	10%	-24%
5	25	Επιδότησεις	400	180	81	-55%	-55%
6	26	Τόκοι ¹	5.039	7.503	7.701	49%	3%
7	27	Λοιπές δαπάνες	55	96	111	77%	16%
8	29	Πιστώσεις υπό κατανομή	11.361	12.599	14.835	11%	18%
		<i>εκ των οποίων: ΠΔΕ²</i>	8.518	8.750	8.550	3%	-2%
		<i>ΤΑΑ</i>	2.843	2.072	3.617	-27%	75%
9	31	Αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων	3.497	2.358	2.727	-33%	16%
10	33	Αγορές τιμαλφών	1	0	0	-89%	35%
A	Δαπάνες μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)		71.626	73.533	75.736	3%	3%
11	44	Δάνεια ³	224	1.069	2.031	377%	90%
12	45	Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων	115	453	1.558	295%	244%
13	49	Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	22	46	0	109%	-100%
14	52	Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις	0	0	0	-	-
15	53	Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)	27.752	29.411	26.610	6%	-10%
16	54	Δάνεια ⁴	1.134.991	1.407.939	1.002.253	24%	-29%
17	57	Χρηματοοικονομικά παράγωγα	1.551	1.338	0	-14%	-100%
B	Δαπάνες χρηματοοικονομικών συναλλαγών (11+12+13+14+15+16+17)		1.164.656	1.440.256	1.032.452	24%	-28%
Γ	Γενικό σύνολο δαπανών (A+B)		1.236.282	1.513.789	1.108.188	22%	-27%

¹ Τόκοι σε ακαθάριστη βάση.

² Οι ταμειακές δαπάνες του ΠΔΕ της Κεντρικής Διοίκησης για το απολογιστικό έτος 2022 είναι σύμφωνα με τα στοιχεία της Διεύθυνσης Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και περιλαμβάνουν τα ποσά, τα οποία αναφέρονται στην κυα 137404/2021 (Β' 6063).

³ Στην κατηγορία 44 «Δάνεια» περιλαμβάνονται τα ποσά των δανείων που χορηγεί το κράτος σε χρεώστες.

⁴ Στην κατηγορία 54 «Δάνεια» περιλαμβάνονται τα ποσά για εξοφλήσεις δανείων που έχουν χορηγηθεί στο κράτος.

3.3.1. Χρηματοδοτικές ανάγκες κρατικού προϋπολογισμού 2024

Παρακάτω (Πίνακας 3.5.) εμφανίζονται οι ταμειακές χρηματοδοτικές ανάγκες του κρατικού προϋπολογισμού 2024, οι οποίες προβλέπεται να ανέλθουν στα 9.539 εκατ. ευρώ, ενώ ο καθαρός δανεισμός του κρατικού προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθεί στα 4.076 εκατ. ευρώ. Οι χρηματοδοτικές ανάγκες θα καλυφθούν μέσω μακροπρόθεσμου δανεισμού ύψους 9.000 εκατ. ευρώ και ανάλωσης διαθεσίμων ύψους 539 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.5.: Χρηματοδοτικές ανάγκες κρατικού προϋπολογισμού 2024 (σε εκατ. ευρώ)	
Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού επί μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών (ταμειακό)	2.998
Αυξήσεις ΜΚ εταιρειών κ.λπ.	1.558
Χορηγήσεις δανείων σε επιχειρήσεις από πόρους ΤΑΑ	2.031
Πώληση μετοχών κ.λπ.	-1.161
Χρηματοοικονομικά παράγωγα	-1.350
Καθαρός δανεισμός	4.076
Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου χρέους	5.463
Μερικό σύνολο	9.539
Πρόβλεψη εξόφλησης βραχυπρόθεσμου χρέους*	1.023.400
Σύνολο χρηματοδοτικών αναγκών	1.032.939
Χρηματοδότηση	
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός*	1.023.400
Ανάλωση διαθεσίμων	539
Μακροπρόθεσμος δανεισμός	9.000
Σύνολο δανεισμού	1.032.939

* Υπολογίσθηκε ότι θα γίνει επανέκδοση (rollover) των λήξεων του βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια και γερós).

Πηγή: ΟΔΔΗΧ - ΔΠΓΚ

3.3.2. Πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία μειζόνων κατηγοριών κρατικού προϋπολογισμού

3.3.2.1. Έσοδα

Τα καθαρά έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού 2024 κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση παρουσιάζονται ανωτέρω (Πίνακας 3.3.).

Έσοδα μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Τα καθαρά έσοδα των μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών για το έτος 2024 προβλέπονται σε 72.738 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 7.543 εκατ. ευρώ ή 12% έναντι των αντίστοιχων εκτιμήσεων για το έτος 2023. Ειδικότερα, οι κυριότερες μεταβολές αφορούν σε:

- έσοδα από φόρους, που αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 56.597 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 1.963 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω της μεγέθυνσης της οικονομίας, με βάση το προβλεπόμενο μακροοικονομικό σενάριο,
- έσοδα από μεταβιβάσεις, τα οποία προβλέπονται σε 7.960 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένα κατά 1.761 εκατ. ευρώ, γεγονός που οφείλεται κυρίως στα αυξημένα έσοδα από το ΤΑΑ κατά 2.009 εκατ. ευρώ,
- έσοδα από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών, τα οποία ανέρχονται σε 5.547 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένα κατά 4.590 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω της προβλεπόμενης είσπραξης ποσού 1.350 εκατ. ευρώ από την παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης του αυτοκινητοδρόμου της Εγνατίας Οδού και τριών κάθετων οδικών αξόνων της για χρονική περίοδο 35 ετών και ποσού 3.270 εκατ. ευρώ από τη σύμβαση παραχώρησης της Αττικής Οδού για χρονική περίοδο 25 ετών και
- λοιπά τρέχοντα έσοδα, τα οποία προβλέπονται σε 2.555 εκατ. ευρώ και είναι μειωμένα κατά 786 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω μειωμένων εσόδων από μερίσματα φορέων του Δημοσίου, επιστροφές

ιδίων πόρων ΕΕ, επιστροφές λοιπών δαπανών καθώς και από τόκους καταθέσεων του Δημοσίου.

Ανάλυση εσόδων ΠΔΕ

Τα ταμειακά έσοδα του ΠΔΕ το 2024 αναμένεται να ανέλθουν στο ποσό των 4.024 εκατ. ευρώ και είναι αυξημένα κατά 261 εκατ. ευρώ έναντι του 2023. Ποσό 3.824 εκατ. ευρώ αφορά στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και περιλαμβάνεται στην κατηγορία «Μεταβιβάσεις» και ποσό 200 εκατ. ευρώ αφορά στο εθνικό σκέλος, εκ των οποίων ποσό 170 εκατ. ευρώ περιλαμβάνεται στην κατηγορία «Λοιπά τρέχοντα έσοδα» και ποσό 30 εκατ. ευρώ στην κατηγορία «Μεταβιβάσεις».

Βασική πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την ΕΕ και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) καθώς και τα ταμεία για τη μετανάστευση. Τα έσοδα του ΠΔΕ ανά ταμείο για τα έτη 2022, 2023 και 2024 με τα αντίστοιχα ποσά παρουσιάζονται παρακάτω (Πίνακας 3.6.).

Πίνακας 3.6.: Έσοδα ΠΔΕ (σε εκατ. ευρώ)			
Πηγές εσόδων	2022	2023	2024
	Πραγματ/σεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Ίδια έσοδα	309	350	200
Επιχορηγήσεις ΕΕ	3.292	3.413	3.824
- ΕΤΠΑ	1.446	903	1.321
- Ταμείο Συνοχής	305	734	727
- ΕΚΤ	510	461	638
- Λοιπά	121	109	80
- Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών ΕΕ	0	149	50
- ΕΓΤΑΑ (ΕΓΤΠΕ - Τμήμα Προσανατολισμού)	849	942	950
- ΕΤΘΑΥ (ΕΤΑ και ΧΜΠΑ)	62	115	58
Σύνολο	3.601	3.763	4.024

Πηγές: ΓΛΚ, Υπεύθυνες Αρχές Πιστοποίησης και Πληρωμής ΕΠ, Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων, Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Ανάλυση εσόδων αποκρατικοποιήσεων

Τα ταμειακά έσοδα αποκρατικοποιήσεων που αναμένεται να πραγματοποιηθούν μέσω του ΤΑΙΠΕΔ, προβλέπονται στο ποσό των 5.771 εκατ. ευρώ και διακρίνονται ως εξής:

- ποσό 4.653 εκατ. ευρώ αφορά σε συμβάσεις παραχώρησης που περιλαμβάνεται στις κατηγορίες «Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών» και «Λοιπά τρέχοντα έσοδα» (μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές),
- ποσό 23 εκατ. ευρώ αφορά σε πωλήσεις παγίων που περιλαμβάνεται στην κατηγορία «Πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων» (μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές) και
- ποσό 1.095 εκατ. ευρώ αφορά σε πωλήσεις μετοχών διαφόρων εταιρειών με μέτοχο το Δημόσιο ή/και το ΤΑΙΠΕΔ και περιλαμβάνεται στην κατηγορία 45 «Συμμετοχικοί τίτλοι και μερίδια επενδυτικών κεφαλαίων» (χρηματοοικονομικές συναλλαγές).

Έσοδα χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Τα καθαρά έσοδα των χρηματοοικονομικών συναλλαγών για το έτος 2024 προβλέπονται σε 1.034.911 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 28% έναντι των αντίστοιχων εκτιμήσεων για το έτος 2023, κυρίως λόγω της μείωσης των βραχυπρόθεσμων δανείων (geros). Ειδικότερα:

- τα έσοδα της μείζονας κατηγορίας 43 «Χρεωστικοί τίτλοι» ανέρχονται σε 11 εκατ. ευρώ και αφορούν σε εισπράξεις από χρεολύσια ομολόγων δημοσίων επιχειρήσεων που κατέχει το ΕΔ,
- τα έσοδα της μείζονας κατηγορίας 52 «Υποχρεώσεις από νόμισμα και καταθέσεις» ανέρχονται σε 55 εκατ. ευρώ και αφορούν σε έσοδα από κυκλοφορία μεταλλικών κερμάτων,
- τα έσοδα της μείζονας κατηγορίας 53 «Χρεωστικοί τίτλοι (υποχρεώσεις)» ανέρχονται σε 28.205 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό 23.400 εκατ. ευρώ αφορά σε εισπράξεις εντόκων γραμματίων του ΕΔ και ποσό 4.805 εκατ. ευρώ σε εισπράξεις ομολόγων ΕΔ στην αγορά εσωτερικού,
- τα έσοδα της μείζονας κατηγορίας 54 «Δάνεια» ανέρχονται σε 1.004.195 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων:
  - (α) ποσό 1.000.000 εκατ. ευρώ αφορά σε εισπράξεις από πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos) και
  - (β) ποσό ύψους 4.195 εκατ. ευρώ θα προέλθει από το ΤΑΑ (δανειακό σκέλος). Το σύνολο των δανειακών εσόδων από το ΤΑΑ για τα έτη 2021 - 2024 προβλέπεται να ανέλθει στο ποσό των 9.541 εκατ. ευρώ (μέχρι το έτος 2023 έχει εισπραχθεί ποσό 5.346 εκατ. ευρώ). Το προϊόν των δανείων αυτών διατίθεται, μέσω των πιστωτικών ιδρυμάτων, σε επιχειρήσεις για τη χρηματοδότηση επενδυτικών έργων, καλύπτοντας έως 50% της συνολικής χρηματοδότησης, το δε υπόλοιπο 50% προέρχεται από τραπεζικό δανεισμό και από ίδια συμμετοχή,
- τα έσοδα της μείζονας κατηγορίας 57 «Χρηματοοικονομικά παράγωγα» ανέρχονται στο ποσό των 1.350 εκατ. ευρώ και προέρχονται από εισπράξεις τόκων συμφωνιών ανταλλαγής κεφαλαίων (swaps).

3.3.2.2. Δαπάνες

Παραπάνω (Πίνακας 3.4.) παρουσιάζονται οι δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία σε ταμειακή βάση, αποτυπώνοντας διακριτά τις μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές (μείζονες κατηγορίες 21 - 33), οι οποίες λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό του δημοσιονομικού αποτελέσματος και τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές (μείζονες κατηγορίες 44 - 57).

I. Δαπάνες μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα, οι συνολικές δαπάνες για μη χρηματοοικονομικές συναλλαγές για το έτος 2024 αναμένονται αυξημένες σε σχέση με το έτος 2023 κατά 2.204 εκατ. ευρώ ή 3%, κυρίως λόγω των αυξημένων δαπανών για το ΤΑΑ, τις παροχές σε εργαζόμενους (λόγω της εφαρμογής του νέου μισθολογίου στο Δημόσιο) και τις αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων. Αντίθετα, μείωση προβλέπεται κυρίως στις δαπάνες για αγορές αγαθών και υπηρεσιών και για επιδοτήσεις. Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι δαπάνες των διαφόρων κατηγοριών για τα έτη 2023 και 2024 δεν είναι άμεσα συγκρίσιμες λόγω της ανακατανομής πιστώσεων (αποθεματικό, μεταναστευτικές δαπάνες, πιστώσεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης) κατά το έτος 2023 στις υπόλοιπες κατηγορίες δαπανών.

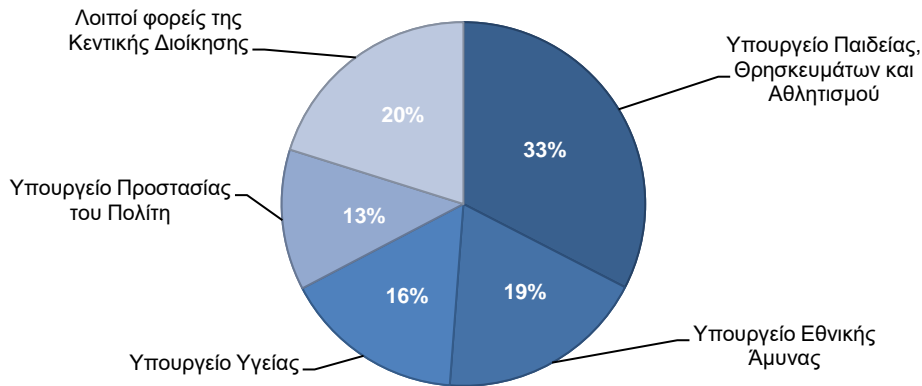
Παροχές σε εργαζόμενους που μισθοδοτούνται από τον τακτικό προϋπολογισμό

Δαπάνη παροχών σε εργαζόμενους

Για το έτος 2023 η συνολική δαπάνη για παροχές σε εργαζόμενους (άθροισμα δαπάνης τακτικών και πρόσθετων αποδοχών και των αντίστοιχων εργοδοτικών εισφορών) εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 14.150 εκατ. ευρώ. Από τη συνολική δαπάνη παροχών σε εργαζόμενους που βαρύνει τον τακτικό

προϋπολογισμό, το μεγαλύτερο μέρος αυτής (80% της συνολικής δαπάνης) καταβάλλεται από τέσσερα Υπουργεία στα οποία απασχολείται το μεγαλύτερο μέρος από το σύνολο των υπαλλήλων, ήτοι: Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (33%), Εθνικής Άμυνας (19%), Υγείας (16%) και Προστασίας του Πολίτη (13%), ενώ το εναπομείναν 20% της δαπάνης καταβάλλεται από τους υπόλοιπους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης (Διάγραμμα 3.1.). Τα ποσοστά συμμετοχής των Υπουργείων στη συνολική δαπάνη παραμένουν ίδια τόσο στο 2023 (με βάση τα απολογιστικά στοιχεία του έτους) όσο και στο 2024 (με βάση τις πρόσφατες προβλέψεις).

Διάγραμμα 3.1.: Δαπάνη παροχών σε εργαζόμενους έτους 2023 (ποσοστά επί της συνολικής δαπάνης)

Η κατανομή αυτή της δαπάνης αντανακλά τις προτεραιότητες και τον προσανατολισμό της κυβερνητικής πολιτικής στην ενίσχυση των τομέων της παιδείας, της άμυνας, της υγείας και της προστασίας των πολιτών.

Για το έτος 2024 η συνολική δαπάνη για εργαζόμενους θα αυξηθεί σημαντικά και εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 14.850 εκατ. ευρώ. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην αναμόρφωση του μισθολογίου του δημόσιου τομέα (ν.5045/2023), σύμφωνα με την οποία προσαυξάνονται σταθερά και οριζόντια οι βασικοί μισθοί όλων των δημοσίων υπαλλήλων, η οικογενειακή παροχή καθώς και το επίδομα θέσης ευθύνης (συνολική ετήσια αύξηση μισθολογικής δαπάνης με εργοδοτικές εισφορές για την Κεντρική Διοίκηση 696 εκατ. ευρώ και συνολική αύξηση για τη Γενική Κυβέρνηση 917 εκατ. ευρώ). Επιπλέον, με τον ανωτέρω νόμο αυξάνεται το επίδομα παραμεθορίου και ειδικών συνθηκών εργασίας των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας (συνολική ετήσια αύξηση δαπάνης των σχετικών Υπουργείων κατά 33,6 εκατ. ευρώ) και το μισθολόγιο των μελών ΔΕΠ (ετήσια αύξηση δαπάνης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού κατά 48 εκατ. ευρώ).

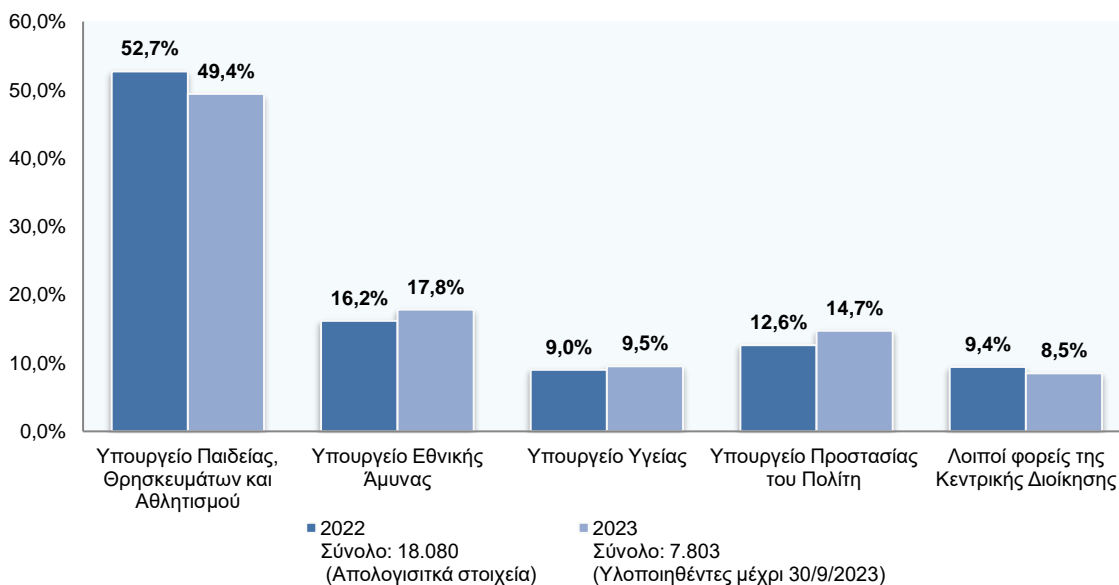
Διορισμοί/προσλήψεις τακτικού προσωπικού περιόδου 2022 - 2023 και προγραμματισμός προσλήψεων 2024

Οι νέοι διορισμοί και προσλήψεις τακτικού προσωπικού υπόκεινται σε περιορισμούς και κανόνες, προκειμένου να ελέγχεται η προκαλούμενη δαπάνη. Ειδικότερα, από το 2019 εφαρμόζεται ο κανόνας προσλήψεων - αποχωρήσεων 1:1, δηλαδή μία πρόσληψη για κάθε μία αποχώρηση. Ο κανόνας αυτός εφαρμόζεται συνολικά, σε όλη τη Γενική Κυβέρνηση και όχι ανά κλάδο ή φορέα, έτσι ώστε να καλύπτονται κάθε χρόνο οι πραγματικές ανάγκες των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης. Για ειδικές περιπτώσεις (π.χ. εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, προσλήψεις τακτικού προσωπικού με αντίστοιχη μείωση έκτακτου προσωπικού ίδιας κατηγορίας) δύναται να πραγματοποιούνται διορισμοί/προσλήψεις και εκτός του κανόνα.

Οι προσλήψεις πάσης φύσεως τακτικού προσωπικού διενεργούνται βάσει του ετήσιου προγραμματισμού ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης (άρθρο 51 του ν.4622/2019, Α' 133). Το Υπουργείο Εσωτερικών σε συνεργασία με το ΓΛΚ, λαμβάνοντας υπόψη τα αιτήματα πρόσληψης προσωπικού των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, διαμορφώνουν τον ετήσιο προγραμματισμό για τις προσλήψεις του επόμενου έτους. Οι προσλήψεις κάθε έτους καθορίζονται με βάση τις αποχωρήσεις του προηγούμενου έτους (σύμφωνα με τον κανόνα 1:1). Ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός προσλήψεων προσωπικού εγκρίνεται από το τακτικό Υπουργικό Συμβούλιο Σεπτεμβρίου στο πλαίσιο έγκρισης του ενοποιημένου προγράμματος κυβερνητικής πολιτικής.

Στο Διάγραμμα 3.2. απεικονίζονται τα υψηλότερα ποσοστά επί του συνόλου των διορισμών/προσλήψεων για τα έτη 2022 και 2023. Το έτος 2022 οι νέοι διορισμοί και οι προσλήψεις (εντός και εκτός κανόνα 1:1) τακτικών υπαλλήλων των οποίων η μισθοδοσία βαρύνει απευθείας τον τακτικό προϋπολογισμό, ανήλθαν συνολικά σε 18.080 (συμπεριλαμβανομένων και των εισαγωγών σε παραγωγικές σχολές). Στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού πραγματοποιήθηκαν 9.527 διορισμοί μόνιμου προσωπικού (ποσοστό 53% επί του συνόλου). Στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας υλοποιήθηκαν 2.929 διορισμοί (ποσοστό 16%), εκ των οποίων οι 1.634 αφορούν σε προσλήψεις Επαγγελματιών Οπλιτών και οι 1.206 σε εισαγωγές σε παραγωγικές σχολές. Τέλος, 2.284 διορισμοί (13% επί του συνόλου) υλοποιήθηκαν στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Διάγραμμα 3.2.: Διορισμοί και προσλήψεις τακτικού προσωπικού που μισθοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό περιόδου 2022 - 2023 (ποσοστά επί του συνόλου)

Το έτος 2023 οι υλοποιηθέντες μέχρι 30.09.2023 διορισμοί ανέρχονται σε 7.803. Στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού κατά το 2022, πραγματοποιήθηκαν 3.772 διορισμοί μόνιμων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπλέον, στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας πραγματοποιήθηκαν 1.335 εισαγωγές σε παραγωγικές σχολές ενστόλων, ενώ αναμένεται μέχρι τη λήξη του τρέχοντος έτους να γίνουν 1.700 προσλήψεις Επαγγελματιών Οπλιτών. Επίσης, 1.150 διορισμοί πραγματοποιήθηκαν στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, εκ των οποίων οι 910 αφορούν σε εισαγωγές σε παραγωγικές σχολές ενστόλων και 743 διορισμοί πραγματοποιήθηκαν στο Υπουργείο Υγείας. Πέραν αυτών, οι αυξημένες ανάγκες στον τομέα της υγείας καλύφθηκαν με 3.500 νέες προσλήψεις και ανανεώσεις συμβάσεων επικουρικού προσωπικού, η μισθοδοσία του οποίου βαρύνει τον προϋπολογισμό των φορέων στον οποίο απασχολούνται.

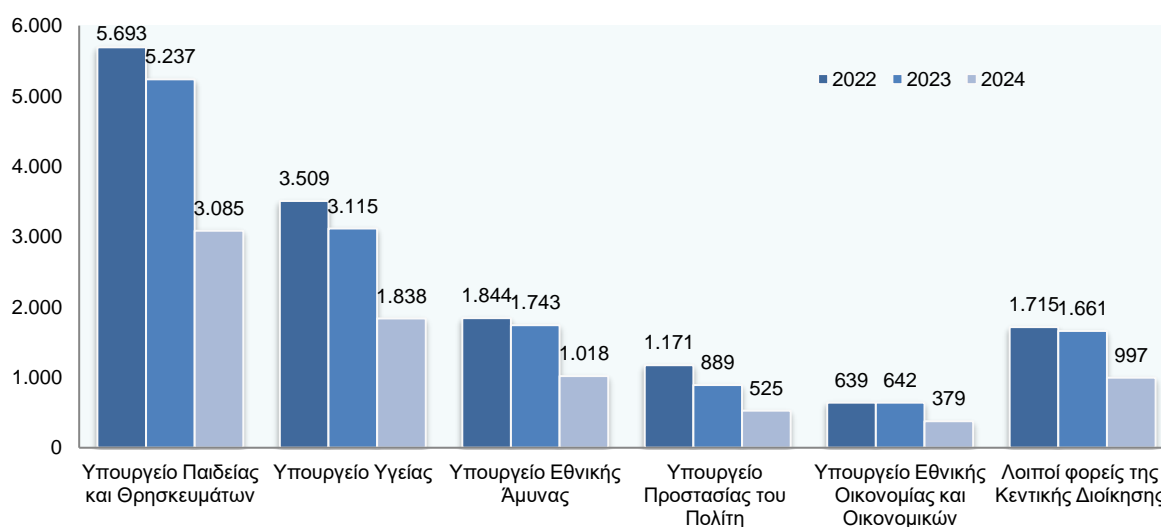
Το έτος 2024 οι νέοι διορισμοί και οι προσλήψεις αναμένεται να ανέλθουν περίπου στις 20.000, στις οποίες περιλαμβάνονται οι εκτιμώμενες προς υλοποίηση προσλήψεις με βάση τον προγραμματισμό προσλήψεων έτους 2024 (συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών σε παραγωγικές σχολές ένστολων) καθώς και προσλήψεις (εντός του κανόνα 1:1) που δεν υλοποιήθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη. Από το σύνολο των εγκεκριμένων προσλήψεων τακτικού προσωπικού το μεγαλύτερο μέρος κατευθύνεται σε δύο κρίσιμους τομείς του κράτους, της υγείας και της κλιματικής κρίσης, με τις εγκρίσεις προσλήψεων να φτάνουν τις 6.500 στο Υπουργείο Υγείας και 990 στο Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, αντίστοιχα.

Για την κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους της προβλεπόμενης δαπάνης από τους νέους διορισμούς και προσλήψεις για το έτος 2024, έχουν ενσωματωθεί πιστώσεις ύψους 155 εκατ. ευρώ στις «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Αποχωρήσεις τακτικού προσωπικού περιόδου 2022 - 2024

Οι αποχωρήσεις λόγω συνταξιοδότησης τακτικών υπαλλήλων, η μισθοδοσία των οποίων βαρύνει απευθείας τον τακτικό προϋπολογισμό, παρουσιάζονται αυξημένες την τελευταία τριετία. Το 2022, βάσει απολογιστικών στοιχείων, αποχώρησαν συνολικά 14.571 τακτικοί υπάλληλοι, εκ των οποίων το 39% από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, το 24% από το Υπουργείο Υγείας και το 21% συνολικά από τα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας και Προστασίας του Πολίτη. Επίσης, με βάση τα μέχρι σήμερα διαθέσιμα στοιχεία αποχωρήσεων έτους 2023 και λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής (ΕΑΑ) αναμένεται ότι οι αποχωρήσεις υπαλλήλων, των οποίων η μισθοδοσία βαρύνει απευθείας τον τακτικό προϋπολογισμό, θα διαμορφωθούν στις 13.287 για το 2023 και στις 7.842 για το 2024. Το μεγαλύτερο ποσοστό εξ αυτών (83%) για καθένα από τα έτη 2023 και 2024 εκτιμάται ότι θα συνεχίσουν να καταλαμβάνουν τα τέσσερα προαναφερθέντα Υπουργεία (Διάγραμμα 3.3.).

Διάγραμμα 3.3.: Αποχωρήσεις τακτικών υπαλλήλων μισθοδοτούμενων από τον τακτικό προϋπολογισμό περιόδου 2022 - 2024

Πηγή: Στοιχεία από τη βάση Απογραφής του Υπουργείου Εσωτερικών ύστερα από επεξεργασία από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (Διεύθυνση Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης)/Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Προσλήψεις μη τακτικού προσωπικού για το οικονομικό έτος 2024

Από το έτος 2021 θεσμοθετήθηκε ετήσιος προγραμματισμός προσλήψεων προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου (ΙΔΟΧ) και σύμβασης μίσθωσης έργου τόσο των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης όσο και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (άρθρο 25 του ν.4829/2021, Α' 166).

Με βάση τον προγραμματισμό προσλήψεων έτους 2023 (ΠΥΣ 31/27.09.2022) ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός προσλήψεων μη τακτικού προσωπικού σε όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης προσδιορίστηκε σε 22.344. Για το 2024, με βάση τον προγραμματισμό προσλήψεων έτους 2023 (ΠΥΣ 26/31.10.2023), ο αντίστοιχος αριθμός παραμένει στα ίδια επίπεδα (22.344).

Με την εισαγωγή της ανωτέρω διαδικασίας και τον τρόπο εφαρμογής της, τα εμπλεκόμενα Υπουργεία (Εσωτερικών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών) αποσκοπούν στον έλεγχο και στη συστηματική παρακολούθηση των προσλήψεων μη τακτικού προσωπικού στον δημόσιο τομέα.

Για το 2023 η συνολική δαπάνη του τακτικού προϋπολογισμού για κάλυψη μισθοδοσίας μη τακτικού προσωπικού εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 177 εκατ. ευρώ, ενώ η αντίστοιχη πρόβλεψη για το 2024 ανέρχεται στα 180 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 3.7.: Μεταβιβάσεις τακτικού προϋπολογισμού σε φορείς εντός και εκτός της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)						
		2022	2023	2024	Μεταβολή %	
		Πληρωμές	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2023/22	2024/23
Μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό σε φορείς εντός Γενικής Κυβέρνησης						
1	Τρέχουσες εγχώριες μεταβιβάσεις (1α+1β+1γ+1δ)	25.807	26.139	26.096	1	0
1α)	Μεταβιβάσεις στην Κεντρική Διοίκηση	0	0	0	-	-
1β)	Μεταβιβάσεις σε νοσοκομεία και ΥΠΕ - ΠΕΔΥ*	1.846	2.057	2.181	11	6
1γ)	Μεταβιβάσεις σε ΟΤΑ	2.806	2.922	2.973	4	2
1δ)	Μεταβιβάσεις σε ΟΚΑ	21.155	21.160	20.942	0	-1
1δ1.	Παροχές κύριας και επικουρικής σύνταξης	14.508	15.334	15.182	6	-1
1δ2.	Παροχές σε ανέργους (ΔΥΠΑ)	469	405	305	-14	-25
1δ3.	Παροχές υγείας (ΕΟΠΥΥ)	592	370	361	-37	-2
1δ4.	Παροχές προνοιακού χαρακτήρα	3.184	3.501	3.544	10	1
1δ5.	Λειτουργικές και έκτακτες δαπάνες	17	17	18	2	6
1δ6.	Αντιπαροχή του άρθρου 34 του ν.2773/1999 (Α' 286)	579	579	579	0	0
1δ7.	Έκτακτη επιχορήγηση σε ΟΚΑ για την εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών	0	0	0	-	-
1δ8.	Έκτακτη επιχορήγηση σε ΟΚΑ για την εξόφληση εκκρεμών αιτήσεων συνταξιοδότησης	0	0	0	-	-
1δ9.	Μεταβίβαση σε ΟΚΑ για λοιπούς σκοπούς	1.808	954	953	-47	0
2	Μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα*	2.898	3.338	3.001	15	-10
3	Λοιπές μεταβιβάσεις (τρέχουσες εγχώριες)	0	1	0	-	-96
4	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού	203	216	225	6	4
Εκ των οποίων:						
	Επιχορηγήσεις επενδύσεων εσωτερικού διάφορες	13	26	25	104	-4
	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) για επενδυτικές δαπάνες Δήμων	190	190	200	0	5
5	Λοιπές μεταβιβάσεις	1.651	413	31	-75	-93
I	Σύνολο μεταβιβάσεων εντός ΓΚ τακτικού προϋπολογισμού (1+2+3+4+5)	30.558	30.107	29.352	-1	-3
Μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης						
1	Μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα	406	486	259	20	-47
2	Λοιπές μεταβιβάσεις (τρέχουσες εγχώριες)	608	140	82	-77	-42
3	Τρέχουσες μεταβιβάσεις προς οργανισμούς και κράτη - μέλη της ΕΕ	2.646	2.256	2.103	-15	-7
4	Λοιπές μεταβιβάσεις	868	882	1.433	2	63
II	Σύνολο μεταβιβάσεων εκτός ΓΚ τακτικού προϋπολογισμού (1+2+3+4)	4.528	3.763	3.877	-17	3
III	Σύνολο μεταβιβάσεων τακτικού προϋπολογισμού (I + II)	35.086	33.870	33.229	-3	-2

* Οι μεταβιβάσεις προς την ΕΚΑΠΥ, ύψους 134 εκατ. ευρώ το 2023 και 419 εκατ. ευρώ το 2024, συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία «Μεταβιβάσεις σε λοιπά νομικά πρόσωπα».

Μεταβιβάσεις τακτικού προϋπολογισμού σε φορείς εντός και εκτός της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση

Στον παραπάνω πίνακα (Πίνακας 3.7.) παρουσιάζονται οι μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό σε φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση. Οι συνολικές μεταβιβάσεις σε φορείς εντός Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται να ανέλθουν για το έτος 2024 σε 29.352 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 754 εκατ. ευρώ ή 3% σε σχέση με το έτος 2023, ενώ οι συνολικές μεταβιβάσεις σε φορείς εκτός Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται να ανέλθουν για το έτος 2024 σε 3.877 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 114 εκατ. ευρώ ή 3% σε σχέση με το έτος 2023.

Πιστώσεις υπό κατανομή κρατικού προϋπολογισμού

Στη μείζονα κατηγορία δαπανών «πιστώσεις υπό κατανομή» του κρατικού προϋπολογισμού περιλαμβάνονται για το έτος 2024 πιστώσεις συνολικού ύψους 14.834 εκατ. ευρώ, δηλαδή το 20% των συνολικών πιστώσεων για δαπάνες μη χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Στην εν λόγω κατηγορία πιστώσεων δεν λογίζονται δαπάνες, αλλά αυτές ανακατανέμονται κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού σε άλλες κατηγορίες δαπανών, στις οποίες πραγματοποιούνται οι δαπάνες από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης.

Από τις συνολικές πιστώσεις υπό κατανομή για το έτος 2024, τα 2.667 εκατ. ευρώ αφορούν στον τακτικό προϋπολογισμό, τα 8.550 εκατ. ευρώ στο ΠΔΕ και τα 3.617 εκατ. ευρώ στο ΤΑΑ. Από το σύνολο των πιστώσεων υπό κατανομή έτους 2024 του τακτικού προϋπολογισμού, το μεγαλύτερο μέρος αυτών (2.362 εκατ. ευρώ ή 88,6%), εγγράφεται στον ειδικό φορέα «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ενώ τα 1.200 εκατ. ευρώ εξ αυτών αφορούν στο αποθεματικό του προϋπολογισμού, το οποίο διατίθεται για την κάλυψη σημαντικών και επείγουσών δαπανών, η πρόβλεψη των οποίων δεν ήταν εφικτή κατά τον χρόνο ψήφισης του προϋπολογισμού και τα 464 εκατ. ευρώ αφορούν σε δαπάνες μισθολογικού περιεχομένου. Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.8.) παρουσιάζονται οι κυριότερες κατηγορίες πιστώσεων υπό κατανομή για το έτος 2024, με τα αντίστοιχα ποσά.

Πίνακας 3.8.: Πιστώσεις υπό κατανομή κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 (σε εκατ. ευρώ)	
Κατηγορία	Πιστώσεις
A. Τακτικός προϋπολογισμός	2.667
Αποθεματικό παρ. 1 του άρθρου 59 του ν.4270/2014	800
Αποθεματικό παρ. 8 του άρθρου 59 του ν.4270/2014	400
Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με τη στήριξη και ενίσχυση πληγέντων από θεομηνίες καθώς και με την πρόληψη, προστασία και αποκατάσταση από θεομηνίες	110
Πιστώσεις για μεταναστευτικές δαπάνες	183
Πιστώσεις για δαπάνες εφαρμογής δράσεων προγραμμάτων	188
Πιστώσεις για δαπάνες πλήρωσης θέσεων προσωπικού	212
Πιστώσεις υπό κατανομή για λοιπές δαπάνες αποδοχών	252
Πιστώσεις για δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης	257
Πιστώσεις για λοιπές δαπάνες κοινωνικής προστασίας	100
Δαπάνες εκλογών	97
Λοιπές πιστώσεις υπό κατανομή τακτικού προϋπολογισμού	68
B. ΠΔΕ	8.550
Γ. Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	3.617
ΣΥΝΟΛΟ (A + B + Γ)	14.834

Εκτιμήσεις και προβλέψεις Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων κατά μείζονα κατηγορία δαπάνης

Παρακάτω (Πίνακας 3.9.) απεικονίζονται οι δαπάνες του ΠΔΕ και του ΤΑΑ κατά μείζονα κατηγορία για το οικονομικό έτος 2022, σύμφωνα με στοιχεία του επίσημου Απολογισμού του Κράτους, καθώς και σχετικές εκτιμήσεις και προβλέψεις για τα έτη 2023 και 2024 αντίστοιχα.

Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει ότι το μεγαλύτερο μέρος των επενδυτικών δαπανών για το οικονομικό έτος 2022 και συγκεκριμένα 7.846 εκατ. ευρώ (ποσοστό 69% επί του συνολικού ποσού) καταγράφεται στην κατηγορία των μεταβιβάσεων. Ειδικά δε για το ΤΑΑ τα ποσά των μεταβιβάσεων αφορούν στο 74% (εκ των 2.843 εκατ. ευρώ) της συνολικής δαπάνης και διατέθηκαν ιδίως στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, του ψηφιακού μετασχηματισμού, των συστημάτων εργασίας της ΔΥΠΑ, στα ενεργειακά προγράμματα «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ» κ.λπ. Επίσης 1.503 εκατ. ευρώ διατέθηκαν σε επιδοτήσεις, μέσω προγραμμάτων, για την ενίσχυση παραγωγικών τομέων της οικονομίας, όπως ο τουρισμός και η γεωργία αλλά και μέσω προγραμμάτων του Οργανισμού Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ). Επιπλέον 1.007 εκατ. ευρώ διατέθηκαν και αξιοποιήθηκαν για την αναβάθμιση των υποδομών και ιδίως του τεχνολογικού εξοπλισμού.

Πίνακας 3.9.: Μείζονες κατηγορίες δαπανών ΠΔΕ και ΤΑΑ (σε εκατ. ευρώ)						
Κατηγορία	Περιγραφή	Πραγματοποιήσεις 2022			Εκτιμήσεις 2023	Προβλέψεις 2024
		Εθνικό & Συγχρ/μενο	ΤΑΑ	Σύνολο		
21	Παροχές σε εργαζόμενους	77	2	79	97	141
22	Κοινωνικές Παροχές	128	34	162	165	285
23	Μεταβιβάσεις	5.752	2.094	7.846	6.892	6.874
24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	317	447	764	836	1.420
25	Επιδοτήσεις	1.478	25	1.503	1.400	1.674
31	Πάγια περιουσιακά στοιχεία (δαπάνη για αγορά)	766	241	1.007	1.432	1.773
Σύνολο		8.518	2.843	11.361	10.822	12.167

Για το οικονομικό έτος 2023 εκτιμάται ότι από το συνολικό ύψος των 10.822 εκατ. ευρώ, ποσό 6.892 εκατ. ευρώ θα μεταβιβαστεί ως ακολούθως:

- 5.368 εκατ. ευρώ σε φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης για την υλοποίηση προγραμμάτων του ΠΔΕ και
- 1.524 εκατ. ευρώ για την υλοποίηση επιμέρους δράσεων του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0).

Τέλος, σύμφωνα με τις ίδιες εκτιμήσεις, από τα 12.167 εκατ. ευρώ της προβλεπόμενης επενδυτικής δαπάνης οικονομικού έτους 2024, πίστωση ύψους 6.874 εκατ. ευρώ αφορά σε μεταβιβάσεις.

II. Δαπάνες χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Όσον αφορά στις χρηματοοικονομικές συναλλαγές, αυτές εμφανίζονται το 2024 μειωμένες κατά 28% σε σχέση με το έτος 2023, κυρίως λόγω των βραχυπρόθεσμων δανείων (geros). Επισημαίνεται ότι το έτος 2024 έχουν προβλεφθεί στη μείζονα κατηγορία 44 (Δάνεια) πιστώσεις ύψους 2.031 εκατ. ευρώ, οι

οποίες προέρχονται από πόρους δανείων του ΤΑΑ και θα διατεθούν μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων σε επιχειρήσεις με τη μορφή μακροπρόθεσμων δανείων, ενώ έως το 2023 έχουν διατεθεί ποσά ύψους 1.293 εκατ. ευρώ.

3.3.3. Μηνιαία κατανομή εσόδων - δαπανών κρατικού προϋπολογισμού 2024

Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.10.) παρατίθεται ενδεικτική μηνιαία κατανομή των εσόδων και των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2024 σε σωρευτική ταμειακή βάση.

Πίνακας 3.10.: Μηνιαία κατανομή εσόδων - δαπανών κρατικού προϋπολογισμού έτους 2024 σε σωρευτική ταμειακή βάση (σε εκατ. ευρώ)													
	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μάιος	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.	
I. Έσοδα κρατικού προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6-7)	5.724	11.078	16.393	20.198	25.412	31.752	38.324	44.905	52.134	57.741	63.285	72.738	
1 Φόροι	5.192	10.451	14.246	18.166	23.384	27.940	34.676	41.102	46.373	52.294	57.403	62.899	
2 Κοινωνικές εισφορές	5	10	14	19	24	29	34	39	43	48	52	56	
3 Μεταβιβάσεις ^{1,2}	709	887	3.117	3.180	3.311	3.841	3.895	4.422	6.622	6.663	7.387	7.960	
4 Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών	70	147	215	299	389	1.825	1.934	1.995	2.059	2.114	2.184	5.559	
5 Λοιπά τρέχοντα έσοδα ¹	188	356	499	634	975	1.460	1.679	1.804	1.952	2.093	2.307	2.828	
5α εκ των οποίων: Επιστροφές δαπανών για τόκους	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
6 Πωλήσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων	0	0	0	0	0	1	1	1	4	4	4	23	
7 Επιστροφές εσόδων	439	773	1.698	2.100	2.671	3.343	3.894	4.457	4.919	5.475	6.052	6.588	
II. Δαπάνες κρατικού προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	5.806	10.976	17.210	22.897	28.141	35.368	42.070	47.679	53.577	59.954	66.672	75.736	
1 Παροχές σε εργαζόμενους	1.185	2.428	3.657	4.868	6.108	7.327	8.563	9.804	11.024	12.264	13.527	14.850	
2 Κοινωνικές παροχές	3	67	80	116	127	143	157	164	174	184	198	411	
3 Μεταβιβάσεις	2.253	4.483	7.163	10.133	12.581	15.424	18.739	20.964	23.307	26.199	29.374	33.229	
4 Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	17	104	190	291	415	666	814	918	1.048	1.173	1.313	1.792	
5 Επιδοτήσεις	0	0	0	3	4	17	19	24	32	39	49	81	
6 Τόκοι	1.200	1.880	2.950	3.330	3.530	4.820	5.400	6.090	6.740	6.880	7.100	7.701	
7 Λοιπές Δαπάνες	2	2	27	51	59	59	66	81	84	86	88	111	
8 Πιστώσεις υπό κατανομή ^{1,2}	941	1.718	2.551	3.489	4.637	5.906	7.002	8.049	9.283	11.019	12.572	14.835	
9 Αγορές πάγιων περιουσιακών στοιχείων	205	296	591	616	680	1.007	1.309	1.585	1.886	2.111	2.451	2.727	
10 Τιμαλήφη	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
III. Ταμειακό Ισοζύγιο κρατικού προϋπολογισμού (I - II)	-82	101	-817	-2.699	-2.728	-3.616	-3.745	-2.774	-1.443	-2.213	-3.386	-2.999	
IV. Ταμειακό Πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού (III + II.6 - I.5α)	1.118	1.981	2.133	631	802	1.204	1.655	3.316	5.297	4.667	3.714	4.703	
Πληροφοριακά στοιχεία:													
Έσοδα από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων	714	881	1.307	1.354	1.484	2.012	2.059	2.578	2.900	2.952	3.686	4.024	
Έσοδα από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ³	0	0	1.797	1.797	1.797	1.797	1.797	1.797	3.647	3.647	3.647	3.727	
Δαπάνες από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων	615	1.150	1.695	2.315	3.105	3.855	4.505	5.040	5.740	6.725	7.600	8.550	
Δαπάνες από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας ³	121	271	452	663	904	1.176	1.477	1.809	2.170	2.562	2.984	3.617	

¹ Τα έσοδα του ΠΔΕ περιέχονται στις μεταβιβάσεις και στα λοιπά τρέχοντα έσοδα, ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.

² Τα έσοδα του ΤΑΑ περιέχονται στις μεταβιβάσεις, ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες περιέχονται στις πιστώσεις υπό κατανομή.

³ Τα έσοδα και οι δαπάνες του ΤΑΑ που περιλαμβάνονται στον πίνακα, αφορούν μόνο στο επιχορηγούμενο σκέλος.

3.3.4. Δαπάνες ανά Υπουργείο

Ο προϋπολογισμός των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης (Προεδρία της Δημοκρατίας, Βουλή των Ελλήνων, Προεδρία της Κυβέρνησης, Υπουργεία και Αποκεντρωμένες Διοικήσεις) καταρτίζεται και εκτελείται σε ταμειακή βάση. Στον κρατικό προϋπολογισμό προβλέπονται ανώτατα όρια δαπανών για κάθε φορέα (Πίνακας 3.11.). Στον εν λόγω πίνακα περιλαμβάνονται οι μη χρηματοοικονομικές δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού.

Πίνακας 3.11.: Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης κρατικού προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2023* και 2024 (σε εκατ. ευρώ)				
α/α	Φορέας Κεντρικής Διοίκησης		2023	2024
			Εκτιμήσεις¹	Προβλέψεις
1	Προεδρία της Δημοκρατίας	Ταμειακό Σύνολο	4	5
		Τακτικός Προϋπολογισμός	4	5
		ΠΔΕ	0	0
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
2	Βουλή των Ελλήνων	Ταμειακό Σύνολο	150	160
		Τακτικός Προϋπολογισμός	149	159
		ΠΔΕ	1	1
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
3	Προεδρία της Κυβέρνησης	Ταμειακό Σύνολο	58	43
		Τακτικός Προϋπολογισμός	57	38
		ΠΔΕ	1	5
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
4	Υπουργείο Εσωτερικών	Ταμειακό Σύνολο	3.680	3.705
		Τακτικός Προϋπολογισμός	3.382	3.337
		ΠΔΕ	206	267
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	92	101
5	Υπουργείο Εξωτερικών	Ταμειακό Σύνολο	290	408
		Τακτικός Προϋπολογισμός	275	385
		ΠΔΕ	15	19
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	4
6	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Ταμειακό Σύνολο	5.707	6.123
		Τακτικός Προϋπολογισμός	5.672	6.093
		ΠΔΕ	35	30
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
7	Υπουργείο Υγείας	Ταμειακό Σύνολο	5.581	6.027
		Τακτικός Προϋπολογισμός	5.455	5.705
		ΠΔΕ	62	66
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	63	256
8	Υπουργείο Δικαιοσύνης	Ταμειακό Σύνολο	581	625
		Τακτικός Προϋπολογισμός	546	559
		ΠΔΕ	22	23
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	12	43
9	Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού	Ταμειακό Σύνολο	6.384	6.548
		Τακτικός Προϋπολογισμός	5.198	5.453
		ΠΔΕ	826	695
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	360	400
10	Υπουργείο Πολιτισμού	Ταμειακό Σύνολο	416	400
		Τακτικός Προϋπολογισμός	311	258
		ΠΔΕ	39	36
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	66	106
11	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών πλην Γενικών Κρατικών Δαπανών	Ταμειακό Σύνολο	1.027	3.483
		Τακτικός Προϋπολογισμός	781	763
		ΠΔΕ	181	2.667
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	64	53

Πίνακας 3.11.: Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης κρατικού προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2023* και 2024 (σε εκατ. ευρώ)				
α/α	Φορέας Κεντρικής Διοίκησης		2023	2024
			Εκτιμήσεις¹	Προβλέψεις
12	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - Γενικές Κρατικές Δαπάνες	Ταμειακό Σύνολο	12.861	13.963
		Τακτικός Προϋπολογισμός	12.861	13.963
		ΠΔΕ	0	0
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
13	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	Ταμειακό Σύνολο	1.466	1.185
		Τακτικός Προϋπολογισμός	323	204
		ΠΔΕ	1.024	854
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	120	127
14	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	Ταμειακό Σύνολο	1.866	1.823
		Τακτικός Προϋπολογισμός	690	295
		ΠΔΕ	1.006	730
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	170	798
15	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	Ταμειακό Σύνολο	18.849	18.629
		Τακτικός Προϋπολογισμός	18.133	18.019
		ΠΔΕ	395	236
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	320	374
16	Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας	Ταμειακό Σύνολο	3.640	3.992
		Τακτικός Προϋπολογισμός	3.640	3.718
		ΠΔΕ	0	134
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	140
17	Υπουργείο Ανάπτυξης	Ταμειακό Σύνολο	3.421	925
		Τακτικός Προϋπολογισμός	122	126
		ΠΔΕ	3.067	595
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	231	204
18	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	Ταμειακό Σύνολο	2.071	2.350
		Τακτικός Προϋπολογισμός	915	883
		ΠΔΕ	1.003	1.074
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	152	393
19	Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	Ταμειακό Σύνολο	518	576
		Τακτικός Προϋπολογισμός	314	311
		ΠΔΕ	203	260
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	1	5
20	Υπουργείο Τουρισμού	Ταμειακό Σύνολο	125	168
		Τακτικός Προϋπολογισμός	40	39
		ΠΔΕ	66	50
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	19	79
21	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	Ταμειακό Σύνολο	1.470	844
		Τακτικός Προϋπολογισμός	887	186
		ΠΔΕ	221	240
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	362	418
22	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ώσλου	Ταμειακό Σύνολο	410	473
		Τακτικός Προϋπολογισμός	90	124
		ΠΔΕ	299	340
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	21	9
23	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	Ταμειακό Σύνολο	2.270	2.263
		Τακτικός Προϋπολογισμός	2.202	2.185
		ΠΔΕ	69	78
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
24	Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	Ταμειακό Σύνολο	606	937
		Τακτικός Προϋπολογισμός	583	680
		ΠΔΕ	7	150
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	16	107
25	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής	Ταμειακό Σύνολο	12	12
		Τακτικός Προϋπολογισμός	12	12
		ΠΔΕ	0	0
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0

Πίνακας 3.11.: Ανώτατα όρια δαπανών Φορέων Κεντρικής Διοίκησης κρατικού προϋπολογισμού σε ταμειακή και δεδουλευμένη βάση σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA για τα έτη 2023* και 2024 (σε εκατ. ευρώ)				
α/α	Φορέας Κεντρικής Διοίκησης		2023 Εκτιμήσεις ¹	2024 Προβλέψεις
26	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	Ταμειακό Σύνολο	10	11
		Τακτικός Προϋπολογισμός	10	11
		ΠΔΕ	0	0
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
27	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας	Ταμειακό Σύνολο	10	10
		Τακτικός Προϋπολογισμός	10	10
		ΠΔΕ	0	0
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
28	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου - Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου	Ταμειακό Σύνολο	15	15
		Τακτικός Προϋπολογισμός	15	15
		ΠΔΕ	0	0
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
29	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου	Ταμειακό Σύνολο	6	6
		Τακτικός Προϋπολογισμός	6	6
		ΠΔΕ	0	0
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
30	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης	Ταμειακό Σύνολο	7	7
		Τακτικός Προϋπολογισμός	7	7
		ΠΔΕ	0	0
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
31	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης	Ταμειακό Σύνολο	20	20
		Τακτικός Προϋπολογισμός	20	20
		ΠΔΕ	0	0
		Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	0	0
A	Ταμειακό Σύνολο μη χρηματοοικονομικών δαπανών κρατικού προϋπολογισμού		73.533	75.736
I	Σύνολο μη χρηματοοικονομικών δαπανών τακτικού προϋπολογισμού		62.711	63.569
i	Πρωτογενείς δαπάνες		55.208	55.868
	<i>ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ:</i>			
	Καταπτώσεις εγγυήσεων		477	1.115
	Προμήθειες για χρηματοοικονομικές υπηρεσίες		40	40
	Αγορές οπλικών συστημάτων από προγράμματα εξοπλισμού		2.122	2.570
ii	Τόκοι		7.503	7.701
II	Σύνολο δαπανών ΠΔΕ		8.750	8.550
III	Σύνολο δαπανών ΤΑΑ		2.072	3.617
B	Εθνικολογιστικές προσαρμογές κατά ESA²		662	1.104
Γ	Σύνολο μη χρηματοοικονομικών δαπανών κρατικού προϋπολογισμού κατά ESA (A-B)		72.870	74.632

* Οι εκτιμήσεις του τακτικού προϋπολογισμού για το έτος 2023 έχουν αναπροσαρμοστεί με βάση το π.δ. 77/2023 (Α' 130).

¹ Στις εκτιμήσεις των δαπανών των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης για το 2023 περιλαμβάνονται οι δαπάνες που καλύφθηκαν από το αποθεματικό των παρ.1 και 8 του ν.4270/2014, οι εγγραφές σε ύψος δαπανών, οι εγγραφές για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και οι δαπάνες για μεταναστευτικές ροές. Ειδικότερα, για τα έκτακτα μέτρα κατά της ενεργειακής κρίσης περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: α) στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης 790 εκατ. ευρώ για το "market pass", β) στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας 367 εκατ. ευρώ λόγω απόδοσης των υπερκερδών παραγωγών ενέργειας στο Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης και γ) στις Γενικές Κρατικές Δαπάνες 100 εκατ. ευρώ για την επιδότηση πετρελαίου θέρμανσης επί της αντλίας. Κατά συνέπεια το ύψος των εκτιμώμενων δαπανών έτους 2023 δεν είναι άμεσα συγκρίσιμο με τις προβλέψεις προϋπολογισμού 2024.

² Εθνικολογιστικές προσαρμογές κατά ESA: (+) μείωση δαπανών/ (-) αύξηση δαπανών.

Πίνακας 3.12.: Ανώτατα όρια δαπανών Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών φορέων των Υπουργείων (σε εκατ. ευρώ)

Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές ¹		2023	2024
		Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
1	Υπουργείο Εσωτερικών	31	33
A	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού	15	16
B	Συνήγορος του Πολίτη	7	8
Γ	Εθνική Αρχή Διαφάνειας	9	9
2	Υπουργείο Δικαιοσύνης	4	5
A	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	2	3
B	Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών	2	2
3	Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού	1	1
A	Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	0	0
B	Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης	1	1
Γ	Εθνικός Οργανισμός Εξετάσεων	0	0
4	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	507	513
A	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων	503	507
B	Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες	1	1
Γ	Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης	2	2
Δ	Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης	0	2
5	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	31	33
A	Επιθεώρηση Εργασίας	31	33
6	Υπουργείο Ανάπτυξης	2	2
A	Συνήγορος του Καταναλωτή	2	2
7	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	1	1
A	Ρυθμιστική Αρχή Σιδηροδρόμων	1	1
ΣΥΝΟΛΟ		577	587

¹ Οι ανωτέρω δαπάνες των ΑΔΑ είναι μέρος των ανωτάτων ορίων των δαπανών των Υπουργείων (βλ. πίνακα 3.11.) και αφορούν σε δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού.

Προεδρία της Κυβέρνησης

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης θα καλύψουν, πέραν της δαπάνης μισθοδοσίας και των λειτουργικών δαπανών των επιμέρους οργανικών της μονάδων, και δαπάνες για:

- τη λειτουργία του Εθνικού Τυπογραφείου, τον εκσυγχρονισμό των υποδομών του καθώς και την ενεργειακή του αναβάθμιση,
- την επιχορήγηση του Αθηναϊκού - Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων (ΑΠΕ - ΜΠΕ) ΑΕ και
- επιδοτήσεις διακίνησης τύπου.

Το οικονομικό έτος 2023 ο προϋπολογισμός ενισχύθηκε με πιστώσεις ύψους 20,5 εκατ. ευρώ για προγράμματα ενίσχυσης επιχειρήσεων στον τομέα των μέσων μαζικής ενημέρωσης και εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 56,8 εκατ. ευρώ.

Για το έτος 2024 οι προβλέψεις του προϋπολογισμού ανέρχονται στα 38,3 εκατ. ευρώ και θα καλύψουν, πέραν των λειτουργικών δαπανών των επιμέρους οργανικών της μονάδων, τις δαπάνες του Εθνικού Τυπογραφείου και την επιχορήγηση του ΑΠΕ - ΜΠΕ ΑΕ.

Το σύνολο των επενδυτικών δαπανών του φορέα έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει σε 5 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Εσωτερικών

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών θα καλύψουν, πέραν των λειτουργικών του δαπανών, και:

- δαπάνες των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (ΑΔΑ) και ειδικότερα του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ), του Συνηγόρου του Πολίτη (ΣΤΠ) και της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ),
- τις επιχορηγήσεις του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), του Φορέα Διαχείρισης Κοινοχρήστων εντός του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά, του Κέντρου Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚεΔΑΚ) και της Αλεξάνδρειας Ζώνης Καινοτομίας ΑΕ,
- τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των συνασπισμών κομμάτων,
- τις μεταβιβάσεις πόρων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση α' και β' βαθμού και
- τις δαπάνες των ευρωεκλογών για το έτος 2024.

Ο τακτικός προϋπολογισμός του Υπουργείου Εσωτερικών το έτος 2023 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο ποσό 3.381,8 εκατ. ευρώ και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης ενισχύθηκε, μεταξύ άλλων, και με το ποσό των 100 εκατ. ευρώ από τον συμπληρωματικό προϋπολογισμό, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αυξημένες εκλογικές δαπάνες.

Για το έτος 2024 οι συνολικές πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού προβλέπονται στα 3.337 εκατ. ευρώ, οι οποίες θα καλύψουν, μεταξύ άλλων, και δαπάνες ευρωεκλογών, ύψους 97 εκατ. ευρώ καθώς και αυξημένες μεταβιβάσεις στους ΟΤΑ κατά 170 εκατ. ευρώ λόγω αναμόρφωσης του μισθολογίου του δημόσιου τομέα με τον ν.5045/2023.

Οι μεταβιβάσεις πόρων από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση (Δήμοι - Περιφέρειες) αφορούν κυρίως στην απόδοση των ΚΑΠ, στην ειδική επιχορήγηση των Δήμων καθώς και στις λοιπές αποδόσεις και επιχορηγήσεις αυτών.

Η βασικότερη πηγή εσόδων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού είναι οι ΚΑΠ, οι οποίοι προσδιορίζονται βάσει θεσμοθετημένων διατάξεων με σκοπό την κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών τους δαπανών.

Το 2023 οι αποδόσεις των ΚΑΠ στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν συνολικά στο ποσό των 2.780,6 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 2.084 εκατ. ευρώ στους Δήμους και 696,6 εκατ. ευρώ στις Περιφέρειες.

Πέραν των ανωτέρω αποδόσεων στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού έχουν μεταβιβαστεί και οι εξής πόροι:

- ειδική επιχορήγηση ποσού ύψους 161,4 εκατ. ευρώ στους ΟΤΑ α' βαθμού, προκειμένου να αντιμετωπιστεί η δαπάνη μισθοδοσίας της δημοτικής αστυνομίας, των σχολικών καθαριστριών καθώς και το κόστος του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι»,
- αποδόσεις ποσού ύψους 9,7 εκατ. ευρώ στους ΟΤΑ α' βαθμού, ως έκτακτο αντισταθμιστικό τέλος, δυνάμει της Σύμβασης Παραχώρησης του ΕΔ με τον Οργανισμό Λιμένος Πειραιώς (ΟΛΠ) και τον Οργανισμό Λιμένος Θεσσαλονίκης (ΟΛΘ),
- επιχορήγηση του Υπουργείου Εσωτερικών στον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ) ποσού ύψους 60 εκατ. ευρώ για την εξόφληση υποχρεώσεων για λογαριασμό των ΟΤΑ, οι οποίες αφορούν στο τέλος ταφής αστικών αποβλήτων έτους 2022 (άρθρο 38 του ν.4819/2021, Α' 129),
- επιχορήγηση ποσού ύψους 25 εκατ. ευρώ στους ΟΤΑ α' βαθμού για την αντιμετώπιση των συνεπειών της ενεργειακής κρίσης,
- επιχορήγηση ποσού ύψους 34,1 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 20 εκατ. ευρώ στους ΟΤΑ α' βαθμού και 14,1 εκατ. ευρώ στους ΟΤΑ β' βαθμού, για την αντιμετώπιση των εκλογικών δαπανών των εθνικών εκλογών της 21ης Μαΐου και 25ης Ιουνίου καθώς και των αυτοδιοικητικών εκλογών της 8ης και 15ης Οκτωβρίου και
- λοιπές επιχορηγήσεις ύψους 16 εκατ. ευρώ σε ΟΤΑ α' βαθμού, οι οποίες αναλύονται ως εξής:

- ο 10 εκατ. ευρώ για παροχή υπηρεσιών ναυαγοσωστικής κάλυψης σε οργανωμένες ή μη παραλίες κατ' εφαρμογή του π.δ. 71/2020 (Α' 166),
- ο 2,8 εκατ. ευρώ για βοηθήματα ένδειας και αντιμετώπιση άμεσων βιοτικών αναγκών λόγω φυσικών καταστροφών και
- ο 3,2 εκατ. ευρώ που αφορούν κυρίως στην επιχορήγηση του Εθνικού Κήπου και στις δαπάνες καθαριότητας των Δημόσιων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΔΙΕΚ) και των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ).

Πίνακας 3.13.: Μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού (σε εκατ. ευρώ)		
Κατηγορία	2023	2024
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
A. Μεταβιβάσεις σε ΟΤΑ α' βαθμού - Δήμοι (I + II + III + IV)	2.376,1	2.392,0
I. Αποδόσεις ΚΑΠ Δήμων (α + β + γ)	2.084,0	2.224,3
α. Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	868,0	913,0
β. Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί των καθαρών συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	1.116,0	1.211,3
γ. Απόδοση στους Δήμους ποσοστού επί του ΕΝΦΙΑ	100,0	100,0
II. Ειδική επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' βαθμού	161,4	161,7
III. Λοιπές αποδόσεις σε ΟΤΑ α' βαθμού	9,7	5,2
IV. Λοιπές επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ α' βαθμού	121,0	0,8
α. Επιχορήγηση του ΥΠΕΣ στον ΕΟΑΝ για την εξόφληση υποχρεώσεων τέλους ταφής αστικών αποβλήτων, που όφειλαν οι ΟΤΑ α' βαθμού για το έτος 2022	60,0	-
β. Επιχορήγηση για την αντιμετώπιση των συνεπειών της ενεργειακής κρίσης	25,0	-
γ. Εκλογές 2023 (εθνικές και αυτοδιοικητικές)	20,0	-
δ. Λοιπές (ναυαγοσωστική κάλυψη, βοηθήματα ένδειας και φυσικών καταστροφών, δαπάνες καθαριότητας σε ΔΙΕΚ, ΣΔΕ, επιχορήγηση Εθνικού Κήπου)	16,0	0,8
B. Μεταβιβάσεις σε ΟΤΑ β' βαθμού - Περιφέρειες (I + II)	710,7	733,7
I. Αποδόσεις ΚΑΠ Περιφερειών (α + β)	696,6	733,7
α. Απόδοση στις Περιφέρειες ποσοστού επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	246,0	255,6
β. Απόδοση στις Περιφέρειες ποσοστού επί των καθαρών συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων ¹	450,6	478,1
II. Λοιπές επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ β' βαθμού	14,1	0,0
Εκλογές 2023 (εθνικές και αυτοδιοικητικές)	14,1	-
Γ. Σύνολο αποδόσεων ΚΑΠ ΟΤΑ α' και β' βαθμού (A.I + B.I)	2.780,6	2.958,0
Δ. Σύνολο μεταβιβάσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό του ΥΠΕΣ (A + B)	3.086,8	3.125,7

¹ Από τους ΚΑΠ των Περιφερειών έτους 2023 συνολικού ύψους 704 εκατ. ευρώ, μεταφέρθηκε ποσό 7,4 εκατ. ευρώ στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για το Πρόγραμμα «ΔΑΚΟΚΤΟΝΙΑ 2023».

Το έτος 2024 οι αποδόσεις των ΚΑΠ στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού προβλέπεται να ανέλθουν συνολικά στο ποσό των 2.958 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 2.224,3 εκατ. ευρώ στους Δήμους και 733,7 εκατ. ευρώ στις Περιφέρειες.

Πέραν των ανωτέρω αποδόσεων, στους ΟΤΑ α' βαθμού θα μεταβιβαστούν και οι εξής πόροι:

- ειδική επιχορήγηση ποσού ύψους 161,7 εκατ. ευρώ, η οποία θα καλύψει το κόστος μισθοδοσίας της δημοτικής αστυνομίας, του προσωπικού καθαριότητας των σχολικών μονάδων καθώς και του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι»,
- απόδοση ποσού ύψους 5,2 εκατ. ευρώ ως έκτακτου αντισταθμιστικού τέλους, δυνάμει της Σύμβασης Παραχώρησης του ΕΔ με τον ΟΛΠ και τον ΟΛΘ και
- επιχορήγηση ύψους 0,8 εκατ. ευρώ για τη διαχείριση του Εθνικού Κήπου.

Για την εκτέλεση έργων που συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ και εντάσσονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία», τα προγράμματα «Αντώνης Τρίτσης» και «Φιλόδημος II» κ.λπ., θα διατεθούν πιστώσεις ύψους 166 εκατ. ευρώ, ενώ για την εκτέλεση έργων που χρηματοδοτούνται με εθνικούς πόρους θα διατεθούν πιστώσεις 101 εκατ. ευρώ (το συνολικό ύψος των διαθέσιμων πιστώσεων ανέρχεται σε 267 εκατ. ευρώ). Ιδιαίτερης σημασίας επίσης είναι τα έργα «Απλούστευση των Διοικητικών Διαδικασιών» και «Εκσυγχρονισμός και Αναβάθμιση των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών», όπως και τα έργα που χρηματοδοτούνται με πόρους του ΤΑΑ «Εκσυγχρονισμός των διαδικασιών προσλήψεων μέσω του ΑΣΕΠ», «Δημιουργία Εργαλείου Στρατηγικού σχεδιασμού του εργατικού δυναμικού βασισμένο σε τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης» για τα οποία προβλέπεται να διατεθούν 101 εκατ. ευρώ. Τα έργα που καλύπτονται με πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, υλοποιούνται από την επιτελική δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου, τη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης, το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), το Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ), τον Συνήγορο του Πολίτη (ΣΤΠ) και την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ).

Υπουργείο Εξωτερικών

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εξωτερικών περιλαμβάνονται πιστώσεις για:

- τη λειτουργία των Αρχών Εξωτερικής Υπηρεσίας,
- τη χρήση κρατικού αεροσκάφους και για λοιπές υπηρεσιακές μετακινήσεις - μεταθέσεις,
- εθιμοτυπικές δαπάνες κεντρικής και εξωτερικής υπηρεσίας,
- εισφορές και άλλες υποχρεώσεις, οι οποίες προκύπτουν από τη συμμετοχή της χώρας σε Διεθνείς Οργανισμούς και τον Μηχανισμό "European Peace Facility" (EPF),
- δράσεις στον τομέα παροχής διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας σε τρίτες χώρες και
- προγράμματα φιλοξενίας στην Ελλάδα και εκμάθησης ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού ελληνοπαίδων της ομογένειας.

Οι εκτιμήσεις δαπανών για το έτος 2023 ανέρχονται στο ποσό των 275,6 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 9 εκατ. ευρώ, λόγω της ενίσχυσης του προϋπολογισμού του Υπουργείου με πιστώσεις για λειτουργικές δαπάνες, κυρίως έναντι εσόδων από προξενικές εισπράξεις.

Το οικονομικό έτος 2024 προβλέπονται πιστώσεις τακτικού προϋπολογισμού ύψους 384,9 εκατ. ευρώ, σημαντικά αυξημένες σε σχέση με το 2023, λόγω της ενίσχυσης του συνολικού προϋπολογισμού του Μηχανισμού EPF με το μερίδιο συνεισφοράς της χώρας μας να υπολογίζεται στα 101 εκατ. ευρώ.

Το σύνολο των επενδυτικών δαπανών του φορέα έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει σε 19 εκατ. ευρώ, όπου περιλαμβάνονται η υλοποίηση του συγχρηματοδοτούμενου έργου «Μετασχηματισμός διαδικασιών Προξενικών Υπηρεσιών», που αποσκοπεί στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών των Προξενικών Αρχών, η χρηματοδότηση έργων (με αμιγώς εθνικούς πόρους) με στόχο την ενίσχυση της εξωστρέφειας, την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, την προώθηση των εξαγωγών μέσω της προβολής επιχειρήσεων και προϊόντων στο εξωτερικό κ.λπ.

Επιπλέον, από το ΤΑΑ χρηματοδοτείται ο «Ψηφιακός Μετασχηματισμός του Υπουργείου Εξωτερικών» (Ενιαία Ψηφιακή Πύλη, Ψηφιοποίηση Διπλωματικού και Ιστορικού Αρχείου του Υπουργείου Εξωτερικών κ.λπ.) και για το 2024 προβλέπεται δαπάνη ύψους 4 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν δαπάνες για:

- τη χορήγηση ειδικής αποζημίωσης στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων για εργασία τις νυχτερινές ώρες,
- την υγειονομική περίθαλψη των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων,
- την εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού,
- τη συμμετοχή των Ενόπλων Δυνάμεων σε ειρηνευτικές αποστολές,
- την προμήθεια καυσίμων και την προμήθεια υγειονομικού υλικού για τα στρατιωτικά νοσοκομεία,
- τις εθνικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ,
- τις εισφορές του Υπουργείου και κυρίως της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (ΕΜΥ) σε Διεθνείς Οργανισμούς και
- τις νέες υποχρεώσεις που απορρέουν από την υλοποίηση εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Οι εκτιμήσεις δαπανών για το έτος 2023 ανέρχονται στο ποσό των 5.672 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό 2.122 εκατ. ευρώ αφορά σε δαπάνες υλοποίησης εξοπλιστικών προγραμμάτων. Κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού διατέθηκαν στο Υπουργείο επιπλέον πιστώσεις συνολικού ύψους 118 εκατ. ευρώ για υγειονομικές δαπάνες, για κατασκευές - συντηρήσεις εγκαταστάσεων, για οδοιπορικά έξοδα και για αγορές καυσίμων και δαπάνες ηλεκτρικής ενέργειας στο πλαίσιο αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης.

Οι προβλέψεις δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού για το έτος 2024 ανέρχονται στο ποσό των 6.093 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό 2.570 εκατ. ευρώ αφορά σε δαπάνες υλοποίησης εξοπλιστικών προγραμμάτων. Τα ανώτατα όρια του Υπουργείου για λειτουργικές δαπάνες αυξήθηκαν κατά 50 εκατ. ευρώ για την αντιμετώπιση αναγκών σε καύσιμα, ηλεκτρική ενέργεια και είδη διατροφής καθώς και λόγω της αύξησης των εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς και του επιδόματος στην αλλοδαπή.

Το σύνολο των δαπανών του ΠΔΕ του φορέα, για έργα που υλοποιούνται και από τα τρία Επιτελεία, Αεροπορίας, Στρατού Ξηράς και Ναυτικού, έτους 2024, προβλέπεται να ανέλθει στα 30 εκατ. ευρώ. Επίσης, το Υπουργείο περιλαμβάνεται στους φορείς που συμμετέχουν στο έργο “ΤΗ2ΟRΑΧ”, το οποίο θα συνδέσει τις καινοτόμες τεχνολογίες αιχμής με την πολιτική προστασία και την άμυνα της χώρας. Ειδικά για το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας προβλέπονται η αναβάθμιση και η αξιοποίηση των ήδη υπάρχουσών υποδομών του, ούτως ώστε να εξυπηρετούν την άμεση μετάδοση της πληροφορίας από όλη την ελληνική επικράτεια και την ελληνική Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) σε έναν κεντρικό κόμβο επιχειρήσεων.

Υπουργείο Υγείας

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας προβλέπονται πιστώσεις για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών παροχής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό, οι μεταβιβάσεις προς τα νοσηλευτικά ιδρύματα, τις μονάδες υγείας του συστήματος ΠΦΥ και τον ΕΟΠΥΥ αποσκοπούν στη διαρκή βελτίωση του επιπέδου των προσφερόμενων υπηρεσιών, στην αναβάθμιση του επιπέδου εξυπηρέτησης των ασθενών, στην ανανέωση και στον εκσυγχρονισμό τόσο του ιατρικού εξοπλισμού όσο και των κτιριακών υποδομών καθώς και στη διασφάλιση της απρόσκοπτης διαδικασίας εφοδιασμού με ιατροφαρμακευτικό και λοιπό υλικό.

Επιπρόσθετα, οι μεταβιβάσεις προς τους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου προορίζονται να καλύψουν τόσο τις λειτουργικές ανάγκες όσο και τις εξειδικευμένες δραστηριότητές τους κατά τομέα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ανάγκες προστασίας της δημόσιας υγείας, η συνέχιση παροχής υπηρεσιών από τις μονάδες ψυχικής υγείας, η καταπολέμηση των ναρκωτικών και η παροχή σχετικής φροντίδας, η

διακομιδή έκτακτων περιστατικών που χρήζουν υγειονομικής περίθαλψης καθώς και η αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών και υγειονομικών καταστάσεων.

Περαιτέρω, οι πληθωριστικές τάσεις κατέστησαν επιβεβλημένη την αύξηση των μεταβιβάσεων προς τα νοσηλευτικά ιδρύματα, το σύστημα ΠΦΥ και προς λοιπούς εποπτευόμενους φορείς, όπως το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ), ώστε να αντεπεξεχθούν στις αυξημένες λειτουργικές δαπάνες, όπως αυτές απορρέουν από την αύξηση των τιμών των προϊόντων και την αύξηση των τιμών των καυσίμων.

Ο τακτικός προϋπολογισμός έτους 2023 είχε προβλεφθεί σε 4.776 εκατ. ευρώ, ενώ κατά τη διάρκεια εκτέλεσης ενισχύθηκε κατά 679 εκατ. ευρώ και διαμορφώθηκε στο ποσό των 5.455 εκατ. ευρώ.

Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στις πρόσθετες δαπάνες για την υλοποίηση των μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας του Covid-19 καθώς και στις αυξημένες ανάγκες σε υγειονομικό υλικό. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται επίσης οι παρατάσεις των συμβάσεων του επικουρικού προσωπικού για την κάλυψη των αυξημένων υγειονομικών αναγκών και η προμήθεια εμβολίων και αντιικών φαρμάκων.

Ειδικότερα, το 2023 διατέθηκαν από το τακτικό και το ειδικό αποθεματικό του κρατικού προϋπολογισμού (παρ.1 και 8 του άρθρου 59 του ν.4270/2014) πιστώσεις συνολικού ύψους 251 εκατ. ευρώ, ως εξής:

- 77,5 εκατ. ευρώ για την προμήθεια αντιικών φαρμάκων και θεραπειών,
- 54,3 εκατ. ευρώ για την προμήθεια εμβολίων κατά του Covid-19,
- 43,4 εκατ. ευρώ για την κάλυψη δαπανών μισθοδοσίας επικουρικού προσωπικού των νοσοκομείων, της ΠΦΥ και του ΕΚΑΒ,
- 8,5 εκατ. ευρώ για την απαλλαγή των πρώην δικαιούχων ΕΚΑΣ από τη φαρμακευτική δαπάνη για το α' εξάμηνο του 2023,
- 15,6 εκατ. ευρώ για την κάλυψη της δαπάνης που αφορά κυρίως στις αποζημιώσεις του ιατρικού προσωπικού για μετακινήσεις σε νοσοκομεία της ίδιας ή άλλης ΥΠΕ και στην κάλυψη της δαπάνης ενεργών εφημεριών των ιατρών ειδικότητας αναισθησιολογίας, παθολογίας και πνευμονολογίας καθώς και στους υπηρετούντες σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) ιατρών κλάδου ΕΣΥ (άρθρα 88, 89 και 90 του ν.4850/2021, Α' 208),
- 5,5 εκατ. ευρώ για την επιχορήγηση του Ινστιτούτου Φαρμακευτικής Έρευνας και Τεχνολογίας (ΙΦΕΤ) ΑΕ για την προμήθεια ρεμντεσιβίρης σε εκτέλεση της ευρωπαϊκής σύμβασης (No.SANTE/2020/C3/048) και
- 2,2 εκατ. ευρώ για την επιχορήγηση του Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας (ΕΚΕΑ) για την προμήθεια αντιδραστηρίων.

Επίσης, ο προϋπολογισμός εξόδων του Υπουργείου Υγείας ενισχύθηκε από λοιπές υπό κατανομή πιστώσεις των Γενικών Κρατικών Δαπανών του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών συνολικού ύψους 392 εκατ. ευρώ περίπου, οι κυριότερες των οποίων διατέθηκαν ως εξής:

- 86,5 εκατ. ευρώ για την επιχορήγηση της Εθνικής Κεντρικής Αρχής Προμηθειών Υγείας (ΕΚΑΠΥ) για την κάλυψη της προμήθειας φαρμακευτικών σκευασμάτων για λογαριασμό δημόσιων νοσοκομείων και του ΓΝΘ Παπαγεωργίου (άρθρο δέκατο πέμπτο του ν.5015/2023, Α' 20),
- 83 εκατ. ευρώ για την επιχορήγηση του ΙΦΕΤ για την προμήθεια ρεμντεσιβίρης σε εκτέλεση της ευρωπαϊκής σύμβασης (No.SANTE/2020/C3/048),
- 52 εκατ. ευρώ για την κάλυψη της δαπάνης των παρατάσεων του επικουρικού προσωπικού των νοσοκομείων του ΕΣΥ και των ΥΠΕ έως 31.12.2023,
- 25 εκατ. ευρώ για την προμήθεια αντιικών θεραπειών,

- 5,1 εκατ. ευρώ για την επιχορήγηση του ΕΚΑΒ για την κάλυψη της δαπάνης προμήθειας υγρών καυσίμων,
- 3,5 εκατ. ευρώ για την κάλυψη της δαπάνης που αφορά κυρίως στις αποζημιώσεις του ιατρικού προσωπικού για μετακινήσεις σε νοσοκομεία της ίδιας ή άλλης ΥΠΕ και στην κάλυψη της δαπάνης ενεργών εφημεριών των ιατρών ειδικότητας αναισθησιολογίας, παθολογίας και πνευμονολογίας καθώς και στους υπηρετούντες σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) ιατρών κλάδου ΕΣΥ (άρθρα 88, 89 και 90 του ν.4850/2021) και
- 66,5 εκατ. ευρώ για την καταβολή των αναδρομικών αποδοχών που αφορούν στο διάστημα 28.06.2022 - 31.12.2022 λόγω της αναμόρφωσης του ειδικού μισθολογίου ιατρών (ν.4999/2022, Α' 225) καθώς και για την αύξηση του επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας του υγειονομικού προσωπικού αναδρομικά από 01.01.2023 (άρθρο 18 του ν.4354/2015, Α' 176).

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας για το 2024 έχουν προβλεφθεί πιστώσεις ύψους 5.705 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 928,5 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον αρχικό προϋπολογισμό έτους 2023, ύψους 4.776,4 εκατ. ευρώ, και κατά 250 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις εκτιμήσεις του 2023, γεγονός που οφείλεται κατά κύριο λόγο:

- στις αυξημένες κατά 414 εκατ. ευρώ, σε σχέση με τις εκτιμήσεις, επιχορηγήσεις συνολικού ύψους 2.594 εκατ. ευρώ προς τα νοσοκομεία, την ΠΦΥ και την ΕΚΑΠΥ για την αγορά φαρμακευτικού και λοιπού υγειονομικού υλικού, την παροχή υπηρεσιών, την κάλυψη της μισθοδοσίας του επικουρικού προσωπικού καθώς και για την αποπληρωμή μέρους των απλήρωτων υποχρεώσεων παρελθόντων ετών και
- στην αύξηση της δαπάνης για αποδοχές των εργαζόμενων, λόγω της εφαρμογής από 01.01.2024 του αναμορφωμένου μισθολογίου των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα.

Οι δαπάνες του ΠΔΕ έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθουν στα 66 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, θα διατεθεί από το ΤΑΑ ποσό ύψους 256 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση δράσεων του φορέα, στις οποίες περιλαμβάνονται η ενίσχυση του δικτύου παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας από το Δημόσιο με καθολική δωρεάν πρόσβαση, η υλοποίηση δράσεων αντιμετώπισης των μακροπρόθεσμων συνεπειών της πανδημίας Covid-19 (long Covid-effect) στην ψυχική υγεία, η υλοποίηση του Προγράμματος Πρόληψης της Δημόσιας Υγείας «Στύρος Δοξιάδης», η μεταρρύθμιση του μηχανισμού αυτόματης επιστροφής (clawback) φαρμακευτικής δαπάνης και δαπάνης υπηρεσιών υγείας και ο εξορθολογισμός της φαρμακευτικής δαπάνης, η αναβάθμιση των Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών και η ανέγερση νέων κτηρίων.

Επίσης, ενισχύεται ο ΕΟΠΥΥ, προκειμένου να ολοκληρώσει ψηφιακά το σύνολο των υπηρεσιών που εκτελεί και να είναι σε θέση να παρακολουθεί σε πραγματικό χρόνο τις πράξεις που υποβάλλονται, να ελέγχει και να εγκρίνει δαπάνες.

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Ο τακτικός προϋπολογισμός του Υπουργείου καλύπτει, εκτός των άλλων δαπανών, και τις δαπάνες του Ελεγκτικού Συνεδρίου, την απόδοση εσόδων στο Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑΧΔΙΚ) καθώς και τις δαπάνες λειτουργίας της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ).

Το 2023 ο τακτικός προϋπολογισμός του Υπουργείου Δικαιοσύνης ενισχύθηκε με πιστώσεις ύψους 9,6 εκατ. ευρώ για λειτουργικές δαπάνες και εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 546,3 εκατ. ευρώ.

Το 2024 οι αντίστοιχες πιστώσεις του Υπουργείου Δικαιοσύνης θα ανέλθουν στα 559,5 εκατ. ευρώ, αυξημένες κατά 13,2 εκατ. ευρώ.

Στις επενδυτικές δαπάνες έτους 2024 του Υπουργείου περιλαμβάνονται η ολοκλήρωση του Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικής Δικαιοσύνης, που αφορά στην αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων και ανοικτών προτύπων για την προσαρμογή στις θεσμικές μεταβολές και τη βελτίωση της ταχύτητας απονομής και λειτουργίας της Διοικητικής Δικαιοσύνης. Επίσης χρηματοδοτείται η ανέγερση κτηρίου για την εγκατάσταση των Δικαστηρίων και των Δικαστικών Υπηρεσιών Πειραιά, η ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων του δικαστικού προσωπικού κ.α.

Το σύνολο των δαπανών του Υπουργείου προβλέπεται να ανέλθει στα 23 εκατ. ευρώ για το εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ και στα 43 εκατ. ευρώ για την κάλυψη δαπανών μέσω χρηματοδότησης από το ΤΑΑ.

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Στον τακτικό προϋπολογισμό έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την κάλυψη των πολιτικών και των δράσεων του Υπουργείου, που αφορούν στο σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος (τρεις βαθμίδες), αλλά και τους τομείς της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης καθώς και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Ειδικότερα, έχουν προβλεφθεί οι απαραίτητες πιστώσεις για:

- την απρόσκοπτη λειτουργία των επιχορηγούμενων από το Υπουργείο φορέων (ΑΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ και λοιπών νομικών προσώπων), προκειμένου να αναπτύξουν τις δράσεις τους,
- την καταβολή των εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς,
- την κάλυψη λειτουργίας των δημόσιων ΙΕΚ,
- την κάλυψη μηνιαίας επιδότησης εισιτηρίου για τη δωρεάν μεταφορά των εκπαιδευομένων στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας από την κατοικία τους στην έδρα της δομής που σπουδάζουν,
- την προμήθεια φοιτητικών συγγραμμάτων,
- τη συνέχιση του προγράμματος ενισχυτικής διδασκαλίας για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση,
- την ειδική ενίσχυση, μέσω των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των φοιτητών που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους καθώς και την κάλυψη των δαπανών σίτισης αυτών,
- την επιχορήγηση φορέων που προάγουν τον αθλητισμό και
- την απόδοση εσόδων σε επαγγελματικές και ερασιτεχνικές αθλητικές ομάδες.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το π.δ. 77/2023 (Α' 130) μεταφέρθηκαν οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και ως εκ τούτου, ενσωματώθηκαν οι αντίστοιχες εκτιμήσεις δαπανών στον προϋπολογισμό του.

Ο τακτικός προϋπολογισμός του Υπουργείου έτους 2023, συμπεριλαμβανομένης και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, ανέρχονταν στο ύψος των 5.080 εκατ. ευρώ ενώ οι εκτιμήσεις στο ποσό των 5.198 εκατ. ευρώ.

Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προϋπολογισμού του 2023 διατέθηκαν επιπλέον πιστώσεις ύψους 92 εκατ. ευρώ περίπου για:

- αποδόσεις σε αθλητικές ομάδες και σε Ειδικές Επιτροπές (άρθρο 53 του ν.2725/1999, Α' 121), δαπάνες ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, επιχορηγήσεις για αποδοχές επικουρικού προσωπικού του Αρεταίου και του Αιγινήτειου Νοσοκομείου,
- τη διανομή πανεπιστημιακών συγγραμμάτων και επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες ΑΕΙ και
- αναδρομικές αυξήσεις δαπανών μισθοδοσίας προσωπικού για τα μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) κ.λπ. (ν.5045/2023).

Οι προβλέψεις δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 2024 ανέρχονται στο ποσό των 5.453 εκατ. ευρώ αυξημένες σε σχέση με τον αρχικό προϋπολογισμό 2023 κατά 373 εκατ. ευρώ και κατά 255 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων εκτέλεσης αυτού, γεγονός που οφείλεται, κατά κύριο λόγο:

- στις αυξημένες προβλέψεις κατά 37 εκατ. ευρώ κυρίως για την κάλυψη της δαπάνης των πανεπιστημιακών συγγραμμάτων, για αγορές αγαθών και υπηρεσιών καθώς και για την αύξηση των επιχορηγήσεων των αθλητικών κέντρων και της Εθνικής Βιβλιοθήκης.
- για δαπάνες μισθοδοσίας προσωπικού κατά 247 εκατ. ευρώ, στις οποίες έχουν περιληφθεί και οι αυξήσεις για τα μέλη ΔΕΠ, ΕΕΠ και ΕΔΙΠ κ.λπ. (ν.5045/2023), καθώς επίσης για την πρόσληψη 3.772 μόνιμων εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση για το σχολικό έτος 2023 - 2024.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου καλύπτουν έργα που στοχεύουν στην καθολική προσχολική εκπαίδευση, στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, στην προοπτική δια βίου μάθησης και στην ισότιμη πρόσβαση στη μάθηση για όλους.

Ειδικότερα, μέσω του ΤΑΑ χρηματοδοτούνται δράσεις με απώτερο στόχο την υλοποίηση ενός ψηφιακού εκπαιδευτικού μοντέλου στην Ελλάδα χωρίς αποκλεισμούς, το οποίο μακροπρόθεσμα αποτελεί προϋπόθεση για την οικοδόμηση μίας ανθεκτικής και εξωστρεφούς ελληνικής οικονομίας. Οι δράσεις αποτελούν μέρος μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής μεταρρυθμίσεων για τον μετασχηματισμό των Προγραμμάτων Σπουδών, για τον εξορθολογισμό των υπηρεσιών και για την παρακολούθηση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων. Ενδεικτικά αναφέρονται σχετικές δράσεις, όπως η προμήθεια και η εγκατάσταση εργαστηριακού εξοπλισμού σε εργαστήρια Επαγγελματικής Κατάρτισης, η προμήθεια ή/και εγκατάσταση τεχνολογικών και λοιπών εργαλείων, ειδικά σχεδιασμένων για να εξυπηρετούν τους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, η επιμόρφωση συνολικά για τα έτη 2023 - 2025 120.000 εκπαιδευτικών γενικής εκπαίδευσης και 35.000 εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής, η προμήθεια σετ ρομποτικής για νηπιαγωγεία, δημοτικά και γυμνάσια κ.α.

Το σύνολο των δαπανών του ΠΔΕ του Υπουργείου έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 695 εκατ. ευρώ και επιπλέον, για τη χρηματοδότηση από το ΤΑΑ επιμέρους δράσεων του Υπουργείου θα διατεθεί πίστωση ύψους 400 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Πολιτισμού

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Πολιτισμού θα καλύψουν κυρίως δαπάνες:

- συντήρησης, διαμόρφωσης και προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, με στόχο την προστασία και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- λειτουργικών αναγκών των αρχαιολογικών υπηρεσιών,
- επιχορηγήσεων φορέων που προάγουν τον πολιτισμό και
- διεξαγωγής πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων και προγραμμάτων διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού.

Οι εκτιμήσεις δαπανών για το έτος 2023 ανέρχονται στο ποσό των 311 εκατ. ευρώ. Κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού διατέθηκαν επιπλέον πιστώσεις ύψους 62 εκατ. ευρώ για δαπάνες μισθοδοσίας προσωπικού με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου για τις ανάγκες της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου, των μουσείων, των αρχαιολογικών χώρων και των μνημείων, για πρόσθετες αμοιβές των υπαλλήλων του Υπουργείου, για αγορές αγαθών και υπηρεσιών καθώς και για την επιχορήγηση εποπτευόμενων φορέων. Ποσό ύψους 60 εκατ. ευρώ αποδόθηκε στον προϋπολογισμό του Υπουργείου

από τα ετήσια διαθέσιμα του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (ΟΔΑΠ) σύμφωνα με την παρ.9α του άρθρου 45 του ν.4071/2012 (Α' 85).

Οι προβλέψεις δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού για το έτος 2024 ανέρχονται στο ποσό των 258 εκατ. ευρώ. Τα ανώτατα όρια του Υπουργείου για λειτουργικές δαπάνες αυξήθηκαν κατά 4 εκατ. ευρώ για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των εποπτευόμενων φορέων του.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν έργα για την προβολή και τη διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς, την υποστήριξη και την ανάπτυξη της σύγχρονης δημιουργίας, τη συντήρηση, την αναστήλωση και την ανάδειξη των αρχαιοτήτων. Οι δράσεις αυτές έχουν φορείς υλοποίησης ιδίως τις εφορείες αρχαιοτήτων της επικράτειας και χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ.

Το σύνολο των δαπανών του ΠΔΕ του Υπουργείου έτους 2024 προβλέπεται στα 36 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, για τη χρηματοδότηση από το ΤΑΑ δράσεων του Υπουργείου διατίθενται πιστώσεις ύψους 106 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου, πέραν των πιστώσεων που έχουν προβλεφθεί για τη λειτουργία των υπηρεσιών του, περιλαμβάνονται και οι πιστώσεις για το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ), την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ) καθώς και για την Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης.

Επίσης, περιλαμβάνεται και ο ειδικός φορέας «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» για την αντιμετώπιση διαφόρων οριζόντιων θεμάτων της κεντρικής διοίκησης. Οι πιστώσεις του εμφανίζονται διακριτά στον πίνακα και προβλέπεται να καλύψουν, μεταξύ άλλων, το αποθεματικό, τις πιστώσεις υπό κατανομή για νέες προσλήψεις, τις συντάξεις που πληρώνονται απευθείας από το κράτος, τις αποδόσεις στην ΕΕ, το επίδομα θέρμανσης, τις καταπτώσεις εγγυήσεων με εγγυητή το ΕΔ, τους τόκους και τα συναφή τραπεζικά έξοδα.

Το σύνολο των δαπανών του ΠΔΕ του Υπουργείου έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 2.667 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, για τη χρηματοδότηση από το ΤΑΑ επιμέρους δράσεων του Υπουργείου και της ΑΑΔΕ έχουν προβλεφθεί πιστώσεις ύψους 53 εκατ. ευρώ.

Μέρος των ανωτέρω πιστώσεων και συγκεκριμένα 1.240 εκατ. ευρώ στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος και 400 εκατ. ευρώ στο εθνικό σκέλος, διατίθενται για την εκτέλεση του περιφερειακού ΠΔΕ, στο οποίο περιλαμβάνονται η κατασκευή ή/και βελτίωση υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων, η δημιουργία περιφερειακών κέντρων παρακολούθησης δεδομένων κλιματικής αλλαγής, οι επεμβάσεις βελτίωσης οδικής ασφάλειας του περιφερειακού οδικού δικτύου κ.α.

Επίσης, μέσω του ΠΔΕ του Υπουργείου χρηματοδοτούνται δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, μέσω της δημιουργίας φιλικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, με επιχορηγήσεις επενδυτικών σχεδίων, ενίσχυσης στρατηγικών επενδύσεων και προσέλκυσης ξένων κεφαλαίων και συγχρόνως, υλοποιούνται προγράμματα ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς.

Τέλος, με πόρους του ΤΑΑ χρηματοδοτούνται σημαντικά έργα, εκ των οποίων ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής: το έργο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για τον ανασχεδιασμό των επιχειρηματικών διαδικασιών της και την αναβάθμιση της υποδομής της, το νέο πληροφοριακό σύστημα του Κέντρου Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων (ΚΕΦ) της ΑΑΔΕ και ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του Κυβερνητικού Συστήματος Επιχειρησιακού Σχεδιασμού (gov-ERP), το οποίο θα υποστηρίξει τη νέα απλοποιημένη διαδικασία πληρωμής των δημοσίων δαπανών από τις οικονομικές υπηρεσίες των Υπουργείων, τη σταδιακή μετάβαση στη λογιστική δεδουλευμένης βάσης και τη σύνταξη ενοποιημένων χρηματοοικονομικών

αναφορών Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, την κατάρτιση και παρακολούθηση του προϋπολογισμού βάσει Προγραμμάτων και την εφαρμογή διεθνών πρακτικών για τον προϋπολογισμό επιδόσεων, την εισαγωγή της περιβαλλοντικής διάστασης στον προϋπολογισμό και την επισκόπηση δαπανών/εσόδων.

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

Στον κρατικό προϋπολογισμό και συγκεκριμένα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σε διακριτούς ειδικούς φορείς, περιλαμβάνεται και ο προϋπολογισμός της ΑΑΔΕ. Ειδικότερα, στον τακτικό προϋπολογισμό έχουν προβλεφθεί συνολικές πιστώσεις ύψους 507 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του και ιδίως για την ανάπτυξη και βελτίωση των συνθηκών παραγωγής του αγροτικού τομέα, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και την προώθηση του εξαγωγικού προσανατολισμού των αγροτικών προϊόντων, την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής ασφάλειας των παραγόμενων και των εισαγόμενων τροφίμων στη χώρα και την αξιοποίηση των πόρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ).

Σημαντικό μέρος των πιστώσεων αυτών θα διατεθεί για:

- την επιχορήγηση εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας τους στο πλαίσιο της προαγωγής της αγροτικής ανάπτυξης της χώρας. Μεταξύ άλλων, έχουν προβλεφθεί πιστώσεις ύψους 58,3 εκατ. ευρώ για την επιχορήγηση του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ) και του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων, Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ) με σκοπό την κάλυψη των λειτουργικών τους δαπανών,
- την κάλυψη του ελλείμματος του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ) και
- την καταβολή στους αγρότες, μέσω του ΕΛΓΑ, κρατικών οικονομικών ενισχύσεων που έχουν εγκριθεί από την ΕΕ.

Η διαφορά μεταξύ των εκτιμήσεων οικονομικού έτους 2023 και των αντίστοιχων προβλέψεων για το οικονομικό έτος 2024, ύψους 119 εκατ. ευρώ, οφείλεται σε αυξημένες υποχρεώσεις ύψους 52 εκατ. ευρώ περίπου το 2023 για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών και για λοιπές οικονομικές ενισχύσεις στον γεωργικό τομέα, στην αυξημένη επιχορήγηση του ΕΛΓΑ καθώς και σε δαπάνες για την κάλυψη υποχρεώσεων του προγράμματος της δακοκτονίας.

Τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν από το ΠΔΕ περιλαμβάνουν την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, την αναδιοργάνωση του γεωργικού τομέα, τη βελτίωση των εκτρεφόμενων ζώων, τη χρήση νέου καινοτόμου εξοπλισμού, την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας και την ανάπτυξη του δικτύου του πράσινου αγροτουρισμού.

Το σύνολο των δαπανών του ΠΔΕ του Υπουργείου έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 854 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, για τη χρηματοδότηση από το ΤΑΑ επιμέρους δράσεων του Υπουργείου, όπως το μεγάλο πρόγραμμα αρδευτικών έργων μέσω Συμπράξεων Δημοσίου - Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) για την ενίσχυση της γεωργικής παραγωγής, το έργο «Εκσυγχρονισμός του πρωτογενούς τομέα» κ.α. θα διατεθούν πιστώσεις ύψους 127 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Ο τακτικός προϋπολογισμός του Υπουργείου καλύπτει κυρίως:

- τις δαπάνες των δασικών υπηρεσιών,
- την επιχορήγηση των Φορέων, Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΕΑΓΜΕ), Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ), Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ) και
- τις αποδόσεις εσόδων στο Πράσινο Ταμείο, στον ΕΟΑΝ και στον ειδικό λογαριασμό Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Συμπαράγωγής Ηλεκτρισμού - Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ) από την επιβολή πράσινου τέλους στο πετρέλαιο εσωτερικής καύσης “diesel”.

Το 2023 ο τακτικός προϋπολογισμός του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εκτιμάται να διαμορφωθεί στα 689,7 εκατ. ευρώ. Κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του προϋπολογισμού του ενισχύθηκε με πιστώσεις ύψους 378,3 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό ύψους 367,1 εκατ. ευρώ αφορά σε μεταβίβαση πόρων στον ειδικό λογαριασμό του ΤΕΜ για την αντιμετώπιση των συνεπειών της ενεργειακής κρίσης στην ελληνική οικονομία και ποσό ύψους 11,2 εκατ. ευρώ αφορά σε δαπάνες μισθοδοσίας και ασφαλιστηρίου συμβολαίου των εργαζόμενων της ΛΑΡΚΟ ΑΕ (άρθρο 97 του ν.4941/2022, Α' 113).

Για το 2024 προβλέπονται συνολικές πιστώσεις 295,2 εκατ. ευρώ, οι οποίες θα αντιμετωπίσουν κυρίως τις αποδόσεις στο Πράσινο Ταμείο, στον ΕΟΑΝ και στον ειδικό λογαριασμό ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ από την επιβολή πράσινου τέλους στο πετρέλαιο εσωτερικής καύσης “diesel”.

Το σύνολο των δαπανών του Υπουργείου για το ΠΔΕ έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 730 εκατ. ευρώ. Εξίσου σημαντικοί πόροι ύψους 798 εκατ. ευρώ, θα διατεθούν από το ΤΑΑ για τη χρηματοδότηση δράσεων του Υπουργείου, όπως «Εξυπνες περιβαλλοντικές και πολιτιστικές υποδομές (smart infrastructure)», «Στρατηγικές αστικές αναπλάσεις», ενεργοποίηση προγράμματος πολεοδομικών μεταρρυθμίσεων, που αφορά σε χρηματοδότηση ειδικών πολεοδομικών μελετών μείζονος σημασίας για την ανάπτυξη Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΤΠΣ) σε τουλάχιστον 700 Δημοτικές Ενότητες και την ανάπτυξη τουλάχιστον 5 Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων κ.α.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Οι δαπάνες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για το έτος 2023 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 18.133 εκατ. ευρώ.

Η πλειονότητα των πιστώσεων αυτών διατίθεται σε μεταβιβάσεις προς τους ΟΚΑ και ειδικότερα, προς τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ) για τη στήριξη του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας και προς τη ΔΥΠΑ για τη στήριξη των ανέργων και την ενίσχυση των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Πιο συγκεκριμένα, ο e-ΕΦΚΑ ενισχύεται μέσω επιχορήγησης, τόσο για την κάλυψη των παροχών κύριας ασφάλισης όσο και για την απώλεια εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές του κλάδου επικουρικής ασφάλισης, που προκύπτει εξαιτίας της λειτουργίας του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (ΤΕΚΑ).

Στις δαπάνες του 2023 περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και οι δαπάνες για την κάλυψη της αποζημίωσης ειδικού σκοπού σε δικαιούχους εργαζόμενους επιχειρήσεων του κλάδου γουνοποιίας που επλήγησαν από τον πόλεμο στην Ουκρανία (άρθρο 79 του ν.4949/2022, Α' 126) καθώς και σε εργαζόμενους επιχειρήσεων των περιοχών που επλήγησαν από τις πυρκαγιές μεταξύ 17.07.2023 και 31.08.2023 και από τις πλημμύρες που εκδηλώθηκαν τον Οκτώβριο 2022 και τον Σεπτέμβριο 2023.

Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου περιλαμβάνονται και οι πιστώσεις της Ανεξάρτητης Αρχής, Επιθεώρηση Εργασίας, που αποτελεί τη μετεξέλιξη του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ).

Οι πιστώσεις ύψους 18.019 εκατ. ευρώ που έχουν προβλεφθεί στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου για το έτος 2024, ανέρχονται στα ίδια επίπεδα περίπου με εκείνα του 2023. Στις προβλέψεις έτους 2024 έχουν περιληφθεί, μεταξύ των άλλων επιχορηγήσεων, και πιστώσεις ύψους 898,4 εκατ. ευρώ προς τον e-ΕΦΚΑ και τη ΔΥΠΑ για την κάλυψη της απώλειας εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων, που προκαλείται από τη μείωση κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες των ασφαλιστικών εισφορών σε μισθωτούς σε μόνιμη βάση. Η καθαρή δημοσιονομική επίπτωση της εν λόγω παρέμβασης για τη Γενική Κυβέρνηση ανέρχεται σε 871 εκατ. ευρώ.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης προωθεί και για το 2024 δράσεις με στόχο την προστασία των εργαζόμενων (ενδεικτικά αναφέρονται ο σχεδιασμός και ο χρονοπρογραμματισμός της επέκτασης εφαρμογής της Ψηφιακής Κάρτας Εργασίας) καθώς και δράσεις συνεργασίας και πρόληψης στο πλαίσιο της προστασίας της υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία.

Τα προγράμματα ΑΡΙΑΔΝΗ, ΗΡΙΑΔΑΝΟΣ και το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) e-ΕΦΚΑ για την ψηφιοποίηση της ασφαλιστικής ιστορίας και την επιτάχυνση της απονομής των συντάξεων (σύστημα ΑΤΛΑΣ) και η κωδικοποίηση της ασφαλιστικής νομοθεσίας αποτελούν προτεραιότητες στον σχεδιασμό του Υπουργείου. Προτεραιότητα επίσης αποτελούν και οι συνεχιζόμενες δράσεις οργανωτικού και ψηφιακού μετασχηματισμού της ΔΥΠΑ, με στόχο την αναβάθμιση των συμβουλευτικών υπηρεσιών του φορέα, τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους ωφελούμενους και κυρίως την εφαρμογή και επέκταση προγραμμάτων κατάρτισης και απασχόλησης ανέργων με διευρυμένο πεδίο εφαρμογής.

Το σύνολο των δαπανών του ΠΔΕ του Υπουργείου έτους 2024 προβλέπεται στα 236 εκατ. ευρώ, ενώ για τη χρηματοδότηση δράσεων από το ΤΑΑ θα διατεθεί πίστωση ύψους 374 εκατ. ευρώ.

Τέλος, επισημαίνεται ότι μέρος των αρμοδιοτήτων του πρώην Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μεταφέρθηκαν στο νεοσύστατο Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας (π.δ. 77/2023).

Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας συστάθηκε με το π.δ. 77/2023. Σε αυτό μεταφέρθηκαν οι αρμοδιότητες που αφορούν στην κοινωνική αλληλεγγύη, στην καταπολέμηση της φτώχειας, στη δημογραφική και στεγαστική πολιτική καθώς και στην άσκηση πολιτικών που προάγουν την ισότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στις εκτιμήσεις του προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2023, που ανέρχονται στο ποσό των 3.640 εκατ. ευρώ, περιλαμβάνονται δαπάνες ύψους 3.426 εκατ. ευρώ που αφορούν στην επιχορήγηση προς τον ΟΠΕΚΑ. Επιπλέον, περιλαμβάνονται δαπάνες για τη χρηματοδότηση των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας και των λοιπών προνοιακών φορέων καθώς και για τη χορήγηση “voucher” για το πρόγραμμα βρεφονηπιακών σταθμών.

Σημειώνεται ότι στις εκτιμήσεις δαπανών για το έτος 2023 έχει περιληφθεί η αύξηση κατά 8% στις προνοιακές παροχές σε χρήμα που λαμβάνουν τα άτομα με αναπηρία από τον ΟΠΕΚΑ με ημερομηνία έναρξης τον Μάιο 2023.

Η πλειονότητα των πιστώσεων που προβλέπονται στον τακτικό προϋπολογισμό οικονομικού έτους 2024 του Υπουργείου, ύψους 3.718 εκατ. ευρώ, διατίθενται σε μεταβιβάσεις προς τον ΟΠΕΚΑ με σκοπό τη συνέχιση και ανάπτυξη πολιτικών οικονομικής και κοινωνικής στήριξης των ευπαθών ομάδων.

Μέσω της ενίσχυσης του ΟΠΕΚΑ, για το έτος 2024, προβλέπεται να καταβληθούν:

- το επίδομα παιδιού,
- το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα,
- το επίδομα στέγασης,
- το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων και η παροχή σε ανασφάλιστους υπερήλικες,
- οι προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία,
- η καταβολή επιδόματος 2.000 ευρώ σε οικογένειες για κάθε νέα γέννηση παιδιού και
- λοιπά προγράμματα, δράσεις και ενέργειες που αφορούν σε προνοιακές πολιτικές του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Ενδεικτικά αναφέρονται η χορήγηση σχολικών γευμάτων, η οικονομική ενίσχυση σε ανάδοχους γονείς, η υλοποίηση του προγράμματος «Στέγαση και Εργασία» για τους αστέγους και η εισοδηματική ενίσχυση οικογενειών που διαβιών σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές.

Τονίζεται ότι στις προβλέψεις για το έτος 2024 έχουν ενσωματωθεί η αύξηση, από 01.12.2023, κατά 8% του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος καθώς και οι επιπλέον πιστώσεις που θα διατεθούν για την υλοποίηση του προγράμματος που αφορά στη χορήγηση “voucher” για τους βρεφονηπιακούς σταθμούς.

Μέσω του ΠΔΕ, στο πλαίσιο του στόχου για βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία, προωθείται σειρά παρεμβάσεων για τη στήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης (πρόγραμμα επαγγελματικής αναδοχής για παιδιά, προσωπικός βοηθός), τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας σε κατοικίες, χώρους και δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και την πρώιμη παρέμβαση για παιδιά με αναπηρία, ηλικίας 0 - 6 ετών.

Επίσης, προωθούνται η δημιουργία Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, στο πλαίσιο του ευρύτερου εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών του ΟΠΕΚΑ και της μεταρρύθμισης της πολιτικής επιδομάτων εν γένει, δράσεις για την ολοκληρωμένη παρακολούθηση και αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος (νταντάδες της γειτονιάς, χώροι φύλαξης βρεφών σε επιχειρήσεις), με παράλληλη κατάρτιση εθνικού σχεδίου δράσης για τη δημογραφία και την οικογένεια και τέλος, συνεχίζεται η στεγαστική πολιτική του Υπουργείου, η οποία αποσκοπεί στη διευκόλυνση απόκτησης στέγης από νέους και ευάλωτες ομάδες (πρόγραμμα «Σπίτι μου», «Ανακαινίζω - Ενοικιάζω»), σηματοδοτώντας και ολοκληρώνοντας την υιοθέτηση ενός ιδιαίτερα ευρέος φάσματος δράσεων και πολιτικών με θετικό κοινωνικό πρόσημο.

Το σύνολο των δαπανών του ΠΔΕ του Υπουργείου έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 134 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, για τη χρηματοδότηση των δράσεων του Υπουργείου από το ΤΑΑ θα διατεθεί πίστωση ύψους 140 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Ανάπτυξης

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τη διευκόλυνση και την ενίσχυση των ιδιωτικών, εθνικών και ξένων επενδύσεων για την τόνωση της εθνικής οικονομίας,
- την ανάπτυξη της βιομηχανίας, τη στήριξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, την προώθηση της επιχειρηματικότητας και τη διασφάλιση της παραγωγής ποιοτικών και ασφαλών προϊόντων,
- τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς προς όφελος των καταναλωτών και του υγιούς ανταγωνισμού των επιχειρήσεων καθώς και την προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών, την πληροφόρηση και την ενημέρωσή τους,

- την ανάπτυξη της έρευνας, την προαγωγή της τεχνολογίας, την ενσωμάτωση της καινοτομίας στην παραγωγή, την ανάπτυξη του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού και την ενίσχυση των εθνικών υποδομών έρευνας και καινοτομίας,
- τη λειτουργία της Διυπηρεσιακής Μονάδας Ελέγχου Αγοράς (ΔΙΜΕΑ) και
- τη λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής του Συνηγόρου του Καταναλωτή (ΣΤΚ).

Οι πιστώσεις που έχουν προβλεφθεί στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου για το 2024 εμφανίζονται αυξημένες σε σχέση με τις εκτιμήσεις του 2023, κατά το ποσό των 3,5 εκατ. ευρώ για την αντιμετώπιση της προκαλούμενης δαπάνης από τις μισθολογικές ρυθμίσεις του ν.5045/2023 στους υπαλλήλους του Υπουργείου και επιχορηγούμενων εποπτευόμενων φορέων του.

Από το ΠΔΕ έτους 2024 θα διατεθούν πιστώσεις συνολικού ύψους 595 εκατ. ευρώ. και από το ΤΑΑ πιστώσεις ύψους 204 εκατ. ευρώ. Με τις ανωτέρω πιστώσεις καλύπτονται δράσεις σχετικά με την ενίσχυση της βιομηχανίας και της επιχειρηματικότητας εν γένει, την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας, τη δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής καθώς και την ενίσχυση της εξωστρέφειας. Επίσης, με την ολοκλήρωση της ανάπτυξης του ΟΠΣ-ΑΔΕ υποστηρίζεται πλήρως η εποπτεία οικονομικών δραστηριοτήτων και αγοράς προϊόντων.

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του, όπως είναι η υλοποίηση των έργων υποδομών της χώρας και η ανάπτυξη μεταφορικών και συγκοινωνιακών υπηρεσιών υψηλής ποιότητας. Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου προβλέπεται να καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την επιχορήγηση των συγκοινωνιακών φορέων,
- την αποζημίωση σε φορείς παροχής συγκοινωνιακού έργου, λόγω απώλειας εσόδων από τις απαλλαγές καταβολής κομίστρου στα μέσα μαζικής μεταφοράς,
- την επιχορήγηση στην εταιρεία Κτιριακές Υποδομές ΑΕ για την καταβολή τοκοχρεολυσίων,
- την αποζημίωση για παροχή υπηρεσιών Υποχρέωσης Δημόσιας Υπηρεσίας (ΥΔΥ) στις επιβατικές σιδηροδρομικές μεταφορές,
- τη λειτουργία της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ),
- τη λειτουργία του Εθνικού Οργανισμού Διερεύνησης Αεροπορικών και Σιδηροδρομικών Ατυχημάτων και Ασφάλειας Μεταφορών και
- τη λειτουργία της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων (ΡΑΣ).

Στις εκτιμήσεις προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 2023 έχουν συμπεριληφθεί συνολικές δαπάνες ύψους 20,7 εκατ. ευρώ, που αφορούν σε παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των συνεπειών της ενεργειακής κρίσης και συγκεκριμένα για την ενίσχυση των εταιρειών Οδικές Συγκοινωνίες (ΟΣΥ) ΑΕ και Σταθερές Συγκοινωνίες (ΣΤΑΣΥ) ΑΕ για την κάλυψη της αύξησης του ενεργειακού κόστους. Έχουν συμπεριληφθεί, επίσης, δαπάνες ύψους 11,5 εκατ. ευρώ, που αφορούν σε προγράμματα για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης. Ο προϋπολογισμός του 2023 ενισχύθηκε επιπλέον με το ποσό των 19,98 εκατ. ευρώ για τη χορήγηση της προβλεπόμενης στο άρθρο δεύτερο του ν.4810/2021 (Α' 107) οικονομικής ενίσχυσης στην εταιρεία «Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (ΔΑΑ) ΑΕ» και με το ποσό των 19,3 εκατ. ευρώ για τη χορήγηση έκτακτης ενίσχυσης σε αστικά και υπεραστικά ΚΤΕΛ και ΚΤΕΛ ΑΕ (Κοινά Ταμεία Εισπράξεων Λεωφορείων) στο πλαίσιο το άρθρου 120 του ν.5007/2022.

Στις προβλέψεις του τακτικού προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2024 περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, αυξημένες πιστώσεις για την επιχορήγηση του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών

(ΟΑΣΑ) ΑΕ και του Οργανισμού Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης (ΟΣΕΘ) ΑΕ για συμβάσεις παροχής συγκοινωνιακού έργου.

Από το ΠΔΕ χρηματοδοτούνται δράσεις που αφορούν στην ανάπτυξη των λιμενικών υποδομών, του σιδηροδρομικού και οδικού δικτύου, της οδικής ασφάλειας και της αστικής κινητικότητας, την αναβάθμιση του στόλου των μέσων μαζικής μεταφοράς με στόχο τη μείωση του ενεργειακού αποτυπώματος, τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών στους πολίτες και την ελεύθερη προσβασιμότητα στα μέσα μεταφοράς των ατόμων με αναπηρία. Μεταξύ των μεγάλων έργων, που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ και πόρους της ΕΕ, περιλαμβάνονται η κατασκευή Γραμμής 4 του Μετρό Αθήνας, η ολοκλήρωση κατασκευής του Αυτοκινητοδρόμου Κεντρικής Ελλάδας Ε65 και η υλοποίηση παρεμβάσεων στα 13 περιφερειακά αεροδρόμια.

Για τον σκοπό αυτό διατίθενται το 2024 πιστώσεις ύψους 1.074 εκατ. ευρώ από το ΠΔΕ (εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος) και 393 εκατ. ευρώ από το ΤΑΑ.

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις δράσεις που συνδέονται με τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας στον τομέα της ναυτιλίας,
- τη φύλαξη των θαλασσίων οδών εισόδου στη χώρα και την κάλυψη των αναγκών που σχετίζονται με τις μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές,
- την τριτοβάθμια εκπαίδευση των στελεχών του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής (ΛΣ - ΕΛΑΚΤ) και τη ναυτική εκπαίδευση,
- τη χορήγηση του στεγαστικού επιδόματος σε σπουδαστές των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού (ΑΕΝ) που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους,
- την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και την ασφάλεια της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα,
- τις δράσεις που συνδέονται με τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και της αρχιτεκτονικής των νησιωτικών περιοχών του Αιγαίου,
- τις δράσεις που συνδέονται με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της εθνικής νησιωτικής πολιτικής και
- τις αποδόσεις εσόδων στο Κεφάλαιο Ναυτικής Εκπαίδευσης (ΚΝΕ), στο Μετοχικό Ταμείο Ναυτικού (ΜΤΝ) και στη Δημόσια Αρχή Λιμένων (ΔΑΛ).

Οι εκτιμήσεις δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού για το έτος 2023 ανέρχονται στο ποσό των 314 εκατ. ευρώ. Κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού διατέθηκαν επιπλέον πιστώσεις ύψους 19 εκατ. ευρώ για δαπάνες μεταναστευτικών ροών και για δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης για το προσωπικό του ΛΣ - ΕΛΑΚΤ και των μελών των οικογενειών τους.

Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις του Υπουργείου με αντικείμενο τη βελτίωση της πρόσβασης στα νησιά μέσω ενισχυμένων δικτύων μεταφορών, τη μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων, τη συγκράτηση και τη συνοχή του πληθυσμού στα νησιά με στόχο την άρση της γεωγραφικής απομόνωσης και τη βελτίωση της διασυνδεσιμότητας.

Το σύνολο των δαπανών του ΠΔΕ του Υπουργείου έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 260 εκατ. ευρώ, ενώ για τη χρηματοδότηση δράσεων από το ΤΑΑ θα διατεθεί πίστωση ύψους 5 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Τουρισμού

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την προβολή της χώρας στο εξωτερικό, ως σημαντικού και ελκυστικού τουριστικού προορισμού,

- την τουριστική εκπαίδευση και κατάρτιση,
- τη χορήγηση στεγαστικού επιδόματος στους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης Σχολών Τουριστικών Επαγγελματίων και στους καταρτιζόμενους των ΔΙΕΚ, που σπουδάζουν μακριά από τον τόπο κατοικίας τους,
- τη διασφάλιση ποιότητας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος,
- την εκπόνηση συμβουλευτικών μελετών από εξειδικευμένους φορείς και τη διεξαγωγή πρωτογενούς έρευνας στις ξένες αγορές, προκειμένου να διαμορφωθεί στρατηγική μάρκετινγκ για την ανάπτυξη του τουρισμού και
- την προώθηση αναπτυξιακών πρωτοβουλιών στον τομέα του τουρισμού και την επιχορήγηση και απόδοση εσόδων στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (ΕΟΤ).

Σημαντικό μέρος της χρηματοδότησης της δράσης του Υπουργείου προέρχεται από το ΠΔΕ με προσανατολισμό τον ορεινό τουρισμό, τον τουρισμό υγείας, τον αγροτουρισμό κ.λπ. Το σύνολο των δαπανών του Υπουργείου στο ΠΔΕ έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 50 εκατ. ευρώ, ενώ για τη χρηματοδότηση επιμέρους δράσεων του Υπουργείου θα διατεθεί από το ΤΑΑ ποσό ύψους 79 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Στον τακτικό προϋπολογισμό έτους 2024 του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του Υπουργείου, ειδικότερα για την προώθηση του ψηφιακού και διοικητικού μετασχηματισμού της χώρας και την ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακών και ταχυδρομικών υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν προβλεφθεί, μεταξύ άλλων, πιστώσεις ύψους 86 εκατ. ευρώ για την εφαρμογή του έργου ΣΥΖΕΥΞΙΣ II.

Ο τακτικός προϋπολογισμός του 2023 του Υπουργείου έχει ενισχυθεί, μεταξύ άλλων, και με επιπλέον πιστώσεις συνολικού ύψους 786 εκατ. ευρώ, προκειμένου να επιχορηγηθεί η ΚτΠ για την καταβολή οικονομικής ενίσχυσης στα νοικοκυριά, με σκοπό την κάλυψη μέρους του αυξημένου κόστους αγορών, ιδίως των ειδών διατροφής, λόγω της σημαντικής αύξησης του δείκτη τιμών καταναλωτή (market pass) καθώς και στους νέους ηλικίας 18 και 19 ετών, για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς του πολιτισμού, του τουρισμού και των μεταφορών (youth pass).

Σημαντικά ποσά θα διατεθούν το 2024 από το ΠΔΕ για τη χρηματοδότηση δράσεων του Υπουργείου που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της κυβερνοασφάλειας και της δικτύωσης του δημόσιου τομέα καθώς και στον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας των ψηφιακών υπηρεσιών και της ψηφιακής σύγκλισης.

Το σύνολο των δαπανών του Υπουργείου στο ΠΔΕ έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 240 εκατ. ευρώ και επιπλέον χρηματοδοτούνται έργα από το ΤΑΑ, συνολικών πιστώσεων ύψους 418 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την εκτέλεση της αποστολής του και κυρίως για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για τη μετανάστευση, τόσο σχετικά με τη νόμιμη είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια όσο και σχετικά με την ταυτοποίηση και υποδοχή πολιτών τρίτων χωρών που εισέρχονται στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις καθώς και για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της εθνικής πολιτικής για τη χορήγηση ασύλου ή άλλων μορφών διεθνούς προστασίας. Πιο συγκεκριμένα, σημαντικό μέρος των εν λόγω πιστώσεων θα διατεθεί για:

- την εύρυθμη εκτέλεση των διαδικασιών και τη λειτουργική ετοιμότητα των συστημάτων συλλογής και διαχείρισης δεδομένων για την έκδοση των αδειών διαμονής των πολιτών τρίτων χωρών,

- τη λειτουργία της Αρχής Προσφυγών,
- τον συντονισμό και την αποτελεσματική δράση των υπηρεσιών υποδοχής και ταυτοποίησης και τον προσδιορισμό των αναγκών ίδρυσης και επέκτασης κέντρων υποδοχής και δομών φιλοξενίας,
- τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την εποπτεία της εθνικής στρατηγικής για την προστασία των ασυνόδευτων και των χωρισμένων από την οικογένειά τους ανηλίκων,
- την πιστοποίηση και τον έλεγχο Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (ΝΠΙΔ) μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) και
- τη στήριξη των τοπικών κοινωνιών που επιβαρύνονται από τη λειτουργία μονάδων φιλοξενίας.

Μέσω του ΠΔΕ και των πόρων από το ΤΑΑ προωθούνται, μεταξύ άλλων, ο ψηφιακός μετασχηματισμός του Υπουργείου, που καθίσταται αναγκαίος για την υποστήριξη των διαδικασιών έκδοσης και ανανέωσης των αδειών διαμονής μεταναστών και προσφύγων, το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις, με στόχο την παροχή βοήθειας στους εκπαιδευόμενους για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες, έτσι ώστε να διευκολυνθεί η ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας, το υποστηρικτικό «Γλωσσικό - Διαπολιτισμικό Πρόγραμμα» εκμάθησης βασικών στοιχείων της ελληνικής γλώσσας, της καθημερινής ζωής και του κοινωνικο-πολιτισμικού πλαισίου της Ελλάδας. Το σύνολο των δαπανών του Υπουργείου στο ΠΔΕ έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 340 εκατ. ευρώ και επιπλέον, για τη χρηματοδότηση επιμέρους δράσεων του Υπουργείου θα διατεθεί από το ΤΑΑ ποσό ύψους 9 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τη λειτουργία των αστυνομικών επιχειρησιακών μονάδων, την προμήθεια σύγχρονων και αποτελεσματικών μέσων προστασίας του προσωπικού, τη συντήρηση και την προμήθεια ανταλλακτικών των υπηρεσιακών οχημάτων,
- τη σίτιση των προσωρινά κρατούμενων στα κατά τόπους καταστήματα κράτησης,
- τη σίτιση και τη διαμονή των αλλοδαπών στα προαναχωρησιακά κέντρα σε εναρμόνιση με το διεθνώς ισχύον πλαίσιο,
- την εφαρμογή της σωφρονιστικής και αντεγκληματικής πολιτικής και
- την υλοποίηση δράσεων για την ανάσχεση των μεταναστευτικών ροών.

Οι εκτιμήσεις δαπανών για το έτος 2023 ανέρχονται στο ποσό των 2.202 εκατ. ευρώ. Κατά το έτος 2023 ο φορέας ενισχύθηκε με πιστώσεις για την αποπληρωμή των συμβάσεων του έργου «Κατασκευή νέου, αναβάθμιση - επισκευή υφιστάμενου τεχνητού εμποδίου και συναφών έργων κατά μήκος της Ελληνοτουρκικής Μεθορίου στην ΠΕ Έβρου» καθώς και για την εύρυθμη λειτουργία των σωφρονιστικών καταστημάτων. Για το έτος 2024 προβλέπονται δαπάνες ύψους 2.185 εκατ. ευρώ, στις οποίες περιλαμβάνονται πιστώσεις ύψους 50 εκατ. ευρώ για το έργο «Κατασκευή νέου, αναβάθμιση - επισκευή υφιστάμενου τεχνητού εμποδίου και συναφών έργων κατά μήκος της Ελληνοτουρκικής Μεθορίου στην ΠΕ Έβρου».

Το σύνολο των δαπανών του Υπουργείου στο ΠΔΕ έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στα 78 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου έχουν προβλεφθεί πιστώσεις που θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- την προστασία των δασών από πυρκαγιές, με τη χρήση επίγειων μονάδων και εναέριων μέσων του Πυροσβεστικού Σώματος,
- τη λειτουργία των επιχειρησιακών μονάδων, τη συντήρηση και την προμήθεια ανταλλακτικών των υπηρεσιακών οχημάτων, την προμήθεια σύγχρονων και αποτελεσματικών μέσων προστασίας του προσωπικού,
- την αποτελεσματική λειτουργία της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, στο πλαίσιο του ευρύτερου συντονισμού του συνόλου των δράσεων πολιτικής προστασίας όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την αντιμετώπιση πάσης φύσεως καταστροφών και
- την αποτελεσματική λειτουργία της νεοσυσταθείσας Γενικής Γραμματείας Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής.

Οι εκτιμήσεις του προϋπολογισμού για το έτος 2023 ανέρχονται στο ποσό των 583 εκατ. ευρώ. Κατά το έτος 2023 ο φορέας ενισχύθηκε με επιπλέον πιστώσεις για τις μισθώσεις εναέριων μέσων της αντιπυρικής περιόδου καθώς και για την κάλυψη δαπανών λόγω των εκτεταμένων πυρκαγιών και πλημμυρών που έπληξαν τη χώρα. Συνολικές πιστώσεις ύψους 104 εκατ. ευρώ διατέθηκαν στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη για την πληρωμή των μισθώσεων εναέριων μέσων.

Στον τακτικό προϋπολογισμό του έτους 2024 προβλέπονται δαπάνες ύψους 680 εκατ. ευρώ, στις οποίες περιλαμβάνονται συνολικές πιστώσεις ύψους 106 εκατ. ευρώ για τις μισθώσεις εναέριων μέσων της αντιπυρικής περιόδου και τον Εθνικό Μηχανισμό Εναέριας Έρευνας και Διάσωσης καθώς και πιστώσεις ύψους 10 εκατ. ευρώ για τη νεοσυσταθείσα Γενική Γραμματεία Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής.

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου χρηματοδοτούν δαπάνες κρατικής αρωγής και έργων που συμβάλλουν στην αναβάθμιση και την ενίσχυση της πολιτικής προστασίας, ιδίως μέσω του εθνικού προγράμματος πολιτικής προστασίας «ΑΙΓΙΣ», το οποίο περιλαμβάνει μία σειρά από στοχευμένες παρεμβάσεις για την ενίσχυση των υποδομών και του τεχνικού εξοπλισμού, την αναβάθμιση δεξιοτήτων του προσωπικού, την ενσωμάτωση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και την προώθηση της καινοτομίας στον τομέα της πολιτικής προστασίας. Ενδεικτικά αναφέρονται η ανάπτυξη ΟΠΣ Διαχείρισης Κινδύνων και Πρόληψης, η ενίσχυση του συστήματος 112 με ΑΙ και η σύνδεσή του με το ΟΠΣ, η αγορά οχημάτων για τη Γενική Γραμματεία και τα Περιφερειακά/Τοπικά κέντρα Πολιτικής Προστασίας, η αναδιαμόρφωση κτιρίων «Φάρος», «Ατλαντας» και «Προμηθέας» και η προμήθεια εναέριων μέσων δασοπυρόσβεσης.

Το σύνολο των δαπανών του Υπουργείου στο ΠΔΕ έτους 2024 προβλέπεται να ανέλθει στο ποσό των 150 εκατ. ευρώ και επιπλέον, για τη χρηματοδότηση επιμέρους δράσεων του Υπουργείου θα διατεθεί από το ΤΑΑ πίστωση ύψους 107 εκατ. ευρώ.

Αποκεντρωμένες Διοικήσεις

Οι πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων καλύπτουν, μεταξύ άλλων:

- τις υπηρεσίες που αφορούν σε θέματα αλλοδαπών και μετανάστευσης και
- τη χωροταξία, την αγροτική πολιτική και την περιβαλλοντική πολιτική.

3.3.4.1. Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων

Τα οικονομικά έτη 2023 και 2024 προωθούνται, μέσω του ΠΔΕ, αναπτυξιακές και μεταρρυθμιστικές δράσεις σε τομείς, όπως το περιβάλλον και οι μεταφορές, η ενέργεια και ο ψηφιακός μετασχηματισμός, η επιχειρηματικότητα και η ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων και επιπρόσθετα υλοποιούνται μέτρα για τη στήριξη της οικονομίας και της κοινωνίας, λόγω των σοβαρών προβλημάτων που προκάλεσαν οι πρόσφατες φυσικές καταστροφές.

Εκτός των εθνικών πόρων που διατίθενται για την υλοποίηση του προγράμματος, βασική πηγή εσόδων αποτελούν οι εισροές από την ΕΕ και ειδικότερα από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ), το ΕΤΘΑΥ, το ΕΓΤΑΑ, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, τα Ταμεία Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών κ.α.

Επίσης, πόροι διατίθενται από το ΤΑΑ, στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0), είτε με τη μορφή επιχορηγήσεων για δράσεις που, μεταξύ άλλων, ενισχύουν την πράσινη οικονομία, την απασχόληση με γνώμονα την κοινωνική συνοχή, τον οικονομικό και θεσμικό μετασχηματισμό παραγωγικών τομέων της οικονομίας είτε μέσω δανειοδότησης φορέων, φυσικών ή νομικών προσώπων για την ενίσχυση και την ανάπτυξη επενδυτικών σχεδίων.

Διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ και συμμετοχή του στο ΑΕΠ

Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.14.) παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ από το 2013 έως και το 2024 και η ποσοστιαία (%) συμμετοχή του στο ΑΕΠ της χώρας.

Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι οι δαπάνες του ΠΔΕ τα τελευταία 4 χρόνια, σε αντίθεση με ό,τι συνέβαινε νωρίτερα, κινούνται πλησίον ή άνω του 5% του ΑΕΠ. Ειδικότερα, το 2020 οι επενδυτικές δαπάνες σημείωσαν μεγάλη άνοδο, της τάξης του 88,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, καταγράφοντας ποσοστό 6,4% του ΑΕΠ, κυρίως λόγω της χρηματοδότησης δράσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της υγειονομικής κρίσης. Όμως και τα επόμενα έτη παρέμειναν σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα, σηματοδοτώντας την ενίσχυση της αναπτυξιακής κατεύθυνσης της ελληνικής οικονομίας. Καθοριστικό ρόλο δε στην αύξηση των επενδυτικών δαπανών από το 2021 και μετά διαδραμάτισε το ΤΑΑ, με πόρους του οποίου ενισχύονται όλοι οι παραγωγικοί τομείς της οικονομίας.

Πίνακας 3.14.: Διαχρονική εξέλιξη δαπανών ΠΔΕ (2013 - 2024) (σε εκατ. ευρώ)							
Έτη	Εθνικό	Συγχρ/vo	ΤΑΑ	Σύνολο	Ετήσια Μεταβολή %	ΑΕΠ	ΠΔΕ και ΤΑΑ % ΑΕΠ
2013	783	5.867		6.650	8,62	179.884	3,70
2014	704	5.888		6.592	-0,88	177.236	3,72
2015	660	5.717		6.377	-3,25	176.369	3,62
2016	810	5.474		6.284	-1,47	174.494	3,60
2017	1.326	4.624		5.950	-5,31	176.903	3,36
2018	2.633	3.604		6.237	4,83	179.558	3,47
2019	1.892	3.750		5.642	-9,54	183.347	3,08
2020	2.047	8.600		10.647	88,71	165.016	6,45
2021	1.358	7.000	307	8.665	-18,62	181.500	4,77
2022	1.696	6.822	2.843	11.361	31,12	206.620	5,50
2023*	1.950	6.800	2.072	10.822	-4,74	222.766	4,86
2024*	2.050	6.500	3.617	12.167	12,43	233.775	5,20

* Τα ποσά για ΠΔΕ, ΤΑΑ και ΑΕΠ αποτελούν για το έτος 2023 εκτίμηση και για το 2024 πρόβλεψη, ενώ τα ποσά μέχρι και το 2022 αποτελούν στοιχεία του επίσημου Απολογισμού του Κράτους.

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, Διεύθυνση Μακροοικονομικής Πολιτικής & Προβλέψεων, Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης), Τράπεζα της Ελλάδος

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2023

Ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2023 προέβλεπε όριο δαπανών συνολικού ύψους 8.300 εκατ. ευρώ, το οποίο επιμεριζόταν σε 6.800 εκατ. ευρώ για συγχρηματοδοτούμενα έργα και 1.500 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους. Επίσης, προέβλεπε 3.662 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα από το ΤΑΑ. Τον Σεπτέμβριο 2023 με την ψήφιση συμπληρωματικού προϋπολογισμού το όριο δαπανών στο εθνικό σκέλος αυξήθηκε κατά 450 εκατ. ευρώ, οπότε τελικά διαμορφώθηκε στα 1.950 εκατ. ευρώ. Στόχος της αύξησης αυτής ήταν η χρηματοδότηση μέτρων, τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, αποζημιώσεις, οικονομικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις για την ανακούφιση των πληγέντων (επιχειρήσεων, φυσικών ή νομικών προσώπων) από τις φυσικές καταστροφές και αποκατάσταση ζημιών που προκλήθηκαν από τις καταστροφές αυτές.

Εκτός της προαναφερόμενης στήριξης τομέων της οικονομίας λόγω των επείγουσών αναγκών που ανέκυψαν πρόσφατα, υλοποιούνται διαχρονικά μέσω του ΠΔΕ αναπτυξιακά έργα, τα περισσότερα από τα οποία συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ, όπως μεγάλα έργα υποδομών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, δράσεις που ενισχύουν την απασχόληση, την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την πολιτική προστασία και τη διοικητική μεταρρύθμιση του κράτους. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του «Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021 - 2027» («ΕΣΠΑ 2021 - 2027») διατίθενται σε επίπεδο επταετίας συνολικά 26,2 δισ. ευρώ, από τα οποία τα 20,9 δισ. ευρώ αφορούν στην Ενωσιακή Στήριξη και ποσό 5,3 δισ. ευρώ στην Εθνική Συνεισφορά. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες που τίθενται από το «ΕΣΠΑ 2021 - 2027», τα έργα και οι δράσεις που χρηματοδοτούνται λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες και τις ανάγκες της χώρας και απαντούν στις διαρθρωτικές υστερήσεις της ελληνικής οικονομίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, από το σύνολο των διατιθέμενων πόρων, 30% στοχεύουν στη γόνιμη μετάβαση σε μία «πιο κοινωνική» Ελλάδα, 27% σε μία «πιο πράσινη» Ελλάδα, 7% για τη Δίκαιη Μετάβαση των περιοχών μετά την απολιγνιτοποίηση κ.ο.κ. Η εκτιμώμενη συνολική δαπάνη του 2023 στο πλαίσιο εκτέλεσης έργων του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του ΠΔΕ ανέρχεται σε 6.800 εκατ. ευρώ.

Επίσης, με βάση το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», έχουν δρομολογηθεί και υλοποιούνται μεταρρυθμίσεις που εντάσσονται στους βασικούς πυλώνες του σχεδίου και επιπλέον χρηματοδοτούνται ιδιωτικές επενδύσεις από πόρους των δανείων του ΤΑΑ. Συγκεκριμένα:

Μέσω των προβλεπόμενων από το Σχέδιο επιχορηγήσεων, που για το 2023 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 2.072 εκατ. ευρώ, συνεχίζεται η υλοποίηση προγραμμάτων όπως «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ», «Καινοτομία και πράσινη μετάβαση στη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων», «Αναβάθμιση δεξιοτήτων και επανειδίκευση σε κλάδους υψηλής ζήτησης με έμφαση σε ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες», «Εθνικό Σχέδιο Αναδάσωσης», «Πρόγραμμα Προστασίας Δασών - Antinero II», «Αντιδιαβρωτικά - Αντιπλημμυρικά έργα στον Έβρο και τη Ροδόπη», προμήθεια και εγκατάσταση 36.264 διαδραστικών συστημάτων σε σχολικές μονάδες κ.λπ.

Η δανειακή στήριξη στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας έχει σκοπό τη διευκόλυνση της παροχής οικονομικών κινήτρων στον ιδιωτικό τομέα και την προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων. Η δανειακή διευκόλυνση αξιοποιεί διάφορους διαύλους διανομής και συγκεκριμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (μέσω της αγοράς εταιρικών ομολόγων ή κοινοπρακτικών δανείων). Τα δάνεια παρέχονται σε μακροπρόθεσμες ιδιωτικές επενδύσεις που καλύπτουν τους στόχους πολιτικής α) της Πράσινης Μετάβασης, β) της Ψηφιοποίησης, γ) της Εξωστρέφειας, δ) των Οικονομιών Κλίμακας, μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών και ε) της Καινοτομίας, ενώ παράλληλα από τον κανονισμό του Μηχανισμού προβλέπεται, με τη χρήση συγκεκριμένης μεθοδολογίας, η δέσμευση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και του προγράμματος InvestEU να επενδύσουν τουλάχιστον το 38,5% των κονδυλίων για τη στήριξη της κλιματικής μετάβασης και το 20,8% των κονδυλίων για τη στήριξη της ψηφιακής μετάβασης. Η εκτιμώμενη διάθεση πόρων για το 2023 ανέρχεται σε 3.534 εκατ. ευρώ.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2024

Για το 2024 προβλέπεται συνολικά να δαπανηθούν μέσω του ΠΔΕ, λαμβανομένων υπόψη και των δαπανών του ΤΑΑ, πόροι συνολικού ύψους 12.167 εκατ. ευρώ, που αντιπροσωπεύουν το 5,2% του ΑΕΠ της χώρας και κατανέμονται σε 6.500 εκατ. ευρώ για έργα συγχρηματοδοτούμενα, σε 2.050 εκατ. ευρώ για έργα που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους και σε 3.617 εκατ. ευρώ για έργα και δράσεις του ΤΑΑ.

Διαρκής στόχος του ΠΔΕ είναι η εξασφάλιση της πλήρους εισροής της ενωσιακής συνδρομής (συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα) και η αξιοποίηση των πόρων που διατίθενται συνολικά. Έτσι και το 2024, επιλέγονται και χρηματοδοτούνται έργα που εντάσσονται στο ΕΣΠΑ 2021 - 2027 και ολοκληρώνονται μεγάλα έργα που ξεκίνησαν στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014 - 2020.

Με εθνικούς πόρους χρηματοδοτούνται δράσεις που δεν είναι επιλέξιμες σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα. Σημαντικό μέρος αυτών αποτελούν οι δαπάνες της κρατικής αρωγής, οι οποίες στοχεύουν στην ταχεία ανάκαμψη και την κοινωνική συνοχή των τοπικών οικονομιών που πλήττονται από καταστροφές, συνεπεία ακραίων κλιματικών ή άλλων γεγονότων και για τις οποίες προβλέπονται πιστώσεις 600 εκατ. ευρώ. Αναλυτικά η κατανομή των προβλεπόμενων πιστώσεων στον αναλυτικό λογαριασμό εξόδου 2910601061 «Πιστώσεις για δράσεις που σχετίζονται με τη στήριξη και ενίσχυση πληγέντων από θεομηνίες, καθώς και με την πρόληψη, προστασία και αποκατάσταση από θεομηνίες», ανά Υπουργείο, περιλαμβάνεται στον ακόλουθο Πίνακα (Πίνακας 3.15.).

Πίνακας 3.15.: Προβλέψεις δαπανών για την αποκατάσταση φυσικών καταστροφών και για κρατική αρωγή (σε εκατ. ευρώ)		
Υπουργείο	Ειδικός Φορέας	Προβλέψεις 2024
Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	1024.501.0000000 «Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, οι οποίες υπάγονται στον Υπουργό/Αναπληρωτές Υπουργούς/ Υφυπουργούς/ Υπηρεσιακό Γραμματέα ή λειτουργούν στο Υπουργείο»	270
	1024.208.0000000 «Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ» (Περιφερειακό ΠΔΕ)	130
Περιβάλλοντος και Ενέργειας	1031.203.0000000 «Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος»	20
Υποδομών και Μεταφορών	1039.202.0000000 «Γενική Γραμματεία Υποδομών»	100
Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	1060.202.0000000 «Γενική Γραμματεία Αποκατάστασης Φυσικών Καταστροφών και Κρατικής Αρωγής»	80
Σύνολο		600

Με τις ανωτέρω πιστώσεις, μεταξύ άλλων, προβλέπεται να καλυφθούν:

- η πρώτη αρωγή (εν είδει προκαταβολής) έναντι στεγαστικής συνδρομής κατοικιών και επιχειρήσεων ή έναντι επιχορήγησης προς επιχειρήσεις σε περιπτώσεις σοβαρών φυσικών καταστροφών,
- η στεγαστική συνδρομή, μέσω της παροχής κρατικής αρωγής και
- η επιχορήγηση των επιχειρήσεων έναντι της εκτιμηθείσας ζημιάς.

Στις δράσεις αυτές συμπεριλαμβάνεται επίσης η χρηματοδότηση έργων για:

- α) την επαναφορά σε ασφαλή και λειτουργική κατάσταση υφιστάμενων πληγεισών υποδομών των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, τη βελτίωση της ανθεκτικότητας των υποδομών αυτών, ιδίως σε

εξαιρετικά ευάλωτες περιοχές, καθώς επίσης και την πρόληψη νέων καταστροφών στις υποδομές αρμοδιότητας ΟΤΑ και

β) την υλοποίηση δράσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, μέτρα για την αντιδιαβρωτική προστασία του εδάφους μετά από μία φυσική καταστροφή, την αντιπλημμυρική προστασία εκτάσεων που έχουν πληγεί από πυρκαγιές, την αναδάσωση δημόσιων εκτάσεων δασικού χαρακτήρα κ.λπ.

Δαπάνες Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ)

Το σύνολο των πόρων του ΤΑΑ που έχουν εισρεύσει στη χώρα μας από το 2021 έως σήμερα, ανέρχεται σε 11.091 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 5.346 εκατ. ευρώ αφορούν στο δανειακό σκέλος του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» και 5.746 εκατ. ευρώ στο σκέλος των επιχορηγήσεων. Το έτος 2024 οι δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το σκέλος των επιχορηγήσεων προβλέπονται σε 3.617 εκατ. ευρώ.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» αποτελεί ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, στο οποίο εντάσσονται συνεχώς νέα έργα, ενώ το 2024 μέρος της χρηματοδότησης αφορά σε συνεχιζόμενα από προηγούμενα έτη έργα, όπως:

- το εθνικό πρόγραμμα του ΕΟΠΥΥ για την πρόληψη και την αντιμετώπιση καρδιαγγειακών κινδύνων, προϋπολογισμού 101 εκατ. ευρώ,
- έργα για την εξοικονόμηση πόσιμου νερού με άξονες:
  - α. υποδομές παροχής νερού,
  - β. τηλεμετρία - τηλεχειρισμός για τον εντοπισμό διαρροών σε δίκτυα ύδρευσης,
  - γ. προμήθεια ψηφιακών μετρητών νερού και
  - δ. μονάδες αφαλάτωσης, προϋπολογισμού 95 εκατ. ευρώ,
- η ανάπτυξη Αυτόνομων Έξυπνων Τηλεδιαχειριζόμενων Δικτύων Φωτισμού τεχνολογίας LED στους οδικούς άξονες της χώρας, για τις 13 Περιφέρειες, που αποσκοπούν στη βελτίωση της οδικής ασφάλειας, προϋπολογισμού 132 εκατ. ευρώ,
- η κοινωνική επανένταξη των πιο ευάλωτων ομάδων που περιλαμβάνει τους δικαιούχους του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος και αστέγους, προϋπολογισμού 152 εκατ. ευρώ και
- το πρόγραμμα «Ηλεκτροκίνηση - Φορτίζω παντού» για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, με επιδότηση μέρους του κόστους αγοράς, εγκατάστασης και διασύνδεσης στο δίκτυο του Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ) ΑΕ δημοσίως προσβάσιμων σταθμών ταχείας και υπερταχείας φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων, προϋπολογισμού 80 εκατ. ευρώ.

Αξίζει τέλος να αναφερθεί η μεγάλη επένδυση, συνολικού προϋπολογισμού ύψους 1,2 δισ. ευρώ και με ορίζοντα ολοκλήρωσης το 2030, για την προμήθεια και την εγκατάσταση 7,3 εκατομμυρίων έξυπνων μετρητών κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας. Οι έξυπνοι μετρητές, μεταξύ άλλων, θα διευκολύνουν τον εντοπισμό τεχνικών απωλειών και ρευματοκλοπών και θα επιτρέψουν στους καταναλωτές να παρακολουθούν τη χρήση ενέργειας σε πραγματικό χρόνο. Για τον σκοπό αυτό προβλέπεται ότι το ΤΑΑ θα χρηματοδοτήσει τον ΔΕΔΔΗΕ με δάνειο ύψους 273 εκατ. ευρώ, ενώ ήδη έχει υπογραφεί δανειακή σύμβαση με την ΕΤΕπ για χρηματοδότηση ύψους 150 εκατ. ευρώ.

3.3.5. Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης 2022 - 2024

Οι χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ κατά τα έτη 2022 - 2024 αποτυπώνονται παρακάτω (Πίνακας 3.16.). Από τη σύγκριση απολήψεων και αποδόσεων προκύπτει ότι το ταμειακό όφελος της Ελλάδας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για το έτος 2022 διαμορφώθηκε στα 2.681 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2023 εκτιμάται σε 3.513 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 1,3% και το 1,6% του ΑΕΠ αντίστοιχα. Για το έτος 2024 το ταμειακό όφελος προβλέπεται σε 3.826 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 1,6% του ΑΕΠ. Η σχέση απολήψεων - αποδόσεων αναμένεται να διαμορφωθεί σε 2,6/1 και 2,8/1 αντίστοιχα για τα έτη 2023 και 2024. Σημειώνεται ότι στο όφελος αυτό δεν υπολογίζονται οι πόροι του ΤΑΑ.

Οι πόροι των διαρθρωτικών ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής συνιστούν το μεγαλύτερο τμήμα της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, το οποίο κατευθύνεται σε τομείς αναπτυξιακής πολιτικής, προκειμένου να διασφαλιστούν κυρίως η στήριξη του στόχου της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, η προώθηση των επενδύσεων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η ενίσχυση της απασχόλησης και η βελτίωση των υποδομών και της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Ειδικότερα, η μεταφορά πόρων από την ΕΕ στην ελληνική οικονομία συμβάλλει στη χρηματοδότηση των μεγάλων έργων υποδομών κυρίως στους τομείς των μεταφορών, του περιβάλλοντος και της ενέργειας καθώς και στην ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής, της περιφερειακής ανάπτυξης, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Ένα σημαντικό τμήμα ευρωπαϊκών πόρων προορίζεται για τον γεωργικό τομέα, μέσω των εισοδηματικών ενισχύσεων από το ΕΓΤΕ και των προγραμμάτων για την αγροτική ανάπτυξη από το ΕΓΤΑΑ, με στόχο τη διασφάλιση της πρόσβασης σε ασφαλή και υψηλής ποιότητας τρόφιμα και τη μετάβαση προς μία βιώσιμη γεωργία και αγροτική πολιτική. Τέλος, χρηματοδοτούνται μέτρα και δράσεις που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση προκλήσεων, όπως η προώθηση της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών καθώς και η προστασία των εξωτερικών συνόρων.

3.3.5.1. Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2023

Απολήψεις

Οι συνολικές εισροές από την ΕΕ κατά το έτος 2023 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 5.769 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 7,2% έναντι του 2022, κυρίως λόγω των αυξημένων επιστροφών ιδίων πόρων ΕΕ. Ειδικότερα, για το έτος 2023 αναμένονται τα ακόλουθα:

Τακτικός προϋπολογισμός

Μέσω του τακτικού προϋπολογισμού αναμένεται να εισρεύσουν συνολικά 316 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 94 εκατ. ευρώ αφορούν σε προμήθειες είσπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της ΕΕ, 197 εκατ. ευρώ σε επιστροφές ιδίων πόρων ΕΕ, ενώ 25 εκατ. ευρώ αναλογούν σε απολήψεις από λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα Κοινοτικά Ταμεία.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Το 59,2% των συνολικών απολήψεων από την ΕΕ, ήτοι ποσό ύψους 3.413 εκατ. ευρώ, εκτιμάται ότι θα εισρεύσει το 2023 μέσω του ΠΔΕ. Οι εισροές του ΠΔΕ αφορούν κυρίως στα διαρθρωτικά ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, το Ταμείο Συνοχής καθώς και το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑΥ.

Προϋπολογισμός Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)

Οι απολήψεις του τομέα εγγυήσεων γεωργικών προϊόντων που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ (ΕΓΤΕ/Εγγυήσεις) χρηματοδοτούν τη στήριξη του εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού και την ανάπτυξη της υπαίθρου. Οι εισροές από το ΕΓΤΕ αναμένεται να ανέλθουν σε 2.040 εκατ. ευρώ για το έτος 2023, αντιπροσωπεύοντας το 35,4% των συνολικών απολήψεων από την ΕΕ.

Αποδόσεις

Οι συνολικές συνεισφορές της Ελλάδας στον προϋπολογισμό της ΕΕ κατά το έτος 2023, εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 2.256 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων ποσό 1.391 εκατ. ευρώ προέρχεται από τις συνεισφορές βάσει Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ).

Πίνακας 3.16.: Χρηματοροές Ελλάδας και ΕΕ 2022 - 2024 (σε εκατ. ευρώ)

	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	Μεταβολή %
I. Απολήψεις από την ΕΕ					
(I.1 + I.2 + I.3)	5.381	6.444	5.769	5.914	7%
I.1 Τακτικός προϋπολογισμός	126	121	316	112	152%
Προμήθειες εισπραξης Ιδίων Πόρων για λογαριασμό της Ε.Ε.	108	106	94	97	-13%
Επιστροφές ιδίων πόρων ΕΕ	0	0	197	0	-100%
Λοιπές τρέχουσες μεταβιβάσεις από τα Κοινοτικά Ταμεία	17	15	25	15	46%
Λοιπές απολήψεις για τη μελέτη ή εκτέλεση διαφόρων προγραμμάτων	1	0	0	0	-100%
I.2 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων	3.292	4.249	3.413	3.824	4%
I.3 Προϋπολογισμός Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)	1.963	2.074	2.040	1.978	4%
Απολήψεις από Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων	1.963	2.074	2.040	1.978	4%
II. Αποδόσεις στην ΕΕ	2.700	2.473	2.256	2.088	-16%
II.1 Ίδιοι κοινοτικοί πόροι	2.573	2.358	2.124	1.944	-17%
Αποδόσεις δασμών που βεβαιώθηκαν με βάση το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο	797	424	376	389	-53%
Αποδόσεις στην ΕΕ ιδίων πόρων που προέρχονται από τον ΦΠΑ	226	278	286	297	27%
Αποδόσεις στην ΕΕ βάσει Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος	1.480	1.586	1.391	1.188	-6%
Ίδιος πόρος επί των μη ανακυκλωμένων πλαστικών συσκευασιών	70	70	71	70	2%
II.2 Λοιπές συνεισφορές-επιστροφές	53	80	95	110	79%
Πρόσθετες ή έκτακτες συνεισφορές στην ΕΕ και λοιπά πρόστιμα από ΕΕ	39	0	55	0	42%
Επιστροφές από ανεκτέλεστα προγράμματα στην ΕΕ	14	80	40	110	180%
II.3 Λοιπές συνεισφορές εκτός προϋπολογισμού ΕΕ	74	35	37	34	-51%
Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης	42	32	32	23	-23%
Λοιπές αποδόσεις	33	3	5	11	-86%
Αποτέλεσμα (I - II)	2.681	3.971	3.513	3.826	31%

Ο πίνακας δεν περιλαμβάνει τη συνεισφορά της Ελλάδας στο πρόγραμμα InvestEU σχετικά με την εξυπηρέτηση προγραμμάτων του ΤΑΑ.

3.3.5.2. Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2024

Οι προβλέψεις των χρηματοροών με την ΕΕ για το έτος 2024 βασίζονται κυρίως στο σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ του έτους αυτού, στην πρόοδο υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και στις εισροές που αναμένονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ.

Απολήψεις

Το σύνολο των εισροών της Ελλάδας από την ΕΕ κατά το έτος 2024 προβλέπεται να ανέλθει στο ποσό των 5.914 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μικρή αύξηση 2,5% σε σχέση με το 2023, κυρίως λόγω αυξημένων απολήψεων από το ΠΔΕ.

Ειδικότερα, προβλέπονται τα εξής:

Τακτικός προϋπολογισμός

Οι προβλεπόμενες εισροές για τον τακτικό προϋπολογισμό ανέρχονται συνολικά σε 112 εκατ. ευρώ, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων αφορά σε απολήψεις για προμήθειες είσπραξης ιδίων πόρων για λογαριασμό της ΕΕ.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Οι εισροές του ΠΔΕ, σύμφωνα με τον τρέχοντα σχεδιασμό, προβλέπεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 3.824 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 12% σε σχέση με το 2023.

Προϋπολογισμός Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)

Η πρόβλεψη για τις απολήψεις του προϋπολογισμού ΕΛΕΓΕΠ μέσω του ΕΓΤΕ για το 2024 ανέρχεται σε 1.978 εκατ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε μείωση της τάξης του 3% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Αποδόσεις

Οι συνεισφορές της χώρας μας στην ΕΕ κατά το οικονομικό έτος 2024 προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στο ποσό των 2.088 εκατ. ευρώ, καταγράφοντας μείωση 7% συγκριτικά με το 2023.

3.4. Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης

Στην κατηγορία νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης της παρούσας ενότητας συμπεριλαμβάνονται οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές, το Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ) και τα λοιπά νομικά πρόσωπα της Κεντρικής Κυβέρνησης, εξαιρουμένων των νοσοκομείων, της ΠΦΥ και της ΕΚΑΠΥ.

Με βάση την πορεία εξέλιξης των μεγεθών των προϋπολογισμών τους, το ισοζύγιο για το 2023 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 2.254 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2024 προβλέπεται ότι θα ανέλθει στα 2.691 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 437 εκατ. ευρώ.

Ο προϋπολογισμός των νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης απεικονίζεται παρακάτω (Πίνακας 3.17.).

**Πίνακας 3.17.: Προϋπολογισμός νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης
(σε εκατ. ευρώ)**

	2023 Εκτιμήσεις	2024 Προβλέψεις
Έσοδα	14.818	13.252
Έσοδα υπέρ τρίτων	114	127
Πωλήσεις	1.521	1.565
Έσοδα από τόκους	907	947
Μεταβιβάσεις από Τακτικό Προϋπολογισμό	3.545	2.518
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	2.488	2.600
Λοιπά έσοδα	6.244	5.494
Δαπάνες	12.583	10.609
Αμοιβές προσωπικού	1.421	1.483
Αποδόσεις εσόδων υπέρ τρίτων	123	138
Λοιπές μεταβιβάσεις	409	349
Τόκοι	349	372
Δαπάνες επενδύσεων	1.701	1.897
Λοιπές δαπάνες	8.580	6.370
Ισοζύγιο	2.235	2.643
Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων ¹	-5	35
Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές ²	23	13
Ισοζύγιο κατά ESA	2.254	2.691

¹ Το θετικό πρόσθετο στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων σημαίνει βελτίωση του αποτελέσματος.

² Οι λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές αφορούν σε καταπτώσεις εγγυήσεων, οι οποίες είναι σε ακαθάριστη βάση.

3.4.1. Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές (ΑΔΑ)

Στο ισοζύγιο των νομικών προσώπων της Κεντρικής Κυβέρνησης συμπεριλαμβάνεται και το αποτέλεσμα των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (ΑΔΑ) που έχουν νομική προσωπικότητα και είναι οι ακόλουθες (Πίνακας 3.18.).

Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας (ΑΠΑ)

Η ΑΠΑ συστάθηκε με τον ν.4757/2020 (Α' 240) και ασκεί καθήκοντα ρυθμιστικής αρχής της οικονομικής δραστηριότητας στον χώρο των αερομεταφορών, της αεροναυτιλίας και των αεροδρομίων. Σκοπός της είναι η εκτέλεση των καθηκόντων πιστοποίησης, εποπτείας και επιβολής στον τομέα των αερομεταφορών, της αεροναυτιλίας και των αερολιμένων και η εφαρμογή της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας καθώς και των διεθνών συμβάσεων, σχετικά με την επιβολή τελών, τη λειτουργία του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Ουρανού, την ασφάλεια από έκνομες ενέργειες και την προστασία του περιβάλλοντος από δραστηριότητες της πολιτικής αεροπορίας.

Για το 2023 η Αρχή εκτιμάται ότι θα εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 59 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2024 προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 12 εκατ. ευρώ. Το εκτιμώμενο αυξημένο αποτέλεσμα της Αρχής για το έτος 2023 οφείλεται στη μεγάλη υποεκτέλεση του προϋπολογισμού εξόδων του φορέα, αλλά και στην είσπραξη έκτακτων εσόδων ύψους 14,8 εκατ. ευρώ.

Εθνική Αναλογιστική Αρχή (ΕΑΑ)

Η ΕΑΑ έχει ως βασική αποστολή την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της κοινωνικής ανταποδοτικότητας του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης. Στις αρμοδιότητές της συγκαταλέγονται η σύνταξη αναλογιστικών εκθέσεων αναφορικά με τη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, ο καθορισμός των προδιαγραφών εκπόνησης των αναλογιστικών μελετών, ο έλεγχος της οικονομικής λειτουργίας και της βιωσιμότητας των ταμείων επαγγελματικής ασφάλισης αναφορικά με το πρόγραμμα παροχών και επενδύσεων καθώς και η γνωμοδότηση για ειδικότερα θέματα αναλογιστικής αποτίμησης ασφαλιστικών οργανισμών.

Για το έτος 2024 η Αρχή προβλέπεται να παρουσιάσει πλεόνασμα ύψους 1,3 εκατ. ευρώ.

Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)

Η ΕΕΔΑ απέκτησε με τον ν.4780/2021 (Α' 30) νομική προσωπικότητα, λειτουργική ανεξαρτησία, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, αποτελεί δε τον εθνικό θεσμό για τα δικαιώματα του ανθρώπου και είναι το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας στα ζητήματα προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η ΕΕΔΑ έχει ως αποστολή τη διαρκή παρακολούθηση των θεμάτων προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τη δημόσια ενημέρωση και την προώθηση της σχετικής έρευνας, την ανταλλαγή εμπειριών σε υπερεθνικό και διεθνές επίπεδο με ανάλογα όργανα άλλων κρατών, της ΕΕ και με διεθνείς οργανισμούς καθώς και τη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής σε θέματα του αντικειμένου της.

Για το έτος 2024 το αποτέλεσμα της ΕΕΔΑ προβλέπεται να είναι οριακά θετικό.

Πίνακας 3.18.: Ισοζύγιο Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (ΑΔΑ) (σε εκατ. ευρώ)		
	2023	2024
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας	59	12
Εθνική Αναλογιστική Αρχή	1	1
Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου	0	0
Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων	-1	-10
Ελληνική Στατιστική Αρχή	7	0
Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο	0	0
Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων	5	2
Επιτροπή Ανταγωνισμού	0	1
Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων	3	-4
Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων	2	2
Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	76	5

Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)

Η ΕΕΤΤ αποτελεί τον εθνικό ρυθμιστή που εποπτεύει και ελέγχει την αγορά ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, ασύρματων επικοινωνιών και διαδικτύου καθώς και την ταχυδρομική αγορά, στην οποία δραστηριοποιούνται οι εταιρείες παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ταχυμεταφοράς. Επιπλέον, η Αρχή ασκεί αρμοδιότητες για τις συνθήκες ανταγωνισμού στις εν λόγω αγορές.

Για το έτος 2023 εκτιμάται ότι η Αρχή θα εμφανίσει έλλειμμα ύψους 0,8 εκατ. ευρώ, το οποίο οφείλεται στην εκτιμώμενη απόδοση μερίσματος 27,2 εκατ. ευρώ στον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ για το έτος 2024 προβλέπεται ότι η Αρχή θα εμφανίσει έλλειμμα 9,9 εκατ. ευρώ, το οποίο οφείλεται κυρίως στην προβλεπόμενη απόδοση μερίσματος ύψους 21,1 εκατ. ευρώ στον κρατικό προϋπολογισμό.

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)

Η ΕΛΣΤΑΤ έχει ως σκοπό τη συστηματική παραγωγή επίσημων στατιστικών καθώς και τη διενέργεια επιστημονικών ερευνών και την κατάρτιση μελετών, οι οποίες αφορούν σε όλους τους τομείς της

δραστηριότητας του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, υποστηρίζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, χάραξης και αξιολόγησης πολιτικών της Κυβέρνησης και των φορέων του Δημοσίου, υποβάλλονται σε διεθνείς φορείς σύμφωνα με τις υποχρεώσεις της χώρας και αφορούν στο γενικό κοινό ή σε κατηγορίες χρηστών στατιστικών στοιχείων στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό.

Για το έτος 2024 το ισοζύγιο της Αρχής προβλέπεται να είναι ισοσκελισμένο.

Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο (ΕΔΣ)

Το ΕΔΣ έχει ως κύριες αρμοδιότητες την αξιολόγηση τόσο των μακροοικονομικών προβλέψεων, στις οποίες βασίζονται το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) και ο ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός, όσο και της εφαρμογής των δημοσιονομικών κανόνων που ενσωματώνονται στο εθνικό πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης καθώς επίσης και την παρακολούθηση ως προς τη συμμόρφωση με τους αριθμητικούς δημοσιονομικούς κανόνες.

Για το έτος 2024 το ισοζύγιο της Αρχής προβλέπεται να είναι ισοσκελισμένο.

Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΔΗΣΥ)

Η ΕΑΔΗΣΥ αποτελεί ενιαία ανεξάρτητη αρχή για το σύνολο των δημοσίων συμβάσεων και έχει ως σκοπό την αποτελεσματικότερη άσκηση του ελέγχου της ορθής εφαρμογής του εθνικού και ενωσιακού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων από τις αναθέτουσες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης των προσφυγών που ασκούνται πριν από τη σύναψη των δημοσίων συμβάσεων, ενώ γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις.

Η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 2,3 εκατ. ευρώ το έτος 2024.

Επιτροπή Ανταγωνισμού

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει ως βασική αποστολή τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς και την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού, που οδηγεί σε μείωση των τιμών, βελτίωση της ποιότητας και του εύρους των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, διεύρυνση των επιλογών για τους καταναλωτές και αύξηση της αγοραστικής τους δύναμης καθώς και σε ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και σε ανάπτυξη της οικονομίας.

Για το 2024 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 0,7 εκατ. ευρώ.

Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων (ΕΕΕΠ)

Η ΕΕΕΠ έχει ως αποστολή τη ρύθμιση, την εποπτεία και τον έλεγχο των αγορών παροχής υπηρεσιών διεξαγωγής παιγνίων, τη μέριμνα για την προστασία των παικτών και του κοινωνικού συνόλου, ειδικότερα δε των ανηλίκων και των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, καθώς και τον έλεγχο της απόδοσης των δημοσίων εσόδων.

Το έτος 2024 η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει έλλειμμα ύψους 3,5 εκατ. ευρώ.

Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ)

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ) μετονομάστηκε σε Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων με τον ν.5037/2023 (Α' 78) και αποτελεί την εθνική ρυθμιστική αρχή σε θέματα ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, υπηρεσιών ύδατος και διαχείρισης αστικών αποβλήτων. Η ΡΑΑΕΥ έχει ως αποστολή τον έλεγχο, τη ρύθμιση και την εποπτεία της αγοράς ενέργειας καθώς και των υπηρεσιών ύδατος και διαχείρισης αστικών αποβλήτων.

Η Αρχή προβλέπεται να εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 2,2 εκατ. ευρώ το έτος 2024.

Ρυθμιστική Αρχή Λιμένων (ΡΑΛ)

Η ΡΑΛ έχει ως αποστολή την εποπτεία και τη διασφάλιση της νομιμότητας των σχέσεων μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων του εθνικού λιμενικού συστήματος, με έμφαση στην τήρηση της συμβατικής τάξης και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ελεύθερου ανταγωνισμού.

Για το 2024 η Αρχή προβλέπεται να παρουσιάσει οριακά θετικό αποτέλεσμα.

3.4.2. Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ)

Το ΑΚΑΓΕ συστάθηκε με το άρθρο 149 του ν.3655/2008 (Α' 58), με βασικό σκοπό τη δημιουργία αποθεματικών για τη χρηματοδότηση των κλάδων σύνταξης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης, από 01.01.2019 και μετά, για τη διασφάλιση των συντάξεων των νέων γενεών.

Οι πηγές εσόδων του ΑΚΑΓΕ είναι:

- η επιχορήγηση από τον κρατικό προϋπολογισμό, η οποία ισούται με ποσοστό 4% επί των ετήσιων συνολικών εσόδων από τον ΦΠΑ (ν.4254/2014, Α' 85),
- τα έσοδα από την Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ) που προέρχονται από την κύρια και την επικουρική σύνταξη,
- η μεταβίβαση ποσών από τον ε-ΕΦΚΑ, ως αντιστάθμισμα της μείωσης των εσόδων του ΑΚΑΓΕ από την αλλαγή που επήλθε στον τρόπο υπολογισμού της ΕΑΣ με βάση το άρθρο 27 του ν.4585/2018 (Α' 216) και
- τα έσοδα από την απόδοση της περιουσίας του.

Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του ΑΚΑΓΕ για το 2024 προβλέπεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 2.044 εκατ. ευρώ, το οποίο είναι βελτιωμένο σε σχέση με το αποτέλεσμα που εκτιμάται για το 2023 κατά 154 εκατ. ευρώ, λόγω των αυξημένων μεταβιβάσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Πίνακας 3.19.: Προϋπολογισμός ΑΚΑΓΕ (σε εκατ. ευρώ)		
	2023 Εκτιμήσεις	2024 Προβλέψεις
Έσοδα	1.890	2.044
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (κύρια σύνταξη)	426	435
Εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων (επικουρική σύνταξη)	120	120
Έσοδα από τόκους και προσόδους κινητών αξιών	298	305
Μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό (ν.4254/2014)	681	830
Μεταβιβάσεις από ΟΚΑ (ν.4585/2018)	365	354
Δαπάνες	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	1.890	2.044

3.4.3. Λοιπά Νομικά Πρόσωπα Κεντρικής Κυβέρνησης

Στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 3.20.) εμφανίζονται τα δημοσιονομικά αποτελέσματα (στόχοι), που αναμένεται να πετύχουν οι φορείς για το έτος 2024. Στους στόχους αυτούς περιλαμβάνονται οι προσαρμογές που αφορούν στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων καθώς και οι λοιπές εθνολογιστικές προσαρμογές.

Πίνακας 3.20.: Ισοζύγιο λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης ανά Υπουργείο (σε εκατ. ευρώ)			
		2023	2024
		Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
1	Προεδρία της Κυβέρνησης	0	0
	Ισοζύγιο	0	0
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
2	Υπουργείο Εσωτερικών	1	2
	Ισοζύγιο	0	2
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	1	0
3	Υπουργείο Εξωτερικών	-7	1
	Ισοζύγιο	-7	1
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
4	Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	18	11
	Ισοζύγιο	-5	-3
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
	Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές	23	13
5	Υπουργείο Υγείας	45	-3
	Ισοζύγιο	46	-8
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	-1	4
6	Υπουργείο Δικαιοσύνης	5	15
	Ισοζύγιο	12	0
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	-6	15
7	Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού	53	84
	Ισοζύγιο	53	81
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	3
8	Υπουργείο Πολιτισμού	21	2
	Ισοζύγιο	17	-1
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	4	3
9	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	-137	219
	Ισοζύγιο	-137	219
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
10	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	-95	-14
	Ισοζύγιο	-95	-14
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
11	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	671	287
	Ισοζύγιο	671	287
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
12	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	1	1
	Ισοζύγιο	1	1
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	0	0
13	Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας	-3	-5
	Ισοζύγιο	-5	-7
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων	2	2

Πίνακας 3.20.: Ισοζύγιο λοιπών νομικών προσώπων Κεντρικής Κυβέρνησης ανά Υπουργείο (σε εκατ. ευρώ)			
		2023	2024
		Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
14	Υπουργείο Ανάπτυξης	-2	-24
	<i>Ισοζύγιο</i>	-1	-26
	<i>Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων</i>	-2	2
15	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	-273	93
	<i>Ισοζύγιο</i>	-273	93
	<i>Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων</i>	0	0
16	Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	8	7
	<i>Ισοζύγιο</i>	8	7
	<i>Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων</i>	0	0
17	Υπουργείο Τουρισμού	-6	1
	<i>Ισοζύγιο</i>	-6	1
	<i>Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων</i>	0	1
18	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης	-15	-35
	<i>Ισοζύγιο</i>	-15	-35
	<i>Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων</i>	0	0
19	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	0	0
	<i>Ισοζύγιο</i>	0	0
	<i>Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων</i>	0	0
20	Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	0	0
	<i>Ισοζύγιο</i>	0	0
	<i>Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων</i>	0	0
	Σύνολο Υπουργείων κατά ESA	287	642
	Ισοζύγιο	266	598
	Μεταβολή απλήρωτων υποχρεώσεων¹	-2	31
	Λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές²	23	13

¹ Το θετικό πρόσημο στη μεταβολή των απλήρωτων υποχρεώσεων σημαίνει βελτίωση του αποτελέσματος.

² Οι λοιπές εθνικολογιστικές προσαρμογές αφορούν σε καταπτώσεις εγγυήσεων, οι οποίες είναι σε ακαθάριστη βάση.

Προεδρία της Κυβέρνησης

Στα νομικά πρόσωπα της Προεδρίας της Κυβέρνησης περιλαμβάνονται η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) ΑΕ καθώς και το Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ - ΜΠΕ) ΑΕ. Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα για το 2024 προβλέπεται οριακά θετικό, στο οποίο περιλαμβάνεται και η απόδοση μερίσματος της ΕΡΤ ΑΕ στο ΕΔ, ύψους 3 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Εσωτερικών

Στην εποπτεία του Υπουργείου περιλαμβάνονται το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), το Κέντρο Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς (ΚεΔΑΚ), η Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (ΕΥΑΘ) Παγίων, η Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας ΑΕ και ο Φορέας Διαχείρισης Κοινοχρήστων εντός του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά.

Το αποτέλεσμα των ανωτέρω νομικών προσώπων για το έτος 2023 εκτιμάται σε πλεόνασμα ύψους 1 εκατ. ευρώ, ενώ για το έτος 2024 προβλέπεται πλεόνασμα ύψους 2 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Εξωτερικών

Στα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου περιλαμβάνονται η Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ, με κύριο στόχο την προσέλκυση, την υποδοχή και τη διατήρηση επενδύσεων στην Ελλάδα καθώς και την ανάπτυξη κάθε είδους εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών και η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO.

Για το 2023 οι ανωτέρω φορείς εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν έλλειμμα ύψους 7 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2024 προβλέπεται πλεόνασμα ύψους 1 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει από την Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Για το 2024 οι εποπτευόμενοι φορείς του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας προβλέπεται να εμφανίσουν θετικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ύψους 11 εκατ. ευρώ, έναντι εκτιμώμενου πλεονάσματος ύψους 18 εκατ. ευρώ για το 2023. Το προβλεπόμενο μειωμένο δημοσιονομικό αποτέλεσμα των φορέων του Υπουργείου για το 2024 οφείλεται κυρίως στον Αυτόνομο Οικοδομικό Οργανισμό Αξιοματικών (ΑΟΟΑ) και στην εταιρεία Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ.

Υπουργείο Υγείας

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου Υγείας, στα οποία περιλαμβάνονται το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ), ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ), το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας (ΕΚΕΑ), η Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας (ΑΕΜΥ) ΑΕ, το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΙΨΥ), ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ), το Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ), το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού (ΙΥΠ), το Ελληνικό Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής και Ερευνών (ΕΚΕΨΥΕ), ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων (ΕΟΜ), ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ), το Κέντρο Τεκμηρίωσης και Κοστολόγησης Νοσοκομειακών Υπηρεσιών (ΚΕΤΕΚΝΥ) ΑΕ και ο Οργανισμός Διασφάλισης της Ποιότητας στην Υγεία (ΟΔΙΠΥ) ΑΕ αναμένεται να εμφανίσουν αρνητικό αποτέλεσμα ύψους 3 εκατ. ευρώ για το 2024, το οποίο προβλέπεται να καλυφθεί με χρήση ταμειακών διαθεσίμων.

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης έχει στην εποπτεία του το Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑΧΔΙΚ), την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, τις Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων, το Ινστιτούτο Αιγαίου του Δικαίου της Θάλασσας και του Ναυτικού Δικαίου και το Ελληνικό Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου.

Τα εν λόγω νομικά πρόσωπα προβλέπεται για το 2024 να εμφανίσουν πλεόνασμα ύψους 15 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται κυρίως από τη δραστηριότητα του ΤΑΧΔΙΚ.

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Στην εποπτεία του Υπουργείου υπάγονται, μεταξύ άλλων, Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ), η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ), δημόσιες βιβλιοθήκες, πανεπιστημιακά νοσοκομεία, εθνικά αθλητικά κέντρα, ειδικοί λογαριασμοί κονδυλίων έρευνας (ΕΛΚΕ), το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ), το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (ΙΤΥΕ) «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Το σύνολο των φορέων του Υπουργείου εκτιμάται ότι για το 2023 θα εμφανίσει πλεόνασμα ύψους 53 εκατ. ευρώ και για το 2024 προβλέπεται να παρουσιάσει πλεόνασμα ύψους 84 εκατ. ευρώ.

Το πλεόνασμα προέρχεται κυρίως από τη δραστηριότητα των ΕΛΚΕ, σκοπός των οποίων είναι η διαχείριση και η αξιοποίηση των κονδυλίων επιστημονικής έρευνας, εκπαίδευσης, κατάρτισης, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας.

Επισημαίνεται ότι κύρια πηγή εσόδων των ανωτέρω εποπτευόμενων φορέων αποτελούν οι μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό καθώς και οι πόροι από χρηματοδοτούμενα προγράμματα από την ΕΕ.

Υπουργείο Πολιτισμού

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, μουσεία, θέατρα, πολιτιστικά κέντρα, ωδεία, ο Οργανισμός Μεγάρου Μουσικής Αθηνών, ο Οργανισμός Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης, η Εθνική Λυρική Σκηνή και ο Οργανισμός Διαχείρισης και Ανάπτυξης Πολιτιστικών Πόρων (ΟΔΑΠ), προβλέπεται να εμφανίσουν πλεόνασμα ύψους 2 εκατ. ευρώ για το 2024, ενώ για το 2023 εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν θετικό αποτέλεσμα ύψους 21 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω της θετικής επίδοσης του ΟΔΑΠ.

Η επιδείνωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος του 2024 σε σχέση με το 2023 οφείλεται κυρίως στην πρόβλεψη για το 2024 αυξημένου ποσού που θα αποδοθεί στον κρατικό προϋπολογισμό από τα ετήσια διαθέσιμα του ΟΔΑΠ.

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Στα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠ&Δ), η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ) ΑΕ, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ), το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) ΑΕ, η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ) ΑΕ, το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ), η Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ καθώς και η Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ.

Οι φορείς του εν λόγω Υπουργείου εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν το 2023 αρνητικό αποτέλεσμα ύψους 137 εκατ. ευρώ, λόγω της συμμετοχής του ΤΧΣ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Αττικής με το ποσό των 329 εκατ. ευρώ.

Για το 2024 προβλέπεται πλεόνασμα ύψους 219 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει κυρίως από το ΤΕΚΕ, το ΤΠ&Δ και την ΕΤΑΔ ΑΕ.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχει υπό την εποπτεία του, μεταξύ άλλων νομικών προσώπων, τον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ), βασική αποστολή του οποίου είναι η ασφάλιση της γεωργικής παραγωγής και του κεφαλαίου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και τον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), που είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ), στον οποίο εισρέουν πόροι τόσο από τα ευρωπαϊκά γεωργικά ταμεία όσο και από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Στους εποπτευόμενους φορείς του Υπουργείου περιλαμβάνονται επίσης το Ταμείο Γεωργίας και Κτηνοτροφίας (ΤΓΚ), το οποίο διαχειρίζεται και διαθέτει τους πόρους και τα περιουσιακά του στοιχεία με σκοπό τη γεωργική ανάπτυξη της χώρας, ο Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) με βασική αποστολή του τη διασφάλιση της εισαγωγής, παραγωγής και διακίνησης υγιεινών τροφίμων και ο Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ» (ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ), ο οποίος, μεταξύ άλλων, διασφαλίζει την ποιότητα του γάλακτος και του κρέατος και μεριμνά για την προαγωγή της έρευνας και της επαγγελματικής κατάρτισης στον τομέα της γεωργίας.

Για το έτος 2024 το θετικό αποτέλεσμα των φορέων του Υπουργείου, ύψους 17 εκατ. ευρώ, μετά τις απαραίτητες δημοσιονομικές προσαρμογές για τον ΕΛΕΓΕΠ, διαμορφώνεται σε έλλειμμα ύψους 14 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Το Υπουργείο έχει υπό την εποπτεία του το Πράσινο Ταμείο, τον Ειδικό Λογαριασμό Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Συμπαράγωγής Ηλεκτρισμού Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ), τον Ειδικό Λογαριασμό του Ταμείου Ενεργειακής Μετάβασης (ΤΕΜ), τον Ειδικό Λογαριασμό Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΕΛΥΚΩ), την Εταιρεία Παγίων Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας (Παγίων ΕΥΔΑΠ), τη Δημόσια Εταιρεία Συμμετοχών Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΣ ΑΔΜΗΕ), τον Ελληνικό Οργανισμό Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ), την Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΕΑΓΜΕ), το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ), τον Διαχειριστή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (ΔΑΠΕΕΠ) ΑΕ, την Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων (ΕΔΕΥΕΠ) ΑΕ καθώς και τον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ).

Τα νομικά πρόσωπα του εν λόγω Υπουργείου για το έτος 2023 εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν πλεόνασμα ύψους 671 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται κυρίως από τους Ειδικούς Λογαριασμούς ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ και ΤΕΜ καθώς και από το Πράσινο Ταμείο, ενώ για το 2024 προβλέπεται πλεόνασμα ύψους 287 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει κυρίως από τους ίδιους φορείς.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Η Εταιρεία Διαχείρισης Επενδυτικών Κεφαλαίων Ταμείων Ασφάλισης (ΕΔΕΚΤ) ΑΕΠΕΥ προβλέπεται για το έτος 2024 να εμφανίσει θετικό αποτέλεσμα ύψους 0,7 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του νεοσύστατου Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, στα οποία περιλαμβάνονται τα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφερειών (ΚΚΠΠ), το Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Παπάφειο Θεσσαλονίκης, το Θεραπευτήριο Χρόνιων Παθήσεων Ευρυτανίας, το Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (ΚΕΑΤ), το Εθνικό Ίδρυμα Κωφών (ΕΙΚ), το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) και το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) αναμένεται να παρουσιάσουν αρνητικό αποτέλεσμα ύψους 5 εκατ. ευρώ για το 2024, το οποίο προβλέπεται να καλυφθεί με χρήση ταμειακών διαθεσίμων.

Υπουργείο Ανάπτυξης

Στα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, ερευνητικοί, τεχνολογικοί φορείς και ειδικοί λογαριασμοί κονδυλίων έρευνας, με βασική αποστολή την ανάπτυξη της έρευνας, την προαγωγή της τεχνολογίας, της καινοτομίας, την ανάπτυξη του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού και την ενίσχυση των εθνικών υποδομών έρευνας και καινοτομίας.

Τα νομικά πρόσωπα του Υπουργείου εκτιμάται ότι για το 2023 θα εμφανίσουν έλλειμμα ύψους 2 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2024 προβλέπεται να εμφανίσουν έλλειμμα ύψους 24 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛΙΔΕΚ) και θα καλυφθεί με χρήση ταμειακών διαθεσίμων που έχουν σωρευθεί στον φορέα από χρηματοδοτήσεις του κρατικού προϋπολογισμού και από άλλους πόρους και δεν έχουν δαπανηθεί ακόμη για την υλοποίηση της αποστολής του νομικού προσώπου. Το Ίδρυμα έχει ως βασικό σκοπό την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας, ο οποίος επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της χρηματοδότησης ερευνητικών προγραμμάτων και της λειτουργίας νεοφυών επιχειρήσεων προς εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων καθώς και της χορήγησης υποτροφιών για τη διεξαγωγή διδακτορικών διατριβών.

Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών εποπτεύει τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) ΑΕ, τις Οδικές Συγκοινωνίες (ΟΣΥ) ΑΕ, τις Σταθερές Συγκοινωνίες (ΣΤΑΣΥ) ΜΑΕ, τον Οργανισμό Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης (ΟΣΕΘ) ΑΕ, τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών

Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ) που τελεί υπό εκκαθάριση, την Ελληνικό Μετρό ΜΑΕ, η οποία είναι αρμόδια για την ανάπτυξη του δικτύου του μετρό και του τραμ, τον Οργανισμό Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ) ΑΕ, την ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ καθώς και τη ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ, που έχουν την αρμοδιότητα της διαχείρισης και της ανάπτυξης της σιδηροδρομικής υποδομής, της σιδηροδρομικής ακίνητης περιουσίας και του σιδηροδρομικού τροχαίου υλικού.

Επίσης, το Υπουργείο έχει υπό την εποπτεία του την Εγνατία Οδό ΑΕ, την Ανάπλαση Αθήνας ΑΕ, τον Οργανισμό Ανάπτυξης Κρήτης (ΟΑΚ) ΑΕ καθώς και τις Κτιριακές Υποδομές (ΚΤΥΠ) ΑΕ, η οποία αποτελεί τον ενιαίο κατασκευαστικό φορέα του ΕΔ.

Το αποτέλεσμα των φορέων του Υπουργείου, στο οποίο έχουν συμπεριληφθεί οι απαραίτητες δημοσιονομικές προσαρμογές για τις συμβάσεις παραχώρησης πέντε (5) αυτοκινητοδρόμων, για το έτος 2023 εκτιμάται σε έλλειμμα ύψους 273 εκατ. ευρώ, ενώ για το έτος 2024 προβλέπεται να είναι θετικό, ύψους 93 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Τα νομικά πρόσωπα εποπτείας του Υπουργείου, στα οποία περιλαμβάνονται οι Οργανισμοί Λιμένων, τα Λιμενικά Ταμεία και η Δημόσια Αρχή Λιμένων (ΔΑΛ), εκτιμάται ότι για το 2023 θα εμφανίσουν πλεόνασμα ύψους 8 εκατ. ευρώ και για το 2024 προβλέπεται πλεόνασμα ύψους 7 εκατ. ευρώ, το οποίο προέρχεται κυρίως από τους Οργανισμούς Λιμένων.

Οι Οργανισμοί Λιμένων και τα Λιμενικά Ταμεία υλοποιούν σημαντικού ύψους επενδυτικά προγράμματα εκσυγχρονισμού και ασφάλειας των εγκαταστάσεών τους, τα οποία χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και από ίδιους πόρους.

Υπουργείο Τουρισμού

Το Υπουργείο Τουρισμού εποπτεύει τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (ΕΟΤ), του οποίου βασική αποστολή αποτελούν η προώθηση και η προβολή του ελληνικού τουρισμού, εγχώρια και διεθνώς. Τα έσοδα του ΕΟΤ προέρχονται κυρίως από την απόδοση ποσοστού επί των μικτών κερδών του Δημοσίου από τα Καζίνο Κέρκυρας και Πάρνηθας καθώς και από την ενίσχυσή του από τον κρατικό προϋπολογισμό για την κάλυψη τόσο των λειτουργικών όσο και των επενδυτικών του δαπανών. Το δημοσιονομικό αποτέλεσμα για το έτος 2023 εκτιμάται σε έλλειμμα ύψους 6 εκατ. ευρώ, ενώ για το έτος 2024 προβλέπεται να είναι θετικό, ύψους 1 εκατ. ευρώ.

Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Στην εποπτεία του Υπουργείου υπάγονται η Κοινωνία της Πληροφορίας (ΚτΠ) ΜΑΕ, η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ) ΑΕ, το Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (ΕΚΟΜΕ) ΑΕ, το Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ) ΑΕ, το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ), το Ελληνικό Κέντρο Διαστήματος (ΕΛΚΕΔ) καθώς επίσης και το Ελληνικό Κτηματολόγιο.

Οι εποπτευόμενοι φορείς του εν λόγω Υπουργείου εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν το 2023 αρνητικό αποτέλεσμα ύψους 15 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2024 προβλέπεται έλλειμμα ύψους 35 εκατ. ευρώ, το οποίο θα προέλθει από το Ελληνικό Κτηματολόγιο και θα καλυφθεί με χρήση ταμειακών διαθεσίμων του φορέα.

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Στα εποπτευόμενα νομικά πρόσωπα του Υπουργείου περιλαμβάνονται το Κέντρο Μελετών Ασφάλειας (ΚΕΜΕΑ) και το Κέντρο Επανάταξης Αποφυλακισζομένων «ΕΠΑΝΟΔΟΣ», τα οποία προβλέπεται να εμφανίσουν οριακά θετικό αποτέλεσμα το έτος 2024.

Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας

Το Υπουργείο εποπτεύει τον Οργανισμό Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ) και τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του ΟΑΣΠ (ΕΛΚΕ ΟΑΣΠ), τα οποία αναμένεται να παρουσιάσουν το έτος 2024 θετικό αποτέλεσμα ύψους 0,2 εκατ. ευρώ.

3.5. Νοσοκομεία - Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας

Για ακόμα μία χρονιά, τα νοσοκομεία και το σύστημα ΠΦΥ κλήθηκαν να διαχειριστούν σε επιχειρησιακό επίπεδο την πανδημία Covid-19. Παράλληλα, οι επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης οδήγησαν σε ανατιμήσεις των αγαθών και των υπηρεσιών. Οι ανωτέρω καταστάσεις δημιούργησαν έντονες πιέσεις στους προϋπολογισμούς των εν λόγω φορέων κατά το οικονομικό έτος 2023, γεγονός που κατέστησε απαραίτητη την περαιτέρω στήριξή τους σε επίπεδο χρηματοδότησης από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Παρακάτω (Πίνακας 3.21.) απεικονίζεται ο προϋπολογισμός των νοσοκομείων και της ΠΦΥ σε δεδουλευμένη βάση.

Επισημαίνεται ότι ο αναλυτικός προϋπολογισμός των φορέων θα πρέπει να περιλαμβάνει πιστώσεις τόσο για την ανάληψη των υποχρεώσεων του έτους προϋπολογισμού όσο και για τις απλήρωτες υποχρεώσεις παρελθόντων οικονομικών ετών, σύμφωνα με τους ισχύοντες δημοσιονομικούς κανόνες.

Τα δημόσια νοσοκομεία και το σύστημα ΠΦΥ για το έτος 2024, προβλέπεται να παρουσιάσουν θετικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα ύψους 219 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας βελτίωση κατά 347 εκατ. ευρώ σε σχέση με το αντίστοιχο εκτιμώμενο μέγεθος για το 2023.

Τα συνολικά έσοδα προβλέπεται να ανέλθουν σε 4.355 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση σε σχέση με το 2023 κατά 490 εκατ. ευρώ, αντικατοπτρίζοντας τη σχεδόν ισόποση ενίσχυση των μεταβιβάσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό ύψους 481 εκατ. ευρώ που προορίζεται για: α) την κάλυψη των αυξημένων λειτουργικών αναγκών των νοσοκομείων και της ΠΦΥ που προκύπτουν από την αύξηση των τιμών στα αγαθά και τις υπηρεσίες εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης, β) την ανάγκη ανταπόκρισης των υγειονομικών υπηρεσιών στην απαίτηση για πρόσβαση των ασθενών σε νέες αποτελεσματικές θεραπείες, γ) τη χρηματοδότηση επενδύσεων και δ) την κάλυψη μέρους των απλήρωτων υποχρεώσεων προς τρίτους προηγούμενων οικονομικών ετών.

Επίσης, μέρος των ανωτέρω μεταβιβάσεων, ύψους 419 εκατ. ευρώ, προβλέπεται να κατευθυνθεί προς την ΕΚΑΠΥ, η οποία έχει αναλάβει, σύμφωνα με το άρθρο δέκατο πέμπτο του ν.5015/2023, να διενεργεί ένα μέρος των προμηθειών φαρμάκων των δημόσιων νοσοκομείων με στόχο τον εξορθολογισμό της δαπάνης, την κεντρική διαχείριση των παραγγελιών, τη μείωση του χρόνου πληρωμής των προμηθευτών και τη συνακόλουθη αποκλιμάκωση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των νοσοκομείων. Για τον λόγο αυτό, το ισοζύγιο της ΕΚΑΠΥ περιλαμβάνεται πλέον στο αποτέλεσμα κατά ESA των νοσοκομείων - ΠΦΥ και όχι σε εκείνο των νομικών προσώπων.

Επισημαίνεται ότι στο ύψος των μεταβιβάσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό για το έτος 2024 έχουν προβλεφθεί 216 εκατ. ευρώ για την κάλυψη των δαπανών μισθοδοσίας του επικουρικού προσωπικού που προσλήφθηκε ή εξακολουθεί να υπηρετεί λόγω παράτασης των συμβάσεών του για την αντιμετώπιση της πανδημίας Covid-19.

Τα έξοδα, σε δεδουλευμένη βάση, προβλέπεται να ανέλθουν σε 4.135 εκατ. ευρώ και να είναι αυξημένα σε σχέση με το 2023 κατά 142 εκατ. ευρώ, κυρίως εξαιτίας της προβλεπόμενης αύξησης των επενδυτικών δαπανών κατά 71 εκατ. ευρώ και των δαπανών για αγορά αγαθών και υπηρεσιών κατά 58 εκατ. ευρώ.

Τέλος, σημειώνεται ότι το επιτρεπόμενο όριο της φαρμακευτικής δαπάνης των δημόσιων νοσοκομείων σε δεδουλευμένη βάση είναι αυξημένο για το έτος 2024 σε σχέση με το 2023, καθώς έχει αναπροσαρμοστεί βάσει της προβλεπόμενης κατ' έτος μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ σε σταθερές τιμές (άρθρο 25 του ν.4549/2018, Α' 105) και διαμορφώνεται σε 553 εκατ. ευρώ (έναντι 537 εκατ. ευρώ για το 2023).

Πίνακας 3.21.: Προϋπολογισμοί Νοσοκομείων και ΠΦΥ σε δεδουλευμένη βάση (σε εκατ. ευρώ)*	2023	2024
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Νοσοκομεία και ΠΦΥ συγκεντρωτικά		
Έσοδα	3.865	4.355
Ίδια έσοδα	161	164
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	2.191	2.600
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	902	902
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	189	260
Έσοδα υπέρ Δημοσίου και τρίτων	423	428
Δαπάνες	3.993	4.135
Αγορά αγαθών και υπηρεσιών	2.598	2.656
Δαπάνες προσωπικού	783	791
Δαπάνες για επενδύσεις	189	260
Αντικριζόμενα έξοδα	423	428
Ταμειακό Ισοζύγιο	-128	219
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	-128	219

* Στο ισοζύγιο κατά ESA περιλαμβάνεται και το αντίστοιχο ισοζύγιο της ΕΚΑΠΥ.

3.6. Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ) - Κοινωνικός προϋπολογισμός

Το ισοζύγιο των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης - ΟΚΑ (Ασφαλιστικά Ταμεία, ΔΥΠΑ, ΕΟΠΥΥ, ΟΠΕΚΑ και Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο - NAT) για το 2024 προβλέπεται να διαμορφωθεί σε πλεόνασμα ύψους 1.154 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο κατά 89 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023.

3.6.1. Ασφαλιστικά Ταμεία

Το ισοζύγιο των ασφαλιστικών ταμείων κατά ESA για το 2023 προβλέπεται να παρουσιάσει πλεόνασμα ύψους 950 εκατ. ευρώ, βελτιωμένο κατά 199 εκατ. ευρώ έναντι των εκτιμήσεων για το οικονομικό έτος 2023.

Ειδικότερα, τα έσοδα προβλέπεται να είναι αυξημένα κατά 955 εκατ. ευρώ κυρίως λόγω της αύξησης των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές (συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από ρυθμίσεις οφειλών) κατά 696 εκατ. ευρώ, γεγονός που οφείλεται κατά κύριο λόγο στη βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών και ειδικότερα, στην αύξηση των μισθών και της απασχόλησης ως αποτέλεσμα του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας. Η εν λόγω αύξηση των εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές συμπαρασύρει και το ύψος των εισπράξεων και των αποδόσεων των εσόδων υπέρ τρίτων, τα οποία προβλέπεται να παρουσιάσουν αύξηση κατά 446 εκατ. ευρώ. Αντίθετα, μειωμένες κατά 152 εκατ. ευρώ προβλέπεται να είναι οι μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό, λαμβανομένης υπόψη της επάρκειας των εσόδων των ασφαλιστικών ταμείων για την κάλυψη των υποχρεώσεών τους.

Αντίστοιχα, οι δαπάνες προβλέπεται να είναι αυξημένες κατά 672 εκατ. ευρώ.

Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση της δαπάνης των κύριων συντάξεων κατά 869 εκατ. ευρώ ως επίπτωση:

- της αναπροσαρμογής των συντάξεων με βάση τον συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ και του ποσοστού μεταβολής του μέσου ετήσιου ΓΔΤΚ του προηγούμενου έτους διαιρούμενου δια δύο (άρθρο 14 παρ.4 του ν.4387/2016), ύψους 430 εκατ. ευρώ περίπου και
- της προβλεπόμενης αύξησης του ρυθμού απονομής νέων συντάξεων.

Αντίθετα, προβλέπεται να παρουσιαστεί μείωση κατά 655 εκατ. ευρώ της δαπάνης για προνοιακές παροχές σε σχέση με το 2023 εξαιτίας κυρίως:

- της καταβολής εντός του έτους 2023 της έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης ύψους 387 εκατ. ευρώ σε χαμηλοσυνταξιούχους λόγω του υψηλού πληθωρισμού και
- της προβλεπόμενης μείωσης σε σχέση με το 2023 της δαπάνης για την καταβολή εφάπαξ παροχών, καθώς εκτιμάται ότι το μεγαλύτερο ύψος των σχετικών απλήρωτων υποχρεώσεων θα έχουν εξοφληθεί εντός του τρέχοντος έτους.

Τέλος, σημειώνεται ότι κατά το 2024 προβλέπεται ότι ο e-ΕΦΚΑ θα ενισχυθεί με 207 εκατ. ευρώ από τον τακτικό προϋπολογισμό για την κάλυψη της απώλειας εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές του κλάδου επικουρικής ασφάλισης, που εκτιμάται ότι θα προκύψει εξαιτίας της λειτουργίας του ΤΕΚΑ.

3.6.2. Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (ΔΥΠΑ)

Το ισοζύγιο της ΔΥΠΑ κατά ESA για το 2024 προβλέπεται ότι θα ανέλθει σε έλλειμμα ύψους 248 εκατ. ευρώ, το οποίο θα παρουσιάσει επιδείνωση κατά 188 εκατ. ευρώ σε σχέση με το αντίστοιχο εκτιμώμενο ισοζύγιο του 2023.

Τα συνολικά έσοδα του φορέα σε ταμειακή βάση προβλέπεται να είναι αυξημένα κατά 37 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023. Ειδικότερα, οι ασφαλιστικές εισφορές για το 2024, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από τη ρύθμιση οφειλών, αναμένεται να παρουσιάσουν αύξηση ύψους 40 εκατ. ευρώ. Στο ύψος των εκτιμώμενων εσόδων από ασφαλιστικές εισφορές έχει ενσωματωθεί η επίπτωση από τη μονιμοποίηση του μέτρου της μείωσης κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες των ασφαλιστικών εισφορών των μισθωτών με συνολικό κόστος 898,4 εκατ. ευρώ (συμπεριλαμβανομένης και της απώλειας των εισφορών του e-ΕΦΚΑ).

Για την αναπλήρωση των εσόδων αυτών έχει προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης έτους 2024 ισόποση (898,4 εκατ. ευρώ) μεταβίβαση προς τους ΟΚΑ και ειδικότερα: το ποσό των 628,9 εκατ. ευρώ θα δοθεί ως επιχορήγηση προς τη ΔΥΠΑ καλύπτοντας την καθαρή απώλεια εσόδων για τον Οργανισμό, ενώ ποσό ύψους 269,5 εκατ. ευρώ που θα έπρεπε να επιστραφεί από τη ΔΥΠΑ στον e-ΕΦΚΑ ως κοινωνικός πόρος του άρθρου 42 του ν.3863/2010 θα δοθεί απευθείας ως επιχορήγηση στον e-ΕΦΚΑ. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η καθαρή δημοσιονομική επίπτωση της εν λόγω παρέμβασης για τη Γενική Κυβέρνηση ανέρχεται σε 871 εκατ. ευρώ.

Επιπλέον, η συνολική μείωση κατά 10 εκατ. ευρώ της κρατικής χρηματοδότησης οφείλεται:

- στη μείωση κατά 100 εκατ. ευρώ του ύψους των μεταβιβάσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό, λαμβανομένου υπόψη ότι το ύψος των εσόδων και των ταμειακών διαθεσίμων του φορέα επαρκούν για την κάλυψη των υποχρεώσεών του και την απρόσκοπτη άσκηση των πολιτικών ενίσχυσης της απασχόλησης και της στήριξης των ανέργων,

- στην αύξηση κατά 90 εκατ. ευρώ των μεταβιβάσεων από το ΤΑΑ και το ΠΔΕ.

Στο σκέλος των δαπανών προβλέπεται ότι θα παρουσιαστεί μείωση κατά 172 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023, κυρίως εξαιτίας της μειωμένης δαπάνης για την υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης που χρηματοδοτούνταν από το ΤΑΑ.

Αντίθετα, αύξηση προβλέπεται να παρουσιάσουν οι δαπάνες για τα επιδόματα ανεργίας κατά 40 εκατ. ευρώ και για τις λοιπές προνοιακές παροχές κατά 96 εκατ. ευρώ. Επισημαίνεται ότι στις τελευταίες ενσωματώνεται και η αύξηση του επιδόματος μητρότητας στους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αγρότες στο ύψος του κατώτατου μισθού για χρονικό διάστημα 9 μηνών.

Τέλος, αυξημένες κατά 81 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023 προβλέπεται να είναι οι επενδυτικές δαπάνες του φορέα που σχετίζονται με την αναβάθμιση των υποδομών και τη δημιουργία ψηφιακών εφαρμογών που χρηματοδοτούνται από το ΤΑΑ.

3.6.3. Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ)

Το ισοζύγιο κατά ESA του ΕΟΠΥΥ για το οικονομικό έτος 2023 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε πλεόνασμα ύψους 368 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2024 το ύψος του πλεονάσματος προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 445 εκατ. ευρώ.

Τα έσοδα του φορέα σε ταμειακή βάση προβλέπεται να παρουσιάσουν αύξηση ύψους 416 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023.

Πιο συγκεκριμένα, τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από ρυθμίσεις οφειλών, προβλέπεται να είναι αυξημένα κατά 200 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023, ενώ αύξηση κατά 217 εκατ. ευρώ παρουσιάζεται και στις μεταβιβάσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ειδικότερα, οι μεταβιβάσεις του τακτικού προϋπολογισμού προβλέπεται να παρουσιάσουν αύξηση κατά 92 εκατ. ευρώ, καθώς ενσωματώνουν την πρόβλεψη πιστώσεων για την κάλυψη της πιθανής αύξησης του ορίου της φαρμακευτικής δαπάνης για το έτος 2024 (παρ.3 και 4 του άρθρου 25 του ν.4549/2018). Αυξημένες κατά 125 εκατ. ευρώ προβλέπονται και οι μεταβιβάσεις από το ΤΑΑ και από το ΠΔΕ, για την υλοποίηση νέων και συνεχιζόμενων έργων και προγραμμάτων, όπως η κάλυψη της δαπάνης συμψηφισμού της αυτόματης επιστροφής (clawback) φαρμακευτικής δαπάνης με ποσοστά επί των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης και των δαπανών επενδυτικών σχεδίων ανάπτυξης προϊόντων ή υπηρεσιών ή γραμμών παραγωγής, η διενέργεια προληπτικών εξετάσεων για διάφορες μορφές καρκίνου, ο ψηφιακός μετασχηματισμός του ΕΟΠΥΥ, η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιριακών υποδομών κ.α.

Αντίστοιχα, οι δαπάνες προβλέπεται να παρουσιάσουν αύξηση κατά 202 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023 και να διαμορφωθούν σε 6.592 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, αυξημένες κατά 153 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023 προβλέπονται η φαρμακευτική δαπάνη και η δαπάνη παροχών υγείας, στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης προσπάθειας για την κάλυψη της αυξημένης ζήτησης για υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης.

Επίσης, στο πλαίσιο της προσπάθειας εξορθολογισμού της δαπάνης και της μείωσης του clawback, έχουν προβλεφθεί δαπάνες για την υλοποίηση real time ελέγχων στις συμβεβλημένες με τον ΕΟΠΥΥ ιδιωτικές δομές υγείας καθώς και για την υλοποίηση δράσεων που στοχεύουν στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες, όπως ενδεικτικά η αποστολή κατ' οίκον φαρμακευτικών σκευασμάτων για τη θεραπεία σοβαρών ασθενειών (άρθρο 15 του ν.5057/2023, Α' 164).

Παράλληλα, επιδιώκεται η μείωση του ύψους των απλήρωτων υποχρεώσεων του Οργανισμού προς τρίτους, μέσω της επιτάχυνσης του συμψηφισμού υποχρεώσεων με οφειλόμενα ποσά από τους μηχανισμούς αυτόματων επιστροφών και εκπτώσεων (clawback και rebate).

Τέλος, σημειώνεται ότι τα επιτρεπόμενα όρια της φαρμακευτικής δαπάνης και της δαπάνης για παροχές υγείας σε δεδουλευμένη βάση είναι αυξημένα για το έτος 2024 σε σχέση με το 2023, καθώς έχουν αναπροσαρμοστεί βάσει της προβλεπόμενης κατ' έτος μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ σε σταθερές τιμές (άρθρο 25 του ν.4549/2018). Κατά συνέπεια:

- το όριο της φαρμακευτικής δαπάνης για το 2023 ανέρχεται σε 2.125 εκατ. ευρώ, ενώ για το 2024 διαμορφώνεται σε 2.187 εκατ. ευρώ, ενδέχεται δε να αναπροσαρμοστεί με βάση τα προβλεπόμενα στην παρ.3 του άρθρου 25 του ν.4549/2018 και
- το επιτρεπόμενο όριο δαπάνης παρόχων υγείας σε δεδουλευμένη βάση ανέρχεται σε 1.590 και 1.627 εκατ. ευρώ για τα έτη 2023 και 2024 αντίστοιχα.

3.6.4. Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) - Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ)

Το ισοζύγιο κατά ESA του ΟΠΕΚΑ και του ΝΑΤ και για τα δύο έτη 2023 και 2024 ανέρχεται σε 6 εκατ. ευρώ.

Για το 2024 προβλέπεται η συνέχιση της καταβολής των προνοιακών παροχών και οικονομικών ενισχύσεων που έχουν ήδη νομοθετηθεί και υλοποιούνται, όπως:

- η παροχή σε ανασφάλιστους υπερήλικες,
- το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης ανασφάλιστων υπερηλίκων,
- το επίδομα παιδιού,
- το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα,
- η επιδότηση στέγασης,
- οι προνοιακές παροχές σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία,
- το επίδομα γέννησης,
- το πρόγραμμα «Σχολικά γεύματα»,
- το πρόγραμμα «Στέγαση και Εργασία» και
- λοιπά προγράμματα και δράσεις που αφορούν σε προνοιακές πολιτικές.

Σημειώνεται, ωστόσο, ότι για το 2024 η συνολική δαπάνη του ΟΠΕΚΑ για την καταβολή των ανωτέρω παροχών εκτιμάται ότι θα είναι αυξημένη κατά 44 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2023, ενσωματώνοντας την αύξηση κατά 8% του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.

Πίνακας 3.22.: Προϋπολογισμοί Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (σε εκατ. ευρώ)		
	2023	2024
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης		
α) Ασφαλιστικά Ταμεία		
Έσοδα	49.038	49.993
Ασφαλιστικές εισφορές	16.799	17.586
Ρύθμιση οφειλών	1.321	1.230
Κοινωνικοί πόροι	612	577
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό ¹	15.766	15.614
Απόδοση περιουσίας	1.064	1.064
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	13.306	13.753
Λοιπά έσοδα	170	170
Δαπάνες	48.478	49.150
Συντάξεις	31.885	32.785
Κύριας ασφάλισης	27.578	28.447
Επικουρικής ασφάλισης	4.307	4.337
Λοιπές παροχές ασθένειας	262	272
Προνοιακές παροχές	1.911	1.256
Λοιπές μεταβιβάσεις σε τρίτους	636	580
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	13.306	13.753
Λοιπές δαπάνες	279	289
Δαπάνες προσωπικού	199	216
Ταμειακό ισοζύγιο	560	842
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	191	108
Ισοζύγιο κατά ESA	751	950
β) ΔΥΠΑ		
Έσοδα	3.130	3.168
Ασφαλιστικές εισφορές	1.303	1.355
Ρύθμιση οφειλών	159	148
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	1.034	934
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	389	479
Απόδοση περιουσίας	51	51
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	125	125
Λοιπά έσοδα	69	76
Δαπάνες	3.588	3.416
Επιδόματα ανεργίας	1.634	1.675
Προγράμματα απασχόλησης	1.055	620
Λοιπές προνοιακές παροχές	119	215
Μεταβιβάσεις στο ΙΚΑ	392	403
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	125	125
Δαπάνες προσωπικού	109	121
Επενδυτικές δαπάνες	56	137
Λοιπές δαπάνες	98	120
Ταμειακό ισοζύγιο	-458	-248
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	398	0
Ισοζύγιο κατά ESA	-59	-248
γ) ΕΟΠΥΥ		
Έσοδα	6.621	7.037
Ασφαλιστικές εισφορές	5.236	5.456
Ρύθμιση οφειλών	292	272
Μεταβιβάσεις από φορείς κοινωνικής ασφάλισης	130	126
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	510	601
Μεταβιβάσεις από ΠΔΕ	79	204
Απόδοση περιουσίας	90	90
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	270	273
Λοιπά έσοδα	15	15
Δαπάνες	6.390	6.592
Φαρμακευτική δαπάνη	2.844	2.950
Λοιπές παροχές ασθένειας	2.168	2.215

Πίνακας 3.22.: Προϋπολογισμοί Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (σε εκατ. ευρώ)		
	2023	2024
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	270	273
Λοιπές δαπάνες	106	150
Δαπάνες προσωπικού	42	44
Μεταβιβάσεις προς φορείς Γενικής Κυβέρνησης	960	960
<i>εκ των οποίων σε νοσοκομεία</i>	942	940
Ταμειακό ισοζύγιο	232	445
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	136	0
Ισοζύγιο κατά ESA	368	445
δ) ΟΠΕΚΑ, ΝΑΤ (μη ασφαλιστικές αρμοδιότητες)		
Έσοδα	3.729	3.773
Ασφαλιστικές εισφορές	10	10
Απόδοση περιουσίας	10	10
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	3.528	3.572
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	176	176
Λοιπά έσοδα	5	5
Δαπάνες	3.723	3.767
Παροχές σε ανασφάλιστους υπερήλικες	170	177
Οικογενειακά επιδόματα	1.014	1.020
Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα	547	580
Επιδόματα ΑμεΑ	998	1.000
Στεγαστικό Επίδομα	410	400
Σχολικά γεύματα	102	107
Επίδομα γέννησης	150	150
Κώδικας Διευθέτησης Οφειλών και παροχής δεύτερης ευκαιρίας σε δανειολήπτες	100	100
Λοιπά προγράμματα	35	35
Απόδοση εισπράξεων τρίτων	176	176
Δαπάνες προσωπικού	12	13
Διοικητικές δαπάνες	8	8
Ταμειακό ισοζύγιο	6	6
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	0	0
Ισοζύγιο κατά ESA	6	6
Συνολικό ταμειακό ισοζύγιο ΟΚΑ	340	1.046
Εθνικολογιστικές προσαρμογές	725	108
Συνολικό ισοζύγιο ΟΚΑ κατά ESA	1.065	1.154

¹ Για τον προσδιορισμό του δημοσιονομικού αποτελέσματος του ΕΟΠΥΥ κατά ESA έχει ενσωματωθεί η στατιστική αλλαγή της μεθοδολογίας καταγραφής των εσόδων από rebate και clawback, τα οποία πλέον καταγράφονται σε ταμειακή και όχι σε δεδουλευμένη βάση.

3.7. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) - Ενοποιημένος προϋπολογισμός

Οι ΟΤΑ αποτελούν υποτομέα της Γενικής Κυβέρνησης, ο οποίος ενσωματώνει τους προϋπολογισμούς τριακοσίων τριάντα δύο (332) Δήμων (ΟΤΑ α' βαθμού), δεκατριών (13) Περιφερειών (ΟΤΑ β' βαθμού) και πολυάριθμων Νομικών Προσώπων Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου που ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση.

Οι προϋπολογισμοί των Δήμων, των Περιφερειών και των νομικών προσώπων αυτών καταρτίζονται σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται ετησίως με κοινές υπουργικές αποφάσεις (κυα) των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών. Τα Δημοτικά - Περιφερειακά Συμβούλια ψηφίζουν έως την 15η Νοεμβρίου τον προϋπολογισμό και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης τους και υποβάλλουν τις σχετικές αποφάσεις για έλεγχο στην αρμόδια Αρχή Εποπτείας (εν προκειμένω, την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση), η ψήφιση των οποίων σε κάθε περίπτωση πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου.

Για την εκπλήρωση της αποστολής και της άσκησης των αρμοδιοτήτων τους, μεταφέρονται στους Δήμους και στις Περιφέρειες πόροι από τον κρατικό προϋπολογισμό, οι οποίοι είναι αναγκαίοι για την εύρυθμη λειτουργία τους.

Το ταμειακό ισοζύγιο του ενοποιημένου προϋπολογισμού των ΟΤΑ προκύπτει από τη διαφορά εσόδων και εξόδων. Τα έσοδα διακρίνονται σε τακτικά και έκτακτα. Οι κυριότερες πηγές των εσόδων είναι οι ΚΑΠ, οι οποίοι αποδίδονται μέσω του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών, οι επιχορηγήσεις του ΠΔΕ (ΕΣΠΑ, ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ, ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II, ΤΑΑ) και τα λοιπά ίδια έσοδα. Αντίστοιχα, τα έξοδα περιλαμβάνουν τις αμοιβές προσωπικού, τις δαπάνες για επενδύσεις και τις λοιπές δαπάνες. Το ισοζύγιο κατά ESA προκύπτει ως άθροισμα του ταμειακού ισοζυγίου και των εθνικολογιστικών προσαρμογών (Πίνακας 3.23.).

Πίνακας 3.23.: Ενοποιημένος προϋπολογισμός ΟΤΑ (σε εκατ. ευρώ)			
Κατηγορία		2023 Εκτιμήσεις	2024 Προβλέψεις
A	Έσοδα (1+2+3+4+5+6)	9.285	9.601
1	Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	3.137	3.197
2	Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ και λοιπά προγράμματα (ΕΣΠΑ, ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ, ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II, ΤΑΑ)	2.139	2.186
3	Τόκοι	50	50
4	Έσοδα από προγράμματα της ΕΕ	57	57
5	Λοιπά έσοδα	2.862	2.941
	- Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	1.181	1.167
	- Έσοδα από φόρους, λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	599	637
	- Λοιπά ίδια έσοδα	423	437
	- Έσοδα ΠΟΕ	658	700
6	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	1.040	1.169
B	Έξοδα (1+2+3+4+5+6)	9.501	9.908
1	Αμοιβές προσωπικού	2.810	3.006
2	Κοινωνικές Παροχές	192	196
3	Τόκοι	38	42
4	Δαπάνες για επενδύσεις	2.754	2.828
5	Λοιπές δαπάνες	2.649	2.650
	- Πληρωμές ΠΟΕ	431	436
	- Μεταβιβάσεις σε τρίτους	199	201
	- Λοιπές λειτουργικές δαπάνες	2.019	2.013
6	Αποδόσεις εσόδων υπέρ Δημοσίου και τρίτων	1.058	1.187
Γ	Ταμειακό ισοζύγιο (A - B)	-217	-307
Δ	Εθνικολογιστικές προσαρμογές	-84	11
E	Ισοζύγιο κατά ESA (Γ + Δ)	-301	-297

Το έτος 2024 το κατά ESA ισοζύγιο του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαμορφώνεται σε έλλειμμα ύψους 297 εκατ. ευρώ, οριακά βελτιωμένο κατά 4 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις εκτιμήσεις του 2023.

Το 2024 αυξάνονται τα έσοδα της τοπικής αυτοδιοίκησης σε σχέση με τις εκτιμήσεις του 2023, μεταξύ άλλων και για την κάλυψη του αυξημένου κόστους μισθοδοσίας από την αναμόρφωση του μισθολογίου στον δημόσιο τομέα.

Πίνακας 3.24.: Μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό στους ΟΤΑ α' και β' βαθμού (σε εκατ. ευρώ)		
Κατηγορία	2023	2024
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
I. Μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών	3.086,8	3.125,7
II. Μεταβιβάσεις από τον τακτικό προϋπολογισμό λοιπών Υπουργείων	50,2	71,6
α. Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής & Οικογένειας	11,4	13,2
β. Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας	2,9	4,1
γ. Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων & Αθλητισμού	1,4	2,5
δ. Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου	32,5	50,0
ε. Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης & Πολιτικής Προστασίας	1,5	1,5
στ. Υπουργεία Ανάπτυξης, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Βουλή των Ελλήνων	0,5	0,3
Σύνολο μεταβιβάσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό στους ΟΤΑ (I + II)	3.137,0	3.197,3

Στην πλευρά των εξόδων, εμφανίζονται αυξημένες κατά 196 εκατ. ευρώ οι αμοιβές προσωπικού, κυρίως λόγω του νέου μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων, που τίθεται σε εφαρμογή από 01.01.2024 (ν.5045/2023), ενώ παράλληλα ενισχύεται περαιτέρω η επενδυτική δραστηριότητα των ΟΤΑ με τη συνεχιζόμενη ωρίμανση των έργων του επενδυτικού προγράμματος «Αντώνης Τρίτσης», «Φιλόδημος II» και τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από πόρους του ΤΑΑ, αυξάνοντας τις επενδυτικές δαπάνες κατά 74 εκατ. ευρώ έναντι του 2023.

3.8. Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της Γενικής Κυβέρνησης προς τρίτους

Οι συνολικές ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της Γενικής Κυβέρνησης, κατά τους πρώτους μήνες του τρέχοντος έτους παρουσίασαν αυξητική τάση, ωστόσο αποκλιμακώθηκαν τους επόμενους μήνες, με αποτέλεσμα τον Σεπτέμβριο 2023 να διαμορφωθούν στο ύψος των 2.376 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις παρουσιάζουν έντονη εποχικότητα και ιστορικά εμφανίζονται σημαντικά μειωμένες κατά τη λήξη κάθε οικονομικού έτους. Οι ανωτέρω οφειλές περιλαμβάνουν ποσά clawback και rebate εκτιμώμενου ύψους 989 εκατ. ευρώ, που ακόμα δεν έχουν συμψηφιστεί. Συνεπώς, οι ληξιπρόθεσμες οφειλές εξαιρουμένων των ανωτέρω υπό συμψηφισμό ποσών, ανέρχονται σε 1.387 εκατ. ευρώ.

Η εξέλιξη των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης έχει ως εξής:

- Για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης (Κράτος), το ύψος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων τον μήνα Σεπτέμβριο 2023 ανερχόταν στο ποσό των 100 εκατ. ευρώ.
- Οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των ΟΤΑ διαμορφώθηκαν τον μήνα Σεπτέμβριο του τρέχοντος έτους στο ποσό των 150 εκατ. ευρώ.
- Όσον αφορά στους ΟΚΑ², το ύψος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων για τον μήνα Σεπτέμβριο 2023 διαμορφώθηκε στο ποσό των 545 εκατ. ευρώ, ενώ για τον αντίστοιχο μήνα του 2022 το ύψος τους ανήλθε στο ποσό των 432 εκατ. ευρώ, γεγονός που οφείλεται κυρίως στην αύξηση κατά 92 εκατ. ευρώ των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του κλάδου εφάπαξ παροχών του e-ΕΦΚΑ (πρώην Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών - ΕΤΕΑΕΠ), κατόπιν της επιτάχυνσης εκκαθάρισης των κύριων συντάξεων. Ωστόσο, οι εν λόγω ληξιπρόθεσμες

² Πέραν των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων και βάσει στοιχείων που συλλέγονται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, οι οφειλές από εκκρεμείς αιτήσεις συνταξιοδότησης κατά τον μήνα Σεπτέμβριο 2023 εκτιμώνται σε 99 εκατ. ευρώ.

οφειλές έχουν μειωθεί κατά 154 εκατ. ευρώ εντός του τελευταίου εξαμήνου, καθώς εξελίσσεται το πρόγραμμα εκκαθάρισης των εφάπαξ.

- Οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των νοσοκομείων, συμπεριλαμβανομένων των ποσών clawback και rebate, υπολογίζονται στο ποσό των 1.374 εκατ. ευρώ για τον Σεπτέμβριο 2023, ενώ το αντίστοιχο ποσό για τον Σεπτέμβριο 2022 ανερχόταν σε 1.255 εκατ. ευρώ. Οι καθαρές ληξιπρόθεσμες οφειλές, εξαιρουμένων των υπό συμφητισμό ποσών, ανέρχονται σε 385 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι εξακολουθεί η εντός του έτους εμπροσθοβαρής τμηματική καταβολή της ετήσιας επιχορήγησής τους από το Υπουργείο Υγείας, προς διευκόλυνση της ταμειακής τους ρευστότητας και για την εν γένει εύρυθμη λειτουργία τους, κατ' εφαρμογή του άρθρου 85 του ν.4843/2021 (Α' 193).
- Ως προς τα λοιπά νομικά πρόσωπα, το ύψος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων για τον μήνα Σεπτέμβριο 2023 ανήλθε στο ποσό των 207 εκατ. ευρώ, ενώ για τον αντίστοιχο μήνα του 2022 το ύψος τους διαμορφώθηκε στο ποσό των 173 εκατ. ευρώ. Σημειώνεται ότι οι ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις:
  - (α) των συγκοινωνιακών φορέων ανέρχονται στο ποσό των 55 εκατ. ευρώ, μειωμένες σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2022 κατά 2 εκατ. ευρώ και
  - (β) των εταιρειών ΕΑΣ ΑΒΕΕ και ΕΑΒ ΑΕ, οι οποίες αποτελούν αμυντικές βιομηχανίες που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, διαμορφώθηκαν τον μήνα Σεπτέμβριο 2023 στο ποσό των 22 εκατ. ευρώ, αυξημένες σε σχέση με το αντίστοιχο ποσό του Σεπτεμβρίου 2022 κατά 8 εκατ. ευρώ.

Με γνώμονα τη διασφάλιση της ταμειακής ρευστότητας των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, εξακολουθεί να ισχύει η καταβολή μέχρι την 20η Ιανουαρίου κάθε έτους, έως και του ενός τετάρτου (1/4) της προβλεπόμενης ετήσιας επιχορήγησης ή χρηματοδότησης από φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 84 του ν.4843/2021.

Η εξέλιξη των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της Γενικής Κυβέρνησης και των εκκρεμών επιστροφών φόρων απεικονίζεται στους παρακάτω πίνακες (Πίνακας 3.25. και Πίνακας 3.26.).

Πίνακας 3.25.: Εξέλιξη ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων Γενικής Κυβέρνησης Δεκέμβριος 2021 - Σεπτέμβριος 2023 (σε εκατ. ευρώ)						
Φορέας/Υποτομέας Γενικής Κυβέρνησης	Δεκ. 2021	Σεπτ. 2022	Δεκ. 2022	Μαρτ. 2023	Ιούν. 2023	Σεπτ. 2023
Κράτος	38	84	59	121	81	100
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)	82	130	93	174	158	150
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)*	431	432	505	703	552	545
Νοσοκομεία*	606	1.255	907	1.339	1.273	1.374
Λοιπά Νομικά Πρόσωπα	145	173	148	169	189	207
Ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις Γεν. Κυβέρνησης	1.302	2.074	1.712	2.506	2.253	2.376

* Στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις των Νοσοκομείων και του ΕΟΠΥΥ (υποτομέας ΟΚΑ) περιλαμβάνονται και ποσά clawback και rebate που δεν έχουν συμφητιστεί.

**Πίνακας 3.26.: Εξέλιξη εκκρεμών επιστροφών φόρων Δεκέμβριος 2021 - Σεπτέμβριος 2023
(σε εκατ. ευρώ)**

	Δεκ. 2021	Σεπτ. 2022	Δεκ. 2022	Μαρτ. 2023	Ιούν. 2023	Σεπτ. 2023
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων	551	792	658	498	463	590
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων άνω των 90 ημερών (ληξιπρόθεσμες επιστροφές) από την ημερομηνία έκδοσης του ΑΦΕΚ:	336	286	403	309	201	210
α) εκ των οποίων ποσό που δεν μπορεί να αποπληρωθεί λόγω εξωγενών παραγόντων (μη ανταπόκριση δικαιούχου ή μη προσκόμιση δικαιολογητικών)	293	257	324	268	167	190
β) λοιπές εκκρεμείς επιστροφές φόρων άνω των 90 ημερών (ληξιπρόθεσμες επιστροφές)	43	29	79	41	34	20
Εκκρεμείς επιστροφές φόρων κάτω των 90 ημερών (μη ληξιπρόθεσμες επιστροφές) από την ημερομηνία έκδοσης του ΑΦΕΚ	215	506	255	189	262	380

3.9. Δημοσιονομικές παρεμβάσεις 2023 και 2024

3.9.1. Δημοσιονομικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση του εισοδήματος και την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων

Βασικό στόχο της κυβερνητικής πολιτικής από τις αρχές του 2023 αποτελούν η αύξηση των μισθών, η τόνωση του διαθέσιμου εισοδήματος και η μείωση των ανισοτήτων. Για αυτόν τον σκοπό, ήδη από το πρώτο εξάμηνο του 2023, υιοθετήθηκαν νέα μέτρα, όπως:

- η αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των ιατρών του ΕΣΥ με μεσοσταθμική αύξηση 10% και κόστος 92 εκατ. ευρώ για το 2023 και 65 εκατ. ευρώ για το 2024 και εφεξής,
- η κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης στους δημοσίους υπαλλήλους με κόστος 202 εκατ. ευρώ ετησίως και στους συνταξιούχους με ετήσιο κόστος 274 εκατ. ευρώ, οι οποίες θεσπίστηκαν σε συνέχεια της μονιμοποίησης της κατάργησης της εισφοράς αλληλεγγύης στον ιδιωτικό τομέα,
- η διευθέτηση μισθολογικών αιτημάτων των Ενόπλων Δυνάμεων με κόστος 58,5 εκατ. ευρώ ετησίως,
- η κατάργηση της ειδικής εισφοράς 1% υπέρ του ΤΠΔΥ με ετήσιο κόστος 80 εκατ. ευρώ,
- η καταβολή τον Μάρτιο 2023 εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης από 200 έως 300 ευρώ σε συνταξιούχους που δεν έλαβαν αύξηση στις συντάξεις τους το 2023 λόγω προσωπικής διαφοράς, με κόστος 280 εκατ. ευρώ,
- η αύξηση της διάρκειας του επιδόματος μητρότητας σε εννέα μήνες για γυναίκες απασχολούμενες στον ιδιωτικό τομέα με κόστος 64 εκατ. ευρώ ετησίως και
- η αύξηση των επιδομάτων αναπηρίας του ΟΠΕΚΑ και του e-ΕΦΚΑ κατά 8% από 1ης Μαΐου 2023 με κόστος 63 εκατ. ευρώ για το 2023 και 95 εκατ. ευρώ για το 2024 και εφεξής.

Επιπλέον, τον Απρίλιο 2023 αυξήθηκε ο κατώτατος μισθός στα 780 ευρώ από το ποσό των 713 ευρώ.

Μετά τις διπλές εκλογές του Μαΐου - Ιουνίου 2023, τον σχηματισμό κυβέρνησης τον Ιούνιο 2023 και τις προγραμματικές δηλώσεις, εξαγγέλθηκε πλέγμα παρεμβάσεων, που αφορούσε στο δεύτερο εξάμηνο του έτους 2023 και το 2024, για την τόνωση του διαθέσιμου εισοδήματος και τη μείωση των ανισοτήτων. Ειδικότερα, προβλέφθηκαν τα παρακάτω μέτρα:

- αναμορφώνεται το μισθολόγιο του δημόσιου τομέα για την ενίσχυση των εισοδημάτων στον δημόσιο τομέα, τη στήριξη σε μεγαλύτερο βαθμό των χαμηλόμισθων δημοσίων υπαλλήλων, των οικογενειών με παιδιά και όσων κατέχουν θέση ευθύνης στο Δημόσιο (συνολικό δημοσιονομικό κόστος 25 εκατ. ευρώ για το 2023 και 931 εκατ. ευρώ για το 2024). Οι βασικές παρεμβάσεις αφορούν στην οριζόντια αύξηση κατά 70 ευρώ στον βασικό μισθό, στην αύξηση της οικογενειακής παροχής από 20 έως 50 ευρώ μηνιαίως, στην αύξηση των επιδομάτων θέσης ευθύνης κατά 30% και στην αύξηση του επιδόματος παραμεθορίου και ειδικών συνθηκών εργασίας στα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας. Παράλληλα, αυξάνεται το μισθολόγιο των μελών ΔΕΠ καθώς και τα έξοδα μετακίνησης και διανυκτέρευσης του πολιτικού και ένστολου προσωπικού,
- θεσμοθετήθηκαν αυξήσεις με ετήσιο κόστος 7 εκατ. ευρώ για την αναπροσαρμογή των συντάξεων ειδικών κατηγοριών οι οποίες υπάγονται στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - ΓΛΚ. Λόγω της αναδρομικής ισχύος της ρύθμισης, ανάλογα με την κατηγορία των συνταξιούχων, το δημοσιονομικό κόστος εκτιμάται σε 5 εκατ. ευρώ για το 2023 και 56 εκατ. ευρώ το 2024,
- θεσμοθετείται μόνιμη παροχή ύψους 150 ευρώ για την πραγματοποίηση αγορών από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς του πολιτισμού, του τουρισμού και των μεταφορών, στο πλαίσιο της οικονομικής ενίσχυσης περίπου 200.000 νέων ηλικίας 18 και 19 ετών (συνολικό δημοσιονομικό κόστος 31 εκατ. ευρώ για καθένα από τα έτη 2023 και 2024),
- παρέχεται τον Δεκέμβριο 2023 έκτακτη ενίσχυση από 100 έως 200 ευρώ, με δημοσιονομικό κόστος 107 εκατ. ευρώ, για την οικονομική στήριξη περίπου 750.000 συνταξιούχων με συντάξεις έως 1.600 ευρώ που έχουν προσωπική διαφορά άνω των 10 ευρώ,
- μονιμοποιείται η πλήρης απαλλαγή περίπου 200.000 πρώην δικαιούχων ΕΚΑΣ από τη συμμετοχή τους στη φαρμακευτική δαπάνη (δημοσιονομικό κόστος 38 εκατ. ευρώ κατ' έτος),
- αυξάνεται από τον Δεκέμβριο 2023 κατά 8% το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα για την εισοδηματική ενίσχυση περίπου 225.000 ευάλωτων νοικοκυριών (δημοσιονομικό κόστος 4 εκατ. ευρώ για το 2023 και 43 εκατ. ευρώ για το 2024),
- επεκτείνεται το επίδομα μητρότητας από το 2024 στους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αγρότες στους εννέα μήνες, για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας και τη στήριξη της οικογένειας, σε συνέχεια και της ήδη θεσμοθετημένης αύξησης σε εννέα μήνες για τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα (δημοσιονομικό κόστος 40 εκατ. ευρώ για το 2024),
- προβλέπεται ο διπλασιασμός του επιτυχημένου προγράμματος «Σπίτι μου» με επιπλέον 375 εκατ. ευρώ υπό μορφή δανείων, για την αντιμετώπιση του ιδιαίτερα έντονου στεγαστικού προβλήματος, ιδίως των νέων ατόμων και τη στήριξη του οικογενειακού προγραμματισμού. Σημειώνεται ότι ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανήλθε στο 1 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 750 εκατ. ευρώ προέρχονται από τα ταμειακά διαθέσιμα της ΔΥΠΑ και το υπόλοιπο από τις τράπεζες,
- αυξάνεται αναδρομικά από την 1η Ιουλίου 2023 το πτητικό επίδομα για τους πιλότους και τα πληρώματα των πυροσβεστικών αεροσκαφών, με δημοσιονομικό κόστος 700 χιλ. ευρώ ετησίως και
- παρέχεται οικονομική στήριξη κατά τον μήνα Δεκέμβριο 2023 σε ευάλωτα νοικοκυριά, που περιλαμβάνει τους δικαιούχους του επιδόματος παιδιού του ΟΠΕΚΑ (μιάμιση μηνιαία δόση), τους δικαιούχους των αναπηρικών επιδομάτων του ΟΠΕΚΑ και του e-ΕΦΚΑ (200 ευρώ), τους δικαιούχους του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος (50% της μηνιαίας δόσης), χαμηλοσυνταξιούχους χωρίς προσωπική διαφορά με κύριες συντάξεις έως 700 ευρώ και

ανασφάλιστους υπερήλικες (150 ευρώ). Το σύνολο των δικαιούχων εκτιμάται σε 2,3 εκατομμύρια, με δημοσιονομικό κόστος 352 εκατ. ευρώ.

Επιπλέον των ανωτέρω δημοσιονομικών μέτρων εφαρμόζονται οι ακόλουθες παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας και στο συνταξιοδοτικό σύστημα:

- από τον Ιανουάριο 2024 αίρεται το πάγωμα των τριετιών στους μισθωτούς,
- καταργείται η μείωση 30% επί των συντάξεων για τους απασχολούμενους συνταξιούχους και αντικαθίσταται με εισφορά 10% επί των πρόσθετων αμοιβών που λαμβάνουν από την εργασία τους και
- αυξάνονται εκ νέου από την 1η Ιανουαρίου 2024 οι συντάξεις κατά τον μέσο όρο της αύξησης του ΑΕΠ και του πληθωρισμού 2023, με υπολογιζόμενο κόστος 430 εκατ. ευρώ.

Επιπλέον, οι παρεμβάσεις φορολογικής φύσης αφορούν:

- στην αύξηση του αφορολόγητου κατά 1.000 ευρώ στους φορολογούμενους με ένα ή περισσότερα εξαρτώμενα τέκνα (δημοσιονομικό κόστος 135 εκατ. ευρώ για το 2024),
- στη μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 10% για κατοικίες που ασφαλίζονται για φυσικές καταστροφές (δημοσιονομικό κόστος 26 εκατ. ευρώ για το 2024) και
- στην αναμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας της κεφαλαιαγοράς με σημαντικά επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα:
  - α) μείωση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων από 0,5% σε 0,2% (ετήσιο δημοσιονομικό κόστος 22 εκατ. ευρώ),
  - β) μείωση κατά 50% του φόρου χρηματιστηριακών συναλλαγών (ετήσιο δημοσιονομικό κόστος 21 εκατ. ευρώ) και
  - γ) κατάργηση του φόρου τόκων ομολόγων σε κρατικά και επιχειρηματικά ομόλογα (ετήσιο δημοσιονομικό κόστος 7 εκατ. ευρώ).

Επιπλέον, από τον Ιανουάριο 2024 αναμένεται να μονιμοποιηθεί ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ που εφαρμόστηκε από την περίοδο της πανδημίας του Covid-19 στις μεταφορές, στα γυμναστήρια και σχολές χορού, στους κινηματογράφους και σε μία σειρά αγαθών σχετιζόμενα με τη δημόσια υγεία, με εκτιμώμενο κόστος 305 εκατ. ευρώ κατ' έτος. Οι εν λόγω κατηγορίες αφορούν στις αστικές, προαστιακές, χερσαίες και σιδηροδρομικές μεταφορές, στις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές, στα γυμναστήρια και σχολές χορού, στους κινηματογράφους και ζωολογικούς κήπους και σε μία σειρά αγαθών σχετιζόμενα με τη δημόσια υγεία, που περιλαμβάνουν μέσα ατομικής υγιεινής και προστασίας, φίλτρα και γραμμές αιμοκάθαρσης, αιμοδιήθησης, αιμοδιαδιήθησης και πλασμαφαίρεσης καθώς και απινιδωτές. Επιπροσθέτως, ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ στον καφέ και στα ταξί αναμένεται να επεκταθεί για το πρώτο εξάμηνο του έτους 2024, με εκτιμώμενο κόστος 77 εκατ. ευρώ για έξι μήνες. Ο μειωμένος συντελεστής δεν αναμένεται να επεκταθεί στα σερβιριζόμενα μη αλκοολούχα ποτά, με εκτιμώμενη εξοικονόμηση 37 εκατ. ευρώ ετησίως. Το συνολικό δημοσιονομικό κόστος των ανωτέρω επεκτάσεων εκτιμάται σε 382 εκατ. ευρώ για το 2024.

Επιπρόσθετα, με στόχο τη ρύθμιση της αγοράς των βραχυχρόνιων μισθώσεων και την αντιμετώπιση των δευτερογενών αρνητικών συνεπειών στην κτηματαγορά και τα ενοίκια, εισάγεται η υποχρέωση για τα φυσικά πρόσωπα που διαθέτουν τρία ή περισσότερα ακίνητα σε βραχυχρόνια μίσθωση να κάνουν έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας, ενώ το εισόδημα που αποκτάται από τα νομικά πρόσωπα και τα ανωτέρω φυσικά πρόσωπα από τη βραχυχρόνια μίσθωση ακινήτου, θεωρείται εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα και υπόκειται σε ΦΠΑ και τέλος παρεπιδημούντων. Επιπλέον, αυστηροποιούνται ο ορισμός της βραχυχρόνιας μίσθωσης καθώς και τα πρόστιμα για μη εγγραφή στο Μητρώο Ακινήτων Βραχυχρόνιας Διαμονής.

Πίνακας 3.27.: Δημοσιονομικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση του εισοδήματος και την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων (σε εκατ. ευρώ)			
α/α	Περιγραφή	2023	2024
A. Παρεμβάσεις στο σκέλος των εσόδων της Γενικής Κυβέρνησης		-1.058	-1.122
1	Κατάργηση της καταβολής Ειδικής Εισφοράς Αλληλεγγύης στον δημόσιο τομέα καθώς και στους συνταξιούχους	-476	-476
2	Κατάργηση ειδικής εισφοράς 1% υπέρ του Ταμείου Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων	-80	-80
3	Αναμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας κεφαλαιαγοράς με σημαντικά επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα	-7	-50
4	Μείωση ΕΝΦΙΑ κατά 10% για κατοικίες που ασφαίζονται για φυσικές καταστροφές για το σύνολο του έτους	0	-26
5	Αύξηση του αφορολόγητου κατά 1.000 ευρώ για οικογένειες που έχουν παιδιά	0	-135
6	Εισαγωγή ΦΠΑ 13% στις βραχυχρόνιες μισθώσεις ακινήτων (τύπου Airbnb) στα νομικά πρόσωπα και στα φυσικά πρόσωπα με περισσότερα από δύο εκμισθωμένα διαμερίσματα	0	27
7	Επέκταση μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ σε σειρά αγαθών και υπηρεσιών	-495	-382
B. Παρεμβάσεις στο σκέλος των δαπανών της Γενικής Κυβέρνησης		-1.082	-1.423
1	Αναμόρφωση του ειδικού μισθολογίου των Ιατρών του ΕΣΥ	-92	-65
2	Μισθολογικές παρεμβάσεις για στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων	-59	-59
3	Επέκταση του επιδόματος μητρότητας από τους 6 στους 9 μήνες για τους υπαλλήλους του ιδιωτικού τομέα από το 2023 και αύξηση του στους 9 μήνες για τους ελεύθερους επαγγελματίες και αγρότες από το 2024	-64	-104
4	Αύξηση των επιδομάτων αναπηρίας του ΟΠΕΚΑ και του e-ΕΦΚΑ κατά 8% από τον Μάιο 2023	-63	-95
5	Αναμόρφωση μισθολογίου στον δημόσιο τομέα	-25	-931
6	Αύξηση των συντάξεων ειδικών κατηγοριών που καταβάλλονται από το ΓΛΚ	-5	-56
7	Αύξηση ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος από τον Δεκέμβριο 2023	-4	-43
8	Μόνιμη και πλήρης απαλλαγή των πρώην δικαιούχων ΕΚΑΣ από τη συμμετοχή τους στη φαρμακευτική δαπάνη	0	-38
9	Θεσμοθέτηση του youth pass για κάθε νέο ηλικίας 18 και 19 ετών για πολιτιστικές, τουριστικές δραστηριότητες και μεταφορές	-31	-31
10	Εφάπαξ οικονομική ενίσχυση από 100 έως 300 ευρώ σε συνταξιούχους που δεν έλαβαν αύξηση στις συντάξεις τους το 2023 λόγω προσωπικής διαφοράς τον Μάρτιο 2023	-280	0
11	Έκτακτη οικονομική ενίσχυση από 100 έως 200 ευρώ σε 750.000 περίπου συνταξιούχους με προσωπική διαφορά τον Δεκέμβριο 2023	-107	0
12	Αύξηση πτητικού επιδόματος για τους πιλότους και τα πληρώματα των πυροσβεστικών αεροσκαφών	-0,4	-0,7
13	Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης σε 2,3 εκατ. δικαιούχους (επίδομα παιδιού, ΑμεΑ, χαμηλοσυνταξιούχους, ανασφάλιστους υπερήλικες) τον Δεκέμβριο 2023	-352	0
Συνολικό Δημοσιονομικό Κόστος των Παρεμβάσεων (A + B)		-2.140	-2.545

Σημείωση: το θετικό πρόσημο (+) δηλώνει αύξηση εσόδου ή μείωση δαπάνης και το αρνητικό πρόσημο (-) δηλώνει μείωση εσόδου ή αύξηση δαπάνης. Επιπλέον των ανωτέρω, σημειώνεται ότι η αύξηση των συντάξεων με βάση την αύξηση του ΑΕΠ και του πληθωρισμού υπολογίζεται σε 904 εκατ. ευρώ το 2023 και επιπλέον 430 εκατ. ευρώ το 2024. Τέλος, δεν περιλαμβάνονται τα μέτρα αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης και των φυσικών καταστροφών που παρουσιάζονται στη συνέχεια.

3.9.2. Δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών της ενεργειακής κρίσης

Κατά τη διάρκεια του 2023 παρατηρήθηκε αποκλιμάκωση των τιμών της ενέργειας, ενώ ο ρυθμός μεταβολής του γενικού δείκτη τιμών εμφάνισε επιβράδυνση σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ωστόσο, το επίπεδο τιμών σε τρόφιμα και λοιπά καταναλωτικά αγαθά παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα, εξακολουθώντας να πιέζει τους προϋπολογισμούς των νοικοκυριών. Κατά τη διάρκεια του 2023 συνεχίστηκε η στήριξη των νοικοκυριών και των αγροτών επί των τιμών του ηλεκτρικού ρεύματος, αλλά σε μικρότερο βαθμό έναντι του 2022, καθώς οι τιμές έχουν αποκλιμακωθεί. Παράλληλα, υιοθετήθηκαν νέα εργαλεία με κυριότερο αυτό του “market pass” για τη βραχυχρόνια αντιμετώπιση του υψηλού κόστους στην αγορά τροφίμων, ενώ από τον Ιανουάριο 2024 υιοθετούνται μόνιμα μέτρα αύξησης του εισοδήματος, όπως αναλύθηκαν ανωτέρω.

Επίσης, μέτρα όπως ο έλεγχος περιθωρίου μικτού κέρδους και το καλάθι του νοικοκυριού υποστήριξαν τη συγκράτηση των τιμών σε διάφορα αγαθά πρώτης ανάγκης. Τέλος, για την ενίσχυση των καταναλωτών και της παραγωγής έναντι της τιμής των καυσίμων, η οποία εμφανίζεται μειωμένη σε σχέση με το 2022, ωστόσο παραμένει σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το 2021, συνεχίστηκε κατά

το τρέχον έτος η εφαρμογή αυξημένου επιδόματος θέρμανσης, αλλά και η επιστροφή του ΕΦΚ στο αγροτικό πετρέλαιο.

Το κόστος για την υλοποίηση των παρεμβάσεων για την πληθωριστική κρίση το 2023, λαμβανομένων υπόψη και των επιδοτήσεων προς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, ανέρχεται σε 2.584 εκατ. ευρώ, με κυριότερα μέτρα:

- τις επιδοτήσεις στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας νοικοκυριών και επιχειρήσεων με εκτιμώμενο δημοσιονομικό κόστος 1.087 εκατ. ευρώ, η οποία καλύφθηκε από τα έσοδα του ΤΕΜ,
- την εφαρμογή από τον Φεβρουάριο 2023 έως τον Οκτώβριο 2023 της δράσης οικονομικής ενίσχυσης σε περίπου 2,8 εκατ. νοικοκυριά με σκοπό την κάλυψη μέρους του αυξημένου κόστους αγορών, ιδίως ειδών διατροφής, λόγω της σημαντικής αύξησης των τιμών (market pass) με κόστος 755 εκατ. ευρώ και την περαιτέρω επέκτασή του έως τον Δεκέμβριο 2023 για τις πληγείσες από τις πλημμύρες περιοχές και τον Έβρο με κόστος 35 εκατ. ευρώ. Το συνολικό δημοσιονομικό κόστος του μέτρου ανέρχεται σε 790 εκατ. ευρώ για το έτος 2023,
- την καταβολή επιδόματος θέρμανσης με διευρυμένα εισοδηματικά κριτήρια για τις οικογένειες με παιδιά με κόστος 237 εκατ. ευρώ για τη χειμερινή περίοδο 2023 - 2024. Σημειώνεται ότι, λαμβανομένων υπόψη και των πληρωμών από το περυσινό επίδομα θέρμανσης του πρώτους μήνες του 2023, η δαπάνη για το έτος 2023 εκτιμάται σε 280 εκατ. ευρώ,
- την επιδότηση της τιμής του πετρελαίου θέρμανσης στην αντλία για τη χειμερινή περίοδο 2022 - 2023 με δημοσιονομικό κόστος 100 εκατ. ευρώ για το 2023 και
- την επιστροφή του ΕΦΚ στο πετρέλαιο κίνησης στους αγρότες εντός του 2023 με δημοσιονομικό κόστος 79 εκατ. ευρώ.

Επιπλέον, για τα νοικοκυριά που πληρούν συγκεκριμένα εισοδηματικά κριτήρια και χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια για τη θέρμανση των κατοικιών τους και δεν είναι δικαιούχοι του επιδόματος θέρμανσης θα καταβληθεί επιδότηση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω έκπτωσης στους λογαριασμούς ρεύματος, για τους μήνες Ιανουάριο έως Μάρτιο 2024, με δημοσιονομικό κόστος 120 εκατ. ευρώ για το 2024. Επιπλέον, αναμένεται να συνεχιστεί η επιδότηση στους λογαριασμούς ρεύματος νοικοκυριών που ανήκουν στα Κοινωνικά Τιμολόγια και εντός του 2024 από το ΤΕΜ. Παράλληλα, θεσπίζεται κοινωνικό τιμολόγιο ρεύματος για τις πολύτεκνες οικογένειες, το οποίο θα εξασφαλίζει στους δικαιούχους σημαντικές μειώσεις στην τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας.

3.9.3. Δημοσιονομικές παρεμβάσεις αντιμετώπισης των οικονομικών συνεπειών των φυσικών καταστροφών

Εκτός από τις προαναφερθείσες παρεμβάσεις με σκοπό την ενίσχυση του εισοδήματος και την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, προβλέπεται να εφαρμοστούν παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών των φυσικών καταστροφών συνεπεία της κλιματικής κρίσης.

Οι κυριότερες παρεμβάσεις είναι οι εξής:

- η άμεση κάλυψη των αναγκών για την καταβολή αποζημιώσεων (πρώτη αρωγή και αγροτικές αποζημιώσεις) καθώς και επισκευές και βελτιώσεις υποδομών. Η χρηματοδότηση των σχετικών δαπανών διασφαλίστηκε για το έτος 2023 με την ψήφιση συμπληρωματικού προϋπολογισμού, συνολικού ύψους 600 εκατ. ευρώ (450 εκατ. ευρώ στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ και 150 εκατ. ευρώ στον τακτικό προϋπολογισμό, άρθρο 36 του ν.5053/2023), ενώ παράλληλα αξιοποιούνται οι πόροι του ΕΣΠΑ 2014 - 2020, του ΤΑΑ, το οποίο αναθεωρείται εκ νέου και του ΕΣΠΑ 2021 - 2027 για την αποκατάσταση των υποδομών,

- προϋπολογίζονται από το 2024 και εφεξής πόροι ύψους 600 εκατ. ευρώ στο εθνικό ΠΔΕ, ώστε να καλύπτονται σε μόνιμη βάση οι δαπάνες κρατικής αρωγής έναντι φυσικών καταστροφών, αυξάνοντας το ύψος διαθέσιμων πιστώσεων κατά 300 εκατ. ευρώ, προκειμένου να καλυφθούν τόσο οι υπόλοιπες αποζημιώσεις της τρέχουσας καταστροφής, αλλά και πιθανές μελλοντικές καταστροφές τα επόμενα έτη. Για τον σκοπό αυτό, επιβάλλεται στα τουριστικά καταλύματα και στη βραχυχρόνια μίσθωση τέλος ανθεκτικότητας στην κλιματική κρίση, το οποίο αντικαθιστά τον υφιστάμενο φόρο διαμονής, με εκτιμώμενα πρόσθετα έσοδα 240 εκατ. ευρώ,
- προϋπολογίζονται για το έτος 2024 πόροι ύψους 110 εκατ. ευρώ στις πιστώσεις υπό κατανομή του τακτικού προϋπολογισμού, προκειμένου να αξιοποιηθούν για την καταβολή αποζημιώσεων λόγω φυσικών καταστροφών σε αγρότες μέσω του ΕΛΓΑ, ενώ επιπλέον 150 εκατ. ευρώ μεταφέρθηκαν εντός του 2023 στον ΕΛΓΑ για την προκαταβολή των αποζημιώσεων και
- από το 2024 καθίσταται υποχρεωτική η ιδιωτική ασφάλιση για μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις με ετήσιο κύκλο εργασιών άνω των 2 εκατ. ευρώ. Η ασφάλιση θα πρέπει να καλύπτει πλημμύρες, σεισμούς και πυρκαγιές και να αφορά στο κτήριο, στα μηχανήματα, στον εξοπλισμό και στα αποθέματα. Όπως προαναφέρθηκε, εφαρμόζεται μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 10% για κατοικίες φυσικών προσώπων που ασφαλίζονται για φυσικές καταστροφές για το σύνολο του έτους, με δημοσιονομικό κόστος 26 εκατ. ευρώ για το 2024.

3.9.4. Παρεμβάσεις για τον περιορισμό της φοροδιαφυγής

Με γνώμονα την κοινωνική δικαιοσύνη και τη διασφάλιση της δίκαιης κατανομής των φορολογικών βαρών μεταξύ των φορολογουμένων, με απώτερο στόχο τη μείωση αυτών και την ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής, θεσμοθετούνται πολυεπίπεδες παρεμβάσεις για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- την ολοκλήρωση της διασύνδεσης των ταμειακών μηχανών με τα POS και την επέκταση της υποχρέωσης κατοχής συστήματος ηλεκτρονικών πληρωμών στους υπόλοιπους κλάδους της λιανικής αγοράς,
- τον περιορισμό της χρήσης μετρητών με καθιέρωση της αγοραπωλησίας ακινήτων αποκλειστικά με χρήση τραπεζικών μέσων, την πληρωμή των προνοιακών επιδομάτων μέσω χρεωστικών καρτών και την αύξηση των προστίμων για αγορές άνω των 500 ευρώ με μετρητά,
- τη θέσπιση υποχρεωτικής ηλεκτρονικής διαβίβασης των λογιστικών αρχείων στην ΑΑΔΕ (myData). Στο πλαίσιο αυτό, δαπάνες προς έκπτωση δεν λαμβάνονται υπόψη εάν τα παραστατικά στα οποία στηρίζονται δεν έχουν διαβιβασθεί ηλεκτρονικά, ενώ έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα δεν μπορεί να είναι μικρότερα από αυτά που έχουν διαβιβαστεί στην πλατφόρμα,
- την ψηφιοποίηση των ελέγχων της φορολογικής αρχής με χρήση εργαλείων ανάλυσης δεδομένων και επιχειρησιακής νοημοσύνης, σε συνδυασμό με πληροφόρηση από πλήθος ηλεκτρονικών πηγών,
- την πρόβλεψη χρηματικού μπόνους για τους πολίτες που κάνουν καταγγελίες για παραποιημένες ταμειακές μηχανές, οι οποίες καταλήγουν σε έλεγχο και επιβολή προστίμου,
- την αυστηροποίηση των κυρώσεων για νοθεία, λαθρεμπόριο καυσίμων ή παρεμπόδιση του ελέγχου καθώς και την ενεργοποίηση του ψηφιακού δελτίου αποστολής και
- τη μεταρρύθμιση της φορολογίας των ατομικών επιχειρήσεων, από την οποία αναμένεται να βεβαιωθούν πρόσθετα έσοδα της τάξης τουλάχιστον των 600 εκατ. ευρώ (ενώ προβλέπεται μείωση του τέλους επιτηδεύματος για τις ατομικές επιχειρήσεις με εκτιμώμενο κόστος 106 εκατ. ευρώ). Τα επιπλέον έσοδα αναμένεται να διατεθούν κυρίως για την ενίσχυση των δαπανών της

υγείας και της παιδείας. Σημειώνεται ότι έχει προβλεφθεί αύξηση της επιχορήγησης προς τα νοσοκομεία κατά 481 εκατ. ευρώ το 2024 έναντι του 2023 (αύξηση 20%), ενώ η αύξηση στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού ανέρχεται σε 255 εκατ. ευρώ.

3.10. Αναδιανεμητική επίπτωση δημοσιονομικών παρεμβάσεων

3.10.1. Μεθοδολογία

Η εκτίμηση της αναδιανεμητικής επίπτωσης των παρεμβάσεων του προϋπολογισμού πραγματοποιείται με τη χρήση του μοντέλου “EUROMOD tax-benefit microsimulation” για την Ελλάδα με προσομοίωση των νέων παρεμβάσεων. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται ως εισροή βασίζονται στα ελληνικά δεδομένα SILC του 2020 (εισοδήματα 2019)³, λαμβανομένων υπόψη όμως των σχετικών παραγόντων αναγωγής για όλα τα είδη εισοδήματος. Το δείγμα αποτελείται από 32.832 άτομα, που αντιστοιχούν σε 15.086 νοικοκυριά. Με τη χρήση συντελεστών βαρύτητας, ο πληθυσμός στον οποίο εφαρμόζονται οι προσομοιώσεις αθροίζει σε 10.495.041 άτομα και 4.130.550 νοικοκυριά.

Πίνακας 3.28.: Σενάρια προσομοίωσης για την αναδιανεμητική ανάλυση	
Σενάριο	Μέτρα
βάση 2023	Φορολογικές/επιδοματικές πολιτικές όπως περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2023 και πρόσθετα μέτρα που ανακοινώθηκαν μετά το ΠΣ περιλαμβάνουν:
	1. Αύξηση συντάξεων κατά 7,75% (με αναγωγή)
	2. Κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στους συνταξιούχους
	3. Κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στους δημόσιους υπαλλήλους
	4. Αύξηση του ορίου των υψηλότερων εισοδημάτων για τις ασφαλιστικές εισφορές των ιδιωτικών υπαλλήλων με βάση τον πληθωρισμό του 2022
	5. Αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών με βάση τον πληθωρισμό του 2022
	6. Αύξηση 9,4% στον κατώτατο μισθό από τον Απρίλιο 2023
	7. Αύξηση 8% στα επιδόματα αναπηρίας από τον Μάιο 2023
	8. Επίδομα σε μακροχρόνια άνεργους μέσω της ΔΥΠΑ το 2023
	9. Επέκταση του επιδόματος μητρότητας από τους 6 στους 9 μήνες για τους υπαλλήλους του ιδιωτικού τομέα (εναρμόνιση με τον δημόσιο τομέα)
	10. Εισαγωγή του “market pass” (Φεβ. - Οκτ. 2023) ¹
11. Εισαγωγή του προγράμματος “youth pass” (Νοέμβριος 2023) ²	
2024	1. Αύξηση του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος κατά 8%
	2. Επέκταση του επιδόματος μητρότητας στους 9 μήνες για αγρότες και ελεύθερους επαγγελματίες (εναρμόνιση με τους υπαλλήλους του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα)
	3. Αύξηση του αφορολόγητου κατά 1.000 ευρώ για φορολογούμενους με παιδιά (από 01.01.2024)
	4. Αναμόρφωση του μισθολογίου στον δημόσιο τομέα
	5. Αύξηση συντάξεων κατά 3%

¹ Πρόγραμμα οικονομικής στήριξης, σχεδιασμένο ώστε να αντιμετωπίσει την αύξηση των δαπανών των νοικοκυριών λόγω του πληθωρισμού.

² Το πρόγραμμα “youth pass” περιλαμβάνει την παροχή οικονομικής βοήθειας, ύψους 150 ευρώ σε νέους ηλικίας 18 και 19 ετών - για κατανάλωση στους τομείς του πολιτισμού, του τουρισμού και των μεταφορών.

³ Τα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα (ελληνικά SILC δεδομένα του 2020) δεν χρησιμοποιήθηκαν σκόπιμα, καθώς αναφέρονται σε εισοδήματα του έτους 2020, εντός του οποίου μία από τις πλέον αισθητές επιπτώσεις της πανδημίας στην οικονομία υπήρξε ο περιορισμός της κατανομής των εισοδημάτων, με αποτέλεσμα να μην αντικατοπτρίζεται η τρέχουσα κοινωνικοοικονομική κατάσταση.

Επισημαίνεται ότι οι πολιτικές που προσομοιώνονται αφορούν σε φόρους εισοδήματος φυσικών προσώπων, επιδόματα σε χρήμα, ασφαλιστικές εισφορές και εκτιμώνται μόνο οι άμεσες επιδράσεις. Πολιτικές που δεν επηρεάζουν άμεσα το εισόδημα των νοικοκυριών, όπως οι αλλαγές στη φορολογία νομικών προσώπων, δεν περιλαμβάνονται στην ανάλυση. Επιπλέον, πολιτικές που επηρεάζουν την κατανάλωση ή μόνο τη ρευστότητα στα εισοδήματα των νοικοκυριών, όπως οι αλλαγές στον ΦΠΑ, αναστολή πληρωμών φόρων ή δόσεων δανείων, επιδοτήσεις στην ενεργειακή κατανάλωση δεν μπορούν να προσομοιωθούν.

Τα σενάρια που προσομοιώθηκαν παρουσιάζονται ανωτέρω (Πίνακας 3.28.).

3.10.2. Αποτελέσματα

Παρακάτω (Πίνακας 3.29.) παρουσιάζεται το μέσο ετήσιο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα (σε ευρώ) ανά δεκατημόριο για το σενάριο βάσης 2023 και την ποσοστιαία και απόλυτη μεταβολή στο σενάριο προσομοίωσης για το 2024 ως απόρροια των δημοσιονομικών παρεμβάσεων.

Το διαθέσιμο εισόδημα είναι το εισόδημα που έχουν τελικά διαθέσιμο τα άτομα για κατανάλωση ή αποταμίευση, δηλαδή μετά από την αφαίρεση των άμεσων φόρων και των ασφαλιστικών εισφορών και μετά από την προσθήκη όποιων πιθανών κοινωνικών μεταβιβάσεων (συντάξεις και επιδόματα). Υποθέτοντας ότι όλα τα νοικοκυριά συγκεντρώνουν τους πόρους τους και τους κατανέμουν ισότιμα μεταξύ των μελών τους, το ισοδύναμο εισόδημα υπολογίζεται με τη χρήση των κλιμακίων ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ που αποδίδουν συντελεστή βαρύτητας 1 στον πρώτο ενήλικα, 0,5 στους άλλους ενήλικες του νοικοκυριού και 0,3 στα παιδιά έως 14 ετών.

Πίνακας 3.29.: Μέσο ετήσιο ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα, ποσοστιαίες και απόλυτες μεταβολές (ποσά σε ευρώ)				
Δεκατημόριο	Βάση 2023	2024		
		Απόλυτη μεταβολή	Ποσοστιαία μεταβολή	
1	6.016	103	2,68%	
2	9.841	106	1,70%	
3	11.711	132	1,71%	
4	14.643	148	1,65%	
5	16.837	159	1,57%	
6	19.022	198	1,71%	
7	21.158	218	1,65%	
8	25.212	251	1,68%	
9	29.948	247	1,41%	
10	51.741	198	0,65%	
Σύνολο	20.454	176	1,41%	

1. Οι μεταβολές υπολογίζονται σε σχέση με το μέσο ισοδύναμο εισόδημα ανά δεκατημόριο της βάσης 2023.

2. Το ισοδύναμο εισόδημα υπολογίζεται με τη χρήση των κλιμακίων ισοδυναμίας του ΟΟΣΑ που αποδίδουν συντελεστή βαρύτητας 1 στον πρώτο ενήλικα, 0,5 στους άλλους ενήλικες του νοικοκυριού και 0,3 στα παιδιά έως 14 ετών.

Παρακάτω (Πίνακας 3.30.) παρουσιάζονται οι κύριοι δείκτες ανισότητας, υπολογισμένοι στην εισοδηματική κατανομή της βάσης 2023 και οι απόλυτες μεταβολές που επέρχονται το 2024.

Πίνακας 3.30.: Δείκτες ανισότητας		
	Βάση 2023	2024 Απόλυτη διαφορά σε σχέση με τη βάση 2023
Gini	0,3127	-0,0022
S80/S20	5,0058	-0,0597
S90/S10	8,4133	-0,1753
Atkinson 0.25	0,0451	-0,0007
Atkinson 0.75	0,1259	-0,0019

1. Ο συντελεστής Gini κυμαίνεται μεταξύ 0 (όλα τα εισοδήματα είναι ίσα) και 1 (ένα άτομο μόνο κατέχει το σύνολο του εισοδήματος). Ο συντελεστής είναι πιο ευαίσθητος σε μεταβολές στο μέσο της εισοδηματικής κατανομής.
2. Ο δείκτης S80/S20 (S90/S10) είναι το ποσοστό του μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος που λαμβάνεται από το 20% (10%) του πληθυσμού με το υψηλότερο εισόδημα προς εκείνο που λαμβάνεται από το 20% (10%) του πληθυσμού με το χαμηλότερο εισόδημα.
3. Οι δείκτες Atkinson κυμαίνονται μεταξύ 0 (όλα τα εισοδήματα είναι ίσα) και 1 (ένα άτομο μόνο κατέχει το σύνολο του εισοδήματος). Ο Atkinson 0.25 είναι πιο ευαίσθητος σε μεταβολές στο πάνω τμήμα της εισοδηματικής κατανομής, ενώ ο Atkinson 0.75 είναι πιο ευαίσθητος σε μεταβολές στο κάτω τμήμα της εισοδηματικής κατανομής.

Ακολούθως (Πίνακας 3.31., Πίνακας 3.32. και Πίνακας 3.33.) παρουσιάζονται οι κύριοι δείκτες φτώχειας που χρησιμοποιούνται για την καταγραφή του συνολικού επιπέδου φτώχειας σε μία οικονομία σε συνάρτηση με τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας και το βάθος της φτώχειας (χάσμα φτώχειας). Αναλυτικότερα, FGT(0) είναι το ποσοστό που δείχνει την αναλογία των ατόμων των οποίων το ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι κάτω από το 60% του μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος. Όταν χρησιμοποιεί κανείς το σταθερό όριο της φτώχειας (Πίνακας 3.31.), η απόλυτη επίδραση των μεταρρυθμίσεων αξιολογείται καλύτερα σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Όταν χρησιμοποιείται το κυμαινόμενο όριο της φτώχειας (Πίνακας 3.33.), τα αποτελέσματα λαμβάνουν υπόψη την επίδραση των μεταβολών στο όριο αυτής για την αξιολόγηση του τελικού επιπέδου της, ενώ η κατάσταση των ατόμων μπορεί να μεταβληθεί σε σχέση με το επίπεδο της φτώχειας λόγω αλλαγών στο ίδιο το όριό της (εκτός των μεταβολών στο εισόδημά τους). Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται για το σύνολο του πληθυσμού καθώς και ανά ηλικιακή ομάδα και ανά τύπο νοικοκυριού.

Πίνακας 3.31.: FGT(0) Δείκτης φτώχειας (σταθερό όριο φτώχειας)		
	Βάση 2023	2024 Απόλυτη διαφορά σε σχέση με τη βάση 2023
Συνολικός πληθυσμός	17,5	-0,7
Κατά ηλικιακή ομάδα		
0 - 14	17,4	-0,6
15 - 24	22,3	-0,3
25 - 49	15,8	-0,5
50 - 64	17,6	-0,4
65 - 79	16,3	-1,1
80+	21,4	-1,8
Κατά τύπο νοικοκυριού		
Ένας ενήλικας <65, χωρίς παιδιά	18,1	-0,3
Ένας ενήλικας ≥65, χωρίς παιδιά	26,3	-1,8
Ένας ενήλικας με παιδιά	18,4	-2,1
Δύο ενήλικες <65, χωρίς παιδιά	12,5	-0,4
Δύο ενήλικες, τουλάχιστον ένας ≥65, χωρίς παιδιά	14,9	-1,5
Δύο ενήλικες με ένα παιδί	11,9	-0,6
Δύο ενήλικες με δύο παιδιά	14,5	-0,7
Δύο ενήλικες με τρία ή περισσότερα παιδιά	21,2	-0,6
Τρεις ή περισσότεροι ενήλικες, χωρίς παιδιά	15,8	-0,4
Τρεις ή περισσότεροι ενήλικες με παιδιά	29,3	-0,2

Σημείωση: Το όριο της φτώχειας συνδέεται σταθερά με το σενάριο βάσης: 6.244,67 ευρώ κατ' έτος.

Ο δείκτης FGT(1) που παρουσιάζεται παρακάτω (Πίνακας 3.32.) είναι ο δείκτης του χάσματος της φτώχειας, εκπεφρασμένος ως ποσοστό του ορίου φτώχειας, δηλαδή ο μέσος όρος των διαφορών μεταξύ των ατομικών εισοδημάτων και του 60% του ορίου της φτώχειας και υπολογίζεται μόνο για άτομα με εισοδήματα κάτω από το όριο της φτώχειας.

Πίνακας 3.32.: FGT(1) χάσμα φτώχειας (σταθερό όριο φτώχειας)		
	διαφορά 2023	Απόλυτη διαφορά σε σχέση με τη βάση 2023 2024
Συνολικός πληθυσμός	5,1	-0,3

Σημείωση: Το όριο φτώχειας συνδέεται σταθερά με το σενάριο βάσης: 6.244,67 ευρώ κατ' έτος.

Πίνακας 3.33.: FGT(0) δείκτης φτώχειας (κυμαινόμενο όριο φτώχειας)		
	βάση 2023	Απόλυτη διαφορά σε σχέση με τη βάση 2023 2024
Συνολικός πληθυσμός	17,5	-0,1

1. Όριο φτώχειας στο κυμαινόμενο σενάριο: 6.244,67 ευρώ για το 2023 και 6.333,26 ευρώ για το 2024.

2. FGT (0) είναι το ποσοστό του πληθυσμού που ζει κάτω από το όριο της φτώχειας και απεικονίζει το ποσοστό των ατόμων των οποίων το εισόδημα είναι κάτω από το 60% του διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

3. FGT (1) είναι ο δείκτης του χάσματος φτώχειας, εκπεφρασμένος ως ποσοστό του ορίου φτώχειας και υπολογίζει τον μέσο όρο των διαφορών μεταξύ των ατομικών εισοδημάτων και του 60% του ορίου της φτώχειας, μόνο για άτομα με εισοδήματα κάτω από το όριο της φτώχειας.

3.11. Κύριες πηγές κινδύνου για τις δημοσιονομικές προβλέψεις

3.11.1. Ανάλυση ευαισθησίας

Οι δημοσιονομικές προβλέψεις του προϋπολογισμού 2024 υπόκεινται σε κινδύνους και αβεβαιότητες. Υπό τις παρούσες συνθήκες, οι σημαντικότεροι κίνδυνοι σχετίζονται με τις τρέχουσες γεωπολιτικές εξελίξεις και συγκεκριμένα με την εξέλιξη του πολέμου στην Ουκρανία και των συγκρούσεων στη Μέση Ανατολή. Οι εν λόγω εξελίξεις μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διεθνή οικονομική δραστηριότητα, ιδίως μέσω των τιμών της ενέργειας.

Πέραν της εξέλιξης του πολέμου και της πιθανότητας αναβίωσης της ενεργειακής κρίσης, επιπλέον παράγοντες κινδύνου και αβεβαιότητας εντοπίζονται στην πολιτική νομισματικής σύσφιξης, που ακολουθείται διεθνώς με σκοπό την καταπολέμηση των πληθωριστικών πιέσεων. Συγκεκριμένα, υφίσταται σημαντική αβεβαιότητα ως προς την πιθανότητα περαιτέρω αυξήσεων των επιτοκίων, αλλά και ως προς την ταχύτητα με την οποία η αύξηση του κόστους του χρήματος θα επηρεάσει την οικονομική δραστηριότητα και ως προς την επίδρασή της στην καταναλωτική συμπεριφορά των νοικοκυριών και στην επενδυτική ζήτηση.

Η παρούσα ανάλυση ευαισθησίας αποσκοπεί στο να εκτιμήσει την πορεία των κύριων δημοσιονομικών μεταβλητών κάτω από διαφορετικές παραδοχές περί του ρυθμού μεγέθυνσης της ελληνικής οικονομίας κατά το 2024. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της ανάλυσης έχει εκτιμηθεί η επίδραση στο εκτιμώμενο δημοσιονομικό αποτέλεσμα για το 2024 από μία μείωση του ρυθμού ονομαστικής μεγέθυνσης του ΑΕΠ κατά 1,0% σε σχέση με το βασικό μακροοικονομικό σενάριο του προϋπολογισμού. Η επίπτωση αυτή έχει εκτιμηθεί μέσω των ελαστικωτήτων που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής

δημοσιονομικής εποπτείας και οι οποίες περιγράφονται στην έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Report on Public Finances in EMU 2018”.

Η μείωση του ονομαστικού ρυθμού μεγέθυνσης κατά 1,0% σε σχέση με το βασικό μακροοικονομικό σενάριο συνεπάγεται ότι το ΑΕΠ του 2024 (σε τρέχουσες τιμές) θα διαμορφωθεί σε 231,5 δισ. ευρώ από 222,8 δισ. ευρώ το 2023, έναντι ονομαστικού ΑΕΠ ύψους 233,8 δισ. ευρώ το 2024 σύμφωνα με το βασικό σενάριο. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης ευαισθησίας, μία τέτοια μεταβολή του επιπέδου του ονομαστικού ΑΕΠ θα οδηγούσε σε επιδείνωση του δημοσιονομικού αποτελέσματος κατά 0,5% του ΑΕΠ σε σχέση με το σενάριο του προϋπολογισμού 2024.

Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA θα διαμορφωνόταν σε -1,6% του ΑΕΠ έναντι -1,1% του ΑΕΠ, ενώ το πρωτογενές δημοσιονομικό αποτέλεσμα κατά ESA θα διαμορφωνόταν σε +1,7% του ΑΕΠ έναντι +2,1% του ΑΕΠ. Σε απόλυτους όρους, ο μειωμένος κατά 1,0% ονομαστικός ρυθμός μεγέθυνσης θα οδηγούσε σε επιπλέον δημοσιονομική επιβάρυνση της τάξης του 1,13 δισ. ευρώ.

3.11.2. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Σύμφωνα με την Οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών, τα κράτη μέλη δημοσιεύουν σχετικές πληροφορίες για τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης, οι οποίες είναι πιθανό να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στους προϋπολογισμούς των φορέων Γενικής Κυβέρνησης. Οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν τις κρατικές εγγυήσεις, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και τις υποχρεώσεις που διαρρέουν από τη λειτουργία των δημόσιων επιχειρήσεων. Η ανωτέρω Οδηγία προβλέπει επίσης τη δημοσίευση πληροφοριών για τις συμμετοχές της Γενικής Κυβέρνησης στο κεφάλαιο ιδιωτικών και δημόσιων επιχειρήσεων για σημαντικά, από οικονομικής άποψης, ποσά.

Στο πλαίσιο αυτό, η παρούσα ενότητα παραθέτει τα νεότερα επίσημα στοιχεία της Eurostat αναφορικά με: τις υποχρεώσεις που απορρέουν από ΣΔΙΤ που καταγράφονται εκτός προϋπολογισμού (off-balance sheet) και το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχουν χορηγηθεί από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Αναλυτικά στοιχεία αναφορικά με το ύψος των κρατικών εγγυήσεων και των συμμετοχών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης στο κεφάλαιο δημόσιων ή ιδιωτικών επιχειρήσεων παρατίθενται στα σχετικά επόμενα κεφάλαια. Τα στοιχεία σχετικά με τις ανωτέρω κατηγορίες ενδεχόμενων υποχρεώσεων παρατίθενται τόσο για το σύνολο της Γενικής Κυβέρνησης όσο και για κάθε υποτομέα αυτής ξεχωριστά, εφόσον είναι διαθέσιμα. Σημειώνεται, ωστόσο, αναφορικά με τις εγγυήσεις, ότι μέρος του εκτιμώμενου, για το τέλος του 2023, ανεξόφλητου εγγυημένου υπολοίπου του Πίνακα Πίνακας 4.10. και των εγγυήσεων που αναφέρονται στο συνοδευτικό κείμενο, ύψους περίπου 3,8 δισ. ευρώ, δεν συγκαταλέγεται στις ενδεχόμενες υποχρεώσεις της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς πρόκειται είτε για ενδοκυβερνητικές εγγυήσεις είτε για ποσά που έχουν ήδη επιβαρύνει το δημοσιονομικό αποτέλεσμα προηγούμενων ετών. Αντίθετα, σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης πρέπει να συνυπολογιστούν και περίπου 1,9 δισ. ευρώ από εγγυήσεις που έχουν δοθεί μέσω της ΕΑΤ.

Τα στοιχεία για τις υποχρεώσεις που απορρέουν από εκτός προϋπολογισμού ΣΔΙΤ είναι εκφρασμένα σε όρους προσαρμοσμένης αξίας κεφαλαίου (adjusted capital value), η οποία λαμβάνει υπόψη την απόσβεση των κεφαλαιουχικών αγαθών και αντανakλά την παρούσα αξία τους κατά την εκάστοτε χρονική στιγμή. Ως εκ τούτου, αντανakλά και τη δυναμική επίδραση στο δημόσιο χρέος σε περίπτωση μετατροπής της ενδεχόμενης υποχρέωσης σε πραγματική.

Πίνακας 3.34.: Υποχρεώσεις που απορρέουν από Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) που καταγράφονται εκτός προϋπολογισμού (off-balance sheet) (σε εκατ. ευρώ)			
	2019	2020	2021
Γενική Κυβέρνηση	267,83	270,30	327,53
Κεντρική Κυβέρνηση	267,83	270,30	327,53
Τοπική Αυτοδιοίκηση	0	0	0
Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	0	0	0
ως % του ΑΕΠ			
Γενική Κυβέρνηση	0,15	0,16	0,18
Κεντρική Κυβέρνηση	0,15	0,16	0,18
Τοπική Αυτοδιοίκηση	0	0	0
Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	0	0	0

Πηγή: Eurostat

Τα στοιχεία για το ύψος των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχουν χορηγηθεί από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης παρουσιάζονται στη συνέχεια (Πίνακας 3.35.).

Πίνακας 3.35.: Μη εξυπηρετούμενα δάνεια χορηγηθέντα από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)			
	2019	2020	2021
Γενική Κυβέρνηση	528	512	496
Κεντρική Κυβέρνηση	528	512	496
Τοπική Αυτοδιοίκηση	0	0	0
Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	0	0	0
ως % του ΑΕΠ			
Γενική Κυβέρνηση	0,29	0,31	0,27
Κεντρική Κυβέρνηση	0,29	0,31	0,27
Τοπική Αυτοδιοίκηση	0	0	0
Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης	0	0	0

Πηγή: Eurostat

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

4.1. Δημόσιο χρέος

Οι συνεχείς αυξήσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ, έως τον Σεπτέμβριο 2023, είχαν ως αποτέλεσμα τη ραγδαία αύξηση του κόστους χρηματοδότησης στις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Το ΕΔ συνέχισε απρόσκοπτα την εκδοτική του δραστηριότητα και κάλυψε τις περιορισμένες χρηματοδοτικές ανάγκες του τρέχοντος έτους, κατά κύριο λόγο, με κοινοπρακτικές εκδόσεις οι οποίες είχαν σημαντικό ποσοστό υπερκάλυψης του βιβλίου προσφορών τους και διατέθηκαν κατά προτεραιότητα σε τελικούς επενδυτές. Αξιοσημείωτη συνεισφορά στην αναχρηματοδότηση των δανειακών αναγκών είχαν οι δημοπρασίες επανέκδοσης ομολόγων, οι οποίες για πρώτη φορά μετά το 2009 διενεργήθηκαν σε τακτά χρονικά διαστήματα σύμφωνα με το ήδη ανακοινωμένο πρόγραμμα. Τα συνολικά ταμειακά διαθέσιμα του ΕΔ παρέμειναν στα υψηλά επίπεδα των τελευταίων ετών.

Μετά την πλήρη αποπληρωμή των δανείων του ΔΝΤ τον Απρίλιο του 2022, ακολούθησε η πρόωρη αποπληρωμή μέρους των ευρωπαϊκών δανείων του GLF ύψους 2.645 εκατ. ευρώ τον Δεκέμβριο 2022, ενώ έχει ήδη ξεκινήσει η νομική διαδικασία με τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης για την περαιτέρω πρόωρη αποπληρωμή δανείων ύψους 5.290 εκατ. ευρώ, που λήγουν το 2024 και το 2025 έως το τέλος του τρέχοντος έτους.

Ο πρώτος αναγνωρισμένος από την ΕΚΤ οίκος αξιολόγησης που αναβάθμισε το αξιόχρεο του ΕΔ στην επενδυτική βαθμίδα (BBB-) ήταν η DBRS Morningstar, στις αρχές Σεπτεμβρίου 2023 και ακολούθησε ο οίκος Standard & Poor's προς το τέλος Οκτωβρίου 2023. Είχαν προηγηθεί ανάλογες αναβαθμίσεις τόσο από τον οίκο αξιολόγησης R&I, τον Ιούλιο 2023, όσο και από τον νεοσύστατο οίκο αξιολόγησης Score Ratings τον Αύγουστο 2023. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αναβάθμιση κατά δύο βαθμίδες του αξιόχρεου του ΕΔ από τη Moody's, από Ba3 σε Ba1, στα μέσα Σεπτεμβρίου 2023.

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες του ΕΔ κατά τη διάρκεια του 2023 καλύφθηκαν καταρχήν από κοινοπρακτικές εκδόσεις ομολόγων σταθερού επιτοκίου δεκαετούς και πενταετούς διάρκειας συνολικής ονομαστικής αξίας 6.000 εκατ. ευρώ και από κοινοπρακτική έκδοση δεκαπενταετούς ομολόγου ύψους 3.500 εκατ. ευρώ, μέρος του οποίου χρησιμοποιήθηκε για την επαναγορά ομολόγων λήξης 2024 και 2025 συνολικής ονομαστικής αξίας 1.485 εκατ. ευρώ. Επιπλέον, καλύφθηκαν από επανεκδόσεις μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ομολόγων μέσω δημοπρασίας συνολικής ονομαστικής αξίας 1.750 εκατ. ευρώ, από εκταμίευση δόσης ύψους 1.845,5 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο της δανειακής σύμβασης με την ΕΕ για τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Σταθερότητας καθώς επίσης και από αναχρηματοδότηση βραχυπρόθεσμου χρέους. Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός του ΕΔ πραγματοποιήθηκε μέσω εκδόσεων εντόκων γραμματίων τρίμηνης, εξάμηνης και ετήσιας διάρκειας καθώς επίσης και μέσω πράξεων διαχείρισης ταμειακής ρευστότητας υπό τη μορφή repo agreements, τις οποίες συνάπτει ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) για την αξιοποίηση των διαθεσίμων, κυρίως, των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Στις 30.09.2023 το σύνολο των δανείων που έχουν χορηγηθεί από τον Μηχανισμό Στήριξης ανήλθε σε 233.818,1 εκατ. ευρώ, τα οποία μετά την πλήρη εξόφληση του ΔΝΤ συνίστανται αποκλειστικά σε ευρωπαϊκά δάνεια των κρατών μελών της Ευρωζώνης.

4.1.1. Σύνθεση δημόσιου χρέους

4.1.1.1. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης και Γενικής Κυβέρνησης

Το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 357.000 εκατ. ευρώ ή 160,3% ως ποσοστό του ΑΕΠ στο τέλος του 2023, έναντι 356.597 εκατ. ευρώ ή 172,6% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2022, παρουσιάζοντας μείωση κατά 12,3 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2022. Το 2024 το χρέος της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 356.000 εκατ. ευρώ (Πίνακας 4.1.) ή 152,3% ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 8,0 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έναντι του 2023 (Πίνακας 4.2.).

Πίνακας 4.1.: Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)				
	2021	2022	Εκτιμήσεις 2023	Προβλέψεις 2024
A. Χρέος Κεντρικής Διοίκησης	388.337	400.276	401.000	401.000
B. Χρέος ΝΠ, κέρματα κ.λπ. μείον επενδύσεις σε τίτλους ΕΔ	-14.293	-19.018	-19.000	-19.500
Γ. Χρέος Κεντρικής Κυβέρνησης κατά ESA (A + B)	374.044	381.258	382.000	381.500
Δ. Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ μείον ενδοκυβερνητικό χρέος	-20.196	-24.661	-25.000	-25.500
Ε. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (Γ + Δ)	353.848	356.597	357.000	356.000
(ως % του ΑΕΠ)	195,0%	172,6%	160,3%	152,3%
ΑΕΠ	181.500	206.620	222.766	233.775

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Πίνακας 4.2.: Εξέλιξη δημόσιου χρέους Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)			
	Εκτιμήσεις 2023	Προβλέψεις 2024	Διαφορά 2024 - 2023
	(1)	(2)	(3) = (2) - (1)
Ταμειακό αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης	5.912	-800	-6.712
<i>Αποτέλεσμα Γενικής Κυβέρνησης κατά ESA</i>	4.783	2.486	-2.297
<i>Εθνικολογιστικές προσαρμογές Γενικής Κυβέρνησης</i>	1.129	-3.286	-4.415
Χρηματοοικονομικά παράγωγα	-1.150	-1.350	-200
Αυξήσεις ΜΚ εταιρειών, συμμετοχή στην ΕΤΕπ, κ.λπ.	500	1.558	1.058
Χορηγήσεις δανείων σε επιχειρήσεις από πόρους ΤΑΑ	1.069	2.031	962
Μεταβολή διαθεσίμων και ενδοκυβερνητικού χρέους	-5.800	-1.500	4.300
Πώληση μετοχών κ.λπ.	-402	-1.162	-760
Προσαρμογές στο άρτιο, λοιπές προσαρμογές	274	223	-51
Μεταβολή από προηγούμενο έτος	403	-1.000	-1.403
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης	357.000	356.000	-1.000
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ	160,3%	152,3%	-8,0%
ΑΕΠ	222.766	233.775	

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 401.000 εκατ. ευρώ ή 180,0% ως ποσοστό του ΑΕΠ στο τέλος του 2023 έναντι 400.276 εκατ. ευρώ ή 193,7% ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2022, παρουσιάζοντας μείωση κατά 13,7 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2022.

Το 2024 το ύψος του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 401.000 εκατ. ευρώ ή 171,5% ως ποσοστό του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 8,5 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2023 (Πίνακας 4.3.).

Πίνακας 4.3.: Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης (σε εκατ. ευρώ)				
	2021	2022	Εκτιμήσεις 2023	Προβλέψεις 2024
A. Ομόλογα	80.794	84.933	91.620	93.020
Ομόλογα στην αγορά εσωτερικού	79.035	83.040	89.700	91.080
Ομόλογα στις αγορές εξωτερικού	1.759	1.893	1.920	1.940
B. Βραχυπρόθεσμοι Τίτλοι	11.800	11.800	11.800	11.800
Έντοκα Γραμμάτια	11.800	11.800	11.800	11.800
Γ. Δάνεια	258.786	253.618	247.580	246.180
Δάνεια Τραπέζης Ελλάδος	967	496	0	0
Λοιπά Δάνεια Εσωτερικού	184	170	157	140
Ειδικά και Διακρατικά Δάνεια	7.979	7.602	7.357	7.263
Δάνεια Μηχανισμού Στήριξης	242.620	235.569	228.381	225.257
Λοιπά Δάνεια Εξωτερικού	7.036	9.781	11.685	13.520
Δ. Βραχυπρόθεσμα δάνεια	36.957	49.925	50.000	50.000
Πώληση τίτλων με σύμφωνο επαναγοράς (repos)	36.957	49.925	50.000	50.000
Ε. Σύνολο χρέους Κεντρικής Διοίκησης (A+B+Γ+Δ)	388.337	400.276	401.000	401.000
(ως % του ΑΕΠ)	214,0%	193,7%	180,0%	171,5%
ΑΕΠ	181.500	206.620	222.766	233.775

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

4.1.1.2. Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους Κεντρικής Διοίκησης

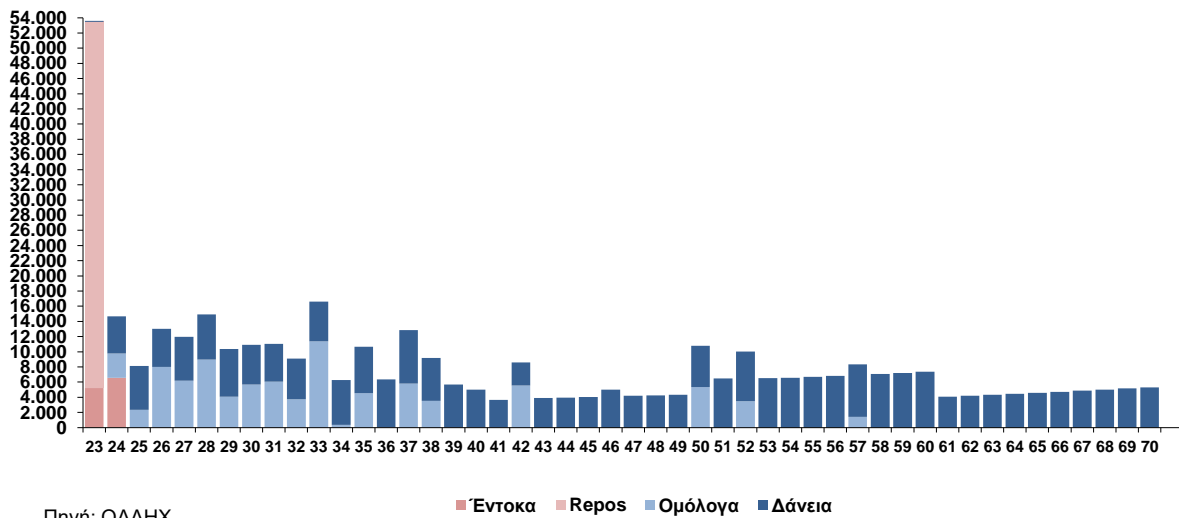
Ο χρονικός ορίζοντας των λήξεων του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης, στις 30.09.2023, εκτείνεται μέχρι το έτος 2070 (Πίνακας 4.4., Διάγραμμα 4.1.). Η περαιτέρω δανειοδότηση του ΕΔ μέσω των αγορών τα επόμενα έτη αναμένεται να αντικαταστήσει σταδιακά τα δάνεια με ομόλογα.

Πίνακας 4.4.: Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης στις 30.09.2023 (σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Έντοκα γραμμάτια	Συμφωνίες Επαναγοράς (Repos)	Ομόλογα	Δάνεια από ΔΝΤ	Δάνεια από χώρες ΕΕ (GLF)	Δάνεια από EFSF & ESM	Δάνεια από EIB & CEDB	Δάνεια από ΤΤΕ	Λοιπά δάνεια	Σύνολο	% απόσβεσης
2023	5.200,0	48.296,0	0,0	0,0	0,0	0,0	85,4	26,9	2,5	53.610,7	13,31%
2024	6.553,2		3.208,6	0,0	2.645,0	1.738,0	391,1	0,0	122,2	14.658,0	3,64%
2025	0,0		2.330,4	0,0	2.645,0	1.738,0	408,8	0,0	1.016,1	8.138,2	2,02%
2026	0,0		8.004,5	0,0	2.645,0	1.738,0	629,7	0,0	16,1	13.033,2	3,24%
2027	0,0		6.173,7	0,0	2.645,0	1.738,0	1.376,2	0,0	16,1	11.948,9	2,97%
2028	0,0		8.966,6	0,0	2.645,0	1.832,2	722,3	0,0	744,1	14.910,1	3,70%
2029	0,0		4.070,4	0,0	2.645,0	1.832,2	178,2	0,0	1.653,1	10.378,9	2,58%
2030	0,0		5.668,7	0,0	2.645,0	1.832,2	739,6	0,0	16,1	10.901,6	2,71%
2031	0,0		6.046,2	0,0	2.645,0	1.832,2	480,8	0,0	16,1	11.020,2	2,74%
2032	0,0		3.746,2	0,0	2.645,0	1.832,2	775,8	0,0	98,8	9.098,0	2,26%
2033	0,0		11.363,4	0,0	2.645,0	1.832,2	590,5	0,0	184,6	16.615,8	4,12%
2034	0,0		356,4	0,0	2.645,0	2.902,2	100,7	0,0	276,1	6.280,4	1,56%
2035	0,0		4.543,8	0,0	2.645,0	2.975,9	227,1	0,0	267,3	10.659,1	2,65%
2036	0,0		44,2	0,0	2.645,0	2.993,3	395,3	0,0	267,3	6.345,1	1,58%
2037	0,0		5.804,5	0,0	2.645,0	3.010,7	216,1	0,0	1.167,3	12.843,6	3,19%
2038	0,0		3.546,3	0,0	2.645,0	2.707,4	9,5	0,0	267,3	9.175,4	2,28%
2039	0,0		45,6	0,0	2.645,0	2.724,8	9,6	0,0	267,3	5.692,2	1,41%
2040	0,0		50,2	0,0	1.938,8	2.742,2	9,6	0,0	267,3	5.008,0	1,24%
2041	0,0		50,8	0,0	571,3	2.763,1	9,6	0,0	267,3	3.662,0	0,91%
2042	0,0		5.553,7	0,0	0,0	2.783,9	0,3	0,0	267,3	8.605,1	2,14%
2043	0,0		0,0	0,0	0,0	3.624,6	0,3	0,0	267,3	3.892,2	0,97%
2044	0,0		0,0	0,0	0,0	3.695,9	0,3	0,0	267,3	3.963,5	0,98%
2045	0,0		0,0	0,0	0,0	3.768,8	0,3	0,0	267,3	4.036,3	1,00%
2046	0,0		0,0	0,0	0,0	3.843,2	0,3	0,0	1.167,3	5.010,7	1,24%
2047	0,0		0,0	0,0	0,0	3.919,2	0,3	0,0	267,3	4.186,7	1,04%
2048	0,0		0,0	0,0	0,0	3.996,8	0,1	0,0	267,3	4.264,2	1,06%
2049	0,0		0,0	0,0	0,0	4.076,2	0,0	0,0	267,3	4.343,4	1,08%
2050	0,0		5.364,3	0,0	0,0	4.160,7	0,0	0,0	1.267,3	10.792,3	2,68%
2051	0,0		0,0	0,0	0,0	6.216,6	0,0	0,0	267,3	6.483,9	1,61%
2052	0,0		3.500,0	0,0	0,0	6.333,5	0,0	0,0	184,5	10.018,1	2,49%
2053	0,0		0,0	0,0	0,0	6.443,1	0,0	0,0	92,3	6.535,4	1,62%
2054	0,0		0,0	0,0	0,0	6.565,6	0,0	0,0	0,0	6.565,6	1,63%
2055	0,0		0,0	0,0	0,0	6.690,7	0,0	0,0	0,0	6.690,7	1,66%
2056	0,0		0,0	0,0	0,0	6.819,0	0,0	0,0	0,0	6.819,0	1,69%
2057	0,0		1.405,2	0,0	0,0	6.950,3	0,0	0,0	0,0	8.355,5	2,07%
2058	0,0		0,0	0,0	0,0	7.084,7	0,0	0,0	0,0	7.084,7	1,76%
2059	0,0		0,0	0,0	0,0	7.214,8	0,0	0,0	0,0	7.214,8	1,79%
2060	0,0		0,0	0,0	0,0	7.360,4	0,0	0,0	0,0	7.360,4	1,83%
2061	0,0		0,0	0,0	0,0	4.071,5	0,0	0,0	0,0	4.071,5	1,01%
2062	0,0		0,0	0,0	0,0	4.193,7	0,0	0,0	0,0	4.193,7	1,04%
2063	0,0		0,0	0,0	0,0	4.319,5	0,0	0,0	0,0	4.319,5	1,07%
2064	0,0		0,0	0,0	0,0	4.449,1	0,0	0,0	0,0	4.449,1	1,10%
2065	0,0		0,0	0,0	0,0	4.582,5	0,0	0,0	0,0	4.582,5	1,14%
2066	0,0		0,0	0,0	0,0	4.720,0	0,0	0,0	0,0	4.720,0	1,17%
2067	0,0		0,0	0,0	0,0	4.861,6	0,0	0,0	0,0	4.861,6	1,21%
2068	0,0		0,0	0,0	0,0	5.007,4	0,0	0,0	0,0	5.007,4	1,24%
2069	0,0		0,0	0,0	0,0	5.157,7	0,0	0,0	0,0	5.157,7	1,28%
2070	0,0		0,0	0,0	0,0	5.312,4	0,0	0,0	0,0	5.312,4	1,32%
Σύνολο	11.753,2	48.296,0	89.843,7	0,0	44.830,0	188.988,1	7.357,5	26,9	11.782,1	402.877,4	100,00%

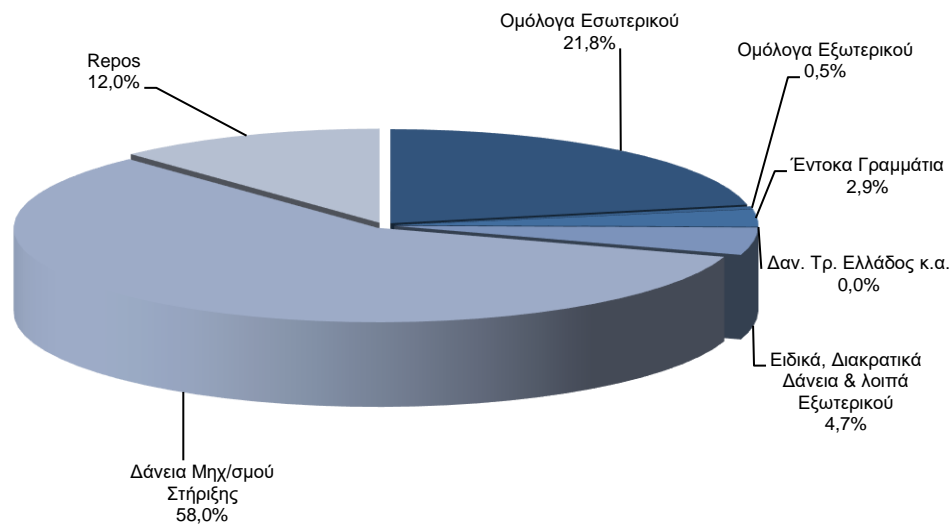
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Διάγραμμα 4.1.: Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της Κεντρικής Διοίκησης στις 30.09.2023 (σε εκατ. ευρώ)

Στις 30.09.2023 το ύψος των Ομολόγων Εσωτερικού του ΕΔ αντιπροσώπευε το 21,8% του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης (έναντι 91% το 2009), ενώ τα δάνεια τα οποία ελήφθησαν από τον Μηχανισμό Στήριξης αντιπροσώπευαν το 58,0% του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης (Διάγραμμα 4.2.).

Διάγραμμα 4.2.: Σύνθεση χρέους Κεντρικής Διοίκησης στις 30.09.2023

Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης ήταν 6,3 έτη το 2011, ενώ στις 30.09.2023 έχει σχεδόν τριπλασιαστεί και διαμορφώνεται στα 17,18 έτη (Πίνακας 4.5.).

Πίνακας 4.5.: Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους Κεντρικής Διοίκησης			
Ημερομηνία	Μέση Διάρκεια σε έτη		
	Διαπραγματεύσιμο χρέος πάνω από 1 έτος	Συνολικό χρέος	
31.12.2011	7,30	6,30	
31.12.2012	9,43	15,29	
31.12.2013	9,67	16,02	
31.12.2014	10,48	16,16	
31.12.2015	10,58	16,76	
31.12.2016	10,13	16,60	
31.12.2017	10,68	18,32	
31.12.2018	9,87	18,17	
31.12.2019	9,80	20,53	
31.12.2020	10,74	19,43	
31.12.2021	10,83	18,65	
31.12.2022	10,18	17,54	
30.09.2023	10,18	17,18	

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Στις 30.09.2023 ποσοστό 71,4% του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης είχε υπολειπόμενη φυσική διάρκεια μεγαλύτερη των 5 ετών, λόγω της επιμήκυνσης των δανείων του Μηχανισμού Στήριξης, της έκδοσης νέων ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στο πλαίσιο της ανταλλαγής ομολόγων (PSI) και των πρόσφατων εκδόσεων μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων τίτλων (Πίνακας 4.6.).

Πίνακας 4.6.: Χρέος Κεντρικής Διοίκησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια (%)	
Διάρκεια	30.09.2023
Βραχυπρόθεσμο (μέχρι 1 έτος)	16,8%
Μεσοπρόθεσμο (1 έως 5 έτη)	11,8%
Μακροπρόθεσμο (άνω των 5 ετών)	71,4%
Σύνολο	100,0%

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

4.1.2. Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης

Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης το 2023 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε 20.290 εκατ. ευρώ έναντι 18.369 εκατ. ευρώ το έτος 2022 (Πίνακας 4.7.).

**Πίνακας 4.7.: Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους Κεντρικής Διοίκησης
(σε εκατ. ευρώ)**

Έτος	Χρεολύσια			Τόκοι			Παράλληλες δαπάνες (3)	Τόκοι και παραλ. Δαπάνες (2+3)	Γενικό σύνολο (1+2+3)
	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο (1)	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο (2)			
2002	2.397	17.883	20.280	391	8.144	8.535	59	8.594	28.874
2003	1.204	19.559	20.763	180	9.028	9.208	70	9.278	30.041
2004	667	17.777	18.444	85	9.198	9.283	72	9.355	27.799
2005	751	19.628	20.379	108	9.508	9.616	71	9.687	30.066
2006	65	16.524	16.589	92	9.349	9.441	56	9.497	26.086
2007	43	22.152	22.195	74	9.583	9.657	71	9.728	31.923
2008	424	25.822	26.246	82	11.052	11.134	72	11.206	37.452
2009	375	28.760	29.135	39	12.145	12.184	141	12.325	41.460
2010	159	19.390	19.549	104	12.873	12.977	246	13.223	32.772
2011	-129	28.976	28.847	372	15.758	16.130	218	16.348	45.195
2012	-1.353	25.261	23.908	603	11.530	12.133	631	12.764	36.672
2013	2.110	10.647	12.757	848	5.173	6.021	150	6.171	18.928
2014	2.367	22.453	24.820	955	4.573	5.528	82	5.610	30.430
2015	3.242	23.981	27.223	760	5.040	5.800	178	5.978	33.201
2016	1.159	6.401	7.560	426	5.162	5.588	55	5.643	13.203
2017	790	94.575	95.365	370	5.838	6.208	69	6.277	101.642
2018	1.325	6.264	7.589	342	5.212	5.554	139	5.693	13.282
2019	3.816	14.113	17.929	277	5.724	6.001	35	6.036	23.965
2020	-521	12.087	11.566	75	6.201	6.276	48	6.324	17.890
2021	3.145	12.502	15.647	33	5.934	5.967	60	6.027	21.674
2022	1.773	10.509	12.282	30	6.030	6.060	27	6.087	18.369
2023*	40	13.910	13.950	100	6.200	6.300	40	6.340	20.290

* Εκτιμήσεις

Σημειώσεις: α) Από το 2008 και εξής περιλαμβάνονται και οι δαπάνες προσαρμογών ESA 95.

β) Δεν περιλαμβάνονται εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, βραχυπρόθεσμοί τίτλοι εξωτερικού, ταμειακές διευκολύνσεις και γερós), οι οποίες εμφανίζονται στον Πίνακα 4.8.

γ) Από το 2012 στις παράλληλες δαπάνες περιλαμβάνονται και προμήθειες εκταμίευσης δανείων από το ΕΤΧΣ και ΕΜΣ.

δ) Οι δαπάνες είναι μετά SWAP.

ε) Η αύξηση των χρεολυσίων το 2017 οφείλεται στην εφαρμογή των βραχυπρόθεσμων μέτρων και στις ανταλλαγές ομολόγων.

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Οι δαπάνες για εξόφληση βραχυπρόθεσμων τίτλων του ΕΔ, οι οποίες από το 2014 περιλαμβάνουν έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα και γερós, εκτιμάται ότι το 2023 θα διαμορφωθούν σε 1.400.000 εκατ. ευρώ έναντι 1.150.341 εκατ. ευρώ το 2022, ενώ το ανεξόφλητο υπόλοιπο αυτών το 2023 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε 61.800 εκατ. ευρώ. Τα βραχυπρόθεσμα χρηματοοικονομικά εργαλεία δανεισμού υπόκεινται στη διαδικασία συνεχούς αναχρηματοδότησης (rollover) κατά τη διάρκεια ενός έτους και αυτό σημαίνει ότι η ορθή αποτύπωση της πραγματικής εικόνας του νέου καθαρού δανεισμού είναι εφικτή μετά τον συμψηφισμό των λογαριασμών ταξινόμησης εξόδων και εσόδων. Ο βραχυπρόθεσμος δανεισμός διαμορφώνεται σύμφωνα με τις ταμειακές ανάγκες που προκύπτουν στη διάρκεια του έτους, ανανεώνεται και αναχρηματοδοτείται πολλές φορές μέσα στο έτος, ιδιαίτερα τα γερós και ως εκ τούτου τόσο τα πιστωτικά έσοδα όσο και τα χρεολύσια (έξοδα) εμφανίζονται αυξημένα, χωρίς όμως να αντικατοπτρίζουν ουσιαστική μεταβολή στο ύψος του χρέους (Πίνακας 4.8.).

Πίνακας 4.8.: Καθαρή επίπτωση του βραχυπρόθεσμου δανεισμού (ΕΓΕΔ και Repos) στο χρέος (σε εκατ. ευρώ)					
Έτος	Εκδόσεις	Εξοφλήσεις	Διαφορά (εκδόσεις - εξοφλήσεις)	Ανεξόφλητο Υπόλοιπο 31- Δεκ.	
2015	742.244	740.428	1.816	24.833	
2016	532.682	531.263	1.419	26.252	
2017	570.620	566.998	3.622	29.874	
2018	817.199	807.272	9.927	39.801	
2019	1.089.619	1.087.904	1.715	41.516	
2020	1.285.099	1.279.458	5.641	47.157	
2021	1.104.188	1.102.588	1.600	48.757	
2022	1.163.309	1.150.341	12.968	61.725	
2023*	1.400.075	1.400.000	75	61.800	

* Εκτιμήσεις

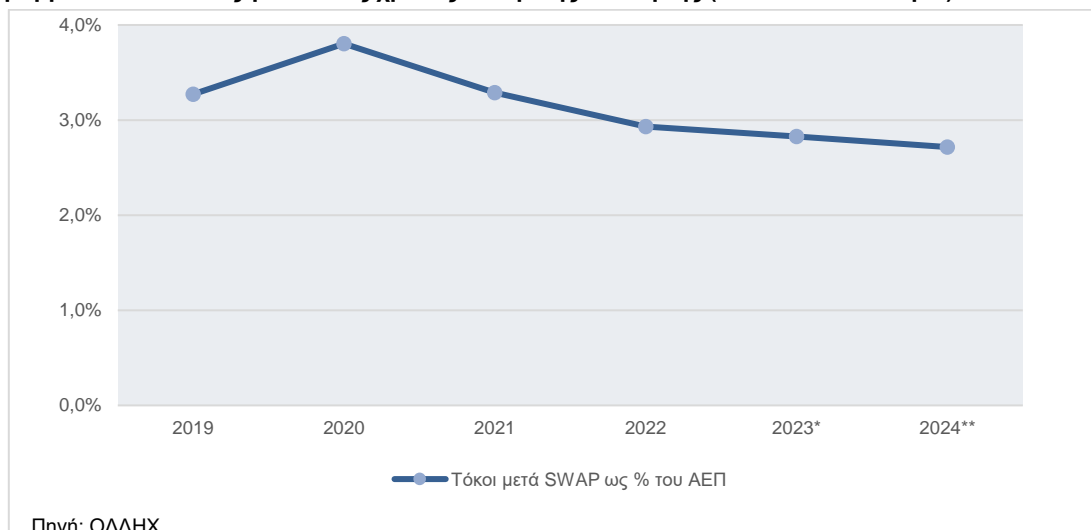
Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Όπως φαίνεται παρακάτω (Πίνακας 4.9.) οι δαπάνες για τόκους μετά swap του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης διαμορφώνονται κοντά στα επίπεδα των 5.900 - 6.300 εκατ. ευρώ, ενώ το ύψος των δαπανών για τόκους διαμορφώνεται γύρω στο 2,7% - 3,8% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης οι δαπάνες για τόκους μετά swap αναμένεται να διαμορφωθούν κοντά στα επίπεδα των 4.800 - 4.850 εκατ. ευρώ για τα έτη 2023 και 2024. Οι μειωμένες δαπάνες τόκων όλα τα τελευταία χρόνια οφείλονται στην ανταλλαγή των ομολόγων (PSI) του Μαρτίου 2012 και στην επαναγορά του Δεκεμβρίου 2012, στη μείωση των επιτοκίων των δανείων του Μηχανισμού Στήριξης και στην αναβολή καταβολής τόκων για τα δάνεια που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) καθώς επίσης και στις συμφωνίες ανταλλαγής επιτοκίων. Τέλος, οι διαχρονικές διαφορές στο ύψος ετήσιων δαπανών τόκων προ και μετά swap που παρουσιάζει ο Πίνακας 4.9. οφείλονται κυρίως: i) σε υφιστάμενες διαχειριστικές πράξεις αντιστάθμισης επιτοκιακού κινδύνου που προέρχονται από την προ-PSI εποχή και των οποίων οι υποκείμενες υποχρεώσεις δεν υφίστανται πλέον λόγω της αναδιάρθρωσης χρέους που έλαβε χώρα το 2012, ii) σε προκαταβολές τόκων που το ΕΔ κατέβαλε από το έτος 2018 και μετά, στο πλαίσιο του αντίστοιχου διαχειριστικού προγράμματος, οι οποίες έλαβαν χώρα με σκοπό τη βέλτιστη διαχείριση των ταμειακών διαθεσίμων του ΕΔ, τη διαχρονική εξομάλυνση των ετήσιων χρηματοδοτικών αναγκών του καθώς και την περαιτέρω μείωση του κινδύνου αναχρηματοδότησης και iii) στη μεταβολή των επιτοκίων του ευρώ.

Πίνακας 4.9.: Ύψος δαπανών για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	2019	2020	2021	2022	Εκτιμήσεις 2023	Προβλέψεις 2024
Τόκοι προ Swap	5.185	4.588	4.504	4.917	7.450	7.700
Τόκοι μετά Swap	6.001	6.276	5.967	6.060	6.300	6.350
Τόκοι μετά Swap ως % του ΑΕΠ	3,3%	3,8%	3,3%	2,9%	2,8%	2,7%
Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης μετά SWAP					4.800	4.850

Σημείωση: Οι τόκοι προ SWAP υπολογίζονται συμψηφιστικά και αφορούν τις πληρωμές τόκων μείον τις εισπράξεις από επανεκδόσεις ομολόγων, αρνητικά επιτόκια κ.λπ.

Πηγή: ΟΔΔΗΧ

Διάγραμμα 4.3.: Δαπάνες για τόκους χρέους Κεντρικής Διοίκησης (ποσό σε εκατ. ευρώ)

4.1.3. Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συνεχίζει να επανεπενδύει, κατά τη λήξη τους, τα ποσά κεφαλαίου από την εξόφληση τίτλων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο του έκτακτου προγράμματος αγοράς κρατικών χρεογράφων (“Pandemic Emergency Purchase Programme” - PEPP) και η πολιτική αυτή αναμένεται να συνεχιστεί τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2024. Η ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας από τις αρχές Σεπτεμβρίου 2023 αποκαθιστά αυτόματα την επιλεξιμότητα των ελληνικών ομολόγων, προκειμένου να γίνονται αποδεκτά ως ενέχυρο για τις πράξεις χρηματοδότησης του Ευρωσυστήματος, καθιστώντας πλέον περιττή την υπαγωγή τους σε ειδικό καθεστώς επιλεξιμότητας.

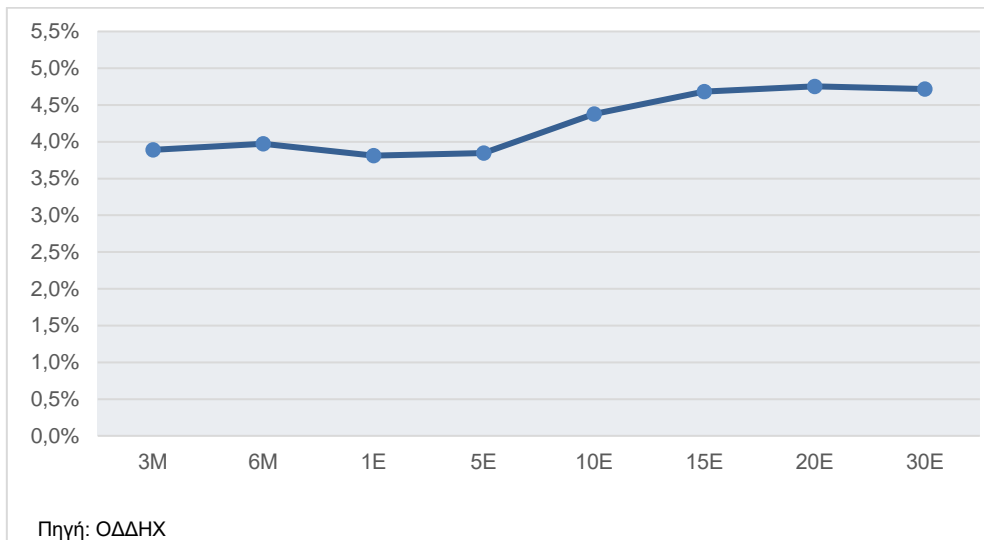
Η συνολική συμμετοχή των ελληνικών ομολόγων στο έκτακτο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ εξακολουθεί να παραμένει υψηλή και εκτιμάται σε περίπου 40 δισ. ευρώ, γεγονός που καθιστά αναγκαία την κατά το δυνατόν συχνότερη έκδοση νέων τίτλων από το ΕΔ, προκειμένου να διασφαλίζεται η επάρκειά τους για διαπραγμάτευση στη δευτερογενή αγορά. Οι αποδόσεις των κρατικών τίτλων των χωρών της Ευρωζώνης κινήθηκαν ανοδικά το πρώτο τρίμηνο του έτους και στη συνέχεια παρουσίασαν μικρές διακυμάνσεις γύρω από τα ήδη διαμορφωμένα επίπεδα.

4.1.4. Αγορά τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Το βραχυχρόνιο κόστος δανεισμού του ΕΔ, όπως αποτυπώνεται στις δημοπρασίες εντόκων γραμματίων 13, 26 και 52 εβδομάδων, παρουσίασε σημαντική άνοδο καθ’ όλη τη διάρκεια του 2023, ακολουθώντας παρόμοια πορεία με αυτή των αντίστοιχων ευρωπαϊκών επιτοκίων βραχυπρόθεσμης διάρκειας. Στις πρόσφατες δημοπρασίες του Σεπτεμβρίου και του Οκτωβρίου 2023 τα επιτόκια διαμορφώθηκαν σε 3,90% για τα τρίμηνα, 3,90% για τα εξάμηνα και 3,81% για τα ετήσια έντοκα γραμμάτια.

Η καμπύλη αποδόσεων τίτλων του ΕΔ έχει θετική κλίση (steepening curve) για βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες διάρκειες από 1 έως 15 έτη, ενώ για μακροπρόθεσμες διάρκειες άνω των 15 ετών είναι σχεδόν επίπεδη (Διάγραμμα 4.4).

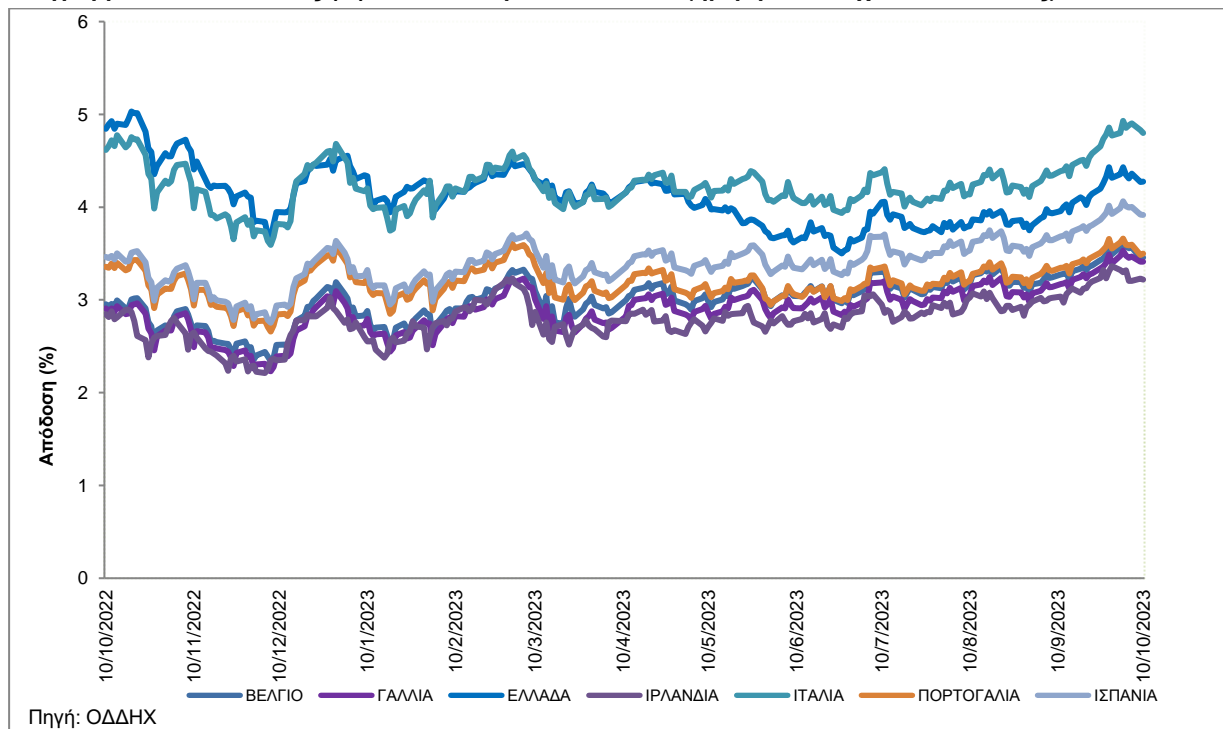
Διάγραμμα 4.4.: Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου

Η διαφορά απόδοσης (yield spread) μεταξύ του δεκαετούς ελληνικού και του αντίστοιχου γερμανικού ομολόγου αναφοράς κινήθηκε σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα συγκριτικά με το προηγούμενο έτος και διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στα επίπεδα των 161 μονάδων βάσης κατά τη διάρκεια του 2023. Στο τέλος Οκτωβρίου η διαφορά απόδοσης διαμορφώνεται στα επίπεδα των 138 μονάδων βάσης, με την τρέχουσα απόδοση του δεκαετούς ομολόγου να διαμορφώνεται γύρω στο 4%.

Κατά τη διάρκεια του 2023 οι αποδόσεις των δεκαετών κρατικών τίτλων των υπόλοιπων χωρών της Ευρωζώνης συνέχισαν να διαμορφώνονται σε υψηλά επίπεδα, ενώ είναι αξιοσημείωτο πως καθ' όλη τη διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου η απόδοση του δεκαετούς ιταλικού ομολόγου αναφοράς υπερβαίνει αυτήν του αντίστοιχου ελληνικού (Διάγραμμα 4.5.).

Διάγραμμα 4.5.: Αποδόσεις (%) δεκαετών κρατικών τίτλων (ημερήσια στοιχεία - αποδόσεις)

4.1.4.1. Πρωτογενής αγορά τίτλων

Το ΕΔ πραγματοποίησε τον Ιανουάριο 2023 κοινοπρακτική έκδοση δεκαετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 3.500 εκατ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 4,25% και ακολούθησε τον Απρίλιο 2023 κοινοπρακτική έκδοση πενταετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 2.500 εκατ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 3,875%. Ακολούθησε, τον Ιούλιο 2023, κοινοπρακτική έκδοση δεκαπενταετούς ομολόγου ονομαστικής αξίας 3.500 εκατ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 4,375%, μέρος των προσόδων του οποίου χρησιμοποιήθηκε για την επαναγορά ομολόγων λήξης 02.04.2024 και 15.02.2025 συνολικής ονομαστικής αξίας 1.485 εκατ. ευρώ. Κατά τη διάρκεια του δεύτερου και του τρίτου τρίμηνου του έτους πραγματοποιήθηκαν, μέσω δημοπρασίας, επανεκδόσεις ομολόγων λήξεως 15.06.2033, 30.01.2037, 15.06.2033, 30.01.2042, 15.06.2028, 15.06.2033, 15.06.2028 και 15.06.2033 συνολικής ονομαστικής αξίας 1.750 εκατ. ευρώ, με αποδόσεις 4,310%, 4,144%, 3,967%, 3,991%, 3,300%, 4,014%, 3,847% και 4,355% αντίστοιχα.

Κατά τη διάρκεια του έτους το ΕΔ συνέχισε να εκδίδει τίτλους βραχυπρόθεσμης διάρκειας. Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση πραγματοποιήθηκε με μηνιαίες εκδόσεις εντόκων γραμματίων διάρκειας 13 και 26 εβδομάδων και τριμηνιαίες 52 εβδομάδων καθώς επίσης και σύναψη συμφωνιών *repos* κυρίως με τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Στις 30.09.2023 το ανεξόφλητο υπόλοιπο των Εντόκων Γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΔ) ανερχόταν σε 11.753,20 εκατ. ευρώ, ενώ τα *repos* ανήλθαν σε 48.296,00 εκατ. ευρώ.

Ο μεσοσταθμικός συντελεστής κάλυψης των δημοπρασιών ΕΓΕΔ διαμορφώθηκε στο 2,07, ενώ εάν συμπεριληφθούν και οι δημοπρασίες των Ομολόγων Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) ανέρχεται σε 2,41. Το μέσο σταθμικό επιτόκιο νέου δανεισμού, το οποίο αποτελείται από τις εκδόσεις εντόκων γραμματίων και ομολόγων καθώς επίσης και από τα δάνεια της ΕΕ (NGEU), έως τις 30.09.2023 διαμορφώθηκε στο 3,73%, ενώ η μέση φυσική διάρκεια του νέου δανεισμού διαμορφώθηκε σε 6,5 έτη έναντι 5,0 έτη την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

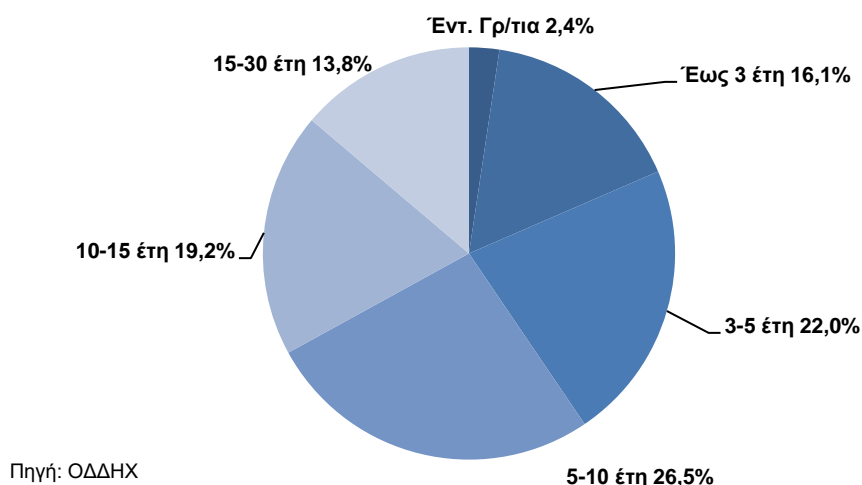
4.1.4.2. Δευτερογενής αγορά τίτλων

Η συνολική αξία των συναλλαγών που καταγράφηκε στο Σύστημα Άυλων Τίτλων της ΤΤΕ, η οποία περιλαμβάνει τις αγοραπωλησίες τίτλων και τις συμφωνίες επαναγοράς στην εξωχρηματοπιστηριακή αγορά (*over-the-counter*) και τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης, διαμορφώθηκε σε 683,25 δισ. ευρώ το γ' τρίμηνο του 2023 έναντι 875,65 δισ. ευρώ το β' τρίμηνο του 2023, ενώ το γ' τρίμηνο του 2022 είχε διαμορφωθεί σε 598,01 δισ. ευρώ.

Κατά το τρίτο τρίμηνο του 2023, το 40,5% της συναλλακτικής δραστηριότητας στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) επικεντρώθηκε στους τίτλους με διάρκεια έως 5 έτη, το 26,5% στους τίτλους με διάρκεια από 5 έως 10 έτη και το 33,0% σε τίτλους με διάρκεια από 10 έως 30 έτη.

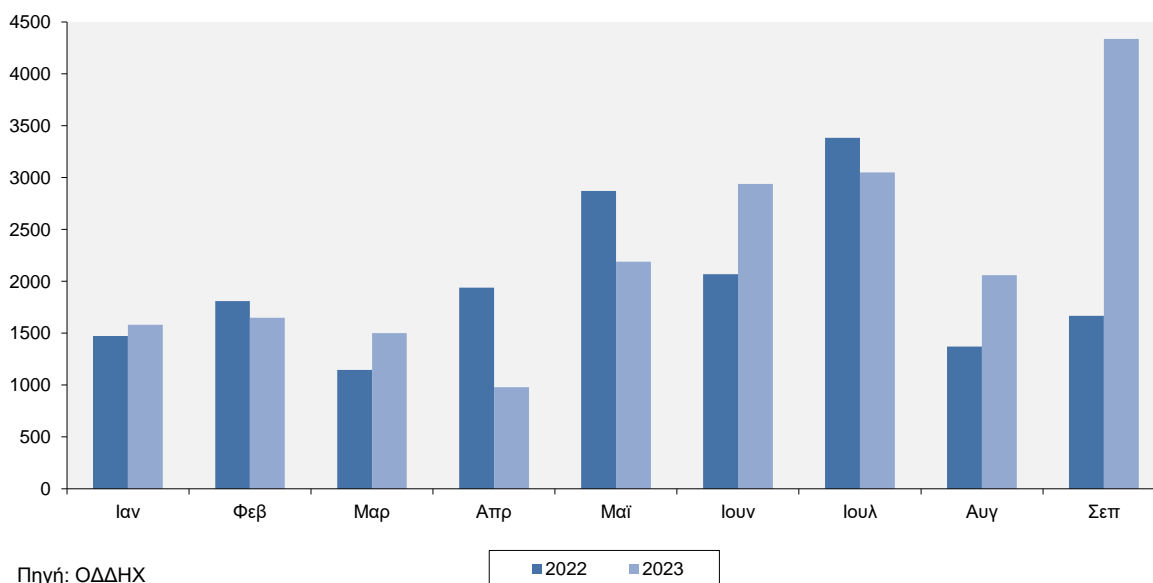
Η κατανομή της αξίας των συναλλαγών της ΗΔΑΤ ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων, κατά το τρίτο τρίμηνο του 2023, παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4.6.

Διάγραμμα 4.6.: Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2023 (με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)

Το εννεάμηνο του 2023 η συναλλακτική δραστηριότητα στην ΗΔΑΤ παρουσίασε διακυμάνσεις και, ως επί το πλείστον, διαμορφώθηκε σε ανοδικά επίπεδα μετά το δεύτερο τρίμηνο του έτους. Η εξέλιξη της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε στην ΗΔΑΤ για τα εννεάμηνα των ετών 2022 και 2023, ανά μήνα, παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4.7.

Διάγραμμα 4.7.: Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ (σε εκατ. ευρώ)

Η σύνθεση της ομάδας των βασικών διαπραγματευτών αγοράς κατά το τρέχον έτος αποτελείται από 4 ελληνικά και 14 διεθνή πιστωτικά ιδρύματα.

4.1.5. Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι ετών 2023 και 2024

Κατά το έτος 2023 οι χρηματοδοτικές ανάγκες των χωρών της Ευρωζώνης ήταν αυξημένες κυρίως λόγω των γεγονότων στην Ουκρανία, της ενεργειακής κρίσης και του αυξανόμενου πληθωρισμού που οδήγησε σε συνεχείς αυξήσεις επιτοκίων από την πλευρά της ΕΚΤ με αποτέλεσμα την αύξηση των

δαπανών εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους διεθνώς. Στην περίπτωση της Ελλάδας, επιπλέον χρηματοδοτικές ανάγκες προέκυψαν λόγω της λήψης μέτρων για την αντιμετώπιση της πληθωριστικής πίεσης στα νοικοκυριά καθώς και των επιπτώσεων από τις πρόσφατες καταστροφικές πυρκαγιές και πλημμύρες, αλλά και στο πλαίσιο της διεξαγωγής των δύο εκλογικών αναμετρήσεων για την ανάδειξη νέας κυβέρνησης και των εκλογών για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Όμως, η αύξηση του ελληνικού ΑΕΠ, τόσο του πραγματικού όσο και του ονομαστικού, είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση των δημοσίων εσόδων και ως εκ τούτου τον περιορισμό της εκδοτικής δραστηριότητας του ΕΔ, που με τη σειρά της οδήγησε στη σταθεροποίηση του υφιστάμενου ύψους του δημόσιου χρέους και σε παράλληλη μείωσή του ως ποσοστού του ΑΕΠ κατά περίπου δέκα ποσοστιαίες μονάδες, διατηρώντας ταυτόχρονα το ύψος των ταμειακών του διαθεσίμων σε περίπου ίδια με τα περσινά επίπεδα.

Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση του ΕΔ για όλο το έτος 2023 συνέχισε να υλοποιείται μέσω εκδόσεων εντόκων γραμματίων, διάρκειας 13, 26 και 52 εβδομάδων, εξασφαλίζοντας συνεχή εκδοτική παρουσία σε όλο το βραχυχρόνιο τμήμα της καμπύλης αποδόσεων, διατηρώντας στα ίδια επίπεδα τη μέση σταθμική ωρίμανση του βραχυχρόνιου δανεισμού καθώς και τους δείκτες κινδύνου αναχρηματοδότησης. Παράλληλα, σε μία προσπάθεια διεύρυνσης των επενδυτικών επιλογών για ιδιώτες μικροεπενδυτές, ενεργοποιήθηκε εκ νέου η διαδικασία δημόσιων εγγραφών στις δημοπρασίες ΕΓΕΔ, με διάρκειες 6 και 12 μηνών, των ιδιωτών φυσικών προσώπων για απόκτηση τίτλων έως του ποσού των 15.000 ευρώ ανά ΑΦΜ.

Πέραν των αυξημένων εσόδων, οι μικτές χρηματοδοτικές ανάγκες του ΕΔ για το 2023, συμπεριλαμβανομένων: (i) της επικείμενης μερικής πρόωρης εξόφλησης των διμερών δανείων, λήξεων 2024 και 2025, με τις χώρες της Ευρωζώνης (GLFA) και (ii) της μερικής πρόωρης εξόφλησης ομολόγων του ΕΔ με αντίστοιχες λήξεις, που πραγματοποιήθηκε μέσω διαδικασίας ανταλλαγής με νέα, καλύφθηκαν επίσης από τρεις κοινοπρακτικές εκδόσεις ομολόγων σταθερού επιτοκίου, διάρκειας δέκα, πέντε και δεκαπέντε ετών, συνολικής ονομαστικής αξίας 9.500 εκατ. ευρώ, υλοποιώντας έτσι το σύνολο του εγκεκριμένου δανειακού προγράμματος του έτους, συμπεριλαμβανομένων και των ποσών για πρόωρες εξοφλήσεις δημόσιου χρέους, καλύπτοντας συγχρόνως τα κενά ληκτότητας της καμπύλης αποδόσεων με επαρκούς ρευστότητας ομολογιακές εκδόσεις αναφοράς (benchmark issues) και βελτιώνοντας περαιτέρω τους όγκους συναλλαγών της δευτερογενούς αγοράς ελληνικών κρατικών χρεογράφων. Επίσης, μετά τη δημοσίευση για πρώτη φορά μετά από 13 έτη του προγράμματος δημοπρασιών ομολόγων σε προκαθορισμένα τακτά χρονικά διαστήματα (3η εβδομάδα κάθε μήνα) οι χρηματοδοτικές ανάγκες καλύφθηκαν κατά συνολικό ποσό 1.750 εκατ. ευρώ, μέσω αυτών. Οι εν λόγω δημοπρασίες, εκτός άλλων, σκοπό είχαν αφενός την ικανοποίηση της επενδυτικής ζήτησης και αφετέρου την παροχή περαιτέρω ρευστότητας σε επιλεγμένα σημεία της καμπύλης, προκειμένου να βελτιωθεί η λειτουργία της δευτερογενούς αγοράς των ελληνικών κρατικών χρεογράφων, ενώ η ανακοίνωση του χρονικού προγραμματισμού τους αποτελεί ένα ακόμα σημαντικό βήμα επιστροφής του ΕΔ στην εκδοτική κανονικότητα.

Δεδομένων των υψηλών ταμειακών διαθεσίμων του ΕΔ, των αναμενόμενων αυξημένων επιπλέον εκταμιεύσεων προς το ΕΔ από τα χρηματοδοτικά σχήματα που έχουν ήδη αποφασισθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τόσο από τα διαρθρωτικά ταμεία όσο και από το NGEU, καθώς και των σχετικά περιορισμένων χρηματοδοτικών αναγκών του για το έτος 2024, λόγω και των προαναφερόμενων προπληρωμών, η δανειακή στρατηγική για το επόμενο έτος αναμένεται να είναι περιορισμένη, αναφορικά με το συνολικό ποσό εκδόσεων. Συγκεκριμένα, η στόχευση της δανειακής στρατηγικής θα είναι η διασφάλιση της συνεχούς εκδοτικής παρουσίας του ΕΔ στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχονται από τη συμμετοχή της χώρας στο PEPP καθ' όλη τη διάρκειά του, ήτοι την 31η.12.2024 που επέρχεται και η λήξη της περιόδου επανεπένδυσης, η περαιτέρω παροχή εκδόσεων υψηλής ρευστότητας με διατήρηση κατά το δυνατόν της ήδη εκτεταμένης φυσικής ωρίμανσής

τους, η μείωση των περιθωρίων δανεισμού του ΕΔ καθώς και η περαιτέρω διασφάλιση της συνέπειας του ΕΔ ως κρατικού εκδότη με χαρακτηριστικά χώρας της Ευρωζώνης. Ταυτόχρονα, θα επιχειρηθεί η αξιοποίηση των ευκαιριών που παρέχονται στο βραχυχρόνιο τμήμα της ευρωπαϊκής καμπύλης σε περιβάλλον αυξανόμενων επιτοκίων, αξιοποιώντας στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις υφιστάμενες θέσεις και τα χαρακτηριστικά του ελληνικού χαρτοφυλακίου δημόσιου χρέους. Τέλος, αναλόγως των συνθηκών των αγορών, κατά το νέο έτος θα επιχειρηθεί και έκδοση ελληνικών κρατικών χρεογράφων με προσανατολισμό των δανειακών τους προσόδων στην «πράσινη» και «βιώσιμη» ανάπτυξη, με στόχο την επέκταση της επενδυτικής βάσης και τη βελτίωση της εικόνας της χώρας στις διεθνείς αγορές.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων, θα επιδιωχθεί, στο πλαίσιο λειτουργίας της πρωτογενούς αγοράς, πλέον της εκδοτικής δραστηριότητας, να εφαρμοστεί πολιτική διαχείρισης χαρτοφυλακίου, μέσω της οποίας θα διασφαλίζονται ο αναγκαίος χώρος για τη συνεχή παρουσία του ΕΔ στις αγορές, η περαιτέρω μείωση του κινδύνου αναχρηματοδότησης, η παροχή της αναγκαίας ρευστότητας και η βελτίωση της λειτουργίας της δευτερογενούς αγοράς των ελληνικών ομολόγων, με ταυτόχρονη αξιοποίηση της εκάστοτε κλίσης της ελληνικής καμπύλης αποδόσεων για τη διασφάλιση βέλτιστου αποτελέσματος, αναφορικά με το κόστος δανεισμού.

Κατά το επόμενο έτος, θα διατηρηθούν οι βασικοί μεσοπρόθεσμοι στόχοι διαχείρισης του χαρτοφυλακίου δημόσιου χρέους, όπως είναι η πλήρης αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου για τα δάνεια εκτός ευρώ και η διατήρηση της υφιστάμενης αναλογίας χρέους σταθερού επιτοκίου στο σύνολο του χαρτοφυλακίου.

4.2. Εγγυήσεις

Η παροχή εγγυήσεων από το ΕΔ αποτελεί εργαλείο άσκησης οικονομικής πολιτικής για τη χρηματοδότηση δημόσιων και ιδιωτικών φορέων καθώς και για την άντληση ρευστότητας, χωρίς την άμεση επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού.

Το ΕΔ παρέχει την εγγύησή του με διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια, σύμφωνα με τον ν.4549/2018 (άρθρα 91 - 108) και την ευρωπαϊκή νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων (άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ).

Το 2023 παρασχέθηκαν κρατικές εγγυήσεις:

- για την αποκατάσταση ζημιών προερχόμενων από φυσικές καταστροφές ή άλλα έκτακτα γεγονότα,
- σε ευρωπαϊκούς ή διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για δάνεια που χορηγούν σε δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς καθώς και σε πιστωτικά ιδρύματα, αποκλειστικά για επενδυτικούς και κοινωνικούς σκοπούς,
- στην εταιρεία ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ, με ειδική διάταξη (άρθρο 117 του ν.4964/2022, Α' 150) και
- στην ΕΕ για τη χορήγηση έκτακτης Μακροοικονομικής Χρηματοδοτικής Συνδρομής στην Ουκρανία (η συγκεκριμένη εγγύηση παρασχέθηκε στις 02.12.2022, αλλά τέθηκε σε ισχύ στις 30.01.2023).

Οι ανωτέρω εγγυήσεις εξαιρούνται από το ανώτατο ετήσιο όριο εγγυήσεων (άρθρο 104 του ν.4549/2018).

Για το έτος 2023 τα στοιχεία των εγγυήσεων εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν ως εξής (αφορούν μόνο στους φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης):

- οι νέες εγγυήσεις θα ανέλθουν στο 0,27% του ΑΕΠ έναντι 0,18% το 2022,

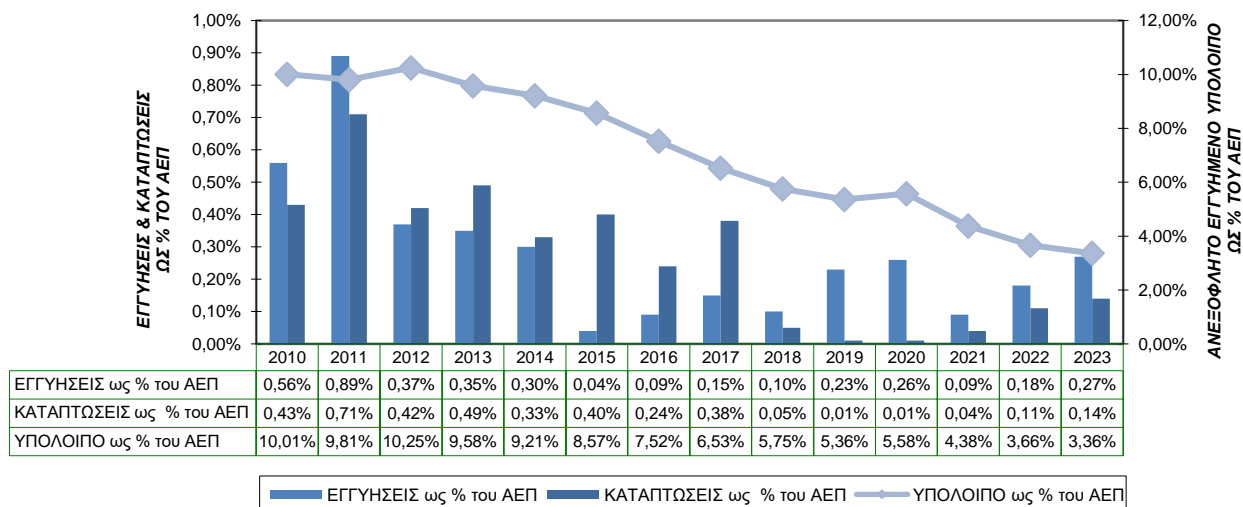
- οι πληρωμές από καταπτώσεις εγγυήσεων θα διαμορφωθούν στο 0,14% του ΑΕΠ έναντι 0,11% το 2022 και
- το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο δανείων θα ανέλθει στο 3,36% του ΑΕΠ έναντι 3,66% το 2022.

Πίνακας 4.10.: Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2010 - 2023 (σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Εγγυήσεις		Ανεξόφλητο Εγγυημένο Υπόλοιπο		Καταπτώσεις		Έσοδα από Προμήθειες Εγγυήσεων του Δημοσίου & Εισπράξεις από ΔΟΥ	Καταπτώσεις που τελικά βαρύνουν το Δημόσιο			ΑΕΠ
	(1)		(2)		(3)			(5) = (3) - (4)			
	1/1 - 31/12		την 31η/12		1/1 - 31/12			1/1-31/12			
	Ποσά	ως % του ΑΕΠ	Ποσά	ως % του ΑΕΠ	Ποσά	ως % του ΑΕΠ		Ποσά	Ποσά	ως % του ΑΕΠ	
2010	1.254,4	0,56%	22.438,2	10,01%	974,2	0,43%	78,5	895,7	0,40%	224.124	
2011	1.804,9	0,89%	19.950,8	9,81%	1.442,0	0,71%	135,8	1.306,2	0,64%	203.308	
2012	688,0	0,37%	19.314,7	10,25%	796,0	0,42%	72,6	723,4	0,38%	188.381	
2013	634,7	0,35%	17.234,4	9,58%	877,5	0,49%	170,0	707,5	0,39%	179.884	
2014	536,6	0,30%	16.315,0	9,21%	588,2	0,33%	83,0	505,2	0,29%	177.236	
2015	65,0	0,04%	15.121,2	8,57%	702,1	0,40%	72,0	630,1	0,36%	176.369	
2016	162,9	0,09%	13.122,9	7,52%	412,3	0,24%	108,4	303,9	0,17%	174.494	
2017	266,6	0,15%	11.546,4	6,53%	676,7	0,38%	57,4	619,3	0,35%	176.903	
2018	184,9	0,10%	10.326,7	5,75%	85,6	0,05%	58,5	27,1	0,02%	179.558	
2019	428,9	0,23%	9.823,5	5,36%	13,4	0,01%	71,2	-57,8	-0,03%	183.347	
2020	434,2	0,26%	9.207,2	5,58%	17,3	0,01%	69,3	-52,0	-0,03%	165.016	
2021	158,5	0,09%	7.950,1	4,38%	69,3	0,04%	84,4	-15,1	-0,01%	181.500	
2022	367,0	0,18%	7.564,5	3,66%	231,9	0,11%	84,5	147,4	0,07%	206.620	
2023	611,5	0,27%	7.486,0	3,36%	304,0	0,14%	98,7	205,3	0,09%	222.766	

Σημειώσεις:

1. Τα στοιχεία για το έτος 2023 αποτελούν εκτίμηση.
2. Το ποσό των καταπτώσεων αφορά σε παρασχεθείσες εγγυήσεις προηγούμενων ετών.
3. Ο πίνακας αφορά μόνον στους φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης.

Διάγραμμα 4.8.: Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2010 - 2023 (ως % του ΑΕΠ)

Για το έτος 2024 η πολιτική εγγυήσεων θα συνεχίσει να υπόκειται στο πλαίσιο κριτηρίων και στόχων της γενικότερης οικονομικής πολιτικής.

Σε εξέλιξη είναι η διαδικασία σύναψης της 2ης εκτελεστικής σύμβασης με τίτλο «Σχεδιασμός, Υλοποίηση και Λειτουργία του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Δημοσιονομικής Διαχείρισης (ΟΠΣΥΔΔ)» της υπ' αριθμ. 1872/06.05.2022 Συμφωνίας - Πλαίσιο για το Έργο «Μεταρρύθμιση του Δημοσιονομικού Συστήματος στην Κεντρική Διοίκηση και τη λοιπή Γενική Κυβέρνηση (gon-ERP)». Η νέα πλατφόρμα SAP S/4 HANA θα συμβάλει στην καλύτερη διαχείριση των κρατικών εγγυήσεων, καθώς θα είναι σε θέση να υποστηρίξει σε πραγματικό χρόνο τη διαχείριση των εγγυήσεων - εξασφαλίσεων, σε ένα φιλικό για τον χρήστη περιβάλλον. Η προς υλοποίηση λύση θα εστιάζει σε τρεις επιμέρους οντότητες και ειδικότερα, στο είδος και τη μορφή της εγγύησης (δάνεια, πιστώσεις, εγγυητικές επιστολές), στις συμβάσεις εγγύησης - εξασφάλισης και στους όρους παροχής εγγύησης. Επίσης, στις σημαντικότερες δυνατότητες του νέου συστήματος συγκαταλέγονται η δυνατότητα παρακολούθησης των ηλεκτρονικών αρχείων των τραπεζών (π.χ. χορηγήσεις δανείων, ανεξόφλητο υπόλοιπο, πληρωμές οφειλετών) καθώς και ο υπολογισμός και η παρακολούθηση των προμηθειών ασφαλείας που εισπράττει το ΕΔ ως εγγυητής.

Τα παραπάνω στοιχεία (Πίνακας 4.10., Διάγραμμα 4.8.) περιλαμβάνουν μόνο τις εγγυήσεις για τους φορείς εντός και εκτός Γενικής Κυβέρνησης. Αντιθέτως, δεν περιλαμβάνονται εγγυήσεις για: α) τις Τιτλοποιήσεις των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (πρόγραμμα «ΗΡΑΚΛΗΣ»), β) τα προγράμματα της ΕΤΕπ για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, γ) το πρόγραμμα SURE και το Πανευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων, στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της πανδημίας Covid-19 και δ) τη χορήγηση έκτακτης Μακροοικονομικής Χρηματοδοτικής Συνδρομής στην Ουκρανία.

Παροχή εγγύησης του ΕΔ σε τιτλοποιήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων τραπεζών και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας μέσω πιστωτικών ιδρυμάτων

1. Με τον ν.4649/2019 (Α' 206/Πρόγραμμα «ΗΡΑΚΛΗΣ»), το ΕΔ δύναται να παρέχει την εγγύησή του σε Τιτλοποιήσεις Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, τα οποία έχουν χορηγηθεί από ελληνικές τράπεζες.

Οι κρατικές εγγυήσεις που έχουν παρασχεθεί στο πλαίσιο του ανωτέρω νόμου ανέρχονται σε 18,67 δισ. ευρώ, το δε ανεξόφλητο υπόλοιπό τους στις 17.10.2023 αντιστοιχεί σε 17,01 δισ. ευρώ. Για τις εν λόγω εγγυήσεις εισπράττεται από το ΕΔ προμήθεια. Συγκεκριμένα, από την 01η.01.2023 μέχρι τις 20.10.2023

εισπράχθηκαν για προμήθεια 102,00 εκατ. ευρώ, ενώ μέχρι τις 31.12.2023 αναμένεται να εισπραχθούν συνολικά 124,6 εκατ. ευρώ.

2. Η ΕΤΕπ, στο πλαίσιο προγραμμάτων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, χορηγεί δάνεια στα τραπεζικά ιδρύματα, με αποκλειστικό σκοπό τη χρηματοδότηση μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για την εκτέλεση επενδυτικών έργων και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19.

Οι εγγυήσεις που έχουν παρασχεθεί προς την ΕΤΕπ για την κάλυψη των ανωτέρω δανείων, ανέρχονται συνολικά σε 2,69 δισ. ευρώ. Το ανεξόφλητο υπόλοιπο των δανείων αυτών είναι 1,65 δισ. ευρώ και μέχρι τις 20.10.2023 έχει εισπραχθεί προμήθεια από το ΕΔ 13,62 εκατ. ευρώ.

Ειδικότερα, η ΕΤΕπ έχει θέσει σε εφαρμογή τα εξής νέα προγράμματα:

- “Loan for Youth Employment & Female Empowerment”, ύψους 500 εκατ. ευρώ. Σκοπός του προγράμματος είναι η χρηματοδότηση των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία χρηματοδοτούν επενδυτικά σχέδια που προωθούνται από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις καθώς και επιχειρήσεις μεσαίας κεφαλαιοποίησης, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε επιλέξιμους από την ΕΤΕπ τομείς, με έμφαση στην απασχόληση των νέων και την ενδυνάμωση της θέσης της γυναίκας σε θέσεις ευθύνης,
- “Greece Leasing Loan for SMEs & MidCaps” του 2018, πρόγραμμα χρηματοδοτικής μίσθωσης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για αντικατάσταση εξοπλισμού επιχειρήσεων, ύψους 400 εκατ. ευρώ,
- “Greece Loan for Agriculture and Bioeconomy”, πρόγραμμα ενίσχυσης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αγροτικής οικονομίας και της βιοοικονομίας, ύψους 210 εκατ. ευρώ,
- “Greece Loan for Climate Action and Other Priorities”, το οποίο, εκτός από την έμφαση που δίνει στην απασχόληση των νέων και στη συμμετοχή των γυναικών στη διοίκηση επιχειρήσεων, στοχεύει στη χρηματοδότηση επιχειρήσεων που υλοποιούν σχέδια προστασίας του περιβάλλοντος από την κλιματική αλλαγή, αρχικού ποσού 500 εκατ. ευρώ και, κατόπιν της ισόποσης επέκτασής του, ανερχόμενου πλέον σε 1 δισ. ευρώ και
- “Greece Covid-19 Response for SMEs & MidCaps”, πρόγραμμα ενίσχυσης μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19, ύψους 450 εκατ. ευρώ.

3. Για την αντιμετώπιση της πανδημίας Covid-19, το ΕΔ έχει παράσχει την εγγυήσή του στο πλαίσιο του προγράμματος SURE και του Πανευρωπαϊκού Ταμείου Εγγυήσεων, ποσών 342,6 εκατ. και 353 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα. Τα εν λόγω ποσά παραμένουν αμετάβλητα από τον χρόνο παροχής τους (Ιούνιος και Αύγουστος 2020, αντίστοιχα).

4. Το ΕΔ έχει παράσχει την εγγυήσή του προς την ΕΕ, ποσού 45,3 εκατ. ευρώ, για τη χορήγηση έκτακτης Μακροοικονομικής Χρηματοδοτικής Συνδρομής στην Ουκρανία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ - ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Σημαντικό μέρος της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων του ΕΔ έχει μεταβιβαστεί στην Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ), με σκοπό τη γενικότερη ανάπτυξή τους και την επαύξηση της αξίας τους. Άμεση θυγατρική της είναι και το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), το οποίο προωθεί την υλοποίηση των ιδιωτικοποιήσεων με στόχο, μεταξύ άλλων, και την απομείωση του δημόσιου χρέους. Η παρακολούθηση των εσόδων από τις ανωτέρω αποκρατικοποιήσεις πραγματοποιείται από τη Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού (ΜΑΔΚΑΕΣ), στις αρμοδιότητες της οποίας περιλαμβάνεται και η αποτελεσματική διαχείριση των κινητών αξιών του ΕΔ προς τον σκοπό της επίτευξης του μέγιστου δημοσιονομικού οφέλους.

5.1. Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ)

Η ΕΕΣΥΠ από την ίδρυσή της, και ακόμη περισσότερο από τις αρχές του 2018, οπότε και της μεταβιβάσθηκε σημαντικός αριθμός Δημόσιων Επιχειρήσεων, αποτελεί τον φορέα της ενιαίας διαχείρισης ενός σημαντικού μέρους των περιουσιακών στοιχείων του Ελληνικού Δημοσίου (ΕΔ). Στο χαρτοφυλάκιο της έχουν ενταχθεί δημόσιες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κομβικούς τομείς της εθνικής οικονομίας καθώς και σημαντικός αριθμός ακινήτων της ιδιωτικής περιουσίας του ΕΔ, ο οποίος είναι ικανός να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την επίτευξη τοπικών ή ευρύτερων οικονομιών κλίμακας με στόχο τη γενικότερη ανάπτυξη.

Η ΕΕΣΥΠ έχει αναλάβει σημαντικό ρόλο, αφενός ως προς τη βελτίωση της λειτουργίας των δημόσιων επιχειρήσεων και την ενίσχυση της αποδοτικότητάς τους και αφετέρου ως προς τη δημιουργία πόρων, οι οποίοι θα κατευθύνονται σε επενδύσεις. Ειδικότερα, η σταδιακή δημιουργία εσόδων, μέσω της εφαρμογής της μερισματικής και επενδυτικής πολιτικής, θα διοχετεύσει κεφάλαια για επενδύσεις στην ελληνική οικονομία ή στις θυγατρικές της ΕΕΣΥΠ, ώστε η εταιρεία να συνεισφέρει στη δημιουργία ενός νέου, βιώσιμου και σύγχρονου παραγωγικού μοντέλου ανάπτυξης, με συνεχώς βελτιούμενους οικονομικούς και κοινωνικούς δείκτες. Παράλληλα, εστιάζει στην επίλυση θεμάτων αλλά και στον εντοπισμό ευκαιριών που θα επιτρέψουν τη μακροχρόνια ανάπτυξή τους. Σε αυτήν την αποστολή της ΕΕΣΥΠ πρέπει να προστεθεί και ο έμμεσος ρόλος της στην αναπτυξιακή προσπάθεια, καθώς η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων επιχειρήσεων θα έχει θετικό αντίκτυπο στις επενδυτικές και καταναλωτικές αποφάσεις του ιδιωτικού τομέα καθώς και σε άλλα κρίσιμα μεγέθη, όπως η ιδιωτική κατανάλωση, η απασχόληση και η εν γένει ανταγωνιστικότητα και η μεγαλύτερη εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας. Στόχος της ΕΕΣΥΠ είναι να λειτουργεί ως ενεργός μέτοχος, ώστε να αποτελεί μοχλό ανάπτυξης για τον απαραίτητο εκσυγχρονισμό και ψηφιακό μετασχηματισμό των συμμετοχών και θυγατρικών της.

5.1.1. Οικονομικές επιδόσεις 2023

Το 2023 αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό έτος για την ΕΕΣΥΠ, καθώς προετοιμάζονται και υλοποιούνται μία σειρά από δράσεις με σημαντικό αναπτυξιακό αντίκτυπο. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

- το έργο αποτίμησης της αξίας των θυγατρικών και των συμμετοχών της, που είναι σε εξέλιξη,

- ο προγραμματισμός της ολοκλήρωσης του διαγωνισμού για το αεροδρόμιο της Καλαμάτας (1ο τρίμηνο 2024) σε συνδυασμό με τις διαδικασίες αξιοποίησης και των υπόλοιπων περιφερειακών αεροδρομίων και
- ο στρατηγικός μετασχηματισμός της εταιρείας Ελληνικές Αλυκές ΑΕ, μέσα από την εφαρμογή ενός καθοριστικής σημασίας αναπτυξιακού πλάνου, το οποίο θα ενισχύσει περαιτέρω την ονομαστική, παραγωγική και αναπτυξιακή αξία της εταιρείας, ώστε σε επόμενο στάδιο να προσελκύσει έναν στρατηγικό επενδυτή.

Στο μέτωπο της εταιρικής διακυβέρνησης, το νέο νομοθετικό πλαίσιο αποτελεί ουσιαστική μεταρρύθμιση με την οποία ολοκληρώνεται ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των δημόσιων εταιρειών. Παράλληλα, επιτρέπει στην ΕΕΣΥΠ να ασκεί αποτελεσματικότερα τον ρόλο της ως ενεργού μετόχου.

Η ΕΕΣΥΠ έχει από την τρέχουσα χρονιά ουσιαστικό λόγο στην έγκριση των επιχειρησιακών σχεδίων των θυγατρικών της, αλλά και στην καθιέρωση ομιλικής πολιτικής, η οποία στοχεύει στον εξορθολογισμό των δαπανών με σαφώς καθορισμένους και δεσμευτικούς στόχους, διαφάνεια και λογοδοσία.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η τριετής εταιρική συμφωνία (Enterprise Agreement) της ΕΕΣΥΠ με τις εταιρείες Microsoft και BYTE Computer, η οποία βρίσκεται σε ισχύ από τον Μάιο 2023. Αντικείμενο της συμφωνίας είναι η παροχή αδειών χρήσης λογισμικού και συνδρομών σε διαδικτυακές υπηρεσίες της Microsoft καθώς και η παροχή τεχνικής υποστήριξης και εκπαίδευσης για τα προϊόντα και τις λύσεις της Microsoft προς τις εταιρείες του χαρτοφυλακίου της ΕΕΣΥΠ. Η BYTE Computer έχει αναλάβει την υλοποίηση της συμφωνίας, με προϋπολογισμό 5,3 εκατ. ευρώ (πλέον ΦΠΑ). Η εν λόγω συμφωνία αξιοποιεί οικονομίες κλίμακας, μέσω της ομαδοποιημένης προμήθειας, μειώνοντας το κόστος αγοράς και το συνολικό κόστος ιδιοκτησίας περίπου κατά 25% σε επίπεδο τριετίας, εξασφαλίζοντας εξοικονόμηση πόρων της τάξεως του 1,4 εκατ. ευρώ σε τρέχουσες τιμές. Αυτό επιτρέπει ευνοϊκότερη τιμολόγηση, καλύτερη ποιότητα υπηρεσιών και απλοποιημένη παρακολούθηση των αδειών λογισμικού σε όλες τις εταιρείες χαρτοφυλακίου.

5.1.2. Προοπτικές 2024

Με δεδομένη την αναμενόμενη επιτάχυνση της οικονομικής μεγέθυνσης στο 2,9% το 2024, η ΕΕΣΥΠ επιδιώκει να αποτελέσει πυλώνα σταθερότητας και παράγοντα ανάπτυξης. Αναλαμβάνοντας μία σειρά από πρωτοβουλίες, υλοποιώντας θεσμικές μεταρρυθμίσεις, ως ενεργός μέτοχος και ολοκληρώνοντας τον στρατηγικό μετασχηματισμό, μετατρέπεται σταδιακά σε ένα Sovereign Wealth Fund, σύμφωνα με τα πρότυπα του εξωτερικού και αυξάνει το αναπτυξιακό της αποτύπωμα.

Η αναδιάρθρωση των ΕΛΤΑ, με γνώμονα την αναβάθμιση των υπηρεσιών προς τον πολίτη, ο μετασχηματισμός των αστικών συγκοινωνιών της Αττικής σε μία διαδικασία πράσινης και βιώσιμης μετάβασης, η καταγραφή και η αξιοποίηση του χαρτοφυλακίου ακινήτων της ΕΤΑΔ, η αξιοποίηση των 22+1 περιφερειακών αεροδρομίων σε όλη την Ελλάδα, η αναβάθμιση της ΔΕΘ μέσω της ανάπλασης και η ανάπτυξη της Διώρυγας της Κορίνθου αποτελούν απτά παραδείγματα συνεισφοράς στο αναπτυξιακό μοντέλο.

Πίνακας 5.1.: Μετοχολόγιο Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας ΑΕ (ΕΕΣΥΠ) - (ημερομηνία αναφοράς 30.06.2023)

ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΕΣΥΠ	Ποσοστό ΕΕΣΥΠ επί του ΜΚ (%)
Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού ΑΕ (ΔΕΗ)	382.000.000	130.349.860	34,123
Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης ΑΕ (ΕΥΑΘ) (μεταβιβάστηκε 03.08.2023)*	36.300.000	18.150.001	50% + 1 μετοχή
Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτευούσης ΑΕ (ΕΥΔΑΠ) (μεταβιβάστηκε 03.08.2023)*	106.500.000	53.250.001	50% + 1 μετοχή
Folli Follie ΑΕ ¹	66.948.210	643.887	0,96
ΜΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας ΕΕΣΥΠ (σε ευρώ)	Ποσοστό ΕΕΣΥΠ επί του ΜΚ (%)
Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου ΑΕ (ΕΤΑΔ)	309.050.000	309.050.000	100
Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου ΑΕ (ΤΑΙΠΕΔ)	30.000.000	30.000.000	100
Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) ²	42.163.557.748	42.163.557.748	100
Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών ΑΕ (ΟΑΣΑ)	1.994.937.035	1.994.937.035	100
Ανώνυμος Εταιρεία Διώρυγας Κορίνθου ΑΕ (ΑΕΔΙΚ)	11.818.950	11.818.950	100
Ελληνικά Ταχυδρομεία ΑΕ (ΕΛΤΑ)	40.000.000	40.000.000	100
Οργανισμός Κεντρικών Αγορών και Αλιείας ΑΕ (ΟΚΑΑ)	37.667.065	37.667.065	100
Κεντρική Αγορά Θεσσαλονίκης ΑΕ (ΚΑΘ)	18.953.760	18.953.760	100
Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης Ηεlexpo ΑΕ (ΔΕΘ Ηεlexpo)	136.747.600	136.747.600	100
Ελληνικές Αλυκές ΑΕ ³	6.966.167	5.572.933	80
ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ	42.149.200	42.149.200	100
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	75.000.000	25
ΕΤΒΑ Βιομηχανικές Περιοχές ΑΕ	191.155.200	66.904.320	35
Συμμετοχές 5G ΑΕ	100.000	100.000	100

* Με το άρθρο 64 του ν.5045/2023 (Μεταβίβαση μετοχών της ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ από την ΕΕΣΥΠ στο ΕΔ) προβλέφθηκε ότι το σύνολο των μετοχών κυριότητας της ΕΕΣΥΠ στις ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ μεταβιβάζεται στο ΕΔ. Η μεταβίβαση των μετοχών ολοκληρώθηκε στις 03.08.2023.

¹ Προέρχεται από τη συμμετοχή του ΕΔ στην εταιρεία Καταστήματα Αφορολόγητων Ειδών ΑΕ.

² Το αναφερόμενο ποσό για το ΤΧΣ αφορά στο καταβληθέν κεφάλαιο και όχι σε μετοχικό κεφάλαιο. Η ΕΕΣΥΠ δεν έχει ουσιαστικά εξουσίες σχετικά με το ΤΧΣ, καθώς οι αποφάσεις για την υλοποίηση της αποστολής και του σκοπού του λαμβάνονται αποκλειστικά από τα όργανα διοίκησής του. Επιπλέον, τα όργανα διοίκησης του ΤΧΣ δεν επιλέγονται από την ΕΕΣΥΠ.

³ Το ποσοστό της συμμετοχής της ΕΕΣΥΠ αυξήθηκε από 55,19% σε 80% σε συνέχεια της από 18.05.2023 σύμβασης πώλησης και αγοράς και μεταβίβασης μετοχών μεταξύ της ΕΕΣΥΠ και της Κ.Ε. Καλαμαράκης ΑΕΒΕ - ΚΑΛΑΣ ΑΕ, βάσει της οποίας η ΕΕΣΥΠ εξαγόρασε με τίμημα 3 εκατ. ευρώ κοινές ονομαστικές μετοχές από τον μέτοχο μειοψηφίας (αριθμός μετοχών 1.087.063).

Έργα που εντάσσονται στο τριετές Στρατηγικό Σχέδιο αναβάθμισης και μετασχηματισμού της ΕΕΣΥΠ (2022 - 2024), όπως αυτό έχει εγκριθεί από τον Μοναδικό της Μέτοχο, προσφέρουν σε συνδυασμό με τις μεταρρυθμίσεις στο σύνολο των θυγατρικών της ένα νέο μοντέλο και αποτελούν παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών για ολόκληρο τον δημόσιο τομέα και την οικονομία ευρύτερα.

5.2. Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ)

Το πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων είναι ένα φιλόδοξο πρόγραμμα αξιοποίησης της περιουσίας του ΕΔ. Ο κύριος στόχος του προγράμματος είναι η προσέλκυση σημαντικών διεθνών και εσωτερικών ροών κεφαλαίου, ενισχύοντας την αξία της δημόσιας περιουσίας και διασφαλίζοντας την αξιοποίησή της, μέσα από διαγωνιστικές διαδικασίες υψηλών προδιαγραφών και διαφάνειας. Στόχος των επενδύσεων είναι: α) η συνεισφορά τους στον οικονομικό εξορθολογισμό και στη δημιουργία αξίας στην ελληνική οικονομία και β) η τροφοδότηση της βιώσιμης και διαρκούς οικονομικής ανάπτυξης της χώρας. Το «άνοιγμα» τομέων της αγοράς που πραγματοποιείται μέσω του προγράμματος συμβάλλει, μεταξύ άλλων, στη

δημιουργία νέων και ποιοτικών θέσεων εργασίας, στην αύξηση των επενδύσεων, στη βελτίωση της εξωστρέφειας και ανταγωνιστικότητας βασικών τομέων της ελληνικής οικονομίας, ενώ η συνολικότερη προώθηση του προγράμματος δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον εδραίωσης και ενίσχυσης της αξιοπιστίας της χώρας στο εξωτερικό. Η αξιοποίηση επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων από τον ιδιωτικό τομέα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη για την ελληνική οικονομία, που περιλαμβάνουν:

- την άμεση μείωση του δημόσιου χρέους,
- τη μείωση - εξάλειψη των οικονομικών υποχρεώσεων και της οποιασδήποτε μορφής κρατικής χρηματοδότησης καθώς και τη συνεπακόλουθη μείωση των ελλειμμάτων του προϋπολογισμού,
- το «άνοιγμα» των αγορών και την ενίσχυση του ανταγωνισμού,
- την εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας,
- την αναδιοργάνωση, εκσυγχρονισμό και αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του ΕΔ, που θα ενισχύσουν την οικονομική δραστηριότητα της χώρας και ιδιαίτερα της περιφέρειας, οδηγώντας στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, νέα φορολογικά έσοδα και καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες,
- την προσέλκυση επενδύσεων και τη δημιουργία καινοτόμων έργων, τα οποία θα συμβάλλουν περαιτέρω στην ανάκαμψη και στη βιώσιμη, μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας καθώς και στην αναβάθμιση κρίσιμων κλάδων, όπως οι υποδομές, οι μεταφορές, η ενέργεια και ο τουρισμός,
- την εισαγωγή νέων και επενδυτικά ελκυστικών μηχανισμών ανάπτυξης του τουριστικού προϊόντος (Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίου Ακινήτου/ΕΣΧΑΔΑ, Ειδικό Σχέδιο Χωρικής Ανάπτυξης Στρατηγικών Επενδύσεων/ΕΣΧΑΣΕ κ.λπ.) και
- τη συνδρομή στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου, σταθερού, αποτελεσματικού και λειτουργικού ρυθμιστικού και κανονιστικού πλαισίου επενδύσεων.

Το ΤΑΙΠΕΔ επιδιώκει να διαμορφώσει τις καλύτερες δυνατές προϋποθέσεις που θα συμβάλλουν στη μεγιστοποίηση των ωφελειών για το ΕΔ.

Περαιτέρω, με τον ν.4804/2021 (Α' 90) ο σκοπός του Ταμείου επεκτάθηκε στην αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων ΝΠΔΔ με την ωρίμανση και επιτάχυνση συμβάσεων στρατηγικής σημασίας που έχουν ενταχθεί στο «Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας». Για την υλοποίηση του στόχου αυτού δημιουργήθηκε στο Ταμείο μία νέα διακριτή μονάδα, η Μονάδα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας (Project Preparation Facility - PPF).

Ένα ευρύ χαρτοφυλάκιο περιουσιακών στοιχείων έχει μεταφερθεί στο ΤΑΙΠΕΔ από τη σύστασή του (01.07.2011) και μετά. Τα περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν στο ΤΑΙΠΕΔ έως σήμερα κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- **υποδομές**, στις οποίες εντάσσονται μαρίνες, λιμάνια, αεροδρόμια, αυτοκινητόδρομοι κ.λπ.,
- **ενέργεια**, στην οποία εντάσσονται περιουσιακά στοιχεία των κλάδων διανομής - αποθήκευσης αερίου, διύλισης πετρελαίου, παραγωγής ηλεκτρισμού (HELLENiQ ENERGY - πρώην ΕΛΠΕ, ΔΕΗ, ΔΕΠΑ),
- **μετοχές εταιρειών**, όπως των ΟΛΠ και ΟΛΘ, της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, της Ελληνικής Εταιρείας Συντήρησης Σιδηροδρομικού Τροχαίου Υλικού (ΕΕΣΣΤΥ), των ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ, του ΟΠΑΠ κ.λπ.,
- **λοιπά περιουσιακά στοιχεία**, στα οποία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων, οι άδειες εκμετάλλευσης των κρατικών λαχείων και χρήσης ραδιοσυχνοτήτων κ.λπ. και

- **επιλεγμένα ακίνητα του ΕΔ:** επισημαίνεται ότι το ΤΑΙΠΕΔ υλοποιεί ένα ευρύ πρόγραμμα αξιοποίησης της ιδιωτικής ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου. Για το σύνολο των ακινήτων που έχουν περιέλθει στο ΤΑΙΠΕΔ στο παρελθόν και για εκείνα που παραμένουν στο χαρτοφυλάκιο του, σύμφωνα με το παράρτημα Γ του ν.4389/2016 (Α' 94), απαιτείται συνήθως μία μακρά περίοδος ενεργειών νομικής και τεχνικής ωρίμανσης, ώστε να είναι εφικτή η έναρξη της διαδικασίας αξιοποίησης. Σημαντικά έσοδα προήλθαν από έναν μεγάλο αριθμό ακινήτων μέχρι σήμερα, ενώ μετά το 2016 παρέμειναν στο ΤΑΙΠΕΔ περί τα 87 ακίνητα (ή clusters ακινήτων). Εξ αυτών ήδη έχουν αξιοποιηθεί τα 55, ενώ σήμερα βρίσκονται σε διαγωνιστική διαδικασία και σε ώριμη φάση προς αξιοποίηση άλλα 19.

Παράλληλα, στη Μονάδα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας (PPF), η 1η, 2η, 3η και 4η Συνεδρίαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας ανέθεσε τα κάτωθι έργα Στρατηγικής Σημασίας. Τα εν λόγω έργα έχουν ενταχθεί στο «Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας» (Πίνακας 5.2.).

Πίνακας 5.2.: Έργα ενταγμένα στο «Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας»		
α/α	Φορέας Χρηματοδότησης - Δικαιούχος	Έργο
1	Υπουργείο Υγείας - Πρωτοβάθμια Υγεία	Μεταρρύθμιση πρωτοβάθμιας φροντίδας Υγείας
2	Υπουργείο Υγείας - Δευτεροβάθμια Υγεία	Υγειονομική υποδομή - Ανακαίνιση και αναβάθμιση υποδομής Νοσοκομείων ΕΣΥ
3	Υπουργείο Δικαιοσύνης	Αναβάθμιση υποδομών απονομής Δικαιοσύνης Πρωτοδικείο Αθηνών (Φάση 1 - Υποβολή για εκπόνηση ΣΔΙΤ και Φάση 2 - Κατασκευή Νέου Κτηρίου)
4	Υπουργείο Ανάπτυξης	α) Δημιουργία - επέκταση - αναβάθμιση των Ερευνητικών Κέντρων Εποπτείας ΓΓΕΚ β) Οριζόντια Τεχνική Υποστήριξη του Υπουργείου για τις εξής εννέα δράσεις 16703, 16711, 16634, 16624, 16618, 16654, 16621, 16593, 16543 γ) Νέα Βιομηχανικά Πάρκα (Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας) δ) Καταπολέμηση του παραεμπορίου και προστασία πνευματικών δικαιωμάτων ε) Δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος (Στρατηγικές Επενδύσεις)
5	Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού	Συντήρηση και ενεργειακή επέκταση του ΟΑΚΑ
6	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	α) Πρόγραμμα Προστασίας Δασών Antinero I και Antinero II β) Πρόγραμμα Αναδασώσεων
7	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	Μετεγκατάσταση του Συγκροτήματος των Καταστημάτων Κράτησης Κορυδαλλού
8	Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας	Εθνικό Πρόγραμμα Πολιτικής Προστασίας «ΑΙΓΙΣ» - Οριζόντια Τεχνική Υποστήριξη για τις Δράσεις 16909, 16910, 16911, 16912
9	Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη	Μετεγκατάσταση καταστημάτων κράτησης Ιωαννίνων και Χαλκίδας
10	Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	Υλοποίηση Υποδομών για την προσαρμογή των θεσμοθετημένων θαλάσσιων συνοριακών σημείων διέλευσης στη Συνθήκη Schengen
11	Υπουργείο Υγείας	Κτίριο Γονιδιακών - Κυτταρικών Θεραπειών και Εργαστηρίων Αιματολογικής Κλινικής του Νοσοκομείου «Γ. Παπανικολάου»
12	Υπουργείο Υγείας	Ίδρυση Κέντρου Ακτινοθεραπείας στο Γενικό Νοσοκομείο Νοσημάτων Θώρακος Αθηνών «Η Σωτηρία»
13	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών	Οδικός χάρτης για την αξιοποίηση του πρώην Αεροδρομίου «Νίκος Καζαντζάκης»

Πίνακας 5.2.: Έργα ενταγμένα στο «Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας»		
α/α	Φορέας Χρηματοδότησης - Δικαιούχος	Έργο
14	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	α) Ενεργειακές κοινότητες ΟΤΑ για ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά β) Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στη βιομηχανία
15	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	Κυβερνητικό πάρκο «Ανδρέας Λεντάκης» (ΣΔΙΤ)
16	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	Μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων ΕΑΣ Υμηττού
17	Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	Αναβάθμιση υποδομών λιμένος Αλεξανδρούπολης: Αποκατάσταση βαθών στη λιμενολεκάνη και στον διάυλο ναυσιπλοΐας - Οδική σύνδεση με νέα Περιφερειακή Οδό
18	Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	α) Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥΔΑΜ) β) Ανάπτυξη Δικτύου ειδικών κέντρων ανάπτυξης δεξιοτήτων και απασχόλησης για ανέργους, εργαζόμενους, αυτοαπασχολούμενους και εν δυνάμει νέους επιχειρηματίες για τις περιοχές ΔΑΜ
19	Δήμος Φυλής	Μετεγκατάσταση μεταφορικών επιχειρήσεων Ελαιώνα σε ακίνητο του Δήμου Φυλής
20	Περιφέρεια Αττικής	Αθηναϊκή Ριβιέρα - Κατασκευή ποδηλατόδρομου
21	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης	Ανακαίνιση των κτηρίων των ΕΠΑΣ για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και της χωρικής λειτουργικότητας
22	ΓΑΙΑΟΣΕ ΑΕ	Αξιοποίηση πρώην Στρατοπέδου Γκόνου
23	ΣΧΙΣΤΟ ΑΕ	Ανάπτυξη, αξιοποίηση και διαχείριση κτήματος του Σχιστού/Σκαρμαγκά

Κατά την 5η Συνεδρίαση της Κυβερνητικής Επιτροπής (Οκτώβριος 2023) προβλέπεται να συμβασιοποιηθούν το έτος 2024 τα κάτωθι έργα (Πίνακας 5.3.).

Πίνακας 5.3.: Έργα που θα συμβασιοποιηθούν κατά το έτος 2024		
α/α	Φορέας Χρηματοδότησης - Δικαιούχος	Έργο
1	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας	α) Πρόγραμμα Προστασίας Δασών - Antinero III β) «Αλλάζω Συσκευή» γ) Εξοικονόμηση ενέργειας σε επιχειρήσεις - φωτοβολταϊκά με μπαταρίες στις επιχειρήσεις ¹ δ) Έξυπνες περιβαλλοντικές και πολιτιστικές υποδομές (smart infrastructure)
2	Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής	α) Ανέγερση νέου Σταθμού Επιβατών στον λιμένα της Σούδας β) Εκβάθυνση διαύλου και λιμενολεκάνης λιμένα Στυλίδας - επέκταση προβλήτα και κρηπίδωμάτων λιμένα Στυλίδας γ) Εγκατάσταση και λειτουργία κώδικα ISPS για την Ασφάλεια των Πλοίων και Λιμενικών Εγκαταστάσεων - περιφράξεις, κάμερες, εγκατάσταση πληροφοριακών συστημάτων
3	Υπουργείο Εσωτερικών	Αναβάθμιση των εθνικών χερσαίων Συνοριακών Σημείων Διέλευσης

¹ Τροποποίηση 3ης Απόφασης Κυβερνητικής Επιτροπής ως προς τον τίτλο έργου «Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας στη βιομηχανία».

Τα έσοδα από τα ανωτέρω έργα, που θα ανέλθουν σε 0,5% επί του προϋπολογισμού τους, θα διατεθούν για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της μονάδας (PPF).

Κατά τη λειτουργία του ΤΑΙΠΕΔ από το 2011 έως και το 2023:

- υλοποιήθηκαν 59 έργα με την υποβολή δεσμευτικών προσφορών, συνολικής αξίας 14.910,2 εκατ. ευρώ,

- **εισπράχθηκαν** έσοδα (σε ταμειακή βάση) από ολοκληρωμένες συναλλαγές, συνολικής αξίας **8.478,6 εκατ. ευρώ** (Πίνακας 5.6.).

Σημειώνεται πως η διαφορά των **6.431,6** εκατ. ευρώ έγκειται αφενός, σε προγραμματισμένη κατανομή δόσεων για έργα, στα οποία το οικονομικό κλείσιμο έχει ήδη γίνει και αφετέρου, σε έργα για τα οποία υπάρχει δεσμευτική προσφορά και το οικονομικό κλείσιμο αναμένεται σε επόμενο χρόνο.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι πέραν του συνολικού τιμήματος που καταβάλλεται για ένα περιουσιακό στοιχείο, οι επενδυτές, ανάλογα με το είδος της συναλλαγής και εφόσον το επιτρέπει η φύση του περιουσιακού στοιχείου, δεσμεύονται σε ένα ελάχιστο ύψος **επενδυτικών και αναπτυξιακών προγραμμάτων**.

Ειδικότερα το 2023:

- εισπράχθηκαν 166,65 εκατ. ευρώ, της 2ης δόσης του πιστούμενου τιμήματος για την απόκτηση του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της «Ελληνικό ΑΕ»,
- ανακηρύχθηκε ο προτιμητέος επενδυτής (ΓΕΚ - ΤΕΡΝΑ), ο οποίος προσέφερε τίμημα ύψους 3,27 δισ. ευρώ για την ανάθεση 25ετούς σύμβασης παραχώρησης υπηρεσιών για τη χρηματοδότηση, λειτουργία, συντήρηση και εκμετάλλευση της Αττικής Οδού,
- μεταβιβάστηκε η κυριότητα στον προτιμητέο επενδυτή της πρώην αμερικανικής βάσης Γουρνών στην Κρήτη, έναντι τιμήματος 42,24 εκατ. ευρώ,
- ολοκληρώθηκε η υπογραφή της Σύμβασης Παραχώρησης και ακολούθως η μεταβίβαση του 67% του Οργανισμού Λιμένος Ηγουμενίτσας, έναντι συνολικού τιμήματος 84,17 εκατ. ευρώ.

Είναι σε εξέλιξη εντός του 2023, σε διάφορες φάσεις ολοκλήρωσης, οι εξής διαγωνισμοί:

- υποπαραχώρηση σταθμού πολλαπλών χρήσεων στον λιμένα Φίλιππος Β' του Οργανισμού Λιμένος Καβάλας,
- πώληση μετοχών του Οργανισμού Λιμένος Ηρακλείου,
- πώληση μετοχών του Οργανισμού Λιμένος Βόλου,
- υποπαραχώρηση της μαρίνας Mega Yacht - Κέρκυρας του Οργανισμού Λιμένος Κέρκυρας,
- παραχώρηση της μαρίνας Αργοστολίου,
- παραχώρηση της μαρίνας Πύλου,
- παραχώρηση της Αττικής Οδού,
- παραχώρηση της Εγνατίας Οδού,
- πώληση μετοχών του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών ΑΕ (ΤΑΙΠΕΔ 30%),
- πώληση μετοχών ΔΕΠΑ Εμπορίας ΑΕ (ΤΑΙΠΕΔ 65%),
- πώληση μετοχών της HELLENiQ ENERGY SA - πρώην ΕΛΠΕ (ΤΑΙΠΕΔ 35,5%),
- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ 10 (E-AUCTION X) (43 ακίνητα),
- μακροχρόνια μίσθωση Ολυμπιακού Κέντρου Μαρκόπουλου,
- πώληση πρώην εργοταξιακών χώρων του έργου ζεύξης Ρίο - Αντίρριο ΑΒΚ 314,
- πώληση ακινήτου στη θέση Βερβερόντα στο Πόρτο Χέλι,
- πώληση ακινήτου στη θέση Σάνη Χαλκιδικής,
- πώληση ακινήτου στη Νέα Ηράκλεια Χαλκιδικής (ΑΒΚ 254),
- μίσθωση ακινήτου κάμπινγκ Καμμένων Βούρλων - Κονιαβίτη,
- μίσθωση ακινήτου ακτή και κάμπινγκ Αγίας Τριάδας,

- μίσθωση ακινήτου ακτή και κάμπινγκ Ποσειδίου Κασσάνδρας,
- μίσθωση ακινήτου ιαματικής πηγής Καμμένων Βούρλων - Λουτρόπολης,
- μίσθωση ακινήτου ιαματικής πηγής Θερμοπυλών,
- μίσθωση ακινήτου ιαματικής πηγής Υπάτης και
- μίσθωση χιονοδρομικού κέντρου Βασιλίτσας.

Τέλος, βρίσκεται σε προπαρασκευή και η ωρίμανση των διαγωνιστικών διαδικασιών παραχώρησης/υποπαραχώρησης των παρακάτω:

- **περιφερειακών λιμένων και μαρινών:** μαρίνα Ιτέας, Σκιάθου, Μανδρακίου Ρόδου, υποπαραχώρηση μαρίνας Λευκίμμης και Ημερολιάς του Οργανισμού Λιμένος Κέρκυρας κ.λπ.,
- λοιπών ακινήτων που εμπεριέχονται στο χαρτοφυλάκιο του ΤΑΙΠΕΔ, όπως είναι τα τουριστικά ακίνητα με ιαματικές πηγές κ.λπ.

Τα συνολικά έσοδα για το **2024**, τα οποία αναμένεται να πραγματοποιηθούν από το ΤΑΙΠΕΔ, ανέρχονται σε **5.770,7 εκατ. ευρώ**, όπως παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες (Πίνακας 5.4. και Πίνακας 5.6.).

Πίνακας 5.4.: Στόχος εσόδων 2024* (σε εκατ. ευρώ)		
1	Προσδοκώμενα έσοδα από διαγωνισμούς, για τους οποίους έχουν υποβληθεί δεσμευτικές προσφορές, με αναμενόμενη πρώτη εκταμίευση το 2024	4.751,0
2	Έσοδα από καταβολές δόσεων, ολοκληρωμένων συναλλαγών προηγούμενων ετών	45,2
3 (1+2)	Σύνολο	4.796,2
4	Προβλεπόμενα έσοδα από διαγωνισμούς έργων, οι οποίοι αναμένεται να ολοκληρωθούν το 2024	974,5
5 (3+4)	Σύνολο εσόδων 2024	5.770,7

* σε ταμειακή βάση

Πίνακας 5.5.: Προβολή τριμηνιαίων εσόδων (σε εκατ. ευρώ)

	2023					Σύνολο 2023	2024				Σύνολο 2024
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1		Q2	Q3	Q4		
Έσοδα ανά τρίμηνο	27,1	186,4	7,4	185,5	406,4	7,8	1.455,7	121,4	4.185,8	5.770,7	
ΕΤΑΙΡΙΚΑ & ΥΠΟΔΟΜΕΣ											
Μετοχές ΟΠΑΠ 3% +1%			3,0		3,0					0,0	
Δικαιώματα Συχνότητων (Κινητή Τηλεφωνία)				7,1	7,1				7,1	7,1	
Περιφερειακά Αεροδρόμια	2,8			24,5	27,3		24,9			24,9	
Διεθνές Αεροδρόμιο Αθηνών		18,9		67,6	86,5					0,0	
ΕΛΠΕ Μερίσματα					0,0					0,0	
ΔΕΠΑ Υποδομών					0,0					0,0	
ΟΛΠ Τόκοι και Μερίσματα					0,0					0,0	
Μαρίνα Χίου					0,0					0,0	
Μαρίνα Αλίμου	1,5				1,5	0,8				0,8	
Ηγουμενίτσα				84,2	84,2					0,0	
Ηράκλειο					0,0		80,0			80,0	
Βόλος					0,0			51,0		51,0	
ΕΓΝΑΤΙΑ					0,0		1.350,0			1.350,0	
Αττική Οδός					0,0				3.270,0	3.270,0	
Έργα σε στάδιο προετοιμασίας					0,0			67,0	890,1	957,1	
Σύνολο Εταιρικών & Υποδομών	4,3	18,9	3,0	183,4	209,6	0,8	1.454,9	118,0	4.167,2	5.740,9	
ΑΚΙΝΗΤΑ											
Κασσιώπη	0,3				0,3					0,0	
E-auction I - X		0,8	4,4	1,1	6,3		0,8	3,4	1,2	5,4	
Αγορά Μοδιάνο Θεσσαλονίκης	0,4		-		0,4					0,0	
Ελληνικό		166,7			166,7					0,0	
Castello Bibelli	1,0				1,0					0,0	
Ταύρος			-	1,0	1,0					0,0	
Γούρνες - Ηράκλειο	21,1				21,1	7,0				7,0	
Λοιπά ακίνητα σε στάδιο προετοιμασίας			-		0,0				17,4	17,4	
Σύνολο Ακινήτων	22,8	167,5	4,4	2,1	196,8	7,0	0,8	3,4	18,6	29,8	

Πηγή: ΤΑΙΠΕΔ

Η διαχρονική εξέλιξη των εσόδων από αποκρατικοποιήσεις απεικονίζεται παρακάτω (Πίνακας 5.6., Πίνακας 5.7. και Πίνακας 5.8.).

Πίνακας 5.6.: Έσοδα από αποκρατικοποιήσεις (σε εκατ. ευρώ)

Έργο	Συν. Τμήμα	Καταβε-βλημένο	Οικ. κλείσιμο συν/λής - Α' καταβολή τιμ/τος	Δόσεις/Τέλη Παραχώρησης										
				2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Χορήγηση δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων στις ζώνες των 900 MHz και 1800 MHz	408,3	408,3	2011		34,2	35,1	22,3							
Πώληση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας παιγνιομηχανημάτων (VLTs)	560,0	560,0	2011											
Επέκταση διάρκειας σύμβασης δικαιώματος διεξαγωγής παιγνίων μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και ΟΠΑΠ για 10 χρόνια	375,0	375,0	2011											
Μετοχές ΕΤΕ - ALPHA - ΠΕΙΡΑΙΩΣ	14,7	14,7	2012											
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Λονδίνο, Τασκένδη, Βρυξέλλες)	30,3	30,3	2013											
Πώληση άδειας Κρατικών Λαχείων	190,0	190,0	2013											
Πώληση 33% μετοχών ΟΠΑΠ	652,0	652,0	2013	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Μετοχές ΟΠΑΠ 1%	21,6	21,6	2013											
Εκμίσθωση για 90 έτη του κτηρίου Διεθνούς Κέντρου Ραδιοτηλεόρασης (IBC)	81,0	81,0	2013											
E-AUCTION I	11,0	11,2	2014	8,0	2,0	0,4	0,4	0,3	0,1					
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Ντίσελντορφ)	0,8	0,8	2014	0,8										
Παλιούρι Ψηφιακό Μέρισμα	14,0	14,0	2014	7,0	3,0	2,0	2,0							
Πώληση και επαναμίσθωση επιλεγμένων κτιρίων του Δημοσίου (28 ακίνητα)	388,6	388,6	2014	114,0	189,8	29,6	28,3	26,9						
E-AUCTION II	261,3	261,3	2014	261,3										
E-AUCTION III	1,8	2,0	2015		0,5	0,3	0,3	0,8	0,2					
E-AUCTION III	10,3	10,9	2015		5,5	0,8	2,0	2,1	0,5					
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Βελιγράδι)	2,4	2,4	2015		2,4									
Ξενία Σκιάθου	2,6	2,6	2015		2,6									
Άγιος Ιωάννης	9,6	9,6	2015		9,6									
Αμοιβαίο Ιπποδρομιακό Στοιχείο	40,5	40,5	2015		8,1	12,2	20,2							
Σανατόριο Μάνα	0,8	0,2	2015		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
E-AUCTION IV	0,5	0,5	2015		0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1				
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Νέα Υόρκη, Ουάσιγκτον)	10,6	10,6	2016		10,6									
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Ρώμη, Ερεβάν)	10,2	10,2	2016		10,2									
Πώληση επιλεγμένων κτιρίων εξωτερικού (Λιουμπλιάνα)	0,6	0,6	2016		0,6									
Οργανισμός Λιμένος Πειραιά (51% + 16%)	368,5	368,5	2016		280,5						88,0			
Τόκοι ΟΛΠ		13,5										11,9	1,6	
E-AUCTION VI	18,5	25,0	2016		4,6	3,7	4,5	4,5	4,0	3,7				
Αστήρ Βουλαγαμένης	94,4	94,4	2016		94,4									
Κασσιόπη	23,0	27,0	2016		10,0	3,0	4,0	2,0	2,0	2,0	4,0			
Πώληση 2 Airbus	3,8	3,8	2016		3,8									
Αγορά Μοδιάνο, Θεσσαλονίκη	1,9	1,9	2017		0,4				0,4	0,4	0,4	0,4		
E-AUCTION V	0,8	0,9	2017		0,8			0,1						
Περιφερειακά Αεροδρόμια	2.150,0	1.301,2	2017		1.234,0	16,7	23,2					27,3	24,9	
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	45,0	45,0	2017		45,0									

Πίνακας 5.6.: Έσοδα από αποκρατικοποιήσεις (σε εκατ. ευρώ)

Έργο	Συν. Τμήμα	Καταβε-βλημένο	Οικ. κλείσιμο συν/λής - Α' καταβολή τιμ/τος	Δόσεις/Τέλη Παραχώρησης											
				2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Πώληση Μετοχών ΑΔΜΗΕ	0,4	0,4	2017				0,4								
E-AUCTION VII, VIII	14,8	14,4	2017				1,9	6,0	1,4	2,4	1,7	1,0			
ΟΛΘ (67%)	231,9	231,9	2018					231,9							
ΟΤΕ (5%)	284,0	284,0	2018					284,0							
ΔΕΣΦΑ	251,3	251,3	2018					251,3							
Χορήγηση δικαιωμάτων χρήσεως ραδιοσυχνοτήτων 2018 - 2035	201,5	188,8	2018					166,0			8,6	7,1	7,1		7,1
ΑΙΑ - Επέκταση Σύμβασης	1.131,6	1.131,6	2019							1.131,6					
N. Αφάντου, Ρόδος	15,2	15,2	2019							15,2					
ΕΕΣΣΤΥ	22,0	22,0	2019							22,0					
Μαρίνα Χίου	6,2	0,7	2019								0,7				0,1
Castello Bibelli, Corfu	4,2	4,2	2019								1,6	1,6		1,0	
Πώληση επιλεγμένων κτηρίων εξωτερικού (Πρετόρια)	0,1	0,1	2020								0,1				
Μαρίνα Αλίμου	177,0	30,0	2020							27,8			0,7	1,5	0,8
Αξιοποίηση έκτασης Ελληνικού	915,0	466,7	2021									300,0		166,7	
B. Αφάντου, Ρόδος	26,9	27,1	2021									27,1			
Δικαιώματα Συχνοτήτων (κινητή τηλεφωνία) 5G	279,2	195,9	2021									195,9			
E-AUCTION IX	4,2	11,9	2021										5,2	6,7	5,3
ΕΓΝΑΤΙΑ	1.496,1	0,0	2024												1.350,0
ΔΕΠΑ Υποδομών	476,0	476,0	2022										476,0		
ΔΕΠΑ Υποδομών - τόκοι	40,0	40,1	2022										40,1		
Γούρνες Ηρακλείου (10 ΟΛ) Οργανισμός Λιμένος Ηγουμενίσσας	42,0	21,1	2022											21,1	7,0
(10 ΟΛ) Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου	84,2	84,2	2023											84,2	
(10 ΟΛ) Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου	80,0	0,0	2024												80,0
(10 ΟΛ) Οργανισμός Λιμένος Βόλου	51,0	0,0	2024												51,0
Αττική Οδός	3.270,0	0,0	2024												3.270,0
Ακίνητο Ταύρου	1,0	1,0	2023											1,0	
Έργα σε στάδιο προετοιμασίας		0,0													974,5
Σύνολο υπογεγραμμένων έργων: 59	14.910,2	8.478,6*		394,1	260,8	498,3	1.367,7	997,5	1.203,9	42,1	643,9	539,1	319,9	5.770,7	
Σημείωση: Στα έργα όπου το καταβεβλημένο ποσό ξεπερνά το συνολικό τίμημα, το επιπλέον ποσό αφορά σε τόκους.															
* Τα ποσά που καταβλήθηκαν για τα έτη 2011, 2012 και 2013 ανέρχονται στο ύψος των 1.165,7 εκατ. ευρώ, 5,2 εκατ. ευρώ και 1.040,4 εκατ. ευρώ, αντίστοιχα.															
ΔΙΑΝΟΜΗ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ															
ΟΛΘ				25,5											
ΕΛΠΕ					22,8						10,8	32,5			
ΕΥΑΘ					4,4										
ΕΥΔΑΠ							11,0					5,7			
ΔΕΠΑ						1,2		29,6							
ΟΛ ΠΑΤΡΑΣ										2,0					
ΟΛ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ										3,0					
ΟΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ											4,2				
ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΑΘΗΝΩΝ												4,2	15,0	86,5	
Σύνολο αποθεματικών				25,5	28,4	0,0	11,0	29,6	5,0	8,4	16,5	47,5	86,5	0,0	
Σύνολο εσόδων από αποκρατικοποιήσεις	14.910,17	8.478,60		419,6	289,2	498,3	1.378,7	1.027,1	1.208,9	50,5	660,4	586,6	406,4	5.770,7	

Πίνακας 5.7.: Πλάνο Αποκρατικοποιήσεων (σε εκατ. ευρώ)						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
	Εισπράξεις	Εισπράξεις	Εισπράξεις	Προβλέψεις	Προβλέψεις	Προβλέψεις
Συνολικές εισπράξεις/προβλέψεις	660,38	586,60	406,38	5770,68	173,29	171,50
Σωρευτικό (από το 2020)	665,63	1252,23	1658,61	7429,29	7602,58	7774,08
ΕΤΑΙΡΙΚΑ & ΥΠΟΔΟΜΕΣ						
ΟΠΑΠ 33% μετοχικό κεφάλαιο + 1% μετοχικό κεφάλαιο	3,00	3,00	3,00			
Δικαιώματα Συχνότητων (Κινητή Τηλεφωνία)	8,10	7,10	7,10	7,10		
Δικαιώματα Συχνότητων (Κινητή Τηλεφωνία) 5G	195,90				8,30	8,30
ΕΛΠΕ Μέρισμα	10,80	32,50				
ΕΥΔΑΠ Μέρισμα	5,70					
Περιφερειακά Αεροδρόμια			27,30	24,90	22,90	22,90
ΟΛΠ	99,90	1,60				
ΔΑΑ - επέκταση σύμβασης		15,00	86,50			
Εγνατία				1350,00		
ΔΕΠΑ Υποδομών		516,10				
Ηγουμενίτσα			84,20			
Ηράκλειο				80,00		
Βόλος				51,00		
Μαρίνα Χίου				0,14	0,14	
Μαρίνα Αλίμου		0,70	1,50	0,74	2,75	2,90
Αττική Οδός				3270,00		
Έργα στο στάδιο προετοιμασίας (λοιπά εταιρικά και υποδομές)*				957,10	77,60	80,10
ΑΚΙΝΗΤΑ						
e-auction I - X	5,90	5,42	6,30	5,30	5,30	5,30
Κασσιόπη	2,00	4,00	0,30			
Νότιο Αφάντου						
Βόρειο Αφάντου	27,10					
Ελληνικό	300,00		166,70		45,00	45,00
Αγορά Μοδιάνο (Θεσσαλονίκη)	0,38	0,38	0,38			
Castello Bibelli	1,60	0,80	1,00			
Ταύρος			1,00			
Γούρνες Ηρακλείου			21,10	7,00	7,00	7,00
Έργα στο στάδιο προετοιμασίας (λοιπά ακίνητα)*				17,40	4,30	
Εταιρικά & Υποδομές	323,40	576,00	209,60	5740,98	111,69	114,20
Σωρευτ. Εταιρ. & Υποδομές (από το 2020)	324,90	900,90	1110,50	6851,48	6963,17	7077,37
Ακίνητα	336,98	10,60	196,78	29,70	61,60	57,30
Σωρευτ. Ακίνητα (από το 2020)	340,73	351,33	548,11	577,81	639,41	696,71

Πίνακας 5.8.: Έσοδα προγράμματος αποκρατικοποιήσεων (σε εκατ. ευρώ)												
Εισπράξεις										Εισπράξεις + Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	
2011-2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.170,9	1.040,4	419,6	289,2	498,3	1.378,7	1.027,1	1.208,9	46,3	660,4	586,6	406,4*	5.770,7

Πηγή: ΤΑΙΠΕΔ, Οκτώβριος 2023

Ακολουθεί ο Πίνακας 5.9. με το μετοχολόγιο ΤΑΙΠΕΔ.

Πίνακας 5.9.: Μετοχολόγιο ΤΑΙΠΕΔ (αφορά σε μετοχές κυριότητας ΕΔ που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων και μεταφέρθηκαν με απόφαση της ΔΕΑΑ στο ΤΑΙΠΕΔ, σύμφωνα με τον ν.3986/2011, Α' 152)

Εισηγμένες στο ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΤΑΙΠΕΔ	Ποσοστό ΤΑΙΠΕΔ επί του ΜΚ (%)
HELLENiQ ENERGY (Πρώην Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ) ΕΥΑΘ ΑΕ	305.635.185	108.430.304	35,48
ΕΥΔΑΠ ΑΕ	36.300.000	8.717.999	24,02
ΟΛΘ ΑΕ	106.500.000	12.069.739	11,33
ΟΛΠ ΑΕ	10.080.000	732.594	7,27
ΟΛΠ ΑΕ	25.000.000	1.784.440	7,14
Μη Εισηγμένες στο ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικό μετοχικό κεφάλαιο (σε ευρώ)	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας ΤΑΙΠΕΔ (σε ευρώ)	Ποσοστό ΤΑΙΠΕΔ επί του ΜΚ (%)
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	90.000.000	30,00
ΛΑΡΚΟ	109.327.663	60.337.942	55,19
ΔΕΠΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΕ	17.518.199	11.386.829	65,00
Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (ΟΔΙΕ) ΑΕ (υπό εκκαθάριση)	109.512.066	109.512.066	100,00
Οργανισμός Λιμένος Αλεξανδρούπολης ΑΕ	1.350.000	1.350.000	100,00
Οργανισμός Λιμένος Βόλου ΑΕ	8.190.000	8.190.000	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ελευσίνας ΑΕ	895.400	895.400	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου ΑΕ	1.530.000	1.530.000	100,00
Οργανισμός Λιμένος Καβάλας ΑΕ	7.605.775	7.605.775	100,00
Οργανισμός Λιμένος Κέρκυρας ΑΕ	2.500.206	2.500.206	100,00
Οργανισμός Λιμένος Λαυρίου ΑΕ	303.051	303.051	100,00
Οργανισμός Λιμένος Πατρών ΑΕ	17.389.590	17.389.590	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ραφήνας ΑΕ	864.090	864.090	100,00

Πηγή: ΤΑΙΠΕΔ

Ακολουθούν πίνακες με το μετοχολόγιο του ΕΔ (Πίνακας 5.10., Πίνακας 5.11. και Πίνακας 5.12.).

Πίνακας 5.10.: Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου - Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν.3723/2008 (Α' 250)

Πιστωτικά Ιδρύματα υπο ειδική εκκαθάριση	Προνομιούχες μετοχές (σε ευρώ)
Πανελλήνια Τράπεζα	28.300.000,00
Proton Bank	79.999.995,79
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	224.960.000,00
FBB - Πρώτη Επιχειρηματική Τράπεζα ΑΕ	50.000.000,00
Σύνολο	383.259.995,79

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού - Τμήμα Γ' Διαχείρισης Κινητών Αξιών

Πίνακας 5.11.: Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου - Εισηγμένες στο ΧΑ				
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ	
ΟΤΕ	426.370.025	4.836.227	1,130%	
Τράπεζα Ελλάδος	19.864.886	1.774.088	8,931%	
ΑΤΤΙΚΑ ΑΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	215.805.843	110	0,000%	
ΚΕΚΡΟΨ Α.Ε.	19.804.134	1.888	0,010%	
Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης ΑΕ (ΕΥΑΘ)	36.300.000	18.150.001	50% + 1 μτχ	
Εταιρεία Ύδρευσεως και Αποχετεύσεως Πρωτευούσης ΑΕ (ΕΥΔΑΠ)	106.500.000	53.250.001	50% + 1 μτχ	
Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου - Εισηγμένες σε ξένες αγορές				
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό Ε.Δ.	
TITAN CEMENT INTERNATIONAL SA*	78.325.475	30.464	0,038894%	

* Η εταιρεία TITAN CEMENT INTERNATIONAL SA διαπραγματεύεται σε EURONEXT και ΧΑ.

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού - Τμήμα Γ' Διαχείρισης Κινητών Αξιών

Πίνακας 5.12.: Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου - μη εισηγμένες στο ΧΑ					
Εταιρεία	Συνολικό ΜΚ (σε ευρώ)	ΜΚ κυριότητας του ΕΔ (σε ευρώ)	% ΕΔ επί του ΜΚ	Αρ. ΜΤΧ Δημοσίου	Ονομαστική Αξία ΜΤΧ
ΕΕΣΥΠ (ν.4512/2018, Α' 5)					
Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ ΑΕ)	245.703.000	245.703.000	100,00	140.000 + 1.057.030	1000 + 100
Αμυντικές Βιομηχανίες					
Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ	264.763.548	264.234.021	99,80	66.058.505	4,00
Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ	1.785.697.635	1.784.626.216	99,94	1.068.638.453	1,67
Συγκοινωνίες					
Ελληνικό Μετρό ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ (πρώην ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ)	6.531.315.902	6.531.315.902	100,00	222.532.058	29,35
Οργανισμός Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης ΑΕ (ΟΣΕΘ)	6.000.000	6.000.000	100,00	12.000	500,00
Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος ΑΕ (ΟΣΕ)	4.799.198.400	4.799.198.400	100,00	47.991.984	100,00
Κτηματικές					
Κτιριακές Υποδομές ΑΕ - ΚΤΥΠ (σγχώνευση ΟΣΚ, ΔΕΠΑΝΟΜ και ΘΕΜΙΣ)	532.032.577	532.032.577	100,00	1	532.032.577,19
Διάφορες					
ΑΕ Εκμεταλλεύσεως Ακινήτων	1.543.868	290.093	18,79	50.983	5,69
ΑΕ Μονάδων Υγείας (ΑΕΜΥ)	12.000.000	12.000.000	100,00	120.000	100,00
ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ ΑΕ	120.841.000	1.261	0,00100	742	1,70
Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ - ΜΠΕ) ΑΕ	5.820.170	5.820.170	100,00	1	5.820.170,45
Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας ΑΕ	60.000	60.000	100,00	1.000	60,00
Ανάπλαση Αθήνας ΑΕ	10.050.000	10.050.000	100,00	100.500	100,00
ΑΕ Βιομηχανικής Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Εργαστηριακών δοκιμών, Πιστοποίησης και Ποιότητας ΑΕ (ΕΒΕΤΑΜ) ΑΕ (σγχώνευση με ΕΚΕΠΥ, ΕΤΑΚΕΙ & ΕΛΟΤ)	6.017.400	5.342.849	88,79	53.428	100,00
Δημόσια Εταιρεία Συμμετοχών Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας ΑΕ (ΔΕΣ ΑΔΜΗΕ) ¹	297.000.000	297.000.000	100,00	1.485	200.000,00
Δημοτική Επιχείρηση Λίμνης Ιωαννίνων ΑΕ	164.736	16.474	10,00	5.280	3,12
Διαχειριστής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης ΑΕ (ΔΑΠΕΕΠ ΑΕ) - (πρώην ΔΕΣΜΗΕ ΑΕ & πρώην ΛΑΓΗΕ ΑΕ)	1.000.000	1.000.000	100,00	10.000	100,00
Διαχειριστής Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου ΑΕ (ΔΕΣΦΑ)	491.265.026	167.030.109	34,00	2.467.939	67,68
ΔΙΟΝΥΣΟΣ Ανώνυμος Γεωργική Βιομηχανική Εμπορική Κτηματική & Τουριστική Εταιρεία	100.232.154	20.754	0,02	839	24,75
Εγνατία Οδός ΑΕ	7.179.243.700	7.179.243.700	100,00	71.792.437	100,00
Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων & Επικοινωνίας (ΕΚΟΜΕ)	84.100	84.100	100,00	841	100,00

Πίνακας 5.12.: Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου - μη εισηγμένες στο ΧΑ

Εταιρεία	Συνολικό ΜΚ (σε ευρώ)	ΜΚ κυριότητας του ΕΔ (σε ευρώ)	% ΕΔ επί του ΜΚ	Αρ. ΜΤΧ Δημοσίου	Ονομαστική Αξία ΜΤΧ
Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων ΑΕ (Elevate Greece ΑΕ)	200.000	200.000	100,00	2.000	100,00
Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΑΕ (ΕΤΕΑΝ πρώην ΤΕΜΠΜΕ)	478.726.700	478.726.700	100,00	4.787.267	100,00
Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων ΑΕ (πρώην ΤΑΝΕΟ ΑΕ)	55.372.450	20.886.488	37,72	417.730	50,00
Ελληνικός Διασθητικός Οργανισμός ΑΕ (ΕΛΔΟ ΑΕ) ²	60.000	60.000	100,00	60	1.000,00
Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Δικαιωμάτων Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου ΑΕ (ΕΕΔΔΠ & ΒΙΕΔ ΑΕ)	45.000.000	45.000.000	100,00	4.500.000	10,00
Ελληνική Εταιρεία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΛΕΔΑΜ ΑΕ)	2.000.000	2.000.000	100,00	20.000	100,00
Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων & Εξωτερικού Εμπορίου ΑΕ - Enterprise Greece Invest & Trade (πρώην Invest in Greece ΑΕ, ΕΛΚΕ)	293.400	293.400	100,00	20.000	14,67
Ελληνική Εταιρεία Εξαγωγικών Πιστώσεων ΑΕ ³	88.040	88.040	100,00	1.000	88,04
Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) ΑΕ	2.000.000	480.000	24,00	6.000	80,00
Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων ΑΕ (ΕΔΕΥΕΠ) ⁴	12.000.000	12.000.000	100,00	120.000	100,00
Ελληνικό Φεστιβάλ ΑΕ	210.000	210.000	100,00	2.100	100,00
Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση - ΕΡΤ ΑΕ	5.000.000	5.000.000	100,00	1	5.000.000,00
Εταιρεία Διαχείρισης Ειδικού Κεφαλαίου ΤΑΠ - ΟΤΕ (ΕΔΕΚΤ ΟΤΕ) ΑΕΠΕΥ	300.000	15.000	5,00	5.000	3,00
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ) ΑΕ	3.000.000	3.000.000	100,00	60.000	50,00
Ιαματικές Πηγές Ελλάδος ΑΕ ⁵	1.500.000	1.500.000	100,00	15.000	100,00
ΚΑΪΡ ΑΕ - Οιονοποιητική Αγροτική & Βιομηχανική Εταιρική Σύμπραξη	576.720	21.694	3,76	17.495	1,24
Κέντρο Τεκμηρίωσης & Κοστολόγησης Νοσοκομειακών Υπηρεσιών ΑΕ (ΚΕΤΕΚΝΥ πρώην Εταιρεία Συστήματος Αμοιβών Νοσοκομείων (ΕΣΑΝ ΑΕ)	1.000.000	1.000.000	100,00	20.000	50,00
Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ)	473.751.300	473.751.300	100,00	4.737.513	100,00
Κλωστές Μπριγιάν	2.275.289	146.181	6,42	49.891	2,93
Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ (σγχώνευση με Ψηφιακές Ενισχύσεις ΑΕ)	7.017.500	7.017.500	100,00	175.000	40,10
Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ	129.140	129.140	100,00	4.400	29,35
Οργανισμός Ανάπτυξης Κρήτης (ΟΑΚ) ΑΕ	532.800	271.728	51,00	91.800	2,96
Οργανισμός Διασφάλισης της Ποιότητας στην Υγεία ΑΕ (ΟΔΙΠΥ)	2.000.000	2.000.000	100,00	40.000	50,00
Οργανισμός Λιμένων Ν. Ευβοίας (ΟΛΝΕ) ΑΕ	4.092.714	4.092.714	100,00	100.017	40,92
ΦΟΙΝΙΞ GROUPAMA ΑΕΑΕ	24.171.429	411	0,0017	1.054	0,39
Εταιρείες Ομίλου Σαρακάκη (μεταφορά από χαρτοφυλάκιο ΔΕΚΑ ΑΕ)					
Απόλλων ΑΕ Μεσιτείας Ασφαλίσεων	74.000	560	0,76	56	10,00
Αφοι Σαρακάκη ΑΕΒΜΕ (σγχώνευση με Γενική Αυτοκινήτων, Σαρακάκης Λιανική, Ιάσων)	14.070.000	29.700	0,211	2.970	10,00
Σαρακάκης Σεντερ ΑΕΤΕ	17.576.260	239.220	1,36	23.922	10,00
Κτηματική και Ναυτική ΑΕ	9.732.270	254.680	2,62	25.468	10,00
Εποπτευόμενες από την Γενική Γραμματεία Έρευνας & Τεχνολογίας					
Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας (ΕΔΥΤΕ)	30.850.000	30.850.000	100,00	3.085.000	10,00
Επιστημονικό Πάρκο Πατρών (ΕΠΠ)	1.537.558	1.537.558	100,00	52.387	29,35
Εταιρείες που προήλθαν από την κατάργηση του ΕΟΜΜΕΧ					
Βιοτεχνικό Πάρκο Θεσσαλονίκης (ΒΙΟΠΑΘΕ) ΑΕ	1.458.959	161.361	11,06	5.498	29,35
Εθνικό Κέντρο Αξιολόγησης της Ποιότητας και της Τεχνολογίας στην Υγεία (πρώην ΕΚΕΒΥΛ) ΑΕ (ΕΚΑΠΤΥ)	1.194.200	141.110	11,82	4.258	33,14
Βιοτεχνικό Πάρκο Γρεβενών (ΒΙΟΠΑΓΡΕ) ΑΕ	175.800	3.516	2,00	120	29,30
Κέντρο Παραδοσιακής Βιοτεχνίας Ιωαννίνων (ΚΕΠΑΒΙ) ΑΕ	147.000	6.027	4,10	60	100,00
Εκθετήριο Δημοπρατήριο Γούνας ΑΕ	319.680	1.305	0,41		
Υπό Ειδική Εκκαθάριση (άρθρο 14α του ν.3429/2005, Α' 314)					
ΟΛΥΜΠΙΑΚΕΣ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΕΣ	130.385.000	130.385.000	100,00		
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	354.946.354	354.946.354	100,00		

Πίνακας 5.12.: Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου - μη εισηγμένες στο ΧΑ

Εταιρεία	Συνολικό ΜΚ (σε ευρώ)	ΜΚ κυριότητας του ΕΔ (σε ευρώ)	% ΕΔ επί του ΜΚ	Αρ. ΜΤΧ Δημοσίου	Ονομαστική Αξία ΜΤΧ
Ελληνικά Συστήματα Παραγωγής Πολιτικών Προϊόντων ΑΒΕΕ	21.166.191	21.138.740	99,87		
Υπό Ειδική Εκκαθάριση					
Πιστωτικά Ιδρύματα					
Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος	1.050.573.329	973.710.056	92,68	1.622.850.093	0,60
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	1.277.484.067	434.855.576	34,04	117.528.534	3,70
Υπό Ειδική Εκκαθάριση σε Λειτουργία					
Συγκοινωνίες					
Οργανισμός αστικών συγκοινωνιών Θεσσαλονίκης (ΟΑΣΘ ΑΕ)	21.640.611,40	21.640.611,40	100,00		
Υπό Εκκαθάριση					
Αγρογιά ΑΕ	5.870.000	5.870.000	100,00	200.000	29,35
ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ ΑΕΓΑ	51.365.564	4.375	0,01	6.250	0,70
ΑΤΕ Τεχνική Πληροφορική	4.049.896	280.565	6,93	10.147	27,65
Ανώνυμη Ελλ. Εταιρεία Υλών Οικοδομικής Ο ΑΤΛΑΣ	584.640	334	0,06	144	2,32
Βιοτεχνικό Πάρκο Χανίων ΑΕ	60.000	17.400	29,00	580	30,00
Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας & Στέγασης (ΔΕΠΟΣ) ΑΕ	13.006.822	13.006.822	100,00	1	13.006.822,00
Ελληνικά Συστήματα Πληροφορικής (ΕΛΣΥΠ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	784.552	159.892	20,38		
Ελληνική Αναπτυξιακή Εταιρεία Επενδύσεων (ΕΑΕΕ) ΑΕ	26.208.640	26.208.640	100,00	2.642.000	9,92
Ελληνικό Κέντρο Αργιλομάζης (ΕΛΚΕΑ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	1.444.393	1.092.539	75,64		
Ελληνικό Κέντρο Αργυροχρυσοχοσίας (ΕΛΚΑ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	58.700	38.713	65,95		
Ελληνικό Κέντρο Τεχνολογίας και Σχεδιασμού (ΕΛΚΕΔΕ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	452.577	230.860	51,01		
Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ) ΑΕ	623.797	424.182	68,00	144.772	2,93
Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων και Αναπλάσεις ΑΕ (καταργήθηκε με το άρθρο 7 του ν.4250/2014, Α' 74)	121.449.478	121.449.478	100,00		
Εταιρεία Έρευνας και Τεχνολογίας Ανάπτυξης Βιομηχανίας Τροφίμων ΑΕ (ΕΤΑΤ ΑΕ)	505.000	503.586	99,72	5.036	100,00
Εταιρεία Αξιοποίησης Εκκλησιαστικής Ακίνητης Περιουσίας (ΕΑΕΑΠ)	300.000	150.000	50,00	500	300,00
Ιχθυοκαλλιεργητικό Κέντρο Αχελώου (ΙΧΘΥΚΑ) ΑΕ	5.827.950	3.271.268	56,13	111.457	29,35
Κέντρο Ελληνικής Γούνας (ΚΕΓ) ΑΕ (προήλθε από κατάργηση ΕΟΜΜΕΧ)	58.600	29.886	51,00		
Νέα Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγας Κορίνθου (ΝΑΕΔΚ)	393.600	292.451	74,30	356.647	0,82
ΝΥΤΡΙΑΡΤ ΑΒΕΕ	23.506.704	77.807	0,331	140.784	
Πετζετάκις ΑΕ	7.674.944	38.657	0,504	128.857	0,30
Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ) ΑΕ	56.407.000	56.407.000	100,00	1	56.407.000,00

¹ Η ΔΕΣ ΑΔΜΗΕ δεν υπάγεται στον ν.4972/2022 (Α' 181) αλλά στο Κεφ. Β' του ν.3429/2005 σύμφωνα με γνωμοδότηση του ΝΣΚ.

² Μετατράπηκε σε ΝΠΙΔ με το άρθρο 60 του ν.4623/2019 (Α' 134).

³ Το 2022 μετετράπη ο Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ) σε Ανώνυμη Εταιρεία με τον τίτλο «Ελληνική Εταιρεία Εξαγωγικών Πιστώσεων».

⁴ Με το άρθρο 65 του ν.4964/2022 η ΕΔΕΥ ΑΕ μετονομάστηκε σε Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων ΑΕ (ΕΔΕΥΕΠ ΑΕ).

⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν.4875/2021 (Α' 250) το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ανέρχεται σε 5.000.000 ευρώ και διαιρείται σε 50.000 ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας 100 ευρώ η κάθε μία και καταβάλλεται σε 3 δόσεις. Η πρώτη δόση, ποσού 1.500.000 ευρώ, καταβάλλεται μέσα σε 4 μήνες από την έναρξη ισχύος του ν.4875/2021.

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών - Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού - Τμήμα Γ' Διαχείρισης Κινητών Αξιών.

5.3. Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας (ΓΓΔΠ)

Για το έτος 2024 υψηλή προτεραιότητα θα δοθεί στην ευρεία χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών για όλες τις διαδικασίες που αφορούν στη διαχείριση, την αξιοποίηση και την προστασία της περιουσίας του Δημοσίου. Παράλληλα, θα ενταθεί περαιτέρω η προσπάθεια αναφορικά με την επικαιροποίηση της νομοθεσίας της δημόσιας περιουσίας, του αιγιαλού και των κοινωφελών περιουσιών. Πιο αναλυτικά, σχεδιάζονται οι κάτωθι δράσεις:

A. Διαχείριση Δημόσιας Περιουσίας και Κοινωφελών Περιουσιών

Έργα σε φάση λειτουργίας:

- βεβαίωση ηλεκτρονικού χρηματικού καταλόγου μέσω διαλειτουργικότητας με το taxisnet (ΑΑΔΕ),
- ανάπτυξη ολοκληρωμένου ψηφιακού εργαλείου από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΓΓΠΣΨΔ) σε συνεργασία με το «Ελληνικό Κτηματολόγιο» για την αυτόματη σύνταξη των διαγραμμάτων γεωμετρικών μεταβολών, αναφορικά με τα δημόσια κτήματα,
- ανάπτυξη διαλειτουργικότητας με το Εθνικό Κτηματολόγιο για την αναζήτηση των ακινήτων των κληρονομούμενων των σχολαζουσών κληρονομιών και για την έκδοση πιστοποιητικών ιδιοκτησίας, βαρών και διεκδικήσεων επί αυτών των ακινήτων και με το Μητρώο Πολιτών. Με αυτόν τον τρόπο, καθίσταται ευκολότερη η αναζήτηση των στοιχείων των κληρονομούμενων και επιτυγχάνεται η ταχύτερη εκκαθάριση των κληρονομιών.

Έργα υπό υλοποίηση:

- ανάπτυξη ειδικού πληροφοριακού συστήματος «Αιτήσεων Εξαγοράς Δημοσίων Ακινήτων», στο πλαίσιο εφαρμογής του ν.5024/2023 (Α' 41),
- ενημέρωση της γεωχωρικής πληροφορίας της ψηφιακής βάσης δεδομένων της δημόσιας περιουσίας με τους δασικούς χάρτες των αναρτήσεων του 2021 και του 2022 και τους κυρωμένους δασικούς χάρτες,
- παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού μέσω ηλεκτρονικών δημοπρασιών, ώστε να ενισχυθεί η διαφάνεια των διαδικασιών και να επιτευχθεί υψηλό τελικό τίμημα, όπως κατέδειξε η εφαρμογή ήδη από το προηγούμενο έτος.

B. Αξιοποίηση Ακίνητης Δημόσιας Περιουσίας

- εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας με σκοπό την εναρμόνιση της αξιοποίησης των δημόσιων ακινήτων με τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αγοράς αλλά και με τις βέλτιστες πρακτικές βιώσιμης διαχείρισης,
- ανάπτυξη συνεργασίας και διαλειτουργικότητας με άλλους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα που διαχειρίζονται ακίνητα.

Γ. Στέγαση δημόσιων υπηρεσιών

Και το έτος 2024 θα συνεχιστεί ο εξορθολογισμός των αναγκών στέγασης των δημόσιων υπηρεσιών με τη διενέργεια μειοδοτικών διαγωνισμών και με την εκπόνηση κτιριολογικών προγραμμάτων, σύμφωνα με τα πρότυπα που έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΓΓΔΠ. Επιπλέον, θα αναζητηθούν κτήρια που θα πληρούν σύγχρονες απαιτήσεις περί ενεργειακής απόδοσης και ασφάλειας. Στο πλαίσιο του εξορθολογισμού των δαπανών του Δημοσίου και της περαιτέρω εξοικονόμησης πόρων, θα εξακολουθήσει η παραχώρηση χώρων σε δημόσια ακίνητα από τις Κτηματικές Υπηρεσίες για τη στέγαση δημόσιων υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 83 του ν.4583/2018 (Α' 212).

Δ. Προστασία Δημόσιας Περιουσίας

Κατά το έτος 2024 προγραμματίζεται να υπάρξει ευρεία χρήση νέων τεχνολογικών μέσων, όπως Συστήματα μη Επανδρωμένων Αεροσκαφών (ΣμηΕΑ - drones), σε συνδυασμό με εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης, για τη διαπίστωση παραβάσεων και την ανεύρεση καταπατήσεων σε κοινόχρηστους χώρους σε σχεδόν πραγματικό χρόνο. Πρόκειται για ένα αποτελεσματικό εργαλείο για τη διενέργεια των απαιτούμενων ελέγχων, οι οποίοι εκτείνονται σε όλη την επικράτεια.

Ε. Κώδικας Κοινοφελών Περιουσιών

Σχεδιάζεται ο εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου των κοινοφελών περιουσιών, για να βελτιωθούν και να επιταχυνθούν οι σχετικές διαδικασίες, ώστε η διαχείριση και η εποπτεία των κοινοφελών περιουσιών να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες.